

Carl Christoffer Gjörwell

Svenska memoarer och bref II. Bibliotekarien C.C.
Gjörwells familjebref. Utgifna af Oscar Levertin

Stockholm. Albert Bonniers förlag 1900

Information om upphovsrätt för detta verk, samt upplysningar om ur vilket bibliotek eller ur vilken samling det avfotograferade exemplaret är hämtat, finns hos Litteraturbanken:
<https://lb.se/författare/GjörwellCC/titlar/SvenskaMemoarer2/faksimil?om-boken>

Hämtad från Litteraturbanken.se:
<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb53613-faksimil>

SVENSKA MEMOARER OCH BREF

II

BIBLIOTEKARIEN C. C. GJÖRWELLS

FAMILJEBREF

UTGIFNA

AF

OSCAR LEVERTIN

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM.
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1900.

Bibliotekarien Gjørwell och hans familjekrets.

Ingen enskild man har efterlämnat ett så rikt material till belysandet af förra seklets lefnadsförhållanden och åskådningar som bibliotekarien Carl Christoffer Gjørwell. Noggrant som en köpman har han låtit afskrifva allt det väsentliga af sin egen oerhörda och skiftande korrespondens och så bevarat ett otal af bref af alla slag: nyhetskrifvelser till vänner och gynnare, hos hvilka han inberättade dagens händelser med en född tidningsmans osvikliga intresse för anekdoter och personalia, affärsbref, hvilka, då den skrifvande var redaktör, bibliotekstjänsteman och förlagsbokhandlare, låta oss blicka in i en mängd af den dåtida bokvärldens praktiska förhållanden, lärdomsbref till forskare, professorer och vittra herrar inom och utom Sveriges landamären, öfverflödande på litterära och bibliografiska upplysningar, samt slutligen familjebref, också de talrikare och vidlyftigare än från någon annan penna i hans samtid. Läger man därtill, att denna jättekorrespondens ej förslog för hans outtömliga meddelelsebehof, men att han också fört dagboksanteckningar af alla sorter från genomtänkta memoarer, uppsatta för eftervärlden, till konstlösa, fortlöpande dagskonton öfver de enskilda lifshändelserna

och intrycken, ensamt beräknade för egen hågkomst, förstår man lätt, att det Gjörwellska arkivet — *Collectio Gjörwellsiana* — såsom han stolt kallade sin manuskriptsamling, skulle blifva en enastående fyndgrufva, helst arkivarien där också bevarat de flesta bref till sig själf med en omsorg som gällde det statshandlingar.

Den Gjörwellska samlingen har så blifvit en hardt när outtömlig källa för vår kännedom om det lefvande lifvet under sjuttonhundratalets senare hälft. Man kan utan öfverdrift säga, att det i den gamle bibliotekariens papper finns en fortlöpande Stockholmskrönika från 1760-talet till 1811, Gjörwells dödsår. Dessa bref och dagböcker hafva också flitigt anlitats af forskare och äfven citerats i längre utdrag men aldrig utgifvits i det genomförda sammanhang, som ensamt kan gifva en föreställning om deras värde och innehållsrikedom. Det är begynnelsen till ett offentliggörande af de viktigaste af dessa brefföljder, som här föreligger med en vald samling af Gjörwells familjekorrespondens.

Det finns i det Gjörwellska arkivet papper af allmänare innebörd, som meddela flera direkta bidrag till 1700-talets historia, men ingen brefföljd, som är så älskvärd och liffull, ingen heller i botten så lärorik som denna, och den förtjänar också därför att i första rummet blifva tryckt, som den bättre än någon biograf, med den osminkade verklighetens egen färgläggning, skildrar brefskrifvaren just i den krets, där han var mest sig själf, i den familjering, som han närmast och djupast präglat med sitt väsen.

Ifrågavarande bref finnas förvarade å Kungl. biblioteket i Stockholm och bilda där fyra digra buntar. De skänktes dit 1855 efter hans sondotters m:lle Elisabeth Gjörwells, den sista bäraren af namnet, död, medan hans andra stora brefsamling inköptes 1840 ur Gjörwells älsklingsdotters fru Lindahls

sterbhus. Gjörwells skrivelser föreligga ofta både i original med hans egna kinesiska skriftecken och i hans trogne kopists, amanuensen Stechau, smått men sirligt präntade afskrifter.

Dessa bref äro företrädesvis riktade till Gjörwells tre barn — endast undantagsvis var han så länge skild från sin hustru, att han till henne behöfde använda skriffjädern — till de båda döttrarna, till deras äkta män, afhållna som söner af den hjärtevänlige svärfadern, samt till hans egen ende son, arkitekten Carl Gjörwell. Brefväxlingen kunde sålunda först ordentligt taga fart, då barnen flugit ur boet och lämnat Stockholm. Med undantag af ett par bref från 1790 begynner den egentliga korrespondensen först 1791, då den första af Gjörwells flickor gifte sig och reste från hem och fosterstad. Till gengäld räcker den i stället ända till de sista månaderna före den gamles död d. 26 aug. 1811. Bifogade bland hans egna bref ligger en mängd af svaren, ofta trots deras förtroliga hållning äfven de afskrifna af den i alla familjehemligheter synbarligen invigde handsekreteraren och gömda med en tydlig baktanke på, att eftervärlden en gång skulle syssla med den lyckliga Gjörwellska familjens annaler. Den gamle har nämligen försett många af skrivelserna med anmärkningar och till dem fogat ej få bref från hemmets vänner, som kunde belysa och förklara husets händelser. Ehuru det naturligtvis här egentligen är meningen att offentliggöra Gjörwells egna bref, hafva likväl några af hans anhörigas också medtagits för att fullständiga bilden af den släkthistoria, af det familjelif i helg och söcken, som hela korrespondensen så oöfverträffligt berättar. Någon enda gång har ett eller annat för sammanhanget viktigt bref från vänner i huset också citerats.

De här tryckta skrivelserna bilda blott ett urval af de

befintliga. Att medtaga rubb och stubb skulle vara omöjligt. Alltför mycket obetydligt skulle i sådant fall skymma hel-bilden, och samlingen skulle dessutom då taga omätligt om-fång. Äfven i många af de medtagna brefven hafva här och hvar stycken måst utelämnas. En mängd för eftervärlden lik-giltiga berättelser om hyggligt och hederligt, men okänt Stockholmskt borgarfolk hafva så uteslutits, när de icke bi-dragit till att väsentligt öka tidsintrycket eller behandlat den Gjörwellska kretsen närstående personer. Detsamma gäller stora massor af citat ur dåtida poeter, redogörelser för ny-utkomna romaner och dramer, afskrifter ur in- och ut-ländska tidningar med mera af den litterära barlast, som Gjörwell gaf sina bref för att gifva dem större bärighet, men som vi gärna kasta öfver bord.

Några enstaka gånger hafva uteslutningar måst ske, därför att brefställena vidrört allt för ömtåliga och intima saker. Dock detta är undantag, och utgifvaren har i detta afseende sökt använda icke vår utan 1700-talets mindre granntyckta måttstock. Ty denna brevväxlings alldeles sär-skilda tjusning ligger i den oförbehållsamhet, med hvilken den skildrar en älskvärd svensk borgarfamiljs lif. Att här utelämna intima drag vore att förgripa sig på själfva brevväx-lingens lifsnerv. Och dessutom, dessa människor hafva intet att hålla doldt. Svagheter, fel och lustigheter hafva de naturligtvis som alla Adams och Evas barn, men några fula punkter skola icke ens en Timons af misstron skärpta öga hitta i dessa hundratals oförställda bref. Med var-samma, lätta händer röra alla i denna krets — det var tidens privilegium — vid de sidor af lifvet, som kunna blifva pinsamma eller fränstötande, och lätt som skuggor och dagar fladdrade öfver de ljusa tygerna och den hvita panelen i deras rum, fladdra deras ord och infall öfver

det fysiska lifvets påtagligheter och vedermödor. Gubben Gjørwell själf, den gamle bokmalen, som ofta hade icke så litet biblioteksdamm kvar, äfven när han författade vid skrifbordet, är också han i dessa hänseenden frispråkig med en godlynthet, som åtminstone för oss gröfre tiders barn verkar full af intagande och siratligt behag, om han också står ganska lågt i jämförelse med rococons många mästare i anekdotens konst. Den skälmiska och småleende omedvetenhet, med hvilken dessa bref snudda vid ömtåliga ting, verkar nästan oskuldsfullt. 1700-talets strålbrytning, såpbubbleskimret tindrar öfver det hela — låt oss bara icke röra vid det med våra tunga fingrar, vi tölpiga skämtare och moralister.

Kanske kommer dock trots de gjorda utmönstringarna några läsare att anse att för mycket småsaker medtagits. Men dessa smådrag likna de sollysta dammkornen i ljusstrimman genom ett rum — kall och obebodd verkar luften, när de äro borta. De tusen ingenting ur en släkts årskrönika, som här meddelas, bilda samman den väf, som utgör dessa hvardagsmänniskors lif.

Här är icke lätt att skilja smått och stort åt. Se på ett stilleben af Chardin, den store skildraren af 1700-talets borgardöme. Hvad är det icke för obetydligheter, som samman bilda taflan! Några bröd, ett halftömdt vinglas, en korg persikor, en kopparflaska med vatten, ett par nejlikor i en bägare, ett hörn af en hvit duk. Men betrakta målningen en stund, och du känner, att brödet är det i svett och möda förvärfvade, öfver hvilket hufvudern läser bordsbönen i en ring af knäppta händer, och att det röda vinet är den lätta dryck, i hvilken det galliska humöret blänker med måltidsglädjens och hvilostundens munterhet. Persikorna se mogna och duniga ut som den unga husmodern själf, om hvil-

kens sträfsamma och flitiga händer den blanka kopparn och den hvita duken ur linneskåpet tala, men hvilka äfven i smek och skratt under senaste fridagsvandringen brutit nejlikorna, hvilka stå där som ett lefvande söndagsminne. Alltsammans är blott en middagsrest, glömd på ett bord, och gifver ändock bilden af ett hem, en familj, nästan en samhällsklass. Den Gjörwellska brefväxlingen är en lång följd af sådana stillebensmålerier, och alla dess obetydligheter gifva bilden af ett hem, en familj, nästan en samhällsklass.

I min essaysamling »Från Gustaf III:s dagar» har jag på grundvalen af de här meddelade brefven tecknat den Gjörwellska familjekretsen och karakteriserat dess medlemmar. Jag skall icke här upprepa detta. De handlande personerna teckna i dessa bref sig själfva och tecknas af sina kära — allt så varmt och noga, att en utomstående gärna tystnar. Blott några få klarerande ord om familj och släkt och de allra närmaste vännerna må här anföras.

Bibliotekarien, assessor Carl Christoffer Gjörwell, var 1790, när denna brefväxling börjar, femtionio år — han var född 10 febr. 1731. I Stockholm hade han lefvat allt sedan 1751, då han efter afslutade studier i Greifswald och Lund kommit till hufvudstaden för att slå sig fram i världen. Här var han först informator i flera hus, men begynte 1754 sin bana som tidningsman och utgivare af alla slags historiska, sedelärande och vittra skrifter, periodiska och andra. 1755 blef han därjämte extra ordinarie i det kungliga biblioteket, inom hvilket han tjänstgjorde till 1781, men hans litterära verksamhet, till hvilken han alltifrån 1769 lade en lifvig rörelse som bokhandlare, upptog dock alltid brorslotten af hans tid och krafter.

Gjörwell, den veke sentimentalikern, var oäkta son till en behjärtad karolinsk krigare, Christoffer Feif, sedermera adlad Ehrensparre, hvilken slutade sin bana som öfverstelöjtnant och godsägare i Skåne 1767. Ehrensparre hade 1740 äktat Kristina Ingelotz och hade med henne tretton barn. Gjörwells mor hette Walborg Gröning. Hon var klockaredotter från Brännkyrka och blef sedermera gift med sergeanten vid Ehrensparres kompani, Ståhl. Hon dog först 1794, nittioett år gammal, och begrofs i Gjörwells familjegrav på Solna kyrkogård. Ehuru Ehrensparre kärleksfullt dragit försorg om sin son utom äktenskapet, hvilken tillbragte sina barnår hos hans närmaste släktingar och hela lifvet stod på bästa fot med halfsyskonen, fick Gjörwell dock först genom sitt eget giftermål, som befryndade honom med en hel krets Stockholmska borgarfamiljer, släkt och umgänge.

1765 vågade nämligen den alltid optimistiske Gjörwell som ung skriftställare bygga eget bo och äktade den 4 januari den »däjeliga, dygdiga, kvicka och ömma» Brigitta Eleonora Müllern. Hon var dotter till »upphandlingskommissarien» Carl Müllern och dennes maka Brita Georgii, hvilken efter Müllerns död 1755 för andra gången gått i brudstol med protokollssekreteraren Jacob Arrhenius. Genom sin svärmor blef Gjörwell besläktad med de talrika Georgiiska syskonen, barn till Petter Eberhard Georgii, hofapotekaren på Kronan, bland hvilka märkas Nils Georgii, den kände medaljören, afliden 1790, historieprofessorn i Uppsala, den elegante stilisten Carl Georgii, rådmän Johan Georgii i Stockholm, och öfvertagaren af apoteket efter fadern, Johan Christian. Släkt med släkten blef han också genom Georgiierna med en annan apotekarefamilj, Cogell. I sitt andra gifte hade svärmodern flera barn, af

hvilka dock blott tvenne nådde mogen ålder, Carl Axel, framstående militär och kemist, och dottern Hedvig Sophie, gift 1782 med statskommissarien Emanuel Widegren.

Själft tillhörande den litterära och lärda världen, blef Gjörwell således djupt invuxen i Stockholms borgerskap och kunde i första hand gifva en bild af den dåtida hufvudstadens hela medelklass, medan hans anseende som lärd, hans inflytande som tidningsman och mångfaldiga förbindelser också läto honom blicka in i de högre ståndens lif. Hans vänskaps- och bekantskapskrets var i själfva verket enastående både uppåt och nedåt.

Gjörwell hade trenne barn. Äldst var sonen Carl Christoffer, född 1766, död 1837. Elev af Desprez, var han vid brevväxlingens begynnande anställd som ritmästare och arkitekt vid Gustaf III:s byggnader vid Haga. 1804 gifte han sig med assessorsdottern Elsa Bromell och hans efter modern döpta enda barn, afldet 1854, var den sista, som bar det Gjörwellska namnet.

Af de båda döttrarna var Brite Louise äldst, född 1768. Hon gifte sig på julafton 1791 med Carl Gjörwells vän, krigskommissarien Carl Gustaf Almqvist (han hade om hand förvaltningen vid Haga) och blef Törnroseskaldens moder. Sjuklighet efter många missfall försvagade hennes ursprungligen friska hälsa och hon dog den 8 aug. 1806.

Gjörwells yngsta och mest älskade barn, den till hvilken två tredjedelar af hans familjebref äro riktade, Gustafva Eleonora Gjörwell, var född 1769. Den 8 maj 1791 gifte hon sig med den rike och fint bildade Norrköpingsgrossören och boksamlaren Johan Niclas Lindahl, då en 29 års man (född 1762), hvilken afled 1813. Gustafva Lindahl lefde ända till 1840.

Till själfva familjekretsen hörde vidare några personer,

hvilka nästan hade sin hemvist i Gjörwells hus. Det var i första rummet Adolf Fredric Älf, son af Gjörwells ungdomsvän och korrespondent, den lärde latinskalden och domprosten Samuel Älf. Den unge Älf, som var fänrik vid flottan och fått Svensksundsmedaljen, hade af sin fader anförtratts åt Gjörwell, hvilkens alla omsorger och moraler strandade mot hans lidelsefulla och lättsinniga natur. Han var den »vilseförda ynglingen» i detta hem. Poetiskt begåfvad såsom sin lika karakterssvaga broder, Werther-skalden E. Älf, hvilken afled, berättas det, då han rusig bars hem från rännstenen, där han hittats, råkade Adolf Älf i händerna på en demimondedam, Agneta Uggle. Han lämnade slutligen riket, gick i holländsk tjänst och dog på ett nederländskt örlogsskepp vid Surinam 1797, blott tjugufått år gammal.

Af helt annat slag var den andra närmaste familjevänner, bibliotekstjänstemannen, den skicklige lexikografen Jacob Björkegren (född 1752, död 1825) — han fick 1807 fullmakt som bibliotekarie — en redbar och lärd man, hvilken var hela det Gjörwellska husets ständigt närvarande »farbroder».

Till familjens inventarier hör till slut utan fråga den man, från hvilkens flitiga hand vi hafva afskrifter af så godt som hela denna förtroliga korrespondens, Gjörwells handsekreterare Johan Adolf Stechau. Han var född i Norrköping, studerade i Lund och disputerade där 1762. I Stockholm tjänstgjorde han i »antiquitets archivet» och i kungliga biblioteket, men synes ej kommit långt som tjänsteman. Han var halfbroder till N. R. Brocman, en af de sista af de gamle entusiasterna för den yfverborna svenskheten och den isländska och gammalnordiska sagolitteraturen på 1700-talet. Stechau tyckes hafva haft en viss svaghet för glaset

— vi äro honom tacksamma som den Gjörwellska familjehistoriens outtröttlige protokollist. Han flyttade som det synes 1801 till födelsestaden Norrköping.

Om alla de andra, flera hundrade personligheter, hvilka komma och gå i det Gjörwellska huset eller stå i beröring med dess medlemmar, meddelar registret — så godt sig göra låter — de nödiga upplysningarna. Det är ett helt perspektiv af »gamla Stockholm» i skiftet mellan den Gustavianska åldern och vårt eget sekel, som i brefven träder oss till mötes, sedt liksom genom ett gammalt hems reflektionsspegel. Och denna rikedom på upplysningar är ett intresse till i denna familjekrönika.

Så står intet annat åter än att låta läsaren själf träda in i Gjörwells hem. Må han göra det med det rätta sinnet. Tempot i huset är icke vår tids prestissimo. Den som skrifver det mesta af berättelserna, Gjörwell själf, är ju en gammal omständlig man, och han blir under brefvens lopp nära nog öfverårig. Ännu under 1790-talets början trots sina sextio år full utaf skalkaktighet, ett fromt världens barn, glad med de glada, liksom svärmiskt religiös med sina trosbröder Herrnhutarne på deras bönesal, blir han till slut den lefvande antikviteten från Gustavianska åldern, hvilken som en kuriositet förevisades för Karl Johan. Det sista bref, som här meddelas af hans hand, är skrifvet blott ett par månader före åttioåringens död.

Alltså inses det lätt, att dessa bref skola läsas utan brådska, under stilla timmar, i rum utan så mycket ljus. Tänken på egna farföräldrar, erinren er föräldrarnas berättelser om dem, låten barnaårens halfförglömda hågkomster och tonstycken klinga aflägsset och sakta i edra öron — och glömmen så bort, kära läsare, att det är en bok I han framför er. Tron, att ni själfva tagit fram bref-

ven ur det tillstängda skrinet med det bleknade sidenet eller ur den för längesedan hopsnörda brefpåsen, att ni hålla i edra händer tunt, skrynkladt papper med skriftsanden kvar öfver de förflyktigande bokstäfverna och pressade blommor liggande ännu, doftlösa och sköra, mellan bladen.

Utgifvaren.

*Från kungl. bibliotekarien C. C. Gjörvell till dottern
Gustafva Eleonora Gjörvell.*

Kaptensudden, söndagen den 4 juli 1790.

Tack, min lilla Stafva, för ditt första bref, som du dock skrifvit innan du fått våra till dig afsända både bref och böcker, således få vi vänta oss nya och utförliga svar på dem. Vi läsa dina bref gärna, ty du skrifver rätt artigt och målar dina berättelser med en pittoresk penna. Beklagar bara, att denna gång så mycket regn råkat falla uti dina färger, hvaraf jag märker att midsommardagen ej varit på långt när så nådig ute på ditt land, som här på Torp, hvarom allt jag skrifvit uti mitt sista. Brite Louise skrifver väl om de öfriga händelserna på Kaptensudden, såsom att en ny ko arriverat, att bägge de svarta kattungarna nu mera kommit till de krafter, att de i morse spatserade trappan utför, och äro nu således uti stora världen, mina öron till icke ringa lisa — att söta mor spinner fint lingarn och Brite Louise superfin bomull, allt kan du väl tänka till nya väfvar, så långa att de kunna räcka härifrån till Edö... att Brite Louise syr uti bägge Bribris namn en nattdiademe för Calle, som nu endera dagen får sitt eget lilla slott på Haga färdigt — att stackars Anna ännu frös i går, men har nu fallit i en kärings händer från Cappellanshuset i Storkyrkan, så att nu ej vidare får tviflas på den envisa frossans drifvande på porten — att träden lofva oss äpplen för hela vintern, men plummon blott att smaka på — att söta mor och syster sutto i förgår uti rågåkern och vredo blomsterkvastar åt farsgubben, som därmed prydde

biblioteket — att här nu läses starkt uti Mille & une nuit, och så vidare. Dock tyst! Jag har ännu en liten bagatell att omtala, nämligen att härom dagen kom en femtio riksdalerssedel nedflygande från himmelen i min hand, som jag straxt delte emellan söta mor och bägge flickorna, då beslutet ock genast togs att både du och Brite Louise skulle få hvar sin röd sidentygsklädning med all sitt tillbehör.* Men därför är icke bomullsfabriken nedlagd, som nu kommer att flyttas uti kornettens kammare, och hvarvid herr Bergmans så makalösa bomull skall göra en den skönaste effekt. Garn ifrån arbetshuset blifver också för flickornas räkning endera dagen inköpt. Nu till en annan och den förnämsta riksens angelägenhet, nämligen att arkiater Hallman bjudit söta mor på ett glas vatten vid Djurgårdsbrunn alla dagar uti en hel månad, hvilket var mig så kärt att höra som ett det hälsosammaste språk utur bibeln, ty läkaren sade, att detta glas vatten skulle fördrifva alla spasmer, koliker och maskar, samt *stärka nerverna*, hvilket af allt här i världen är det förnämsta.

Nå, så har jag icke glömt en annan sak af högsta vikt, ehuru af lägsta angelägenhet. Du vet, att söta mor fått den vanan, att gå med h. kungl. maj:t drottningens skor, men såsom en olycksstjärna nyligen uppgått öfver madam Engmans skoport, så att inga vidare skoplagg där stå i underdånighet att afhämta, så har nu söta mor sändt sina fötter till själfva drottningens skomakare, som bor allt ut vid Träskporten, och dit har söta mor i egen person vandrat, samt uti en så lycklig stund gjort denna förnäma connoissance, att ett par gråa tygskor redan äro uti tillverkning. Men bevars. Jag skulle väl också berätta något om mina resor, dock icke om de dagliga till boktryckeri och boklåda, utan om en fast behagligare utvandring i går med

* Detta var första sidentygsklädningen som torparen, allt sitt träl oaktadt, mäktat gifva sina bägge döttrar. Gud vare lof! De hafva icke blifvit uppfödda i flärd, och när olyckan öfvergick i oktober 1787 min handel, så var garderoben, liksom vishuset, blott med det allra nödtorftigaste försedd, men för omaket har gubben en glad, en samvetsglad ålderdom.

lilla trädgårdsgossen Henrik* allt till Fiskartorpet. Där gjorde vi oss en glad dag och tillbragte den vackraste delen af densamma på detta så vackra ställe. Jag förtjuste mig just uti alla dess hela känslan uppfyllande vyer på alla sidor, särdeles uti den sköna ängen norrut, där kusin Adolf för tvenne år sedan ledde dig under armen och stupade sedan ensam kullerbytta uti gräset; där hvilades under en stor ek, där skådades, där åtnjöts naturen. På bron till denna äng var vyen dock skönast och borde aftecknas för den härliga och så rika utsikten allt längs ut i väster. Vi hade med oss en af Gessners pittoreska almanackor med vyerna i Schweiz uti, som också där på stället var vår hjälte, ja alldeles vår afgud, jag menar vår lille skogsgud. Äfven lästes ett stycke utur Bitaubés pastorale hjältedikt Joseph. Under hemvägen skickade vår beskedlige Henrik en liten bukett åt sin lilla mamma, af hvilken en blomma bilägges, men ehuru nöjd han än var, så förmärktes dock emellanåt ett litet hjärtligt bekymmer, på hvilket sår jag åter tills vidare lade ett anständigt tålmodsplåster. Dock jag må väl skicka min Stafva själf en tillräcklig dosis af tålmod för att härda ut med detta långa, långa bref — hvadan tillägger och förnyar nu till slut endast alla uti mitt sista anmälda vördnads och vänskapsbetygelser på Hummel-mora och Edö ifrån

Din gamla goda pappa
GJÖRWELL.**

Från C. C. Gjörwell till dottern fru Gustafva Lindahl.

Kaptensudden, fredagen den 27 maj 1791 kl. half 7 f. m.

Min egen allrakäraste Stafva.

Min första tanke, när jag uppvaknade var, jämte en välsignande suck, ställd på dig, och huru kunde det vara

* Henrik Nordström, en ung typograf, vacker, begåfvad och vitter, suckade gärna för min äldre dotter, kallande däremot den yngre, eller Stafva, för sin lilla mamma.

** Dessa oskyldiga och glada bref afskrifvas efter återkomsten från landet.

annorlunda, då både vi och du hafva så stor orsak att tacka Gud för din så lyckliga förbindelse med en så god och älskvärd man, som så hjärtinnerligen håller af dig, som sätter din framtid utom allt bekymmer, som fredar ditt sinne och hela din lilla person ifrån den omtanken och de mödor, hvarmed du sett dina föräldrar så ofta besvärade och tryckta. Denna förbindelse har du gjort vid unga år: en ny välgärning af den milda försynens hand. Du kommer väl åtminstone för någon tid att vistas på en främmande ort, men orten är glad och vacker. Dock hvad af allt förnämst är: du finner där en af din gamle fars äldste och bäste vänner, jag menar herr professor Lidén, som säkerligen emottager dig med största ömhet och hvilken du vid alla tillfällen skall bemöta med största vördnad tillbaka, samt utbedja dig den äran att få kalla honom för din farbror. Hör och lyd hans råd uti allt.

Din gamle vördnadsjudande svärfader en man af det redliga och kristliga väsende, som utmärkte våra föräldrar, bör du med dotterlig vördnad och lydnad uppvakta, och när du bara uti alla de ting, som inom huset förekomma, begär din Lindahls råd, så blir det ock ett nytt medel att inom detta hederliga hus dels bibehålla och dels utbreda lugn och sällhet.

Huru du med både din och min Lindahl skall lefva, behöfver jag visst icke säga dig. Ditt hjärta säger dig allt detta opåmint. Gud välsigne eder och låte eder länge lefva tillhopa! Dagligen uppsändas våra trogna förböner till Gud för edert gemensamma väl, och om allt går efter önskan och snart fogade anstalter, skall det inte dröja länge förrän söta mor och jag komma ner och sluta er bägge i våra ömma armar.

Till herr grosshandlaren Kuhlman skall du förmåla allas vår ödmjuka hälsning, samt i synnerhet utbedja dig hans hedervärda frus trogna råd och beständiga umgänge. Det gladdde oss inte litet, att du fick ett så skönt väder till din resa — och uti hvilken årstid gör du icke nu denna resa? Uti din egen, den vackra, den allt lifgifvande maj

månad, och nu i dag hafva vi äfven en skön dag. Hela naturen ler nu således åt dig på alla sidor och hälsar dig: var säll, var lycklig, njut lifvets glädje, njut vänskapens lön.

Kl. 9 sätta söta mor och Brite Louise sig med mig i båten för att köpa sig ett nytt fotekipage i skoporten, sedan den trolöse mästaren vid Träsket så skamlöst be- dragit alla mina damers hopp, vandra häruppå trösteligen till den gode Martin, råka där lilla bror Carl, gå så till mamsell Arends, komma sedan alla hem, dela där med oss vår både saknad och glädje. — — — Ack, aldrig glömma vi vår lilla söta beskedliga Stafva. Om de bägge käre gossarna från Haga kunna komma med är ovisst. De skil- des vid oss på Adolf Fredriks torg. De hålla mycket af dig och — — Jag menar, att du får några rader i efter- middag ifrån mina bägge Bribris. Adjö sötaste Stafva! All- tid är jag

Din trogne och ömhetsfulle fader.

GJÖRWELL.

P. S. Lilla Stafva är så god och visar detta bref för herr professor Lidén, såsom ett kreditiv ifrån mig till denne min gamle trofaste bundsförvant; men då ett väl- beställt kreditiv icke kan vara utan sitt insegel, så består detta i en kyss, som du ber få trycka på farbror Lidéns mun.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Tisdagen den 31 maj 1791.

Min egen lilla Stafva.

Kan intet föreställa sig min oro, innan jag får höra att du lyckligt framkommit till Norrköping och att du där lefver lyckligt med din Lindahl och han med dig. Hoppas att jag i morgon får emottaga bref från er bägge, hvilken glädje för det, eder bägge så älskande fadershjärtat. Mitt sista bref innehöll några allmänna lefnadsregler uppå den

för dig främmande orten. Tillåt mig denna gång få gifva dig ett *helt särskildt* råd, och hvilket åter rörer närmast din förbindelse med allas vår så käre Lindahl. För honom bör hela ditt hjärta alltid vara öppet, han bör läsa uti ditt innersta, han bör uti ditt förtroende skörda lönen för det ädelmodiga, fria och glada anbud han gjort dig både af sitt hjärta och sin hand. Du har, som flicka, varit här omgifven af åtskilliga ungdomsvänner, varit mer eller mindre med dem förbunden, de flesta hafva fjäsat mycket för dig, du har svarat på deras grannlåter med det granna språket tillbaka. Så länge lilla Stafva var alldeles fri kunde dessa vänskapens och ömhetens kransar vridas med oskuldens händer, gifvas och tagas utan hinder; men nu sedan ett heligare, ett oupplösligt band fäst ditt hjärta, blifver ock förhållandet helt annorlunda. Den ungdomsvän som dock bör gifvas företrädet framför alla andra, blir efter min tanke unge kungl. sekreteraren Linnerhjem, som på så många sätt, för sitt snille, sitt hjärta, sin ömma vänskap förtjänar allas vår förbindlighet och tillgifvenhet. Hans tänkesätt, hans snara förbindelse med ett vittert och dygdigt fruntimmer hedrar beständigt ditt förtroende till honom samt lämnar därjämte rum för din Lindahl att deltaga uti denna så vackra förbindelse. Denna din lille bror Carl lär all redan hafva skrivit eder bäge till.

Men däremot å en annan sida, om min lilla Stafva vill mycket hålla af sin gamle far, så när du städar igenom dina små gömmor uti lilla vackra rummet, hvar ögat har utsikten åt den oskyldiga landsbygden, så samlar du ihop alla små grannlåtspapper från eller till kusin Adolf, bolaget Bergman och Spolander, lille trädgårdsgossen Henrik eller huru de suckande herdarna vidare heta, förstör de onödiga ibland dem, visar det kvarbehållna af dessa pastorale bagateller åt din lille man samt uppdrager honom det makar emellan så ypperliga förtroendeåmbetet af Geheim-arkivarius. För allt detta skall jag hålla min Stafva fullgod räkning uti vår särskilda kontobok. Förlåt! Jag börjar redan att bruka handelsstilen med lilla handelsfrun. Var du

emellertid så söt och gör din far uti allt till viljes, så tackar du mig därför äfven så väl, som jag skall tacka dig.

Dessa rader sitter jag i boklådan och skrifver, hinner således ej denna gång att tillfoga nyheterna ifrån Torpet, men de skola ingå med nästa bref.

Med tusende hälsningar ifrån dig och din Lindahl, som du på mina vägnar skall omfamna och kyssa. Aldrig får du glömma att framföra våra ödmjuka hälsningar till din vördnadsvärde svärfar.

Gud välsigne eder alla!

Jag lefver och dör af hela hjärtat tillgifne

PAPPA G.

Från fru Brigitta Eleonora Gjörwell till fru Lindahl.

Kaptensudden den 3 juni 1791.

Min kära Gustafva! I onsdags hvilken lycklig dag. Kl. 2 kom din ömma, din vördade fader efter sin gamla vana hem från den tröttsamma staden, men hans ansikte såg så förnöjdt, så lycksaligt ut. Han skänkte Brite Louise och mig, som sutto tillsammans i min sängkammare och arbetade, hvar sin liten blomma, som han sade sig hafva plockat strax utanför. Därpå satte han sig i min soffä, pustade litet ut, tog upp sin taskbok — då fick han en så innerlig glad min och lofvade oss bättre blommor. Vi gissade strax, att det var bref från dig, hvilket vi med icke mindre längtan, glädje och uppmärksamhet ville afhöra. Vid den berättelsen i ditt bref där den vördnadsvärde åldrige mannen kom dig så långt till mötes — en sådan attention — vid hans år — så mycken godhet redan för dig — charmante gubbe — måtte jag snart få trycka dig inom mina armar och välsigna dig! Hvilken känsla för dig, Stafva, då du kastade dig i hans armar! Vi hafva gråtit som barn vid berättelsen. Ack, hvad ditt unga hjärta då måtte varit uppfyllt af känslor! Ack, bibehåll och förvara städse dessa dyrbara intryck i din själ som det ypper-

sta medel att bevara din lycksalighet! Lycksaliga Stafva! Ack mer än lyckliga flicka! Hvad försynen har varit mild emot dig, som skänkt dig en make, en liten man, som redan visat dig så hundratals prof på sin ömhet! En svärfader, som med så mycken godhet sluter dig inom sina armar, utan att känna dig, och att få vänner som du aldrig sett, som med så mycket ädelmod, så mycken ynnest omfamna dig. Ack, utbed dig af försynen förstånd och förmåga att städse i deras hjärtan bibehålla mot dig samma ömhet, samma godhet — och om möjligt vore i framtiden förtjäna det, som du hittills icke kan räkna annorledes än som en skänk af den välgörande försynen.

Nu längtar jag få höra hvad du tycker om den vackra staden Norrköping — hvilken kyrka det var, där du offrade dina första suckar till Gud, att på en främmande ort taga dig i sitt nådiga beskydd? Huru finner du professor Lidén? Kunna dina ögon se honom utan tårar, utan förundran? Se där ett rättskaffens prof af en sannskyldig och oskrymtd gudsfruktan, ett tålmod utan like — en styrka i själen — en djuphet i förståndet, en så ovanlig människa, som kanske aldrig träffar sin like. Anse honom för det han visst är, din söte fars gamle, trogne och yppersta vän, till hvilken du kan bära hela ditt förtroende; pussa hans hand och utbed dig den lyckan att få äga hans förtroende tillbaka. Hans goda hjärta nekar dig det visst icke.

Huru är det nu med dina små vackra rum? Äro de snart i ordning, städade och nätta som ett litet dockskåp, för att taga emot mig? Ja, ja, haf bara snart allting i ordning, innan ni veta af det är jag hos er; som en tjuf om natten skall jag stjäla mig på eder och sluta mig inom edra armar. Hälsa din Lindahl och säg honom, att Gjörwell och jag ofördröjligen komma — men intet krus, inga komplimenter, ingen grannlåt i matlagning vill jag blifva mottagen med. Du bevare! Sådant tål jag icke, utan öppna armar, glada ansikten, snygga rum, intet främmande, med ett ord: all simplicitet är det som ni skola lofva mig, så skall mitt hjärta flöda öfver af glädje och vällust under

de ögonblick jag får helga eder närvaro. Hvilken säll tanke, att göra denna resa till så goda vänner i en årstid, då naturen är i sin första fågring. Ack, hvad Djurgården nu är vacker! Huru den är skön: Gräset har en friskhet, en grönska som är oförliknelig. Viken är lugn som en spegel, ängen och fälten skifta af färger; på blomster är här en rikedom, att jag visst kunde skicka er hvar sin lilla blomma. Men däremot är eken icke lummig ännu, träden äro icke alla utspruckna, de små vackra bladen börja nu först titta fram ur sina bruna knoppar. Sålunda är min målning på naturen icke så vacker som din. —

I söndags åto Linnerhjelm och lilla Martin hos mig både till middag och kväll. På eftermiddagen gingo vi ut och spatserade åt Djurgården, det förstår sig. Vi följde icke den vackra stranden efter vår vana, nej, vi skulle bese engelske ministerns byggnad. På vägen råkade vi l'abbé d'Espagne, som förförde oss att gå ända till Novilla. Där besågo vi allt. Papegojor, rum, trädgårdar och så mycket att jag blef både trött och yr i hufvudet. På hemvägen blefvo vi ordentligt inviterade till engelska ministern af en betjänt, som stod oss i förväg, med order att dricka té. Det var som det kunde för fru Brita-Nora; men hon tog sitt parti och fann sig slutligen helt och hållet charmerad i monsieur Liston: det är en förbålt aimable och kvick karl — men inga utläggningar, min lilla själfsvåldiga Lindahl. Mannen var ganska gammal och hade dessutom ett fruntimmer hos sig, med hvilket man skulle tala i lur. Gud tröste mina synder! Det är visst icke något att skratta åt en sådan olycka — men hvar gång jag ville sätta munnen till den förtretliga maskinen, så fick jag aldrig ett ord fram — jag tyckte det borde vara litet mera sublimt i de meningar som borde gå igenom dessa krökelser till örat, än det man annars naturligen säger som det faller sig. Tocke lappri! Är det skäligt? Nu har jag plottrat hela arket fullt utan att hinna säga allt hvad jag velat. De fruntimren, tockna pratmakerskor! Men jag har också samlat hela åtta dagar, och nu vill allting fram — och visst

icke till förglömmandes, att säga din gode, din önne, din respektable svärfader all möjlig godhet å mina vägnar. Din lilla Lindahl håller jag så mycket, så mycket utaf som du själf. Den lilla skalken tror visst, att det är för han är gosse; ja, ja kanske.

Adieu, adieu mina vänner.

B. E. GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Kaptensudden, tisdagen den 7 juni 1791.

Tack, min lilla allra bästa Stafva, för ditt första och så sköna brev ifrån Norrköping, flera, flera sådana efter. Söta mor besvarade det med sista post, och underskrifver jag allt hvad däruti stod rörande vår glädje öfver din så stora lycksalighet, vår kärlek emot dig, och våra trogna råd samt hjärtliga förmaningar.

Således börjar jag nu strax med min lilla krönika här ifrån Torpet. Första dagen efter din afresa, eller fredagen gjorde jag reda för uti mitt första brev. Om lördagen sattes allt åter uti sin gamla ordning, och så hvilade söta mor litet ut efter fulla två månaders dagliga mödor för din lilla person. Om söndagen åto lille bror Carl och hofgravören hos oss till middagen — ty de kommo intet om fredagen — voro efter vanligheten glada och goda. Om eftermiddagen gingo de med söta mor och Brite Louise till Djurgården, ty vädret var ganska vackert, råkade där l'abbé d'Espagne, och en avancant både spanske och engelske ministrarna som gjorde dem alla de största höfligheter, och bådo dem komma in uti sina Bellevuer, ifrån hvilka alla högtförnäma invitationer söta mor dock drog sig på sitt lätta och glada maner. Emellertid befarar jag nya relationer emellan Eremiten på Torpet och le Corps diplomatique au Parc — visiter — visiter —

Ibland de käraste besöken för mig blifver dock hädanefter le seigneur Charles Gustave Almqvist, icke för det

att han är le trésorier à Haga, utan för det, att han visat Calle så stor vänskap och vill hela vårt hus väl. Som oftast kommer han hit till Torpet, än åkandes, än ridandes. Bägge gossarna hafva nu en större landresa för sig, och säkerligen ha de något i sinnet, som jag ännu inte så noga kan veta.

Härom aftonen hälsade jag på Tegeludden, för att höra mig på stället före om den stackars Adolf. Jag gick hela vägen, men den gången dock med lättare fot hem än vanligt, ty nu hade han åter varit beskedlig och flitig. Detta försäkrade mig också den så hederlige löjtnant Martin, en rar ung officer nu för tiden. Du minns väl hans rena och fina ansikte: så ren och vacker är också hans conduite. Hvad som brister honom uti medel, ersätter han genom flit och seder. Han har därjämte ovanliga insikter, så att han kan under kapten Raabs sjuklighet förestå undervisningen. Ack, om han ändå hette Ad. Fred. Älf! Hvilken glädje skulle icke sådant medföra för föräldrarna, mig och oss alla, som så mycket hållit af den gossen. Jag var emellertid så nöjd med honom denna gång, att jag tog honom och Martin med mig till gamle Sjögrens, och åto vi där tillhoppa en skön färsk aborre, samt lät jag också gossarna dricka din skål. Detta boställe hafva vi alla dagar sett för våra ögon, men ej ännu dess namn: det heter Viksberg, efter det ligger så högt utmed viken. Midt emot såg jag den nya byggnaden på Rosendal resa sig allt vidare upp i höjden. Följande måndagen var unge baron Silfverhjelm hos oss. Såsom han skall blifva allting, har han nu också blifvit poet, och skrifver på en drame öfver en svensk sujet, eller Engelbrekt, som var för flera hundra år sedan en stor härhöfvidsman, det vill säga general, emot en oduglig konung, nämligen den så kallade Erik från Pommern, och mot andra våldsamma herrar. Du bör förstå mig, att han försvarade folket emot dem. En drottning Philippa den tidens dygdemönster, en konung Carl Knutsson, stor-sint och verksam för sitt rike, men alltid hindrad af sina herrar, Christer Nilsson, en illparig statsman, en très-intri-

guante hofmästarinna, en` aimable hoffröken eller jungfru, som de då hette, förmodligen också voro — af allt detta och flera behagliga ingredienser skall nu denna nya rikstapet hopväfvas. Blir den till salu, skall du visserligen få en med till att ornera ditt lilla kabinett. Dock tyst! Tyst med hela denna statshemlighet, också förtror jag dig den blott af den orsak, att så oförmärkt vänja dig vid den, uti din nya stora värld, så nödiga diskretionen.

Om tisdagen var D. Lüdeke med fru och svägerska hos oss för att göra kontravisit och gratulera. Till min både förundran och glädje såg fru doktorinnan både fet och glad ut. Vi nämnde ej med en enda bokstaf om lilla mamsell Binken. Ack, ack! Vi sörja ännu alla den, söta flickan.

Tänk, bästa du, att vi få i sommar den käre pastor Hachenburg till vår granne. Nå, nå, hvad det blir roligt. De komma att bo på förra stället.

Lördagseftermiddagen var grande cour på Torpet. Baron Albedyhl, kommen ifrån Norrköping, drack te hos söta mor och satt sedan länge med mig uti biblioteket, hvilket ej är underligt, ty han är en af våra vittraste herrar. Kapten Norberg, nyligen hemkommen från Ryssland, vet jag knappt om du mera minnes; han umgicks hos oss då vi bodde i Forssbergs hus, en stor och fet karl med frisk färg, liknar något ryttmästare Tersmeden. Han är en stor mekanikus, förstår sig i synnerhet på vattenverk, jag menar de stora vid grufvor och kvarnar, samt har varit flera år å rad i Ryssland och har gjort där många nyttiga inrättningar. Under hela kriget var han i Sibirien, begärde få komma hem, men fick inte, utan brukades där vid de ryska bergverken. Han lär nu snart resa dit igen. Ledsamt att svenskar skola nödgas söka sitt bröd hos denne granne och göra honom ännu mäktigare, så mycket farligare för oss. Baron Silfverhjelm kom åkandes i sitt ekipage med sina bägge adonisar bakpå: Ty bevars, att unge herren skulle i så vackert väder komma, likasom andra, gåendes. Du vet, att han skall möta sin engelska

fästmö i Italien — jag må icke tro för att låta viga sig af påfven — men i vägen besöker han konungen i Spa. Allt detta låter rätt både besynnerligt och stort. Nous verrons! Abbé d'Espagne och pastor Catteau kompletterade cette cercle agréable. Sistnämnde abbé uti sin världsliga kavaljersdräkt bor nu öfver sommaren på landet och var inkommen blott för att följande dagen fatiguera sig med fjärndelsharangen i reformerta kyrkan, efter hvilket svåra dagsverke han reste åter ut igen. Hvart? Gissa! Allt till det förlovade landet, ja till Canaan. Så alldeles heter stället. Det är en liten vacker landtgård här på sidan om Drottningholm, som herr de Ron äger, och hvar hans pastor tillbringar de sköna veckorna. Men hans hälsa är också icke den bästa och behöfver alltid sinnet hos honom mycken förfriskning, om annars hans vittra språksamhet icke skall lida något men. Nu till söndagen.

Bitida var söta far uppe och klädd, satt uti sitt städade rum och läste sina goda söndagsböcker, då lille bror Carl står för mina ögon kl. 8. Ack, hvad jag blef glad. Tänkte: nu blir han hos oss hela dagen. Nej, det var inte så väl. Lilla Martin stod där nere med ett par bondhästar och spände för deras phaëton för att fara till Skurö. Således blott några små söta ord på alla händer, och så adjö till i afton, då de skulle komma igen. Häruppå gingo söta mor, jag och Brite Louise till Djurgården uti ett det allra skönaste väder, för att njuta årets sällhet och härlighet; det gjorde vi ock. Herre Gud, hvilken lycksalig förmiddag! Vi gingo utmed stranden, hvars bölja var lugn och klar, hvars yta blott krusades af de till Gärdet och Brunnen framflytande båtarna. När vi kommo förbi Kumlanders, sågo vi en ekstock under kruthuset, som där i viken drog not, och midt emot hade en karl ställt sig upp uti en af de stora mot vattnet sig nedkrökande alarna, så att han stod betäckt å alla sidor med löf, men kunde dock ses af alla de förbigående. Men hvad kan det betydä, sade vi, att den karlen så ställt sig upp i trädet? Det kunde vi ej begripa och jag sade: Han vill agera

guden Pan, för att vi skola nu vara så mycket lycksaligare i hans rike. Alla de himmelshöga och nyss gröna träden vid vaktmästarens, hvad de härupå af oss beskådades! Vi gingo vidare utmed bergsfoten, kommo till Stiernborg och vandrade för första gången på den breda vägen, som Debesche låtit upphugga tvärt igenom skogen till Rosendal. Där sågo vi i detalj hans nya byggning, som blir bara en våning men står på hög fot, längs efter vattnet och blir omgifven af en engelsk trädgård. Karaktärsbyggningen, som var i Stenbergs tid, är redan nedrifven, de andra husen följa efter, allt förändras, allt utvidgas, allt förskönas. Vår gamle mästare Damström regerar nu där öfver trädgården och arbetsfolket. Uti en stuga satt detta, bestående af dalkarlar, och sjöng i psalmboken, som lät ganska godt. Vi satte oss nedanför i ängen och Brite Louise började obarmhärtigt härja ibland Floras ännu späda och så vackra barn, eller i oförblomerad styl taladt, hon plockade hela sitt kläde fullt med de allra skönaste blomster. Således vände vi om, gingo öfver den så härliga Rosendalsängen, mötte skaror af stockholmsboar, många en famille med sina matknyten, sågo i returen på backen vid Stiernborg hela det vida lägret, gingo sedan i sakta mak hem; hade dock ett litet alltför täckt äfventyr. När vi kommo förbi vaktmästarens, satt en liten flicka utmed vägen och vaktade den utmed ekarna och emellan hasselbuskarna betande boskapen. Hon var nio år, klädd i randig kjortel och förkläde, röd tröja, hvitt huckle, och utur detta framtittade ett skäligen vackert ansikte med ett par goda, glada ögon; vi stannade och talade med henne. Hennes far var bergsprängare, han var mycket fattig, hon hade än intet fått lära läsa i en bok. Då jag tog i böxsäcken, slog hon ner sina ögon, och då jag räckte henne ett åttastyversstycke, så for hon upp utur gräset med en glädje i ögonen och tacksamhet uti hela ansiktet, kysste allas våra händer med en känsla, som rörde oss alla på det högsta. Herre Gud, tänkte jag, så stor sällhet kunde en så ringa gåfva skänka uti detta barns hjärta, och du, och vi, som uppväxt utan alla behof, som liksom

flyttat oss utur det ena nöjet i det andra, vi skulle intet alltid räcka de unga och mindre bemedlade barnen vår hand. Kort sagdt: denna ömsesides både tanke och känsla, hennes glädje och välsignelser å ena, vår tacksamhet emot försynen och tillfredsställelse å andra sidan: allt detta var en slags gudstjänst. Denna lilla flicka lärer ofta tänka på denna händelse; och då vi pekade för henne på vårt hus, lofvade hon komma med bär till oss i sommar. Uppfyllde af dessa känslor nalkades vi vårt sälla hem. Där mötte oss dock en både glad och ledsam tidning. Lille kommissarien hade kort efter vår utgång kommit ridandes, steg dock upp och satte den skönaste bukett med tulpaner och narcisser i Brite Louises fönster. Hennes rum förtjänar också nu på sitt sätt att kallas vackert. Största ordentlighet uti allt, och på samma sätt som hennes egenhändiga basreliefs pryda hela öfre listen, så sågs nu också en rad af friska blomster omkring väggfoten. Härlig både syn och lukt! Kommissarien Almqvist hade häruppå ridit till Manilla, så kunde han ej råka oss, utan kom efter till middagen. Men än ett ord om Brite Louises kammare. Abbé d'Espagne har skänkt henne en liten bild af ljusbrun fajans, som föreställer en ung bondgosse, klädd på spanska, lutande sig på en spade, liksom trött efter arbetet; men tjuften, åh! Man ser nog på hans glada och skalkaktiga blick utåt fältet, af hans leende ögon och mysande mun, att han ser efter en vacker flicka. Denna lilla skalk står på Brite Louises kakelugn. Nu till middagen. Utom lille kommissarien, som kom af sig själf, men utan Calle, som var befalld af baron Ruth att äta på Ulfunda, hade jag bjudit baron Silfverhjelms och löjtnant Älf. Om eftermiddagen gjorde damer och kavaljerer en tur till det briljanta gärdet, men gubben vandrade af till Salen och smakade där af den ljufva stillhet, som ibland det goda sig där församlade folket njutes. Nu är också där själfva naturen uti all sin fågring: Kungsträdgården, bergsrådninnan Hjärnes och fru Cedermarks trädgårdar omgifva detta hus. När jag kom hem fann jag baron Rosenhane, för att taga afsked, ty han reser hem

öfver pingst. Hans far, som är kammarherre, bor i Södermanland. Slutligen måste ingalunda förgätas ännu en glädjehändelse, att jag på denna för mitt hjärta så stora högtidsdag bar första gången de vackra och af söta mor med grönt silke utsydda ljusa klippingshandskarna: således gick jag på Djurgården med blomster på och uti handen. Hvad kan väl mer begäras.

Se nu, min lilla bästa Stafva, lärer jag hafva gjort fullkomlig räkenskap för hela vår lefnad sedan mitt sista bref. Hälsa mycket, mycket svärfar och din lille John. Gud gifve er allt det goda, som så innerligen önskas af

Eder tillgifnaste
PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Kaptensudden den 24 juli 1791.

I stället för att gå upp uti Vitterhetsakademien på denna dess stora dag och hvar till jag erhållit en högtidlig invitationsbiljett af din biskops bror, kungl. sekreter Lindblom, så sitter jag så mycket hellre uti mitt sälla lugn och skrifver till min lilla söta Stafva. Men allrabästa du! Ditt sista bref har mycket oroat mig, ty du har varit sjuk, ja illa sjuk: dock Gudi lof, nu är du åter bättre. Du får intet bli sjuk på det maneret mera, utan hämta nu vackert alla dina krafter tillhoppa, i fall en riktig och loflig sjukdom skulle framdeles taga sig den friheten att inkommodera dig litet. Hälsa emellertid din lilla söta Lindahl och tacka på allas våra vägnar för det att, i fall sjukdomar icke kunna uti denna vår mänskliga svaghet alldeles undvikas, han varit så god och skaffat dig en egen lifmedikus, hvars till och med hälsosamma valspråk: *improve* jag nyss tryckt uti mitt svenska arkiv. Också i all sanning kommer till hans förträffliga och af dig så väl målade egenskaper också den af en verkligt lärd läkare, som med uppmärksamhet forskar, tänker, förbinder uti sin vetenskap, som således får

med tiden namnkunnighet för mer än för det att vara en lycklig praktikus.

Anmäl vid tillfälle min högaktning och erkänsla mot den hedersmannen.

Här på Torpet hafva vi, Gudi lof, så skäligen haft hälsan, när jag undantager söta mors små koliker, och att Brite Louise dragits hela tiden med hufvudvärk och en rodnad i yttre huden, hvaremot hon nu dricker en tisan och låtit sig för första gången åder. Hon gick hurtigt åstad till denna operation, ehuru det var första gången hon skulle se sitt unga blod rinna: men till slut måste dock den käcka flickan dåna. Nu är hon åter rätt rask igen och får väl själf skrifva mer härom.

Hvad salig morfars begrafning angår, så skedde den med all heder fredagen den 15 samt bekostades af bror Widegren. Söta mor och Brite Louise sutto i flanell och snibbhufva och Calle gick med i likprocessionen. Gubben, som ej orkar utstoffera sina sextio år hvarken i purt svart eller uti svart och rödt, blef hemma. Först gick lille Fredrik Widegren, såsom rätt dotterson midt uti, och å ömse sidor vår Calle och Carl Herman ifrån Edö, sedan bror Müllern och bror Widegren; bror Carl Axel var frånvarande på sina krutbruksvisitationer. Statssekreteraren Schröderheim, kanslirådet Ferrner, kommerserådet Kling och många utur kollegiet gingo med i processionen. Sekreterarne Gartz och Eurén voro marskalkar. Du torde känna dem bägge. Den förre följde med den herr Lindahl, som förde unge kinesen till oss, då de med en hel svit af norrköpingsbor besökte arsenalen; den senare förde öfverauditören Nordfors i vårt hus, är ock vitter, men modest, utan pretentioner, utan sårande kvickheter. När processionen, som för närheten till kyrken gick till fots, kom till kyrkodörren, stod den bisatta likkistan dem där till mötes, då den bars under sorgmusik fram i koret, hvar doktor Petrejus kastade jord på densamma och gick allt très-dévolement till. Liket skulle sedan föras ifrån Maria till Kungsholmen, hvar min salig svärfar har ett grafställe, kanske det är ock redan ditfördt

och dymedelst slutligen jordfäst. Där hvilar han nu sött, och vi alla minnas honom med kärlek. Processionen trakterades sedan med diverse viner och skönaste konfekt. Uti processionen sutto af damer, mormor, svägerskan Widegren, rätt dotter af salig Arrhenius, hvilken ock grät mycket, sedan söta mor, så Brite Louise och Hedde Sophie. Utomdess voro där fru Kling, fru Ljung och den andra fru Widegren, frun på Kronan var icke närvarande, icke heller var min svägerska från Edö inkommen. Till aftonen var ingen måltid, som rätt var det, och hade endast förorsakat dubbel embarras i de små rummen. Gamle kungl. sekreteraren Sernsköld var ock med på begrafningen, en mångårig vän och ämbetskamrat med salig Arrhenius. Han är af skälig ålder och skälig rikedom, hvadan ock söta mor vill att mormor skall gifta sig med honom; således stode hon då för tredje gången brud här i världen, men hvilken förbindelse synes mig stöta på de swedenborgska eller så kallade oskyldiga giftermålen, oansedt brudgummen än är ungtkarl. Få se. Men efter vi nu äro stadde i familjeärenden, så vill jag förkunna en ny syn af en släkting, som kommer långt ifrån. Du har väl hört talas om Per Cogell, elev af den store pastellmålaren Lundberg, och som reste till Frankrike innan jag ännu såg din mor. Där har han gjort en slags lycka och varit i många år stadens målare i Lyon, eller med lön på stat. Han är för ingen del lik sin respektive bror, Fredric Cogell, utan är liten till växten, har ett fint ansikte och är mycket grannlaga; därjämte litet mjältsjuk och sensibel; fördrager således icke fransmännens nu nyligen antagna belevfvenhet att sans façon hänga och plundra, utan remitterar han nu sina växlar hit öfver och ämnar komma själf efter. Hvad det skall komma honom roligt för, att finna här före sig sin systers barnbarn, ja om du och Lindahl så för godt finna, får han väl också snart taga i sin famn och kyssa dess barnbarnsbarn; äfven som det också lär komma mig rätt särdeles för, att kalla min gamle minderårige lek- och murarebroder för min högtärade herr morbroder. Fru Kling är en förträfflig fru, och ganska väl gift, såsom kom-

merserådet Kling är själfva honneteteten, som också lyser utur hans ögon och hela väsende. Både han och hon taga den gladaste och ömmaste del uti din stora lycka. Fru Ljung är ännu mycket sjuklig; bägge hennes egna söner, af hvilka den ene är officer och den andre civil, voro också med på begrafningen. Fredrika Georgii kunde icke komma, men lät riktigt fordra hem till sig sin strut med konfekt. Denna skönhet är nu på sitt sätt en rik flicka, ty hon ärfde nu åter efter medaljören Nils Georgii. Calle var mycket rörd på begrafningen och kunde, när han kysste mormors hand, ej säga ett ord för tårar, däruti bestod också hela mitt tal då jag första gången såg denna respektabla fru, som vid begrafningen presenterade med all värdighet och en förunderlig sinnesstyrka. Dock nog om denna trista scene.

Från de dödas rike kommer jag åter till de lefvandes land; och där möter mig först bland nykomne gäster uti mitt hus min egen lilla Stafva — — Ack, jag *menar blott* ditt porträtt. Det kom med sin sköna ram hem i söndags eller i dag åtta dagar sedan. Det sitter nu i söta mors förmak, på andra sidan om parterrfönstret, gör således en pendant till spegelen uti detta så vackra rum. Hvilken *menar* du att jag helst ser mig uti? Jo, gubben går allt helst och ser sig uti den nya spegelen, och blir det alldeles spegelens eget fel, om spegelfabrikören tycker om sitt arbete. Men för att nu åter tala om bara porträttet, så fällas om detsamma många omdömen, men alla till din fördel. Du är icke på konstnärens duk så ung och vacker som du är kommen utur naturens hand. Din fina, glada och litet skalkaktiga min saknas alldeles. Man kan väl känna igen alla partierna uti ditt lilla täcka ansikte, men det behagliga tycket finnes där intet; kort sagdt: det egentliga som utgör lilla Stafva, är för den skarpsyntaste domare där intet till finnandes. I går eftermiddag må du tro att du, nej ditt porträtt, undergick en sträng dom: ty professor Martin, nyligen hemkommen ifrån England, kom med hofgravören till oss och höll en hel akademisk före-

läsning öfver detta porträtt, hvilken brodern vidare utförde. Än en god kännare, eller abbé de France är hitkommen, hastande sig ur sitt fäderneslands olyckliga stormar och skyndandes åter till vårt lugn. Han, som är själf målare och har, som du vet, en så stor delikatess i tal, känslor och teckning, kunde intet fördraga det breda och gamla, det icke talande uti detta ansikte. Blotta amatörer, såsom baron Silfverhjelm och flere, känna sig också skandaliserade däröfver, att ett mycket fint och vackert ansikte, eller af la plus belle bergère du canton, kunnat i sådan hast förvandlas till en träs ärbar fysionomi af en tung roturière. Nå, bästa Stafva, det skulle taga ingen ända, om jag ville upprepa alla detta porträtts eller prof. Krafts personalier, men jag förblifver dock alltid vid min blindhet, och påstår porträttet vara dig ganska likt; åtminstone står jag ofta och har min konversation med detsamma. Eljes, efter jag har den äran att vara historikus, det är att uti allt blifva vid sanningen, så är det ock visst, att en yngre målare hade ofelbart gifvit dig mera aisance, sökt mer att developpera de unga, glada och fina dragen uti ditt ansikte, än en sextio års man kan åstadkomma. Också såg jag, att den långvariga och besvärliga sittningen var nog mycket tecknad på ditt eget ansikte, under det att Kraften målade dig: således afbildade han väl det sanna; men när man tillika kan kläda sanningen i sina tillbörliga blomsterflåtor, så har man på ingendera sidan felat; och hvad kan väl vara mera intagande än oskulden i förbindelse med ungdomen och behagen. Hälsa tusenfaldt din söta Lindahl, gif honom ett ömt och tacksamt famntag för det att då han tog själfva bilden ifrån mig, han dock lämnade mig skuggan kvar, och efter du är min dotter, och efter jag är så gammal, så tillåt mig slutligen säga: att lilla Stafva är mig nu dubbelt kär, ty du har själf gjort din lycka, i det du gör din så älskvärde man lycklig. Du kan alltid lycksaliga hans hjärta, och när i ären bägge så lyckliga, hvad är jag då? *Den lyckligaste af alla fäder!*

Nu borde jag väl också skriva om något annat, så-

som om en skön trait af vår drottning's välgörande hjärta, om den olyckliga fru Wadström uti England, om vår nu så mycket beskedlige Adolf, om allas vår så älskade Almqvist, om ängsliga flyttningsförslager ifrån Kaptensudden, om, om — — Men om jag ock hade tid, ville jag dock ej blanda bort mina känslor, som nu hos mig blifvit lifvade i anledning af ditt vackra, ja, uti mina ögon alltid vackra porträtt. Jag tager och håller dig således kvar uti min famn, lefver och dör

Din egen trogna, kära
PAPPA.

P. S. Tack söta Stafva, för det du uti ditt sista bref försäkrat mig om dina förtrogna relationer med fru Kuhlman och farbror Lidén. Om du håller af dina vänner här på Torpet, så går du gärna uti Kuhlmanska huset och sitter där ofta hos din fars gamle förtrogne, redlige och glade vän, och sanningen att säga, så vet jag ingen uti hela Norrköpings stad, utom din Lindahl, som jag hellre unnar den glädjen, att umgås med originalet, sedan jag nu icke mer äger mer än kopian af lilla Stafva.

Från C. C. Gjörwell till Johan och fru Lindahl.

Kaptensudden, söndagen den 28 augusti 1791.

Älskade, älskvärda barn!

Se nu sitter jag åter uti mitt sälla lugn, och får skrifva er några rader till, dock blir mitt bref icke på långt när så vidlyftigt som sist, ty i dag har jag ej anträdt någon resa till Rosendal, icke heller har vädret, regnigt och kulet sådant tillåtit.

Sist slöt jag med vår middagsmåltid. Den var obetydlig och afbruten: ty bevars, alla tankar och händer voro sysselsatta med maskeraden. Söta mor, Brite Louise, Calle, Charles och Adolf spökade hela eftermiddagen till sig i

bästa mätto, och till dem kom slutligen en mamsell Stubbe ifrån Frösunda, systerdotter af fru Wijnbladh och ganska beskedlig flicka, som står hushållet före; men å en annan sida så olycklig, att hon på flera år saknar sin far, hvars öde utomlands ännu är obekant, samt har en fattig mor med flera syskon. Det var första gången hon var hos oss, och hade Calle henne med sig i chaisen, för att kunna anföras af söta mor på maskeraden; såsom fru Wijnbladh själf var bortrest på landet, och hvarmedels vi ej litet oblikerade öfverstelöjtnanten. Jag såg henne som hastigast: hon är vid min Brite Louises längd och år, blondin och ser god ut. Sedan jag sofvit middag, vandrade jag i sakta mak till Salen; men fann vid utgången klockan sju lilla Trädgårdsgatan emot vanan alldeles uppfylld af världsliga och bara lustiga fysionomier, hvilka ej litet kontrasterade med de utur Brüdergarten modestement emanerande och saintement fasonerade ansiktena. Detta var ock det enda af hela maskeradens jag såg, ty själfva mina torparedockor såg jag ej en gång, ty jag lät gifva mig litet grönt, som jag satt och åt solo uti min stora gröna stol, önskade alla god natt och mycket nöje, samt gick till sängs på vanlig tid: hvarefter det syndiga väsendet tog sin början uti Kungsträdgården af icke mindre än 6,000 personer, dels med, dels utan skräpukar, såsom allt vidare utaf dagpapperen uppbyggeligen inhämtas kan. Högeligen gladdes jag emellertid öfver det mer än vackra vädret, ty skönare natt i slutet af augusti månad kunde icke hela Vetenskapsakademien hafva utverkat, än den, som de okunnige borgersmänen nu hade beställt sig. Allt gick härliga och öfverflödliga till. Konungen betygade sitt högsta nådiga välbehag och fêten räckte långt in på ljusa dagen; kort sagdt, skådespelet: *Alla voro nöjda* uppfördes där i själfva verket. Nästan ångrade jag min stora resignation, ty jag hade så gärna hört den sköna janitscharmusiken, som marscherade i alléerna upp och ner, samt de körer af harmonimusik, som residerade i boskéterna; men jag får uppskjuta dessa och flera lycksaligheter till dess jag själf nu snart kommer att residera i

staden. Jag hade utomdessa med godt samvete kunnat deltaga uti detta patriotiska öfverdåd; ty bägge våra abbéer, abbé de France omaskerad och abbé d'Espagne maskerad, fördrefvo sin natt uti denna artificiella dag. Synen af blomsterrabatterna, eklärerade af äfven så många rader af lampor, har varit icke mindre skönt för ögat, än musiken för örat. Enfin, det är förbi, och jag vill icke mera be-
dröfva mig öfver denna min stora dumhet.

Jag vill hellre förnöja mig och er, bästa barn med vår lilla oskyldiga och pastoralafête den 25, eller i torsdags, som var Brite Louises namnsdag. Den kan dock lilla Stafva beskrifva för sin John utan min tillhjälp, ty om förmiddagen kommo bägge gossarna, de respektive svågrarna från Haga med stora, stora buketter. I förmaket hade man framsatt ett rundt bord, öfverallt siradt och belagdt med blomster utur vår parterre, midt uti rundelen syntes ett stort L. Där negs och bugades och famntogs, där vattnades ett par vackra blåa ögon, där åts frukost, där taltes ömma saker. Middagen var tarflig och glad, till hvilken jag bjudit vår lille occasionspoet ifrån Tegeludden, som också ej var sen att komma. Vi drucko vederbörandes in Loco skålar, sedan deras i Tierp, Norrköping och Linköping. Sköna versen af vår Adolf finnes ibland bilagorna. Men ibland dessa bilagor finnen I, söta barn, främst ett bref ifrån den respektable dr. Almquist, som I säkert icke utan största både rörelse och glädje läsen. I sanning är jag icke uppfyllt af förundran öfver Guds besynnerligen nådiga omsorg för mitt ringa och fattiga hus, som under några månader tillskyndat mig tvenne mågar, sådana som man icke bättre kunnat önska sig. Jag behöfver icke mycket orda härom, ty händelsen är för sin sällsynthet och ädelmodighet landkunnig, och jag skrifver till en af dessa mina allra käraste mågar. Vår Charles reder nu i ordning allt, smått och stort, på egen bekostnad, äfvensom allt aftalas mellan svärmor och fästmon, som också sitta ofta uppe långt in på nätterna uti idel conférences d'amitié de tendresse & d'économie. Lilla Louise sitter hela dagen i sin

vakra kammare, syr och broderar. På denna sällhets dag för mitt hus och mitt hjärta skref jag några underdåniga rader till hans maj:t, hvilka i dag aflämnas på Drottningholm. Bifaller Gustaf denne sin urgamle trojänares, som det mig synes, icke obilliga bön, så blir han visserligen lycklig på det enda sätt ifrån sin konungs sida, som han åstundar. Kan det åter icke beviljas, ehuru jag dagligen spörjer att sådant icke afslås de unga män, så rinner väl däröfver i löndom en tår, men därför skall dock ingen synas uti mina papper, eller under någon annan min tjänstgöring för det k. allmänna. Jag vill emellertid i stillhet allt afbida, och I skolen af allt i sinom tid få del.

Min lilla Stafva tackar jag allra ömmast för tvenne ting. Först och främst för det, att du ofta och gärna är hos farbror Lidén till bevis att du vördar och älskar honom, således äger jag nu min ambassadrice très ordinaire hos denne min uråldrige bundsförvant, och sedan för det att du, liksom jag, kan vara nöjd och lycklig. Ja ganska nöjd och lycklig uti din enslighet, med ögat än åt det oskyldiga landet, än uti den vackra boken. Jag kysser dig, sötaste Stafva, just af hjärtat, för de sköna, detta ditt tänkesätt uttryckande verser, som du med egen hand skrifvit uti den katalog på böcker, hvilka din käre John skänkt dig och som nu ligger till genomseende på mitt bord, hvilka verser jag gör mig en vällust att här afskrifva:

Consacrer dans l'obscurité
ses Loisirs à l'Étude, à l'Amitié sa vie:
Voilà des jours dignes d'envie:
Être cheri vaut mieux qu'être vanté.

samt vidare:

Je suis le cours (de cette vie) avec tranquillité
L'oeil attaché sur un charmant rivage
Où la nature étale à mon passage
son abondance, & sa variété.

Och härmedels omfamnar jag både dig och din söte John. Guds välsignelse hvile öfver eder! Så visst som I utgören min sällhet, min glädje, så visst som jag är och förblifver

Eder trogne, tillgifnaste

PAPPA

Bilagor.

1) *Bref ifrån teolog. prof. dr. Eric J. Almquist till C. C. Gjörvell.*

Tierp den 18 augusti 1791.

Högädle herr assessor.

Omkring trettio år äro nu förflutna, sedan med herr assessorn jag hade den äran att börja skriftväxling, såsom dess korrespondent ifrån Gefle gymnasio. Ingendera af oss kunde då förutse det behagliga ämne, som försynen nu lämnat, att förnya korrespondensen oss emellan. Min son, kommissarien vid kungl. lifdrabantkåren, Carl G. Almquist, har för mig öppnat sina tankar att träda i en närmare alliance med herr assessorns högt ärade hus igenom äkta förbund med en dess älskade dotter. Han har fägnat mig därmed, att han redan erhållit herr assessorns samtycke, och har jag äfven därtill lämnat mitt bifall. Det förökar den goda tanke, som jag alltid haft om denne min son, att han kunnat vinna så nära vänskap och förtroende hos herr assessorn, hvars goda urskilning i anseende till ungdom allmänt är känd af den möda herr assessorn använt att befrämja dess lyckliga tillväxt och uppfostran. Den stadga min son uti sina unga år ådagalagt uti göromål, som fordra stadighet och mögnad, gifver mig hopp, att han äfven uti sitt påtänkta nya stånd skall visa sig äldre och mögnare till uppförande än han är till åren, och därigenom svara mot vårt gemensamma förtroende.

Vi instämma ock fördenskull gemensamt att, af faderliga hjärtan önska våra barn den Högstes nåd och välsignelse uti detta viktiga förehafvande, som skall grundlägga deras framtida jordiska sällhet!

Uti sådana hjärtliga önskningar, jämte vördsamma och kärliga hälsningar till herr assessorn, dess fru och vår tillkommande älskade sonhustru, instämmer min kära hustru med mig, som med fullkomligaste högaktning och tillgifvenhet städse framhärdar

Högädle herr assessorns ödmjuka tjänare

ERIC J. ALMQUIST.

2) *Lyckönskan på mamsell Brite Louises namnsdag den 25 aug. 1791 af herr löjtnanten Adolf Fredrik Älf.*

På Lovisas dag.

Hvad denna glada dag mig om förtjusning bädar!
Jag hänryckt blir då nu jag vid dess ankomst skådar,
hur stolt han tågar fram och i sitt sköte bär
ett namn, som dagens helgd och täcka prydnad är.

I glada nöjens trupp! Församlen eder skara
det tillhör er i dag att muntra vittnen vara
till den högtidlighet, som man bereda lär
åt ungdom, dygd behag, som namnets stämpel är.

Och du, som åt mitt lif så mycken sällhet skänkt,
du, i hvars sällskap jag fått nöjets oskuld smaka,
jag skulle ej i dag, i glädjens sköte sänkt
ett rågadt välgångsmätt dig önska få tillbaka?

Jo, vördnadsvärda vän! Njut alltid sälla dar'.
Förlåt en tacksam vän, som vördnadsfullt förklarar
att ingen sällhet gifs, som icke föga svarar
mot den, som med din dygd, du själf förtjänat har.

Gå, till att lifvet i sin högsta vällust njuta,
 njut himlen uti allt som är din känsla värdt!
 Gå hänryckt, att en vän i dina armar sluta,
 som genom dygd och vett ditt hjärta vinna lärt!

Lef, älskansvärda par! Mitt hjärta kan ej mer
 än sucka för ert väl, och er de offer gifva,
 som skola dygden själf i renhet like blifva
 och värdiga en vän, som tacksamt älskar er.

ADOLF FREDRIC ÄLF.

✽

Från C. C. Gjörwell till teolog. prof. Eric J. Almquist.

Stockholm och Kaptensudden, den 1 sept. 1791.

Högvärdige herr doktor, professor och ledamot af
 kungl. Nordstjärneorden.

Jag kan icke med ord uttrycka den känsla af vördnad
 och tillgifvenhet, hvarmed mitt hjärta uppfylldes, då jag
 fann mig hedrad och förekommen med ett bref ifrån så
 respektabel hand, och uti ett så ömt, mig själf så högt in-
 tresserande ämne, eller min äldre dotters, Brite Louises
 engagement med herr doktors käre son, herr kommissarien
 Carl Gustaf Almquist.

Att på denna väg förnya bekantskapen med en af vår
 kyrkas vördnadsvärdaste lärare, med en af den grundliga
 lärdomens hufvudstöder i vårt land, hade redan ensamt så
 mycket smickrande och förbindande uti sig, att känna mig
 till stora förbindelser skyldig; men då nu härmed — samt
 till följe af Guds besynnerligen nådiga skickelse, hvilken så
 nyss tillskyndat min yngre dotter ett också redan fullbor-
 dadt engagement i Norrköping — äfven en icke mindre

hedrande och både mig och min kära hustru behaglig äkta förening emellan bägge våra här förenämnda barn fogas; så låter jag fadershjärtat hos herr doktorn själf blifva den bäste tolk af min motsvarande både glädje och erkänsla.

Min dotter medför inga rikedomar, men för hennes dygder och tänkesätt samt hushållsflit svara både hennes mor och far. Vi äga trenne barn, för hvilka alla vi hafva den största orsak att tacka Gud — de utgöra visserligen i hög grad vår glädje och tröst. Vi älska dem således alla tre, men skulle någon af dem hos oss äga företrädet, så vore det ofelbart vår kära Louise. När nu härtill kommer, att hon får gifva sin hand och sitt hjärta åt en man, som ifrån första bekantskapen tillvunnit sig uti vårt hus allas högaktning och vänskap, som ju mera man lär känna hans egenskaper, både såsom vän och såsom ämbetsman, vinner uti tillgifvenheten, så lär icke mera behöfva sägas till förutseendet af en den lycksaligaste förbindelse, som människor emellan stiftas kan, en förbindelse, som utomdess gjort sig själf, som deras hjärtan gjort, icke någon slags annan afsikt, än den att lefva för hvarandras lycka. På sådana förbindelser slutas nu för tiden, helst här uti den yppiga och äfven uti denna väg så föga grannliga hufvudstaden. Vi föräldrar hafva därför från vår sida med billigaste tacksamhet emot försynens ledande hand och med glädje lämnat vårt bifall till en så beskaffad förbindelse; och då min dotter äfven huggas af sina kära svärföräldrars både samtycke och välsignelse, så finner jag intet vidare återstå för dessa våra barn att blifva till fullo lyckliga, än om Gud behagar, låta en så vacker och på så ädla och kristliga grunder träffad förbindelse gå uti sin snara fullbordan.

Både min hustru och jag rekommendera emellertid vår kära dotter uti sina vördade svärföräldrars gunstiga åtanka och ömma bemötande, samt lär hon själf hafva den äran, att med sin ödmjuka skrifvelse uppvakta, äfvensom vi be om vår ödmjuka och förbundna hälsning till det vördade och älskade huset i Tierp. Såsom förestående

förbindelse fogar till vänskapens band äfven det af släktskap, så utbeder jag mig ock den äran, att få hädanefter hedras med brorsnamn, äfvensom jag räknar mig det alltid till utmärktaste både heder, glädje och skyldighet, att med vördnadsfull återvänskap och tillgifvenhet få förblifva

Min vördade herr broders ödmjukaste tjänare

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till Johan och fru Lindahl.

Kaptensudden, söndagen den 18 september 1791.

Mina allra bästa barn.

Under nuvarande revolutionsveckor få mina söta barn i Norrköping förlåta gubben på Torpet, om han ej medhinner täta och långa bref, men, men — när det kommer i ordning för söta far och mor på Regeringsgatan, och sedan straxt efter för lilla Louise och Charles på Drottninggatan — då, då sätter sig den gamle Brefställaren ofta ner och språkar länge med sin lilla Stafva och sin lille John.

Nu vill vi allra först och just af hjärtat tacka Gud, som låtit mig nu å nyo öfverlefva *den 9 september*, eller då netto tio år sedan, när jag föll utur vagnen vid Kumbla, slog sönder hufvudet, bröt vänstra knäet ur led och sårade ena armen, då jag kom hem mera död än lefvande, men underbarligen genom Guds nåd återvann både lifvet och hälsan; hvartill allt, så det ena som det andra, min lilla Stafva själf var ett åsyna vittne. Allt sedan har jag blifvit liksom yngre till kroppen och muntrare till sinnet; och denna nåd visar Gud mig än i denna stund. Till denna stora välgärning hörer ock ofelbart det, att jag har så söta, vackra och beskedliga, för mitt hjärta så kära barn, så väl mina egna, som de mig genom försynens så nådiga hand tillskickade, John och Charles, samt numera också foster-

sonen Adolf. Skulle jag således ej vara af hjärtat glad med eder, och vi alla tacksamma emot Gud? Jo visserligen. Alla år på den 9 september, jämte mitt förödmjukande inför den både allsmäktige och nådefulle Guden, går jag ock ut, om vädret annars det tillåter på marken, och söker mig en bukett af höstens sista blomster; det gjorde jag nu också i år, och det så mycket hellre, som det är den sista hösten, som jag bor här ute på Torpet. Dessa oskyldiga blomster skickar jag, jämte en kyss, till min lilla Stafvas herbarium. Ack, hvad den botaniken är för ett härligt och älskvärdt studium, då man med naturens dyrkan förbinder vänskapen och kärleken!

Med denna så solenne helgdag uti min familjeallmanack fogar sig ock en annan eller Salens invigningsfest, som alla år infaller på *den 12 september*. Då är den här styrande brodern — nu heter han And. Würgatsch, och vidare inom parentes sagdt är han en både très-honnête homme & très loyal Frère — alltid så god och bjuder mig på denna så kallade glädjedag med sin kärleksmåltid. Salen, belägen midt uti en trädgård, städad och snygg, uppfylld af folk, och deras andakt beledsagad af en vacker både vocal- och instrumentalmusik, denna åter bestridd af bara syskon — det är ju något rätt vackert uti sitt slag? Med denna oskyldiga kyrkoakts begående, förbinder jag då alltid åtanken af min räddningsdag, den 9 september. Således sitter jag bland det goda folket ingalunda orörd; och hvarför skulle icke en Gudi helgad tår få rinna uti förbindelse med så många respektabla människors förenade och upplyftade känslor till Gud, och ibland hvilka jag alltid sitter den ovärdigaste, ty min enfaldighet emot de flestes ibland dem är jämförelsevis ingen. Emellertid tackar jag Gud, på mitt sätt, för den andel mig blifvit beskärd, att kunna hålla mig fast vid de trons hemligheter, som en annan Guds hushållning får sätta för mig uti begripligare dag. Allt nog: jag röres, jag förbättras. Det gick mig genom hela själen, då jag satt på min vanliga bänk bredvid kabinettsdörren på brödrasidan, och fick se fabrikören

Halling inträda, skrida fram såsom ett lik, i anseende till en långvarig nyss öfvervunnen sjukdom, men se så lycksalig ut, som hade han nu stigit in uti själfva Guds rike. Också voro vi mest alla samlade, och den stilla, ljufva musiken fyllde allas både öron och känslor. Denne Halling är en bondeson ifrån Västergötland, var före min ankomst till Stockholm, 1751, uti lära på en silkesstrumpfabrik, då redan, såsom yngling, uti förbund med Bröderna, och har alltsedan förblifvit uti densamma såsom ledig broder, såsom gift, men ock nu såsom änkling. Han var en därjämte till utseendet mycket vacker yngling, alltid af ett mildt och gladt väsende, har alltid hållit af mig och omfamnar mig ännu med välsignande både ord och ögon. Vi äro utomdess nu för tiden bägge de äldsta bekanta på hela Salen af Stockholmsförbindelsen — — — — —

— — — Gifve Gud, att konungen i Sverige ville hafva nåd för sitt eget folk, och skona det för allt deltagande uti de franska inbördes oroligheterna! Men här talas mångahanda ting, och man börjar redan läsa hotande deklarationer. Vi skola emellertid troget bedja Gud för konungens eget lif och regemente. Dock för att döma om sakerna såsom bonde eller torpare, så tror jag tills vidare, att konungen blir hemma och bygger på sitt eget hus i fred och ro, ty här i viken försäkras, att hans maj:t är sinnad att anlägga, allt ifrån Rosendal ända hit till Kaptensudden en Volière, eller en artificiell fågelbur, som skall härma den stora, som vår Herre byggde kort före Adams tid och är ännu så skäligen i godt stånd. Till den ändan skola bägge kruthusen, med flere åbyggnader, dels rifvas, dels ändras. Om alla dessa pastorale planer verkställas, så komma våra barn en gång att vandra på bara elyseiska fält, allt ifrån Lofön, öfver Karlberg, Haga, Fiskartorpet hit ut till Valdemarsön, förbi Tivoli, Frescati och Albano. Ja min sann kan icke en sådan afgudadyrkare af det vackra och naturliga, som jag är, bli ond på mig själf, att vara redan så gammal, att jag bara skall få skåda alla dessa så kallade gudomligheter liksom uti en dröm.

Emellertid njuter jag de vackra dagarna, sådana som denne är. Sistlidne söndag voro mormor och Widegrens hos oss, de hade med sig den glade och talföre morbror Funck, som nu bor hos sin måg på Edö. Om eftermiddagen måste vi mangrant promenera åt Djurgården, för att bese de engelska och spanska lustslotten. Jag, såsom gammal eller äldst, gick med mormor. Ack, hvad den gumman är charmant, munter och glad, blir liksom ung på nytt, sedan hon lefver hos sina barn utan allsköns bekymmer. När vi hade besett engelska ministerns byggnad, strax hitom Alsnäs, var jag skäligen trött — ty välförståndes jag hade om förmiddagen gjort en tur på Djurgården med min Adolf — så att jag förbehöll mig att få stiga in till direktör Küsell och hvila litet; men se, han satt utanför på sin bänk med sitt främmande. Jag gick dit och fick sitta emellan bägge de ostindiska majestäterna, direktörerna Grill och Küsell, med hvilka taltes om klimatet på Sicilien, om mortalitetslistorna i Preussen, om Tysklands, det nu så härliga Tysklands likhet med vårt Lappland uti kejsar Augusti tid, och flera sådana höglärda spörsmål. Men mina damer ville aldrig komma tillbaka från Manilla, hvar själfve herr de Coral tog emot min hustru med all möjlig höflighet, förande henne själf genom alla rum och plantager, samt ville presentera henne och hela sällskapet te, som dock allt undanbads, men gjorde icke litet stora ögon på våra södermalmsbor, som icke förstå sig på dessa torparmors förnäma bekantskaper — så att jag steg upp och tog afsked, men var så elak och gick en annan väg hem till mitt land igen. Ty jag var den dagen litet mjältsjuk, men vet du, min lilla Stafva, jag skall säga dig i förtroende, att jag hade just en säll afton: lugna sjön, solen nyss nedgången, västern klar och ännu lysande, medan fullmånen steg upp i öster. Midt uti denna blandade dag, under stillhet uti hela naturen, omgifven af densamma på alla sidor, och hvart jag vände mig, föllo trädens toppar mig i ögat mot den klara himmelen; och hvart menar du att jag då gick? — Midt på Rosendalsängen. Döm till mina

känslor, och med huru långsamma fjät jag vandrade öfver densamma, förbi ekar och alar till vägen utmed vår vik, och så den sköna vägen fram till Blå Porten, där mig mötte Charles i schäs, för att söka upp sin Louise. Kom således hem en god stund förut, steg glad upp i mitt rum, lade mig på min soffa, och i detsamma kom min Adolf, som strax efter middagen hade gått till sin kamrat Grawell, och spelat med honom en duett på flöjt. Vi talte många goda saker, allt till dess huset dånade af de många röster, därpå gick man ner, och aftonen tillbragtes på det vanliga sättet. — — — — —

I fredags var en mycket glad dag både för mig och bror Adolf, ty jag fick ett särdeles hugnande bref för hans räkning ifrån Holland; vi skickade bägge de gladaste tidningar till den allas vår vörndnad så värdiga fadern i Linköping. Om aftonen sågo vi Alexis eller Desertören, då Stenborg själf spelade Alexis' roll. — Ack, hvad han sjöng och spelade allt till förtjusning! Också kände min Adolf detta — och så gingo vi hem uti ett det allra skönaste månsken, hvarvid allt blef vackrare och vackrare, som vi nalkades Fredrikshof och Djurgården. Mycket säll dag!

Se huru lycklig din far är! Bästa Stafva, öka nu denna min lycksalighet med din egen: ty mina barn de äro min glädje. Varen bägge alltid sälle, högst sälle, önskar

Eder trognaste pappa

GJÖRWELL.

Från Brite-Louise Gjörvell till kungl. sekreteraren Jonas Carl Linnerhjelm.

Kaptensudden den 20 september 1791.

Min egen lilla ömma och beskedliga bror Carl!

Det behöfs, att du är så mycket min vän som du är, för att kunna förlåta mig, som ej på så lång tid har skrivit och svarat dig på dina så charmanta och vänskaps-

fulla bref — men jag försäkrar dig, att i denna försummelse äger mitt hjärta ingen del, ty jag är nu så omgifven och öfverhopad af både glada, serieusa och ängsliga saker, att jag knappast nu några minuter före postens afgang får det nöjet, att uppfylla en så kär skyldighet — men hvarför sade jag: uppfylla? Bästa lilla bror Carl! Åtanken af ditt sista intagande bref gör att jag ej vet, om jag vågar att skicka af dessa rader — anse ej detta såsom svar — jag kan ej gifva dig något skriftligt — och hvem kan göra det?

Nu, lilla bästa vän, komma vi snart att flytta till Martins, och jag sedan till mitt lyckliga hem. Ack, jag blir mera lycklig än jag det förtjänar — men tror du ändå, lilla bror Carl, att jag inte kan kvittera denna sälla boning utan en smärtande känsla — och kan jag nu, då jag skrifer, ej hindra mig ifrån en mängd af tårar.

Under detta tak, inom dessa murar, som ännu hysa din lille uppriktige vän, här, älskade bror Carl, har vår rena vänskap begynt — här hafva vi njutit glada och oskyldiga nöjen tillsammans — huru skulle jag då kunna skiljas härifrån utan saknad, utan oro — ack nej! Detta ställe förenar för mycket ljuft för mitt hjärta, för att af mig kunna lämnas utan rörda känslor. Aldrig har jag kastat upp mina ögon utan ny förtjusning och utan ännu lifligare åtanka af så många sälla och lyckliga dagar, som jag med dig, lilla aimabla vän, här passerat. — Ack, ömma och känslofulla bror Carl, af dig har jag först lärt känna och sätta värde på naturens hänryckande fågring — och af dig, bäste af vänner, har mitt hjärta först blifvit öppnadt för vänskapens heliga och intagande känslor. — Hvad du därigenom gjort mig lycklig och säll! — Ack, lär mig äfven nu på hvad sätt jag skall kunna visa dig min erkänsla och tacksamhet — så blir din lilla syster Brite-Louise den lyckligaste.

Jag slutar med det jag bort begynna, att lyckönska dig som gift man. Gud bevars! Min sann inspirerar icke detta namn mycket, mycket respekt. Säg mig, hur du nu

finner dig sedan du fått en liten charmant fru att lefva med. Gud vet att ingen lycka gifves, som icke af själ och hjärta önskar dig få njuta

LOUISE GJÖRWELL.

Till detta bref, som målar själfva det tänkesätt, hvilket råder hos det fruntimmer, hvars hand här fört pennan, fogar jag ett *porträtt af en ung och vacker flicka*, helt nyligen tecknad i Paris af en vitter fransysk skald.

Je veux peindre traits pour traits
La Bergère que j'adore.
Elle est simple, sans apprêts,
Et fraîche comme l'Aurore, Brile Louise.

Qui pourroit la peindre mieux,
Cette Bergère chérie? Sälla Par.
Je puise dans ses beaux yeux
Et le bonheur et la vie. Almquist.

Le lis, qui couvre son sein,
Peint la candeur de son âme,
Et la rose de son teint
Est la pudeur qui s'enflâme.

Från C. C. Gjörwell, till grosshandlaren Joh. Lindahl.

Stockholm, den 20 dec: 1791.

Min egen allra käraste John.

Hjärtliga tacksägelser hembär jag dig för dina bref och sändningar, i synnerhet för det sköna vin de l'Erémitage, hvarmed du regalerat gubben, som hvar dag blir mer enstöring för denna världen, ehuru han i det längsta skall hålla sinnet uppe såsom en glad gubbe. Alla skola vi dricka din och lilla Stafvas skål uti detta vin själfva julafton; ty då,

ja just då, står lilla Louise brud,* men uti ett så alldeles stort inkognito, att härvarande släktingar ignorera det. Juldagen far jag till mormor på söder, annonserar och bjuder gumman och Widegrens hus, jemte några flere, till andagen***; hvarefter vår lille Charles sedan gör hemkomstöl hos sig. Om alla dessa stora solenniteter skall ett omständligt bref fram på nyåret förmäla, då också Charles tar sin lilla Louise med sig och reser hem till sina föräldrar i Tierp.*** Uti allt detta taga mina söta barn i Norrköping visserligen en öm och liflig del, hvarest julafton således samma skål drickes, som i Tierp, dit bref om bröllopet afgick i går.

De till Brita Nora skickade böcker har jag alla utur boklärarne utgallrat, och skall hon få dem på nyåret, sedan hon fått göra allt detta stojet ifrån sig och vunnit mera tid för lektyren; men att du fogat till dem la Pucelle och flera dylika lektyrer för en så gammal ärbär hustru och mormor som rättnu Brita Nora endera dagen blir, därom ämnar jag ställa dig till rätta inför prosten Grönberger.†

Kommissionen med bokförsäljningen skall jag söka i i bästa måtto, eller efter *vårt härvarande lokale*, att uträtta. Min bästa John kan lita därpå, att jag af *allt hjärta gärna* gör för dig allt hvad hos mig står; men med själfva saken får ja be hafvas anstånd till straxt efter trettondagen: då skall jag ock en detail allt skrifva. — — —

Guds välsignelser öfver dig, din Stafva och din käre far önskas uti denna helg af mig och alla de mina!

* Med kommissarien vid kgl. lifdrabantkåren hr Carl Gust. Almquist.

** Detta lilla kalas skedde tredje-dagen: hvilken villfarelse för den kronologiska sanningens skull i så högviktig sak ingalunda får af scholiasten lämnas obestraftad.

*** Socken i Uppland, hvar fadern, theol. professor i Uppsala, D. Almquist bor emellan terminerna; ty konungens nåd har förunnat honom att behålla detta stora pastorat såsom prebende till sin profession.

† Hr A. N. Grönberger är prost i Norrköping och min därvarande mågs skriftefader.

Bägge Bribris skicka er de ömmaste famntag. Alltid och
allestädes lefver jag Din allra tillgifnaste

Din allra tillgifnaste

GJÖRWELL.

P. S. Gud tröste mig för detta postskriptum, hvarmed jag så länge förhalat, men törs icke uppskjuta till nästa år.

Se, allra ömmaste älskade John! hvad du har för din så oförskyllda godhet emot en gammal svärfar, en den ringaste man i landet, och som visserligen icke fikar efter någon slags distinction.

Hvarför skulle du anmoda prof. *Sergell* om förfärdigandet af min medaljong? Allt sedan ett halft år har han påmint därom och när jag nu i höst flyttade till Martinerna, hafva både han och de samfält yrkat härpå. Allt har jag i höfligaste måtto afledt ifrån mig, ja icke en gång besökt honom hemma, samt stundom vikit honom undan på gatan; men i förmiddags, då jag gick till staden, åker han i sin släda förbi mig, nödgas mig att komma till slädan, och liksom ber mig komma strax på nyåret, för att göra min medaljong ifrån sig, innan han tager vid Hjältens i Svensksund minnesstod, ty sedan får han icke tid. Allrbästa du! Hvad annat kunde jag svara, än att lofva komma; men det är alldeles en matematisk sanning, att jag blyges först presentera min obetydliga fysionomi för en sådan mästare, och sedan, att detta hans arbete skall kosta dig en så stor summa penningar, som utomdessa visat mig så stora, så väsentliga, så permanenta tjänster. Gud göre dig så lycklig med min lilla Stafva, och gifve dig med henne så söta barn, som det af hjärtat önskar

Eder tillgifnaste

PAPPA.

Från fru Brite-Louise och kommissarien Carl Gustaf Almquist till fru Brigitta Eleonora Gjörwell.

Julmorgon 1791.

Min lilla allra bästa mamma godmorgon, godmorgon, hur mår söta mor — jag för min del kan ej beskrifva hur väl jag mår, men jag hinner ej omtala allt, jag längtar med snaraste få omfamna mina små så älskansvärda föräldrar. Lilla söta mor, var så söt och skicka med Johan min negligé som ligger i min ask i söta mors skåp, nu hinner jag ej mer, utan innesluter mig i min söta mors beständiga ömhet

LOUISE.

Lilla nådiga svärmor supliceras att vara obligeant och dricka te hos sina tvenne barn i Kungsbacken i afton, och om bägge vännerna Björkegren och Älf vilja medfölja, äro de af hjärtat välkomna. — — Vår goda far lära vi ej våga bedja hit på en liten stund; men kunde det ske voro vi alla charmerade

ALMQUIST. .

Kan väl en lyckligare fader gifvas än

GJÖRWELL.

Från fru Brite-Louise och kommissarien Carl Gustaf Almquist, till fru Lindahl.

Stockholm, den 29 dec. 1791.

Min lilla allrabästa Stafva!

Jag kan intet nog tacka dig, nog exprimera min ömma tacksamhet för ditt lilla sista charmanta bref. Nu skrifver jag dig till för första gången ifrån mitt lilla sälla

hem — — Gud! hvilka känslor förena sig inom detta hjärta, som aldrig skall upphöra att tacka dig för dina ömma välsignelser! Ack, tacka äfven din lilla söta Lindahl och din så högt estimable herr svärfar — jag försäkrar dig, att jag ej kunnat hålla tillbaka några heta tacksamhetstårar — ack! bästa du, måtte de säga dig det, som min penna är för svag att tolka! Jag vet, att du förlåter det, efter detta fel ej härrör från mitt hjärta.

Nu, bästa lilla Stafva, vill jag litet detaillera för dig julafton samt mina öden därefter — ingen människa visste af att jag skulle stå brud, utan allt var ganska hemligt, ända tills jag var klädd (hvilket var mycket en negligé): då ropade söta mor pigorna, för att säga dem att jag i kväll skulle vigas; och sedan, för att visa lilla beskedliga Martin en attention, bad hon honom äfven komma upp och se mig. — Du kan aldrig tro hvad han blef bestört; men efter en liten moment tog han bägge mina händer och kysste och med sin intressanta goda uppsyn önskade mig lycka. Jag tillstår, att då kunde jag inte längre hålla mig för gråta; men så repade jag mig snart, och sedan undvek jag alla möjliga andra touchanta tillfällen. Så kom den venerable pastor Lithander; detta var ej heller utan intryck — men min lilla Charles lät litet vänta på sig, hvilket var min lycka. Ändtligen kom han — Stafva! Jag lämnar med hvad glädje, ängslan och förvirring, jag såg honom inkomma. Ack, hvilken liten söt och hygglig människa — jag vill ej, jag kan ej beskrifva dig honom. — — Allt gick ganska lyckligt och vid bordet åt jag din skål i de deliciausa syltsakerna. Sedan drucko vi alla din och din lilla mans skål med de ömmaste och varmaste känslor i det vin lilla Lindahl skickat söta far. Det är det bästa vin som ges, säga de som förstå sig därpå — ack, min sann har jag glömt att säga dig, att vår uppriktige vän Björkegren, samt Älfven äfven hedrade mig på denna glada dag och voro med. — När vi hade ätit, foro vi hem (till mig, nota bene!) i två vagnar: söta far, jag Älfven och Steckau sutto i en vagn; söta mor, lilla Charles, Björkegren och

Calle i den andra. — Men nu kan jag ej längre beskrifva dig; det går öfver min förmåga: endast vill jag säga dig, att min söta och charmante Charles upptäckt alla möjliga attentioner för att göra mig lycklig; liksom hade han fruktat, att jag ej med hans dygdiga och beskedliga hjärta ensamt kunnat blifva fullkomligt lycklig. Detta är också den enda oförrätt den lilla styggen har gjort mig, och därigenom har han äfven betagit mig alla möjliga moyens att på minsta sätt kunna reciproquera — ja, jag försäkrar dig, lilla söta Stafva, att jag ej kan vända mig eller kasta mina ögon någon stans, utan att ständigt blifva varse något nytt prof af hans godhet. Det är visst, att han väcker all min förundran, att vid så unga år förena så mycken godhet och förstånd tillika med ett så intressant hyggligt utseende, ack, bästa vän, det är mer än din lilla ofullkomliga Louise förtjänar och kan göra sig värdig af.

I tisdags eller tredjedagen hade söta mor hemkomstöl, på hvilket alla de närmaste släktingarna voro tillika med Hallman och bägge Martinerna. Du må tro att jag har haft många visiter, och några har jag äfven själf gjort. Med det snaraste tänker jag nu afbörda mig mina skyldigheter, att en dag hafva alla hos mig; men sedan skall jag också med öppna armar omfamna den sällhet, den lycka, som försynen varit god nog att slösa på mig. I dag har jag för första gången varit så lycklig och haft söta far och mor samt lilla beskedliga mademoiselle Arendt till middagen. Du kan aldrig föreställa dig hvad det har roat mig. — Ack, medan jag kommer ihåg det skall jag mycket hälsa dig ifrån abbéerna, och i synnerhet ifrån abbé de France: de ha bägge i dag gjort mig sin visit. — Nu, lilla bästa du, har jag berättat dig allt. — Jag hinner ej mer än oändligen tacka dig för din godhet, att vilja ha min och lilla Charles silhouetter (har jag gissat rätt?) Lilla bästa Stafva, dem skall du visst få; jag vore visst ovärdig din vänskap, om jag skulle neka dig det. Söta du, ifrån Calle skall jag mycket hälsa; han vet ej om han hinner själf skrifva. Nu ber jag dig omfamna din lilla Lindahl och

taga din respektable herr svärfars hand och kyssa på mina vägnar, samt tacka honom för så mycken utmärkt godhet, som han visat dig. — Adieu, adieu! Jag innesluter mig i din vänskap och lefver med ömmaste tillgifvenhet

Din beständiga vän

LOUISE GJÖRWELL.

P. S. Förlåt detta faseliga slarf! Men jag tänker stryka öfver med harfoten, och låta lilla Charles sluta, och därigenom vinna ursäkt.

Min lilla Stafva! Förlåt mig den friheten, att utan krus på min Louises bref tacka dig för all den vänskap du behagat hedra mig med. Den tid är nu kommen, hvarom vi förtroligt samtalade på landet vid Norrköping. Din syster är nu min vän, min maka, mitt allt. — Mitt hjärtas önskningsar äro uppfyllda, och jag längtar ej efter större lycka än den jag äger. — Måtte den blifva lika varaktig som den är fullkomlig! Så saknar jag ingen annan sällhet än den, att få sammanlefva med våra älskade vänner, Stafva och Lindahl, som du tackes uppriktigt hälsa.

CHARLES.

N. B. Allt hvad min Louise skrifver om mina arrangementer för henne, finner jag vara dels öfverdrifvet, dels ogrundadt.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 8 jan. 1792.

Min egen allrakäraste Stafva!

Det är visserligen hög tid, att jag skrifver dig till på detta nya år och tackar dig af allt hjärta för ditt så kära och vackra bref af andag-jul, dina välönskningar, dina berättelser om ömmaste deltagande uti allas vår glädje och

välgång här på stället. Gud välsigne dig och din John för allt detta! Din respektable svärfar svarade jag genast, som jag ock vill hoppas var nöjd med mitt bref. Mycken särskild tack skall du hafva för det du communicerade mig Louises och Charles första bref till dig efter deras så lyckliga förening. Louise har detaljerat åtskilligt rörande sitt bröllop; men nu vill jag ock relatera något om denna för allas våra hjärtan så stora, så sälla högtidlighet.

Bröllopet var helt tyst eller uti största inkognito och gick för sig under antaget namn af *julafton*; således föll masken i själfva huset först några minuter innan prästen kom. Louise var klädd en negligé, bar ett rödt lif med kjortel af siden-sarge och couleur de chair, och däröfver en kjortel af hvit nättelduk, om lifvet ett svart bälte med spännen framför jämte sin guldklocka, öfver halsen bar hon en stor och fin hvit halsduk, och på bröstet en frisk bukett, som Calle skaffat utur orangeriet på Karlberg och skänkt henne. På hufvudet var hon ganska väl klädd; bouilerad och med många blomster: kort sagdt, hon såg ut som Flora, och när du härtill fogar hennes rena och glada blick, hennes så intressanta anletsdrag, samt vackra hy, som syntes den aftonen dubbelt vacker; så kan du ock lätt måla henne själf uti din lyckliga inbillning. Charles bar för första gången sin uniformsfrack, såsom kommissarie vid lifdrabanterna, blå med mycket guld öfverallt, som ingalunde skämde bort hans sköna växt och glada uppsyn. Söta mor bar en svart sidentygsklädning med hvit nätteldukskjortel och ett bredt blått skärp, såg söt, god och glad ut, just som en charme, ja, var så ung och lätt, så att en främmande omöjligen skulle tagit henne för ett dakapo af en svärmor. Farsgubben såg netto så ut, som på din bröllopsdag, men var bara något gladare: ty nu gladdes han öfver eder bägge, och nu fick han äfven vara mera fri från etiketten och främmande. Björkegren, Calle och Adolf voro klädde som kavalierer en habits de goût. Se där har du nu alla personerna, ty brudgummens bror var hemrest öfver helgen i Tierp, där hela huset drack äfvenså

väl det unga parets skål, som det skedde hos dig och fabror Lidén, uti domprostgården i Linköping och hos herrskapet på Ebbetorp: alla i tid averterade om denna glada afton. Men än ett ord om lilla Louise. Hon var som sagdt söt och vacker, hvartill den pastorala dräkten ej litet bidrog. När jag nyss skulle, för säkrare stafning slå efter ordet *negligé* uti mitt lexikon, fann jag det således uttolkad på latin: *nihil adjumenti ab ornatu ad pulchritudinem ejus adest*. Alldeles så var det ock; men för att få veta hvad denna skrifttolkning egentligen vill säga på svenska, så måste du gå öfver till professor Lidén och gifva honom en kyss, men denna gång på Louises vägnar. Pastor Lithander kunde, för aftonens högtidlighet hemma hos sig, ej blifva kvar och vår gode Martin var bortbjuden till öfverdirektören Geyer, dit han och begaf sig med hvarjehanda skalkaktiga julklappar, sedan han dock först fått skåda bruden just under de sista ögonblicken näst före vigseln. Den förrättades med all skyldig respekt både för saken och mannen som helgade bandet dessa bägge hjärtan emellan. Bordet var täckt och väl dukadt, och glada satte vi oss omkring detsamma, jag hos Louise och söta mor hos Charles. De af dig och din John oss förärade fransyska syltsaker och vinet ifrån Provence firade och smakade på en gång. Hjärtat njöt dock högsta vällust under åtanken på så vackra dygdiga och lyckliga barn, och om Gud, detta högsta välgörande väsende, nedlåter sig till deltagande uti människors lycksalighet, så var han ock då visserligen ibland oss, ty en fröjd, hvarvid man kan tänka på Gud, för hvilken man kan tacka Gud, är ju en himmel på jorden? Under denna vår inbördes glädje, och de började skålars drickande, öppnades salsdörren och in bars en stor korg, såsom julklapp. Den öppnades och befanns vara analogue till aftonens högtid och välfägnad: ty den bestod uti flere bouteljer af finaste viner med sina påsatta etiketter af: *Tudela, Morviedro, Alicante, Malaga, Pajarete* och *Xeres*, viner, som jag till en del ej hört nämnas, mindre smakat. Härtill voro fogade friska vindrufvor och andra frukter, samt

slutligen ett kärl med en *à la glace* af så dyrbar komposition och délicieux smak, att alla fyra världens delar måst beskattas, innan denna läckerhet kunnat fått sin tillbörliga existens på vårt lilla bröllopsbord. Men galanteriet sträckte sig också till själfva utanskriften på denna vas, ty den lydde således: »*Dans cette glace les quatre Parties du monde présentent leurs tributs à la nouvelle mariée comme à leur Reine*: — — nå, nå, för mycket är för mycket — — *l'Europe a fourni la Crème, l'Asie le Caffé, l'Afrique le Vin et l'Amérique le Sucre.*» Bestörta och glada öppnade vi och smakade, samt nya skålar druckos med hjärtliga välönskningar öfver alla de här framför uppräknade hus och vänner. Men hvarifrån denna så sköna cadeau? var allas vår första fråga; dock efter ett litet besinnande ropade pluraliteten: *ifrån Manilla, Manilla!* Så var det ock. De stygga ministrarna, hvad de ändå veta allt, ehuru man vill hålla allting så tyst! Jo, allt hade spanske ministern mr de Coral utspionerat le secret de la maison, och låtit genom sin aumônier tillskynda oss denna julklapp. Slutet af deserten blef intet mindre grant uti sin genre, bestående uti ett par alltför täcka verser af bror Adolf. Stackars lilla Adolf! Det var dock ingen glad afton för honom; han såg på allt med tårfullt öga, och gick ofta afsides för att gråta. Tänk äfven, att lilla Henrik också i mjugg fällt sina modiga tårar! — — Här måste jag interfoliera med ett litet ledsamt äfventyr: Du vet att det lyste för Louise i Danderyd. Nu hade jag ej hjärta att säga ett enda ord åt den gode gossen om Louises förestående bröllop. Men just som han sitter hos mig i boklådan och väntar på ett korrektur, kommer kyrkoherden Wallensteen i Danderyd in, för att tacka mig för en historisk upplysning jag lämnat honom till sin soknbeskrifning, och som han inte kände unge hr Nordström, mindre hans lilla sjukdom, börjar han gratulera mig till *mamsells* förestående bröllop, med tillagd försäkran, att han riktigt expedierat henne utför sin predikstol. Aj, aj! hvad det klack i mig! — — Dock nu till bröllopshuset tillbaka. Efter slutad aftonmåltid reste vi i två vagnar, på sätt som

lilla Louise berättat, hem till henne. Nu är till vetandes, att hvarken söta mor eller jag, än mindre Louise, varit i Almquists nya rum, hvilket Calle, som åtminstone är hof-intendent där i huset, bedt oss göra, för att få se allt på en gång dans son plus grand lustre — men bevars! Hvilken syn för oss, isynnerhet för lilla Louise, att få mottaga sådana rum, sådana möbler, sådana husgerådssaker af alla slag! Du kan dig det icke föreställa, du måste komma upp och se det själf: allt komplett, ja öfverkomplett, rikt och i bästa smak. Uti hennes byrå i sängkammaren utgör öfversta draglådan en så kallad sekretaire med allt tillbehör till och med sin lilla pennknif; och i detta sitt lilla cancellie har hon skrivit dig det charmanta bref, som nu återgår. Indelningen af rummen måste jag dock säga dig. De bo en trappa upp; utur salen går man in uti ett stort förmak, därifrån i sängkammaren med djup alkov och två kabinetter för att kläda sig uti, utur det ena af dem till Louises hvardagsrum, i hvilket står ett silfver- och porslins-skåp, som inte är fyskam för en ung skrifvare att hafva förtjänt ihop, så i pigkammaren, och sedan i köket. Detta har äfven dörr till salen, så att maten icke behöfver bäras in igenom förstugan. På andra sidan om salen har Calle ett stort rum. Alla äro de höga och ljusa. Utsikten är åt den sköna Adolf Fredriks kyrka, hvars torn och portal äro nästan midt för fönstren; utomdess kan man också se uti åtskilliga trädgårdar. Stora och ständiga passagen på Drottninggatan vill jag ej omnämna. Så bor nu vår lilla Louise och med en man, som så innerligen älskar henne, och hon honom. Nu till stora fêten.

Juldagen notificerades bröllopet hos hela släkten och till tredjedagen voro mormor, svåger och fru Widegren, bror Carl Axel, arkiater Hallman och bägge herrarne Martin bjudna hem till oss. Då slog söta mor på med kraft, stort och så väl arrangeradt bord, som du vet att Bribri och Calle förstå sig på. Detta var egentligen bröllops-måltiden. Nu var Louise klädd en forme, och Charles uti svart civil dräkt till middagen; men till aftonen kom han,

efter gjorda visiter med Louise, tillbaka uti sin granna uniformsfrack. — — — — —

— — — Nu, såsom svåger Widegren gärna braskar på vid sina trakteringar med flera slags viner, så skall du tro att söta mor gjorde sig nu ej litet högfärdig med alla dessa präktiga vinsorter. Alla blefvo kvar till aftonen, alla voro glada och väl förnöjda.

Om torsdagen eller den 29 dec, åt jag första gången hos dessa mina kära barn, och gladare måltid gör jag visst intet, förrän jag gör en dylik hos min John och Stafva i Norrköping. Gud, som tilldelat mig så många välsignelser, förunnar mig ock väl denna. Nyårsafton åto söta mor, jag och Adolf där åter sötgröt, ehuru ovanligt att jag någon afton äter ute. Men se, det var hos dessa kära barnen, och utomdess var jag, efter vanligheten, den aftonen på Salen. Det var för mitt hjärta en respektabel stund, då jag fick dels afbedja hela det årets afvikelser och förseelser, samt knäböja inför den nådefulle Guden, som i detta då tilländagaående år så underbarligen, så rikligen välsignat mitt hus. Nyårsdagen åto de söta barnen hos oss. Nu reda de till sitt hemkomstöl, som lär blifva storstatligt; men sedan blir åter allt tyst hos dem; ty de lefva så ordentligt och beskedligt, att också det utgör icke det minsta delen af min hjärteliga glädje. Ofta går bror Adolf dit, som utomdess deltagit och deltagit uti alla dessa våra familjefestiviteter. Helst går han dock till lilla Elsa Bromell, för att hämta tröst, men mest för att skingra sina bekymmer öfver en för honom verkligen nog mörk framtid: ty att själf vara utan lön och inkomster, och att taga en fattig flicka till på köpet, det går an bara i boken och versen, men alldeles intet uti konungariket Sverige.

Se här har du, lilla bästa Stafva, hela vår julefröjd bokstafligen beskrifven. Du och bror John hafva endast fattats för att göra den alldeles fullkomlig. Dock, Gudi lof, allas våra hjärtan äro aldrig skilda åt. Du är söt och vill hafva min och Brita Noras silhouetter. Min skall du visst få; men huru man skall intriguera en skugga af söta mor,

som alltid träter på sin uppnäsa; det blir ett annat spörs-mål. Louise, Calle och Adolf lägga dock ihop råd, att stjäla så oförmärkt en afbild af det alltid uti mina ögon så vackra, glada och goda ansiktet.

Hälsa nu din allrabäste John ifrån oss alla. Jag lefver och dör visserligen

Din tillgifnaste

PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, söndagen den 22 januari 1792.

Min egen allra bästa Stafva.

Åter ett skönt och gladt bref ifrån din hand, som jag fick med sista post jämte dylika till Calle och Louise. Hvad du är söt, som så mycket håller af dina stockholmsbor! Också vet jag få så angenäma stunder för mig, som när jag får sitta uti mitt vackra kabinett och skrifva min Stafva till. Detta mitt lycksaliga rum har jag lofvat beskrifva för dig, på det du må själf kunna döma, om det icke är en lycksalighetsboning för mitt både öga och hjärta. Se här då några drag af denna min reträtt midt uti det bullersamma Stockholm.

Utur salen går man genom ett smalt rum, uti hvilket sekreter Stechau sitter och förarbetar uti mina yrken, för att komma in uti ett större, men som är något mörkt, såsom ägande blott ett fönster, med en mycket oskyldig vis-à-vis af en alldeles slät mur, och alldeles dragfritt. Där står den stora och breda gröna soffan, som i anseende till sin rymlighet är att anse för min sängkammare om natten och lektyrställe om dagen. Öfver densamma sitter baron Knut Leijonhufvud mellan kanslirådet Lagerbring och hofrådet Warmholtz — jag menar att han sitter således intet illa — Mitt hufvud beskyddas af söta mors porträtt, och framför mina fötter ser jag salig major Ehrensparre, efter hvilken af mig så hjärtligen älskade vän du rätt så mycket bär det

mig så kära namnet Gustafva, som efter allas vår nådige herre och konung. Midt på väggen vid ingången står stora gula pappersskåpet på en djup manuskriptylla med gardiner för, och midt för min soffa har söta mor varit så god och hängt pendylen, som bevars! nu går igen, på det gubben må veta huru tiden lider. Utur detta audiensrum, hvarest den besökande publiken emottages, träder man in, om mig så behagar, uti det heliga för mig själf så högtidliga rum. Det är något större, och har två fönster, med fri utsikt öfver tak och hus åt den vida och blida himmelen. Midt för dörren lyser, kan du väl förstå, det röda glasskåpet med den så afundsvärda inskriptionen: *Collectio Gjoerwelliana*, och de ändå förargligare röda saffiansbanden, som bekläda mina dyrbaraste MS:ter. Å ömse sidor stå de bägge gula glasskåpen, som åter innefatta alla de höglärda verk jag antingen själf framfödt eller hulpit framföda; och tänk, att de knappt få rum uti dessa bägge skåpen. Alla dessa mina barn af bägge sidolinierna har jag ock haft den faderliga omsorgen att bekläda uti den guldsmidda uniformen, så att de lysa åtminstone utanpå. Nu går alltså min slutliga syndiga begärelse därhän, huru jag må kunna frälsa dessa så allra käraste vackra banden ifrån undergång efter min död; hvadan jag studerar på ett gåfvobref, till eterniserande af så dyrbara skatter. Å ömse sidor om de bägge skåpen hänga skrifna taflor: den ena ett bref ifrån konungen, som tolkar hans ädelmodiga hjärta, och den andra den sanningsrika versen af baron Tilas öfver dagakarlens öde, hvilka bägge hjärtstyrkande recepter skola inflyta uti det bref, hvarmed jag vid tillfälle skall belasta farbror Lidén, då jag kommer att beskrifva det numera pånyttfödda Uppfostringssällskapets saliga bibliotek.

Nu vände vi oss för den skull mot dörren tillbaka, och då befinnes högra väggen beklädd med tvenne ganska propra bokhyllor, för att blifva vid snickarens omdöme, på hvilka jämväl stå mina egna allra käraste böcker, nämligen, utom de af dig förut kände andaktsböckerna samt de nöd-

vändigaste handböckerna uti min vetenskap, äfven åtskilliga världsliga skribenter, såsom Bayle med sina följeslagare, Chaufepié och Marchand, Boileau, Young, Hirschfeld, Barthélémy's Anacharsis, Herodote af Larcher, Horatius af Dacier och Wieland, les Géorgiques par Delille, Cléments Bibliothèque, Mosheims kyrkohistoria, Debrosses resor söderut, Marchand och Mercier om boktryckets upphof, med flere, allt böcker, uti hvilka jag nu för tiden helst läser. Midt emellan dessa bokhyllor eller så kallade repositories har min af professor Krafft målade fysionomi den äran att sitta. Under detta porträtt sitter åter en stor estampe, som visar insikten af nya bibliotekssalen i S:t Genevièves kloster uti Paris — på det jag må åtminstone veta huru ett stort bibliotek bör se ut, efter jag ändå näppeligen lär uppnå en dylik ögonfägnad i Sverige — samt åter därunder en för detta bibliotekarius uti nyssnämnda parisiska bibliotek, herr abbé Mercier, en stor bokkännare, en slug jesuit, och som nu skrifver sig efter det kloster i Soissons, hvaröfver han regerar, abbé de S:t Léger. Midt för all denna härlighet står mitt svarta skrifbord, hvarvid jag nu sitter in persona och skrifver detta bref. Emellan nedra bokhyllan och kakelugnen, har jag uppsatt det kära familjestycket, som visar söta mors och alla de tre söta barnens silhouetter af Sideau, och därunder min söta Johns silhouett. När jag får den af min Charles, gör jag mig den glädjen, att sätta dem på ömse sidor om mitt porträtt, för att alltid hafva dessa bägge ädla och goda människor för mina ögon. Emellan kakelugnen och dörren sitter den stora graverade taflan, som föreställer vår frälsare på korset, efter en målning af Rubens, och som du torde minnas att jag fick för några år sedan till julklapp af Calle. På denna bild kastar jag ej sällan — dock nej, tyvärr, allt för sällan — dels ångerfulla, dels tillbedjande blickar.

På vänstra sidan ifrån bokskåpen sitter på pelaren emellan bägge fönstren min store och mångårige välgörares, kommerserådet baron Patrik Alströmers, porträtt, måladt likaledes af prof. Krafft, och därunder medaljongerna af

trenne andra mina välgörare, framlidne baron Tilas, framlidn ekyrkoherden i Klara, doktor Hauswolff, och bägges vår så gode vän, professor Lidén. Under dem står min lilla valnötsbyrå, hvilken stod därute på Kaptensudden uti Warmholtzska rummet, full af viktiga papper. Uti det öfre fönstret sitta porträtter, såsom af konung Gustaf I och doktor Luther, hvilka bägge store män min ringhet har att tacka för all min dels borgerliga dels tankefrihet.

Men nu kommer jag till den allra skönaste delen af detta rum, som jag kallar *kabinettet uti kabinettet*, och uti hvilket jag njuter så mycken oskyldig vällust för mina båda sinnen och känslor. Nu skall du föreställa dig, att dörren går in åt rummet, som när jag låter den stå jämt fram på golfvet, formerar en liten fyrkant med sitt fönster, och sin egen lilla vägg emellan fönstret och dörren. På denna vägg sitter öfverst den sköna estampen efter Bouchers tafla: *le dévot Hermite*, hvilken hämtande frisk luft, står och läser uti sin gudeliga bok utanför sin enstaka bergsskrefva, men störes uti andakten af tvenne unga flickor, som råkat gå vilse i denna eljes så retande trakt, och för att komma öfver ett vad måste lyfta litet på kjolen; men hela det täcka landskapet är dock det vackraste af allt. Därunder har jag satt den *profane Eremiten*, som skalkades intet i mjugg med sina känslor, utan uppenbarligen beskref dem uti sina allra käraste herde- och landskapskväden. — Du finner väl att jag menar min så älskade *Gessner*. — Hans hufvud har jag beskrifvit uti ett af mina förra bref. Nu har jag ställt hans ansikte så, att han ser på sin sköna landtgård vid Zürich *Sihlwald* kallad, hvilken, jämte en promenad utmed ett vatten i skogen vid Sihlwald, vår gode vän eller din lille bror Carl* både aftecknat och kolorerat, och därunder åter sitter Fredrikshofstaflan, som lilla Louise ritat åt mig. Säg nu själf, om det inte är en den allra käraste vacker vägg, och du kan aldrig tro, huru mycket och huru gärna mitt öga förlustar sig att se på allt detta, i synnerhet på den så väl belägna Malmgården, där Gessner lefde och njöt naturen.

* Protokollssekreteraren uti kungl. krigsexpeditionen herr Jonas Carl Linnerhielm.

Ack, jag bor där med, ja jag känner mig säll och lycklig, bara under det jag nu sitter och beskriver detta lycksaliga hemvist för visheten, vänskapen och smaken. Dock ej nog härmed. Uppå fönsterkarmen, som hänger ihop med väggen, sitter Poppelholmen vid Ermenonville, hvar J. J. Rousseaus grafvård står upprest, och där hans aska besökes af resande, med alla dess härliga Environs, i och för sig själf betraktadt ett det skönaste landskapsstycke; och därunder de blomblad och löf, som min gode vän, kungl. sekreteraren Kämpe, där på stället eller vid grafven plockat och skickade mig per post från Paris 1783, utgörande således en verklig Flora med sin pastoral underskrift. Midt emot, eller på andra fönsterkarmen, hänger Rousseau i egen person, huru han gick skröplig och mager sista året på Ermenonville — som är en herregård några mil ifrån Paris — och botaniserade; så att han liksom ser på sin egen graf uppå detta till förtjusning vackra ställe. Nu slutligen uti själfva fönstret stå tvenne stora blomsterkrukor af engelsk porslin, med sina festoner sirade och uti sina fat ställda, som jag fått af min Charles, och i hvilka jag planterat uti den ena ett lavendelträd af den behagligaste skapnad för ögat, och uti den andra en stor och skön löfkojbuske, hvilka bägge växter nu midt uti den stränga vintern grönska och florera. Se här, lilla Stafva, skall du tro att söta far flera gånger om dagen lefver och njuter; och skulle jag icke vid åtanken på så stora Guds välgärningar, på min goda hustru, på mina söta barn och mågar, på min så oskyldiga vetenskap, historien, vara lycklig? Jo, jag är det visserligen. Också känner hela min själ sanningen af de orden, som jag härom dagen läste uti sedelärande betraktelserna, så lydande:

Förbida tiden blott,
 så skall ock på din lott
 ej *glädjedagar* tryta.

Gud vare lof så visst! Och näst Gud tackar jag er, mina söta barn, härför. — — — — —

Men vare nog nu för denna gång! Hälsa, kyss och omfamna din John på mina vägnar; alltid lefver jag

Bägges allra tillgifnaste

PAPPA.

Från Joh. Lindahl och hans hustru till bibliotekarien C. C. Gjörvell.

Norrköping den 22 mars 1792.

Min vördade herr svärfader.

Utmattad af alla de sinnessorger, dessa förskräckelsens, fasans och fruktans tidningar utbreddt öfver hvarje värdig medborgare, ja hvarje känslfull människa, har det rysningsfulla och afskyvärda vildddjuret, om möjligt vore, förökt min bäfvan, vid åtankan af all den bestörtning och bedröfvelse, mina hulda svärföräldrar blifvit försatte uti.* Gud gifve, att det ej har några farliga påföljder för hälsan! — Jag har ej ännu nog lugn i själen att förmå skrifva någon redig rad. För all ynnest och ömhet, samt det myckna besvär min hulde svärfader haft ospardt för mig, blifver mitt vördnadsfulla hjärta alltid tacksamt; men nu felas mig mest värdiga uttryck för att kunna betyga min beständiga undergifvenhet. — Ännu tviflar jag, att någon svensk kan hafva köpt den afskyvärde missdådaren. Hvarje detta lands inbyggare, af hvad tänkesätt han vara må, har orsak att med brinnande böner till allmakten bedja Gud om förlängandet af konungens för hela riket dyrbara lif, hvarvid hvar och en medborgares eget lif och egendom äro förenade. Jag har ej styrka mer denna gång; men upphör aldrig att till mitt sista ögonblick alltid framlefva

Mina huldaste svärföräldrars ödmjuk-lydigste

JOHN.

P. S. Herr professor Lidén hälsar och tackar för brefven. Sänkt i den djupaste bedröfvelse öfver den fasliga

* I anledning däraf att kapten Anckarström varit min pupill, och en tid uppfostrad uti vårt hus.

missgärningen, som på konungens person blifvit utöfvad, sade han sig hvarken kunna äta, sofva eller tänka! Att diktera bref är ogörligt för honom, ty allt sedan måndagen hafva dess rum varit fulla med folk från morgonen till aftonen, från både stad och land; hvilka alla deltagit uti den allmänna bestörtningen och utgjutit gemensamma tårar.

JOHN.

Från C. C. Gjörwell till Gustafva Eleonora Lindahl.

Stockholm den 26 mars 1792.

Min egen lilla Stafva lärer visserligen vara af hjärtat bedröfvad, som på så lång tid ej haft bref ifrån sin söta far eller svar på sitt sista glada och ömhetsfulla bref; men du vet ofelbart mitt hinder. Den fasliga händelsen på maskeraden, konungen sårad, för att mördas af dens hand, som du sett uppväxa under mina ögon, med hvilken du lefvat på fot af ungdomsvän, hvars påföljande otacksamhet mot min person och mitt hus du äfven så väl känner, som hans grymhet emot sin olyckliga svärmor och uppsåt emot sin svägerska, den lilla enfaldiga fröken Greta Silnecker — allt detta hoplagdt, hvilka förskräckliga känslor hafva icke måst finnas rådande uti hela min både själ och kropp allt sedan den 16, då missgärningen — en missgärning till sätt och ort utan like i hela världshistorien — utöfvades, samt i närvaro af söta mor och Calle. Dock jag må ej härom något vidare skrifva; jag spar det till lugnare dagar, än dem vi nu beleva; jag anför detta blott till urskuldande af mitt sena svar. Detta blir dock inte så gladt, som merändels alla mina bref till dig varit.

Hvad som i anseende till dig mig dock af hjärtat förnöjer består däruти, att jag af ditt sista bref intager, huru min lilla Stafva börjat blifva mera rörlig, mera synlig i sällskaper och på allmänna samlingsställen, hvilket du så väl behöfver både för ditt sinne och din närvarande situation. Fortfar att ofta gå öfver till fru Kuhlman, besöka konserter

och skådespel, fastän dessa nu lära hafva hos eder såsom hos oss upphört, i anseende till konungens sjukdom; sök åtminstone att lägga denna vår allmänna sorg så litet på sinnet, som du kan. Gud, som underbarligen, af nåd för riket, afböjde konungens dödsfall på stället, sörjer väl vidare, blott vi förtro oss uti hans beskydd — sein Auge ist *wachend*, skref mig härom dagen pastor Hachenburg till. — Vidare gladdes jag innerligen af arkiater Hallmans berättelser om ditt tillstånd, huru han fann dig frisk och glad, fager som en ros och trind som en — törs jag säga, rofva; huru hjärtligen glad du blifvit, då du fått se honom, huru du tagit honom i famn såsom allas vår fullmäktig; huru nöjd och vänskapsfull han äfven funnit din John; huru han med förundran och högaktning talade om farbror Lidén, kort sagdt: allt hvad han talade om Norrköping var högst tillfredsställande.

Jag bifogar ett bref till din så vördnadsvärde svärfader, som du behagar först läsa igenom, och ber dig af alla mina så faderliga som ömhetsfulla skäl, att du på allt sätt bibehåller den gode mannens tillgifvenhet och förtroende, så att allt må gå och förblifva inom edert hus, såsom du fann det för dig vid din ankomst till Norrköping. Jag hoppas utom dess, att den kärlekspant som du nu bär under ditt hjärta, skall ändå fastare knyta bandet inom edert hus.

Hos oss har hälsan varit skäligen god, utom det, att söta mor haft merändels sedan maskeraden oroliga nätter, fulla af hiskliga drömmar och sorgliga bilder. För öfrigt tacka vi Gud, att ingen enda af oss och af våra barn haft minsta aning, mindre del, ej en gång den mest aflägsna, uti denna fasliga anläggning, hvilket utgör ingen ringa tröst och sinneslättnad uti dessa för öfrigt just förskräckliga dagar, då hvarje dag upptäcker nya brott och ökar antalet af de häktade, då vi ännu allt sväfvat uti osäkerhet om konungens lif, ehuru vi hoppas till Guds barmhärtighet, att det bevaras och förlänges. I anledning af denna olyckliga händelse kom ärkebiskopen med en deputation af professorer ifrån Uppsala, för att betyga akademiens deltagande uti lan-

dets allmänna sorg, ibland hvilka deputerade också var Louises svärfar, doktor Almquist. Denne hedersman har varit hos oss, och får jag fågna dig med den sannfärdiga försäkran, att gubben just håller af sin svärdotter, samt att han tog henne hjärtligen i famn uti min närvaro. Eljes vill det så i hemlighet förljudas, att vår Charles syskon icke äro så alldeles nöjda med detta giftermål, ty det torde icke hafva instämt med deras politiska spekulationer. Men Gudi lof, det förnämsta är vunnet, Louise och Charles stämma förträffligt väl öfverens med hvarandra, lefva just som små goda barn tillhoppa, och förmenas af de receptlärde, att Louises små krassligheter komma till en stor del af detta deras förtroliga umgänge. Nå nå! Det utvisar sig väl.

Härifrån har jag dock nu denna gång intet annat att berätta, än att sedan lille hofgravören Martin ej kunde få någon af mina små torparflickor, och han ändå ville nödvändigt gifta sig med en ung, vacker och fattig flicka, så har han ock nu helt nyligen förlofvat sig med en liten norrköpingsskönhet, en mamsell Westerberg, som är här i pension hos fru Skog. Hon är lagom stor, dock större än han, brunett, och ser rätt lifaktig ut. Jag önskar honom mycken lycka!! Professor Martins fru synes mig åter däremot vilja draga sig utur stora världen, ty hon skall nu snart flytta uti en ny liten våning in på gården och håller där eget hushåll. Hon är en fru af stor växt och stark complexion, uti sina bästa år, och spelar stundom uti sin enslighet på cittra, hvilken bror Adolf en och annan gång stämt åt henne. Dock denne junker spelar nu för tiden på flera instrumenter, och hvad lärer han icke allt göra, då han i nästa vecka flyttar ifrån mig och blir fullkomlig friherre?

Dock farväl med alla rapporter. Var du söt, glad och god; bed Gud alla dagar för konungen, och älska alltid

Din trogne

PAPPA.

Från C. C. Gjörvell till Joh. Lindahl och hans hustru.

Stockholm den 30 mars 1792.

Mina allra käraste barn.

Gustaf III är icke mera till: Gud vare hans själ nådig! Gustaf Adolf utropades genast. Gud bevare honom.

Med sista post den 27 skickade jag under professor Lidéns kuvert ett bref till fader Pehr och ett till vår Stafva. Låt ändtligen med *omgående* post veta, om de framkommit samt under *orubbat* kuvert? Under detsamma låg också en viktig depech till Linköping.

Hälsa allra hjärtligast bror Lidén. Hvad han lärer innerligen med oss sörja öfver det alldeles irreparabla dödsfallet! Min hustru är fast otröstlig. I går afton voro alla barnen hos oss, och *vi gräto samfällt*.

Jag förnyar under nuvarande ställningen det förra betingandet: *att ingen enda utom* bror Lidén får läsa mina förtroendebref till er eller veta hvad de innehålla. Gud välsigne eder och gifve oss drägliga dagar!! Jag trycker er till mitt hjärta, förmår ej mera, tårarna rinna stridt — —

GJÖRWELL.

Från prof. J. H. Lidén till bibliotekarien C. C. Gjörvell.

Tisdagsmorgonen den 3 april 1792.

Under de förskräckelsens dagar, vi nyligen framlefvat, har jag icke förmått diktera något enda ord till någon enda vän. Vår bestörtning, harm och sorg kunna ej beskrifvas.

Neque populi aut plebis ulla vox, sed attoniti vultus, et conversæ ad omnia aures; non tumultus non quies, quale magni metus & magnæ iræ silentium est.

Dina bref riktigt och *obrutna* framkomna. Intet enda af alla mina bref har varit öppnadt. Har ej heller hört, att något hit till staden ankommit, som undergått operation.

Allt har blifvit till Linköping befordradt, och det prompt. Har ej hört något därifrån på snart fjorton dagar. Sorg och bedröfvelse där som annorstädes.

Jag är genomsjuk, och undrar själf att jag kan lefva. Obegripliga försyn! Den Högste förbarme sig öfver fäderneslandet och oss alla!!!

LIDÉN.

Från Johan och fru Lindahl till C. C. Gjörvell.

Norrköping den 2 april 1792.

Min vördade herr svärfader.

Full af bestörtning förmår jag knappast tacka af vördnadsfullaste hjärta för de rörande brefven. Jag väntar med bäfvan på den ännu ej ankomna Stockholms-Posten. Gud låte mina svärföräldrar och ömma närmaste ej genom sorg ådraga sig sjukdomar.

Bilägger min käre fars svar på det förträffliga brefvet, och för hvars innehåll jag ej kan nog yttra min och min Stafvas tacksamhet.

Tårarna hindra mig mera skrifva; men jag upphör aldrig, att med barnslig undergifvenhet till mitt sista ögonblick framhärda

En ödmjuk-lydig svärson,

J. N. LINDAHL.

Allra bästa far! Hvad är till att skrifva i så fasliga dagar, som vi nu äro uti? Bestörtning förtar alla sinnen hos mig; och jag kan ej säga ett ord annat, än min eviga och ömma tacksamhet för alla min söta fars emot mig öfverhopade godheter. Söta fars sista bref gjorde mig glad och rörd. Ack! Lef väl! Hälsa alla och förgät ej en liten öm, men mycket oroad

DOTTER.

Från C. C. Gjörwell till Gustafva Eleonora Lindahl.

Stockholm och Kaptensudden, den 10 maj 1792.

Ja, ja, min lilla Stafva — ännu får du mottaga bref ifrån Kaptensudden, ännu sitter far uti sin lilla gröna kam-mare och skrifver dessa rader. Hvad synes dig väl? Är jag icke ännu lycklig, som får därstädes skåda naturen och årstiden, njuta dess fågring och glädje, utan att mera därjämte lida af dess hårdhet och onåd? Ja denna sällhet har också fallit mig tillhanda. — — — — —

— — — Den 10 april var en skön dag; jag gick en för-middag till den nu verkligen och med rätta så kallade *Kaptensudden*, fann gamle mästern Ahlbom redan i träd-gården, hvarvid jag skådade omkring mig på alla sidor, samt kände en helt ny glädje, ty allt log och bådade an-nalkande sällheter för öga och känsla; samt var kapten Raab så genomskeddlig och lämnade mig genast det be-gärda rummet till min fria disposition. Glad gick jag hem, kysste söta mors hand och förkunnade henne den stora lyckan mig hade vederfarits, uti hvilken hon också af allt hjärta deltog; och hafva allt sedan stora konsultationer varit oss emellan om vår lilla oskyldiga Djurgårdssejour.

Men ack, sötaste Stafva, att jag nu skall så tvärt afbryta detta lycksaliga ämne och tala med dig om straff och död; men då de bägge drabbat en person, som du så noga känt, som på visst sätt varit din ungdomsvän, så vill du ock säkert veta något om hans hädanfärd. Det vill jag nu be-rätta dig, och kan göra det så mycket säkrare, som jag till åtskilligt, åtminstone till det förnämsta eller döden, varit ett åsyna vittne. Du märker nu grant, att jag menar den olycksmänniskan kapten *Anckarström*, vår förr så kallade *Jacob-Jan*. Hans hårda och otacksamma sinne känner du förut; huru han allt sedan salig fru Löwens död, hvartill han ock i ganska mycket var saker, aldrig velat se eller

umgås med mig, vet du också. På samma sätt hatade och skydde han — —, ehuru stora förbindelser han hade både honom och mig, — — såsom hans förmyndare. Då han fredagen den 2 mars var på maskraden, eller fjorton dagar före det verkställda mordet, uti uppsåt att samma natt bära hand på sin konung, var söta mor där också, samt hade då sekreter Björkegren i följe med sig. Snart kommer söta mor, såsom du vet, uti den stora konversationen, och under det sekreter Björkegren går af och an, kommer en mask, klappar honom på axeln och säger: *god afton, Björkegren!* Förundrad att se sig igenkänd, frågar han efter sin masks namn, som log och sade: *känner du ej igen din gamle Jacob Jan?* Björkegren föll i allra största förundran att finna honom där och deltaga uti ett nöje, som han alltid hatat, äfven för det att det kostade penningar; ty att depensera två styfver på ett nöje var aldrig hans sak, såsom största snålhet alltid täflade hos honom med hårdhet och hämnd. Björkegren frågade helt naturligt: *Hvad gör du här?* svarades: *Min hustru är på landet, och jag har gått hit att roa mig.* Härpå började han tala ganska amicalt, fråga efter mig och min hustru; gladde sig öfver mina barns lyckliga etablissement; kort sagdt: med en langage och en conduit, som voro högst oväntade. Uti lika förundran föll ock jag, då sekreter Björkegren följande dagen berättade mig allt detta. Ett par dagar därefter går min herr Ankarström och spatserar åt norrtull, finner Calles häst och släda stå utanför Almquists port, stannar till dess Calle kommer, stiger strax till honom och talar utur den gamla bekanta och förtroliga tonen, samt frågar om hans resor till Haga, liksom hade han tyckt om att få följa med honom dit ibland. Calle, icke angelägen om hela denna bekantskaps förnyande, svarade höfligt men kallt, och de skildes åt. Tänk, om Calle inlåtit sig med honom just i en tid, då han allestädes sökte ställa försåt emot konungens lif, han fått följa med honom till Haga, och där fullbordat den förbannade gärningen! Se, huru Gud afvändt allt

ondt uti hela denna sak ifrån hela vårt hus! Jag tänker aldrig härpå utan både rysning och tacksamhet.

Nu kommer jag till själfva den fasliga natten, då mordet fullbordades. Magister Flintenberg, som mycket umgås i vårt hus, fastän han icke fick lilla Louise, hade icke förr varit på någon maskerad, utan bad min hustru få följa med på denna, som ock skedde. Till aftonen kom också Calle till oss, ovanligt munter och glad, men som alldeles intet ärnade sig på maskeraden, ty den förstör hans följande dag, och han vill ingenting af sina göromål försumma; men söta mor intalte honom att följa med, för att hafva ett närmare oeh mera bekant sällskap. Jag önskade alla en god natt, och de reste af, tagandes en af pigorna med för sina knyten vid ombyten. Själfva händelsen där detaljeras uti de fatala protokollerna, och hvad jag har att tillägga skall antingen inflyta uti ett af mina bref till farbror Lidén, eller ock sägas muntligen, ty åtskilligt är alldeles intet skrifbart. När alla måste demaskera sig, fick Calle också se Anckarström, som gick med den gladaste och oskyldigaste uppsyn allestädes omkring, samt talade med flera. Vissa andra ansikten sågo helt annorlunda ut. Före skottet rådde en silence morne ibland maskerna, så att min hustru, som snart gifver ton och sätter masker en train, förstod sig icke på sitt folk den aftonen. Sedan efter demaskeringen fick hon först se åtskilliga af sina högre connaissancer, med hvilka också åtskilligt taltes; dock härom med mera sparas detaljer till dess vi råkas. Om morgonen kom pigan efter vanligheten in och gaf mig vattenfatet för att skölja mina ögon, hvarvid hon sade: *Herr assessorn skall tro att frun har haft en ängslig natt på maskeraden! — På hvad sätt? med häftighet. — Ack! Där har händt en faslig sak. — Hvad för en sak? med ändå större häftighet. — Kungen har blifvit skjuten. — Herre Gud! Hvad säger ni? — Under det jag for med förskräckelse tillbaka i sängen. — Ja, han har blifvit skjuten med en pistol. Min första tanke härvid inom mig var den: Det har aktören Lapérière gjort; min anledning till denna min tanke skall*

jag omskrifva uti bror Lidéns bref, ty den hänger ihop med en annan och lång sak. Sekreter Björkegren däremot gissade rättast, ty när han om morgonen fick höra talas om konungens mord, tänkte han genast inom sig: Herre Gud, det har *Anckarström* gjort! — Jag hastade utur sängen och in till Brita-Nora, som då berättade mig hela förloppet. Knappt kunde jag mera tala, utan försänkt uti flera, men alla smärftfulla reflexioner, klädde jag på mig, för att komma till staden och höra om konungens tillstånd; men som det var svåra halt att gå, skickade jag pigan ner till Norrmalmstorg, för att hämta mig en släde. Hon kom ock med en, sägandes: Herr professorn skall tro, att i dag var det svårt att få släde; ty torget var fullt med polisbetjänter, hvilka skulle skrifva upp allas namn, som begärde slädar, hvarefter gevaldigern gaf lof eller förbud att få slädar. När jag tillspordes, hvilken skulle hafva slädan, och jag sade: att det var för assessor Gjörwell, svarades genast: *»Ja, han skall visst få släde!»* Det var första beviset och intrycket hos mig, rörande den allmänna vaksamheten på jämväl minsta rörelse; då voro redan ock alla tullarna lästa. Jag for således till staden, hörde mig för, fick veta att konungen lefde, satt litet i boklådan, men trefs där intet, utan ville komma hem igen. Men då jag kom i stora Kyrkobrinken, såg jag ett tryckt papper uppslaget på hörnet, och mycket folk stå och läsa, förmodade således, att det var en bulletin om konungens tillstånd, som det ock var, steg utur släden och ställde mig att läsa, då en karl bredvid mig i detsamma sade: *Nu är banemannen upptäckt!* och som jag vände mig om för att fråga: *Hvem?* tager en i detsamma från slottet kommande löjtnant Sjöberg — som du torde minnas dig hafva sett hos oss i sällskap med fröknarna af Stenhof, och spela en commun med den äldsta af dem på klavér — mig vid armen och säger: *Jag skall säga er hvem det är — det är kapten Anckarström.* — Jesus! Hvilken faselig känsla öfverföll mig! Det var såsom en dolk hade gått igenom mitt hjärta; jag kastade mig uti släden tillbaka, och for hem under ett obeskrifligt kval,

och som hindrade tårarna rinna, ty så förskräckt var jag öfver både missgärningen och missgärningsmannen. När jag kom hem, hade min hustru redan fått veta denna händelse, vi öfverlämnade oss åt de bittraste tårar. Dock jag må ej vidare följa denna och de följande dagarna.

Jag går med ett steg till bestraffningsdagarna: ty åtskilligt mellankommande hörer åter för det andra Norrköpingsbrevet. Första afstraffningsdagen med spö var gråkallt, andra dagen mildare, men med snöglopp och solsken om hvartannat, den tredje kallt och klart. Han gick första dagen ifrån Riddarholmen till schavotten på Riddarhustorget, en så hög resning, att han stod öfver allas hufvuden, och var således ganska synbar. Han gick oförfäradt och nästan sturskt upp på denna ärelösa teater, afhörde där sin dom, och ställdes så i halsjärnet vid pålen; hade en stor vargskinnspäls öfver en mörkgrå surtout och röd väst, samt stod utan hatt. Under hela tiden såg han fritt omkring på allt det oräkneliga folket på torg, gator och i fönster, ty schavotten var ställd just på den punkt af torget, att han kunde synas ifrån hela stora Nygatan, Kyrko-brinken och Myntgatan. Under det han således paraderade, blef han varse, att en stod i ett fönster och tog af honom, hvadan han ock ställde sig det vackraste han kunde och midt emot honom, hvilket han ock sedan med leende mun om eftermiddagen sade till D. Petrejus, då han besökte honom, tilläggande: *jag kommer att stå på schavotten äfven efter min död*. Jag stod med farbror Arrhenius ifrån Fundbo som var hitkommen med en deputation ifrån Uppsala län för att beklaga, en stund på torget, men mäktade ej vänta ut exekutionen; ty han kom sent upp klockan efter elfva, och jag skulle äta ärter — det var en torsdag — hos lilla Louise, vandrade således af, men Calle härdade ut med hela detta tragiska förspel. Anckarström klädde af sig med all god grace och skyndsamhet, tog emot de första slagen tigandes, men började sedan ropa, och när det skedde, blef eko uti hopen: *Elden är lös! Elden är lös*, hvilket var en alldeles tjänlig parodi af det ropet på maskeradén,

som gafs af flera för att frälsa Anckarström undan uppmärksamheten — och sedan vid hvart slag och rop gällde: *Hurra! Hurra!* — Andra dagen kom jag om förmiddagen i ett ärende upp i Kommerskollegium, just som han skulle föras till Hötorget, då en bredvid mig stående sade: *Se där är hedersvagnen han skall åka på!* pekande på den stora utanför borggårdsporten till gamla kungshuset stående rackare-kärran. Jag ville ej vara denna scen så nära, utan skyndade mig i förväg bort och ställde mig på trappstegen vid Kronan ibland det myckna folket, för att vara dold, men hans ögon vandrade allestädes omkring och fingo äfven se mig, då han starkt fixerade mig. Han såg frisk ut, men faslig i anseende till skägget och mustascherne, som under alla de veckorna fått växa, hafvandes under åkningen en slokidig hatt på sig. När jag gick hem om middagen, beslöt jag att gå till Hötorget och se exekutionen; kom också just lagom dit. Han skrek vid första slaget jämmerligen, och efter det andra började han ropa himmelshögt: *Ack, förlåt mig, förlåt mig!* dock med en blödig röst såsom tillika ett hjärtats uttryck; förmodligen ville han ock därigenom beveka det upprörda folket till att ej anfalla själfva hans person. När han fick tredje slaget, mäktade jag icke längre stå kvar, utan gick med darrande knän hem, och kort efter kom han med hela vakten och folkskaran förbi våra fönster, så att äfven Brita-Nora fick se denna procession, hvaraf hon icke litet altererades. Han satt då mycket lutande, i anseende till den sönderslagna ryggen, men pöbeln å ömse sidor skriade och tviade med alla möjliga bannor och skällsord, och hade vakten all möda att hålla hela denna tross ifrån hans person. Han satt dock till höger om rackaren, och på ett säte tvärt öfver kärran. — Tredje dagen tågade han på lika sätt ut till Nytorget på söder, och emedan just i Katarinatrakten bor det mest vilda folket af matroser, fabriksarbetare och dylikt groft följe, så led han där obeskrifligt, både af slagen på den nu för tredje gången upprifna ryggen, och af pöbelns otidighet med eder och bannor, med smuts, tugg-

bussar och dylikt, som de kastade på honom, ehuru han också där under afstraffningen ropade om förlåtelse. En skara, den ingen räkna kunde, följde honom sedan allt till Smedjegården, dit han kom nästan halfdöd, samt hade ändtligen blifvit så späkt, att man såg honom fälla tårar under vägen ifrån torget. Jag bör här anmärka, att då han slet spö, och vid hvar slag höjde upp ansiktet för att ropa, lyste honom i ögonen mordpistolen och dolken, som voro fästade på pålen öfver hans hufvud, såsom du också kan se af det graverade porträttet.

Detta var en lördag. Pastor Roos i änketuset, sedan han förmidagen mediterat på sin predikan till söndagen, gick ut och var på Skeppsbron, då fången, vakten och menigheten där passerade i retouren; steg för den skull undan och upp på en af de högre portstenarna, hvarifrån han ganska väl fick se Anckarström. Nu bör du minnas, att det var denne pastor Roos, som var hos salig fru Löwen vid hennes sotsäng; och som också kastade jord på henne, då hon lades i min murade graf på Solna kyrkogård — det första lik som där novo conto begrofs. När han fick se Anckarström, genomträngdes han af bedröfvelse och tackade innerligen Gud, att han icke var den prästen, som skulle bereda honom till döden. Märk nu, att Anckarström hade redan begärt D. Petrejus, som också börjat gå till honom i arresten på Riddarholmen före afstraffningen på torgen, för att i tid samtala med honom, såsom med exekutionen borde skyndas. Att han begärt honom, kom väl förmodligen af den anledning, att han hade fört ut öfverste Hästesko. Pastor Roos hade icke heller alltsedan hans svärmoders död haft den minsta liaison med Anckarström. Hvad händer? När han kommer hem, ligger på hans bord ett bref ifrån under-ståthållaren Ahlman, med befallning af Öfver-Ståthållare-ämbetet, att han skulle genast förfoga sig till Ankarström och bereda honom till döden. Hans oro fördubblades. Han åter, söker genast herr Ahlman och undanbeder sig förrättningen, helst det icke vore hans skyldighet utan andra präster ex officio eller å äm-

betets vägnar voro därtill nämnde och lönte — som nu äro prästerna uti Adolf Fredrik, uti hvilken församling Smedjegården ligger, sedan gudstjänsten uti Stora Barnhuset alldeles upphört, hvars präster eljes alltid hade denna af alla svåraste själavård att bestrida. Det svarades: det vore så Regeringens befallning, och hvad Anckarström beträffade, så vore han icke stadens eller länets utan hela statens fånge; således ägde regeringen ock att efter förtroende anordna honom präst. Således måste pastor Roos lägga denna oväntade börda på sina skuldror. Regeringens afsikt med detta nämnande lärar varit den att utom det, att pastor Roos är känd för mycket rörande ämbetsgåfvor, således förmodades snarast kunna beveka Anckarström till dödens emottagande med sin egen själs räddning, trodde man ock genom honom kunna få någon ytterligare be-kännelse af Anckarström. Detta senare skedde icke: ty Anckarström hade sannerligen allt bekänt i Hof-rätten hvad han vetat; han kände icke den finare detaljen af detta grufveliga nidingsverk. Det förra lyckades däremot, genom Guds nåd, fullkomligen. Pastor Roos befallde således både sig och fången i Guds förbarmande händer, och gick åstad. Han kom klockan omkring fem till Smedjegården, hvar Anckarström redan satt uti det så kallade beredelserummet: ett skäligen stort rum med fönster inåt gården och galler före, ett krucifix i öfre ändan och ett litet upphöjdt ställe i hörnet för prästen när han håller fångepredikan, bänkar på golvet, och en säng på ena sidan för fången, samt utan tapeter. Där fann han Anckarström sittande på sängen, som hade återhämtat någorlunda krafterna, sedan han fått mat och hvilat litet. Han mottog prästen kallsinnigt, och när pastor Roos frågade honom om han kände honom, svarade han *nej!* Det han heller inte gjorde, så alldeles hade hans svärmoders själasörjare fallit honom utur minnet. När han då ändtligen rapellerade sig honom, frågade han: hvad som kunde vara hans ärende? Svaret blef, att på befallning bereda honom till döden. Då blef Anckarström helt ond, steg upp, gick af och an och sade: min kropp

har jag gifvit till spillo åt plågor och död, men min själ hörer mig själf till, och jag vill ej hafva annan präst än den jag har förtroende till, och det är D. Petrejus. Pastorn bad honom sakta sitt sinne, och föreställde honom, att det vore honom ingalunda betaget att jämte honom nyttja D. Petrejus; men bad honom betänka, att denne sistnämnde var en gammal man, att han bodde långt borta och allt vid Maria, och att såsom en sjuk icke borde klaga däröfver att tvenne läkare skötte hans kropp, så borde han icke heller anse det såsom skadeligt, att tvenne präster drogo omsorg för hans själ, helst tiden, han ägde att vidare lefva, vore ganska kort; och hvad det återopandet af sin egen själs ägo beträffade, så vore det en dubbel villfarelse, samt frågades: hvem ägde er själ, då ni begick det grufliga mordet, och under hela tiden, då ni umgicks med detsamma? Visserligen ingen annan än mörksens förste. Vidare: om Guds ande får väcka och draga er utur detta mörker, till lif och salighet, då äger ni ännu mindre er själ, en själ, som utom dess i alla fall tillhör er frälsare, hvilken lidit och dödt för densamma. Så börjades detta samtal. De öfriga dagarna gås förbi; jag torde kunna utomdess skaffa en fullständig berättelse om hela detta omvändelseverk. Allt nog: inom ett par dagar hade pastor Roos bragt honom till full känsla af sin synd, till fullt begär efter Guds nåd, hvilken ock tilldelades honom uti ett det rikaste mått, som han behöll allt sedan och ända till under bödelsyxan. En reflexion: En människa med Anckarströms starka och resolverade sinnesställning, som står uti åtnjutandet af första nåden, och som skall gå in uti evigheten, borde, efter både naturens och nådens lagar, komma uti denna författning. D. Petrejus gick också till honom, men mera sällan och på kortare tider. Innan pastor Roos om lördagsaftonen gick ifrån honom, kommo vederbörande tjänstemän in och satte och läste järnblacken omkring bägge fötterna på honom; hvilken besvärliga och tunga boja ej aflöstes förr än följande fredagsmorgonen, då han skulle utföras; måste äfven ligga med

den om nätterna, ehuru vakten stod inne, natt och dag, med dragna sablar. Hans läge var ock svårt, ty på den slagna ryggen kunde han icke ligga utan måste vända sig med kroppen på sidan, fastän fötterna för blacken måste ligga rätt ut, detta ständigt ett icke ringa lidande.

Nu kommer en rörande seen af annat slag. En enda gång fick hans fru komma till honom, och det för att taga afsked. Det skedde onsdagsförmiddagen och i pastor Roos närvaro. Det borde efter order icke räcka längre än en kvart; men pastorn ansvarade för en halftimme. Då var Anckarström redan försonad med sin Gud och stod i full känsla af sin tillkommande salighet. Hennes sinnesställning vill jag ej omnämna — den är på mer än ett sätt beklagansvärd — utan när hon kom in kastade hon sig öfver honom där han satt tvärs öfver sängen, och döljde sitt ansikte mot hans bröst. Han tog henne i famn och ropade: *Min Stafva! Se upp, se på mig, min Stafva!* Och när hon det ändtligen gjorde, sade han: Känner du igen mig, min Stafva? Nej, det gör du inte, ty sådan har du aldrig sett mig, *ty nu ser du uti mig ett Guds barn.* Han talte sedan fast beständigt om både sin och hennes själ, hennes framtida vandel inför Guds ansikte, och om deras barns uppfostran; tröstade henne därmed, att hon och barnen fingo behålla allt sitt timliga goda, och begärde till slut af henne ett visst lintyg, för att bära på sin dödsdag. När den halfva timmen var förliden, påminnte polisbetjäningen om skilsmässan, då slutkyssen och famntagatet gåfvos, samt pastor Roos följde henne både ut och hem i vagnen. Hon var naturligtvis mycket bestört och nedslagen, men grät icke mycket. Du minnes väl, att hennes sinne var ganska hårdt, eller, kanske rättare sagt, mera karlvulet än kvinnligt. När Roosen kom hem, bad han få se hennes barn: de kommo alla in och voro fyra, det äldsta om jag minnes rätt åtta, det yngsta två år: alla vackra barn. Han tog dem alla i sin famn, kysste och välsignade dem på deras faders vägnar; for sedan åter till Smedjegården, och gaf fadern dessa kyssar tillbaka.

Jag åhörde allt hittills denna berättelse af prästens egen mun med uppmärksamhet och rörelse; men här måste jag gråta. När han hade afgifvit denna hälsning, bad han Anckarström icke vidare tänka eller tala om hustru och barn, det han ock gjorde, såsom hade de aldrig varit tillsamman bara om sin själs angelägenheter.

Ehuru regeringen önskade en skyndsam exekution ville den dock lämna Anckarström allt möjligt rådrum för att frälsa sin själf; hvadan ock baron Armfelt, hvilken hade såsom öfverståthållare haft befälet i hela detta ärende, föll i förundran, att Anckarström var nöjd och färdig att så snart gå ut, ty så snart Roosen hade fått honom på en god väg, frågade han honom själf kort före hans frus besök: När vill ni själf dö? — Ack, uti denna vecka, om det låter sig göra för de därvid nödiga anstalterna; och när prästen sade det de icke hindrade, sade han åter: *Om fredag vill jag dö*, under åskådandet af den på en fredag för hans synder korsfäste frälsaren. Det skedde ock. Om torsdagen voro bägge prästerna hos honom om förmiddagen, då han kommunicerade. Om middagen åt han intet, sägandes sig hafva blifvit så öfverflödigt mättad vid Guds nåds bord. Om eftermiddagen var Roosen åter hos honom, talte med honom långt in på kvällen, och då Anckarström bad honom gå hem till hvila, sade Roosen, att hans uppsåt var, att tillbringa hela natten hos honom, såsom han af andras förfarenhet visste, att dödsfångar, ehuru väl beredde, ändå sista natten merendels kvaldes af ängsliga anfall, som voro en naturlig följd af den förestående afrättningen. Nej, sade Anckarström, det skall ni intet göra, ty jag får en ganska rolig natt, utan gör mig till viljes och åt med mig, och gå sedan till hvila, på det jag må få se eder munter här i morgon igen, då jag bättre behöfver er. Han fick sin mat och åt med största aptit och tranquillitet ett godt mål af stekt fisk, grönt med kött, pannkaka och ölost, samt lade sig härpå till hvila i prästens närvaro och somnade innan klockan elfva hvarefter Roosen gick hem. Klockan fyra om morgonen var den oförtrutne

och eldige prästen åter på Smedjegården, fann honom sofvande, och hade han, såsom den vakande polisbetjanten berättade, sofvit hela natten oafbrutet med största rolighet, och blott en enda gång rört litet på ena armen, hvilket allt han med största förundran åskådat. Först klockan fem vaknade han glad och munter, steg upp och klädde om sig, då Roosen med en sax klippte upp det rena och fina lentyget så tillräckligt att intet hinder måtte möta på af-rättsplatsen. Sedan sade han sig vara hungrig, och åt en god frukost, bestående uti tvenne kotletter och en stor skål med mjölk och bröd. Häruppå kom D. Petrejus, och talte han med bägge om sin förestående död och salighet. Nu om morgonen först, eller före omklädningen miste han järnblacken, som också icke litet bidrog till hans glädje. Han bar samma kläder som på echafauten, blott med den skillnad, att han i stället för stöflar bar skor och ett par hvita strumpor. Han hade önskat och begärt, att få gå ut hela den långa vägen; men det förnekades; där- emot, på pastor Roos bön hos den närvarande polismästaren, fick han åka ut med hatten på sig och utan förbundna ögon; då likväl första befallningen var, att han skulle åka ut med bart hufvud och med förbundna ögon. Klockan nio öppnades dörren och han gick ut, satte sig baklänges på rackarekärran, men nu helt allena, dock med löst på-skrufvade handklofvar, så att han kunde ledigt röra händerna, uti hvilka han höll en bönbok. Under hela vägen hade han en både manlig och kristlig contenance, såg stundom upp och omkring sig, hälsade på en och annan; eljes hade han ögonen merendels ner uti boken.

Såsom vädret var vackert och merendels solsken, fast med nog blåst, beslöt jag att se denna så märkvärdiga exekution; gick således ut, först åt norr, och sedan hela den långa vägen öfver stengator och sandbackar; och den första människa, som jag råkade, utanför min port, var lilla Ankar. Hvad tycker du väl? Vi talte med tårar om både sak och person. Såsom jag gick bittida ut kom jag ock, ehuru sakta gående, tidigt fram, steg upp på en af

höjderna, så att jag därifrån såg hela afrättsstället just väl. Spetsgården var stor och formerad af fyra hundra man af blåa lifgardet, vid hvilket Anckarström själf hade tjänt, samt förde den äldre grefve Schwerin där befälet. Den var midt för galgen, närmast densamma en hög påle, och framför den voro fyra stegel med sina hjul uppresta; midt på platsen en upphöjd plan af bräder med bägge blockarna på, och näst där framför, eller vid ingången, en liten hög med torrt granris. Icke långt efter mig kom Anckarström. Nu är till märkandes, att bägge prästerna åkte förut i hyrvagn och höllo där vägen till galgen tager af ifrån stora landsvägen. Där gjordes halt af eskorten, som förde ut honom och bestod af två hundra man af samma lifgarde, och hvilken eskort åter anfördes af vår baron Silfverhjelm. När kärran höll stilla, vore bägge prästerna D. Petrejus och pastor Roos honom till mötes, då han, lossad ifrån sina handklofvar, full af glädje att vara sitt mål så nära och se dem åter, sprang upp såsom en ung gosse af kärran och ner på backen, ställde sig emellan prästerna och gick så fram, som är ett godt stycke. Under den vägen talte pastor Roos öfver psalmen 141 i svenska psalmboken. Jesus är mitt lif och hälsa — — och versen 6.

Din, min Jesu, vill jag blifva,
här i tid, och evigt där,
ty du är min Jesus kär;
när nu döden kväfver lifvet,
jag för ingen rädes här;
Jesus du mitt goda är.

När han kom inom spetsgården, hvar öfverståthållaren och polismästaren sutto till häst, stannade han vid granrishögen. Då såg jag honom först, och kan jag i all sanning bekänna, att jag i samma ögonblick kastade hela min själ ned till den store och evige förbarmarens fötter och bad efter min ringa kraft och förmåga att Frälsaren uti den stunden måtte vara hans hjärta nära: äfven som min

första suck om morgonen efter uppvaknandet var för honom, och ofta sedan. Omkring mig hörde jag däremot många fula och hårda ord, dem jag dock icke vill eller kan här upptaga, ty bitterheten ibland folket var allmän och stor, ända in uti sista stunden. Sedan de således kommit in, föllo de alla tre på knä på granrishögen, då han själf gjorde en bön, afbad än en gång sina många och svåra synder och kastade sig med förtröstan uti Guds och Jesu armar, hvarefter prästerna läste öfver honom fader vår och välsignelsen; hvarpå han steg upp, tog bägge prästerna i famn, kastade af sig surtouten, tog upp en hvit mössa utur fickan, satte den på sig och strök håret i nacken upp under densamma; hvarpå pastor Roos tog ett ärmkläde eller en långhalsduk och band för hans ögon, sägandes därvid, att detta mörker skulle snart förvandlas till det eviga och saliga ljuset, hvarvid han uppräckte bägge armarna högt till himmelen. Således färdig ledde de honom upp på själfva afrättsplatsen, behållandes därvid röda västen på sig, såsom den var ganska mycket utringad omkring halsen, lade honom ner, och sedan hufvudet var väl passadt på sin block och handen lagd på den andra, lutade sig pastor Roos ner, strök med sin hand öfver hans bara hals och sade: *Dig är förvarad härlighetens krona*, hvar till han med tydelig och oförfärad röst svarade: *Pris och ära vare dig herre Jesu innerlig!* Då i detsamma mästermannen och rackaren skilde hufvudet och handen ifrån kroppen. Alla åsågo med största förundran hans stora frimodighet och synbara glädje.

Sedan han således legat en liten stund kom rackaren med sina drängar upp, kastade ner bägge blockarne och vände om kroppen, så att den kom att ligga på ryggen, och all den öfriga bloden förrinna densamma. Häruppå gingo de ned på marken igen, togo sig frukost med bröd och brännvin, för att styrka sig till den magstarka förättningen; återträdde så upp igen, då rackaren med en stor knif ristade upp kroppen allt upp ifrån halsen till medjan; hvarefter drängarna uttogo hjärtat, inälfvorna och

det hemliga tinget, och lade allt detta uti en påse, som bars i en grop under steglen, hvar det jordades. Sedan gicks på med bilan och delades kroppen först längs efter och sedan tvärs öfver i fyra delar. Västen, byxorna och skorna afdrogos först, eller före denna operation; men lintyget behöll han på sig, som styckades med. Häruppå togs hufvudet, som blottades, och slogs igenom detsamma en lång och stark dragspik, och bars sedan upp för en stege på den höga pålen, och slogs där åter in med många hammarslag, vändandes ansiktet utåt platsen och vägen, seendes med det långa och svarta skägget hiskelig ut. Likaså skedde med handens genom- och uppspikande under hufvudet. Häruppå buros fjärdedelarna af kroppen och lades på sina hjul, de bägge öfre kroppsdelarna på de inre och de bägge undre på de yttre hjulen. Sist uppspikades stora taflan på själfva galgen bakom hans hufvud. Under det den uppspikades gick jag mina färde, uppfylld af många betraktelser.

Sådan var denne vår olycklige, nu mera lycklige Anckarströms ändalyckt. Gud vare lof, att både konungens och hans själ blefvo frälsta; han tackade Gud ock alltid därför, sedan hans sinnen kommit till rätta, för den nåd som vederfarits konungen, att han fick lefva och bereda sig. Under samtalen på Smedjegården gaf han pastor Roos blott tre kommissioner att efter dess död uträtta, nämligen till öfverståhållaren baron Armfelt, hans förre tjänstekamrat vid lifgardet, till grefvinnan Horn, fru till den arresterade grefve Horn, och till mig. Hans begäran till mig skall ock efterkommas.

Se här, allra bästa Stafva, har du i korthet denna berättelse, men som kunde blifvit mycket vidlyftigare, om allt skulle eller kunde föras på papperet. Vi få häröfver tänka mycket, tala litet. Gud atböje alla vidare olycksfall!

Söta mor har fått en rätt elak tandfluss; Calle är däremot bättre, också lilla Louise alldeles frisk igen. Alla be vi hälsa hjärtligast, och skall du omfamna och kyssa din John på mina vägnar. Din gode och gudfruktige svärfader

må gärna få höra sig föreläsas allt det uti detta bref, som angår Anckarström. Gud vare hos eder alla önskar

Din trogna

PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till Johan och fru Lindahl.

Haga, söndagseftermiddagen den 3 juni 1792.

Mina söta barn!

Huru skulle jag kunna njuta en den allra lyckligaste dag hos mina söta barn här på Haga, utan att äfven få dela den med er, mina icke mindre älskade barn i Norrköping. Tillåten mig fördenskull efter njuten middag och hvila få på papperet teckna några drag af de känslor, som i dag lycksaligat icke allenast mitt hjärta, utan ock hela mitt väsende. Se här då denna lilla resebeskrifning! Slutet får tillskrifvas i staden.

Dagen var skön, bittida var jag uppe, klädde mig, åt min svenska frukost af dricka och bröd, gick så ut. Min enda saknad var att icke få önska söta mor en god morgon, ty hon sof ännu, och jag borde ej väcka henne, helst hon sedan några dagar klagat öfver någon värk och styfhet på andra sidan af hufvudet och halsen. I går afton var hon för öfrigt glad och god; hoppas således, att hon också i dag är frisk och munter, samt vid detta lag sitter och spelar schack med kungl. sekreter Noring, denne hennes vän par préférence. Hvad åter min person beträffar, så bör jag härmedels notificera, att jag i förliden månad, och för att kunna tjänligen beneventera den vackra årstiden, lagt mig till en lätt eller ofodrad sommarkapprock af en ljus merde d'oe, som jag bär vid alla högtidliga tillfällen, således briljerade jag också i dag uti denna nya dräkt. Nu till vandringen.

Jag tågade först till fot till Rosenbad, där jag satte mig uti roddbåt, för att fara till Karlberg. Nu är till

märkandes, att jag under alla de åtta åren, jag bodde på det sälla Djurgårdstorpet, föraktade så de kungl. slotten, att jag blott en eller annan gång var på det mig fordom så kära Karlberg, men ingen gång for jag dit på båt; således var denna sjöresa för mig så mycket angenämare, ty den gjordes liksom uti nya för mig okända farvatten, på Klarasjön och Karlbergsgrafven. Nu rappellerade jag mig den forna tiden, och kunde göra det så mycket ostördare, som jag var hel solo i båten. Allra först kom jag vid förbifarten ihåg gamla Malmgården och besåg med glädje den våningen, uti hvilken vi bodde för så många år sedan, att bägge mina söta flickor där först skådade denna världens ljus. Detta var icke ledsamt att komma ihåg. Allt vackrare och vackrare blef utsikten, som jag nalkades det så väl belägna Karlberg, och med en egen glädje skyndade jag mig in uti trädgården, en trädgård, som natur och konst gjort så skön, så skuggrik; en trädgård, hvar vänskapen och kärleken hemburit mig så många söta stunder. Ty där bodde jag år 1757 en hel sommar hos spanske ministern markis de Puente, och följde ofta hans så sköna som goda fru, född grefvinna Reischach; där vandrade jag sedan så ofta med salig Stjerna, min John den förste, och under förlofningsåret med Brita-Nora, där hörde jag konung Gustaf först nämna mitt namn under maskeraden, som gafs där åt prins Henrik ifrån Preussen, då vi om morgonen demaskerade oss; där har jag i de förra tider och under mina Solnapromenader njutit så mången söt hvila och läst uti så mången god bok; där bodde vi slutligen en famille en hel sommar det året, då jag med baron Silfverhjelm besökte salig fru Löwen på Långnäs och min så länge som ömt älskade vän, professon Lidén i Norrköping. Nu var jag åter uti denna trädgård, gick den stora alléen fram utmed dammen och satte mig på en af bänkarna vid orangeriet. Klockan var då omkring nio och jag satt allena! Herre Gud, huru lycksalig kände jag mig icke där! — — —

Således uthvilad och uppfylld af de dygdigaste och tillika mest pastorala känslor steg jag upp, vandrade genom

alla trädgårdens gångar, och fick då äfven se det tempel, som efter Calles ritning, och enligt salig konungens befallning, står under byggnad och nästan färdigt, uppå den höjden, som är till vänster i trädgården, när man går ifrån slottet. Jag förmodade att detta tempel skulle hysa en Flora eller en Diana, men jag fick sedan höra af herr arkitekten, att där skall en Neptunus få sin dyrkan. A propos af vår arkitekt, så har icke allenast hertig Carl, enligt salig konungens uttryckliga vilja, yttrad på dess sotsång, att *herr Deprés och hans elev unge Gjörwell* skola bibehållas vid alla sina funktioner och fördelar, muntligen förvissat min son härom, utan ock försäkrat honom om sin egen vidare nåd, samt alltid med nöje agreeerat de ritningar, som Calle presenterat för hans kungl. höghet, hvilken herre själf äfven är stor kännare och älskare af arkitektur. Såsom staten vid Haga nu med det första kommer att regleras, så hoppas jag ock, att Calle då jämväl får en fixerad plats, hvarom salig konungen ofta försäkrade honom, sedan han hade fått reglera finansverket i Gefle. Således är utsikten ingalunda elak, ehuru på långt när icke densamma som i salig konungens tid. Calle måste väl ock hafva någon talang i denna väg, ty han får ständigt nya kommissioner ifrån herrskaper, och således nu i förra veckan på en gång två, eller att göra ritningar till Jockis, det stora herresätet i Finland, som grefve Munck innehade, men kort före sin afresa ur riket sålt åt landshöfdingen och statssekreteraren Willebrand, och till Stola, sätesgård i Västergötland, som nyligen afbrunnit och tillhör öfverste kammarjunkaren grefve Ekeblad, för hvilken han utomdess tillförene gjort ritningar. Dessa biarbeten gifva ock sina små sportler. Se således missträkna vi oss icke sällan. När jag icke långt härifrån hade min Don Carlos på stapeln, tänkte jag bara på, huru jag i honom skulle få en bokgräl, en tillbörlig bibliograf; och nu har han blifvit en försvarlig arkitekt. — Hvad menas väl med de orden: *icke långt härifrån*? Detta torde min lilla Stafva ej så noga minnas; åtminstone var det helt säkert före hennes egen tid. Jag blef gift i

januari 1765, och den 1 maj samma år åt ett stort sällskap, bestående af svärföräldrarna med de flesta sina då varande alla glada vänner, på Myrbaddet å andra sidan Solna kyrka. Då voro vi ock med, och där fick lilla Bribi ondt vid bordet, som af de naturkunnige uttyddes strax på en antågande dauphin, hvilken också kom till full lifaktig känsla följande sommaren under vår sejour på malmgården Botofta åter hitom Solna kyrka, hvarest lille arkitekten efter råd och lägenhet påbyggde och påbyggdes, så att han i följande januari 1766 verkligen trädde fram i dagsljuset. Under vägen i dag ifrån Karlberg gick jag således förbi bägge dessa ställen, förde mig således naturligtvis det året af min lefnad till minnes, som min Stafva nu belever; tänkte för den skull utan mycken djupsinnighet: *Ett folk går bort, ett annat kommer åter*, eller annorledes uttolkad: *Hvart nöje hafver sin tid*. Du förstår mig väl?

Under sakta gående kom jag till Solna, den så vackra Solna kyrkogård. Den var klädd med gröna träd och andäktiga åhörare, som dock icke alla rymdes i kyrkan. Prästen stod just och predikade, ställde mig således ock en stund utanför och hörde på honom. Gudsmannen var själfve hofpredikanten i grefskapet herr Hammarlund, eller den af salig konungen tillförordnade predikanten vid Haga. Under den lilla stund, jag där dröjde, ifrade prästen starkt emot det näsvisa förnuftet, som icke bör få rannsaka trons hemligheter. — — — — —

— — — — — Jag åhörde fördenskull min dogmatikus med all undergifvenhet, för att icke störa någon enda af mina medåhörare, hvilkas troinnerliga bifall var tydligt att läsa på deras ansikten; så att ingen välförståendes politisk insurrektion är i detta år att befara uti hela Solna socken. Således uppbyggd å den ena sidan och assecurerad å den andra, begaf jag mig till min graf, besåg de bägge höga och vackra lindar, som min son planterat vid ingången till densamma, fröjdade mig öfver den skugga de en dag skola gifva åt min aska och åt eder, allra käraste barn, när I någon gång vallfärden till denna fristad, till detta hvilorum,

som jag vill hoppas otacksamheten då icke mera kan oskära, och strön en blomma på denna grift. Med en god och nyttig lefnad blifver döden mindre svår att påtänka, grafven mindre ryslig att besöka.

Tackande emellertid Gud af hjärtat, som beskärt mig en så lätt ålderdom, vandrade jag nu vidare, gick stora vägen till Haga, kom dit emot klockan tolf, fann min lilla Louise allena hemma, som räckte mig hela öppna famnen och förde mig in uti sitt så vackra förmak, hvar på hennes byrå stodo tvenne blomkrukor, uti den ena en hvit löfkoja och uti den andra en törnrosbuske, som bar de skönaste stora röda rosor. Dessa blommor hafva framför alla andra synnerligen glädt mig, och då jag icke mera kan njuta dem med näsan, utan bara med ögat, så kysste jag de vackraste af dem flera gånger; satte mig härpå litet att hvila, hvarunder Calle och Almquist kommo hem, och inom denna lilla krets har jag tillbragt en den gladaste middag. Hvilken kan således vara lyckligare än jag? Ingen fader åtminstone.

Sedan jag ätit och hvilat, följde Calle och Louise mig till den förr så kallade paviljongen, eller såsom salig konungen själf kallade det, *lilla slottet*, hvars präktiga rum besågos, och af mig i synnerhet biblioteket samt det ställe, hvar konungen i detsamma satt framför sin spiseld sistlidne vinter, då grefve Horn och kapten Anckarström stodo där utanför, i uppsåt att skjuta konungen, men förmådde icke fullborda missgärningen den gången. Således var min enda mindre roliga stund i dag den, då jag besåg dessa rum äfvensom nöjet att spatsera genom hela parken minskades så ofta vid åtanken på den, som anlagt allt detta, som så ofta sagt till Calle, att han ingenstädes i världen hade större nöje, än då han fick vistas på Haga. De söta barnen följde mig allt till grinden midt emot Solnavägen, hvar jag kysste dem, och gick så sakteligen hem Norrtullsvägen, för att emottaga nya ömma kyssar af lilla Bribri, som var icke litet glad att få sin vandringsman munter och glad åter. Jag kom hem klockan åtta slagen.

Se här har du nu, bästa Stafva, min bulletin för hela denna dag. Njuten bägge många sådana dagar önskar af hela hjärtat eder

tillgifnaste, trognaste
PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 22 juli 1792.

Se nu, bästa Stafva, är söndag, och såsom Gud just nu välsignar jorden med ett hälsosamt, ett efterlängtadt fruktbärande regn, så skall jag i stället hälsa på dig med ett långt bref. Du har varit söt och skrifvit ett allra käraste vackert bref om din lefnad näst efter vår afresa; nu bör du väl också få veta något, huru jag lefvat. Boktryckeriet och boklådan gå vi förbi; allt nog, korrektur lågo mig på ena stället till mötes, medan faktor Gilius Ståhl, den äkta pampen, på andra stället gjorde med sitt sura öga den allra devotaste uppsyn, när han fick säga: Välkommen herr assessor! Sekreteraren Björkegren såg vänskapsfull ut, men tillika som ett lik af det öfvernaturliga arbetet uti konungens bibliotek. Sekreteraren Stechau hade uti aningen, att vi skulle lördagsaftonen komma hem, tagit sig ett litet glädjerus — gärna och väl unnadt denne min flitige medarbetare —, lille Martin hoppade och skrattade, ej under, ty han är fästman och tänker bara på sitt förestående biläger med den sköna mamsell Westerberg. Calle och Hagabarnen voro af själ och hjärta lycksaliga. — — — —

— — — — — Således borde också professor Sergell påhälsas. Denne vällustige och välgörande artist låter aldrig ett godt tillfälle gå sig ur händerna; bjuder således ut på sin landtgård, Ingenting vid Karlberg — du minnes väl hur den ligger midt upp uti stora kungsängen vid Botofta — ett sällskap af dessa resande och några härvarande vänner, och ibland dem äfven mig och Calle. Du skall tro det var ett artigt sällskap, organi-

seradt på följande sätt: Näst värden var den förnämste herr kanslirådet Fredenheim, såsom intendent eller konung härstädes uti statyernas och bysternas rike. Med mycken kännedom och gravitet intog han själf sitt rum, jag menar, hvad den senare egenskapen beträffar, i anseende till de närvarande bägge damerna, om hvilka strax nedanför. Han har också rest, varit uti Italien, sett antikerna, äger själf samlingar, har kollektions- och konversationsgeni; så att mig gläder det högligen, att vi fått honom till ledamot uti cancellicollegio, helst han tillika är en nitfull vän af svenska historien och dess idkare. Till utländingar utom herr Dobrowsky, som jag för bättre uttals skull vill kalla abbé de Bohème, hörde en mr Chevalier, resande fransman från Normandie, som passerat Holland, Tyskland och Danmark samt ämnar sig vidare till Ryssland. Han är kunnig i mångt och mycket, är en glad gäst och försmår ingen skål. Mr Peschier, negociant ifrån Marsielle, en ung, vacker och munter sällskapsmänniska, hvars ögon nog så mycket lystrade på de lefvande skönheterne, som antikvariernas på de mållösa. En virtuos uti hortikulturen, det vill säga en studerad trädgårdsmästare, herr Reichert ifrån Weimar, syntes mig den oskyldigaste uti detta lag; åtminstone var han ganska tyst, åt och drack tacksamligen. Jag satte mig med flit emellan abbé de Bohème och abbé de France, så att jag fick just språka med dem efter godtycke. Professor Martin residerade vid andra ändan af bordet. Slutligen voro herr Després med sin elev, mr Charles, också närvarande, men som sutto nedanom värden, så att jag föga kunde se dem. Men nu till damerna. Törs jag väl ock nämna dem? Hvarför icke? De voro *inom* huset etablerade mademoiseller, och med hvilka deras herrar lefva uti den slags medelvägen, som kallas mariage de conscience. Herr bildhuggarens samvete hade funnit sin *moitié* här på ett värdshus, en vacker och artig blondin, som ägde mycken värld; dock var belevfvenheten så alldeles otvungen, att hon efter måltiden bar på armen omkring till oss en liten Sergell af blott några månader, det enda ibland flera lef-

vande barn som hon ägt med honom; och då jag sedan uti hennes rum allena haslerade med det lilla kräket, och frågade efter dess kön — å, sade hon, *här skall ni få se att det är en riktigt skön gosse*. — Till en sådan langage lærer man komma ibland artister, som studera la nature toute nue. Den andra damen tillhörde herr Després. Du minnes väl, att han före sin utresa hade ett huskors uti m:lle Thérèse, hvars rum han under vistandet i London remplacerat med en liten kaffehusnymf, en den starkaste brunett jag sett och med en så beskaffad hårväxt, att man kan kalla det för en bosquet bien noir et touffu. Hon är mycket yngre än mamsell Sergell, men också mera tyst, synes icke äga mycket geni, men mycken obéissance — — — — —

Sedan kaffe var drucket och man svalkat sig med nya likörer, kommo vagnarna fram och hela sviten aftågade till Haga, för att bese dess härlighet, och hvar min Calle skulle agera vägvisare. Jag ensam betackade mig för det nöjet, ty Haga har jag sett flera gånger, och att komma tillbaka och foga ett da capo vid en supé bestridde allt för mycket min stränga filosofi, hvilken, som du kan se, jag redan så mycket hade uppoffrat, utan gick jag nu solo — ack, i all sanning icke mindre lycklig sedan än förut, kanske mera lycklig; ty sinnena fingo nu ostörda lämna sig åt den sköna naturens behag å alla sidor. Med långsamma steg gick jag genom ängen och alléen till Carlbergs trädgård. Den vandrade jag hel och hållen igenom, jag njöt dess lugn och skuggor, gick sedan Carlbergsvägen fram till staden, hvilade på bergianske malmgården, nu Vetenskapsakademien tillhörig och som förestås af en ypperlig norrköpingsbo, professor Swartz, råkade just där stengatan tager vid en returnerande hyrvagn, som ökade dagens vällust, ty jag fick just hvilande, det jag ock behöfde, komma hem uti mina sälla rum, uti hvilka jag fann mor och barn före mig, jämte lilla Bönken, spelande sitt evinnerliga boston. Deras glada ögon och goda kyssar utgjorde nu rågan på min lycksalighet; och där har du besked för den lördagen. — — — — —

Din tillgifnaste

PAPPA.

Blott din John och farbror Lidén få läsa detta bref, ty jag fruktar, att roligheten på Ingenting kunde komma din gamle far på vanrykte. Söta mor och Sijckan hälsa af allt hjärta.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Haga, söndagsaftonen den 9 sept. 1792.

Min söta Stafva.

Hemkommen ifrån mina ensliga spatsergångar, finner jag sällskapet uti öppet krig vid spelbordet. Hörande ej andra ljud än Boston, Independens, Misère, grande Misère etc., skyndade jag mig in uti Louises kammare, och sitter där nu och skrifver dessa rader till min lilla Stafva. Jag är dig utomdessa ett svar skyldig på ditt sista glada och goda bref, för hvilket jag dig af allt hjärta tackar. Men jag vill först göra dig reda för denna min sköna och mer-ändels lyckliga dag.

Vi äro nu uti höst- eller förvandlingsmånaden, då lien och skäran redan öfvergått alla fält, då det fallande löfvet minskar trädens både fägring och skugga, då den mörka aftonen nalkas, och vinterns köld snart bjuder oss vistas under låga tak och åter lefva vid lampans sken. Det måste så vara, och därför skola vi finna oss uti saknaden af den sköna och glada årstiden, taga dess minne under tack-samma känslor med oss uti hyddan, och äfven där stängda lefva nöjda, åtminstone tillfredsställda. Årligen tager jag högtidliga afskeder af naturen, äfvensom jag hvarje vår hälsar på denna min urgamla, mig ännu så lycksaligande vän. I dag begynte jag för den skull dessa mina afskeds-visiter och gjorde en början med Karlberg och Haga. Himlen var skäligen vacker och luften mild; bad för den skull söta mor stiga något bittida upp, kläda sig hastigt och följa med på denna min lilla landresa. Gärna, gärna! var svaret. Emellertid lästes ett korrektur på beskrifningen om

Peljuöarna och deras beskedliga, policerade och lyckliga invånare, och sedan en Courier du Bas-Rhin om de till vildar förvandlade fransmännen, om den under herreoket åter tvingade polska nationen. Häruppå kom hyrvagnen utanför porten, och lilla Bribri stod färdig på golfvet. Glada stego vi uti vagnen och rullade af till Kungsbacken och genom Karlbergsalléen. Vi stego ut hos trädgårdsmästaren, hvar de söta barnen bodde med söta mor om sommaren 1778, då jag var hos farbror Lidén i Norrköping och hos fru Löwen på Långnäs. Minns du det, lilla Stafva! Där gjorde du ock första bekantskapen med fröken Adlerberg — tyst, tyst! Bara oss emellan i förtroende sagdt, så hade mina ögon i morse ett litet just lycksaligt samtal med den vackra silhouetten af hennes sköna ansikte, som ligger öfverst uti min heliga byrå, hvilken således aldrig kan låsas upp utan att bilden af den svenska Fröja lyser mig i ögat, och alltid i stället undfår det så själfkrafda glada leendet. — Men jag kommer till Karlberg tillbaka, hvar vi först gingo den mörka alléen fram utmed orangeriet och dammen, vid hvars slut lilla Bribri sökte efter vår Stjernas skiffer uti en af de stora lindarna — ack, för så många år sedan skuren af hennes hand så väl här som uti ett träd på Svartsjö. — Här hade dock tiden utnött de svaga fåror, som den ömma vänskapen tecknat; och alldeles hade de försvunnit under den sista renskrapningen af all yttre barken på träden uti herr Ackermanns konungadöme. Vi suckade, mindes de förra år, välsignade det i så fjärran land hvilande stoftet, och gingo lilla backen uppföre, därifrån vi med all bekvämlighet kunde se anläggningen af den nya byggnaden, som hertigen låter uppdraga öster vid slottet för kadettskolan, som skall här nästa år öppnas, sedan den blifvit flyttad hit upp ifrån Karlskrona. — — — — —
 — — — — Under åtskilliga betraktelser inom mig själf kommo vi förbi Solna kyrkogård; då började söta mor oroas vid åsynen af min graf, som jag dock alltid, Gudi lof, med stillhet anser. Förvandlingen måste ändå inträffa, och hvarför skulle då icke hvilorummet få vara redo?

Dock vi nalkades så oförmärkt Hagaskogen och Hagalund, foro in uti själfva Hagaparken, och snart voro vi uti våra barns mot oss utsträckta armar. Ack, hvilka lycksaliga, alldeles himmelska möten. — — — — —

Efter en glad måltid och söt hvila på soffan uti Louises sängkammare, och vid det spelbordet framsattes, gick jag för andra gången ut, vandrade så igenom parken på andra sidan af paviljongen, och mötte nu allestädes skaror af promenanter ifrån staden. När jag kom till det gamla och nu alldeles nedrifna Haga, så stod utmed vägen en stor lind och under densamma satte jag mig, läste en lång stund uti min journal, åt häruppå en stor, skön och läskande astrakan, som lilla Louise gaf mig till reskost; gick sedan och besåg de få kvarlevor af det nedrifna trähuset, det huset, hvar Gustaf 1772 skapade sin revolution och grundade Sveriges upprättelse: ett verk, som hans mäktiga snille ensamt uppehöll emot utländska kolosser och inhemska hydror. Härvid föll jag uti nya betraktelser, och på dem följde de redligaste och lifligaste önsknningar för vårt olyckliga land, vände häruppå min fot tillbaka. — — — — —

Din af själ och hjärta tillgifna

PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till Johan och fru Lindahl.

Stockholm den 27 nov. 1792.

Se nu, allra bästa Stafva, hur vår herre åter hulpit din gamle far på fötterna igen, efter en ganska svår sjukdom, som började den 24 oktober och slöt den 24 november — jag räknar från den första början till den sista mera besvärande plåga — ehuru jag väl ännu får kännas vid kraftlöshet och tung andedräkt. Vore ej årstiden emot, så skulle väl gubben snarare vederfås; dock allt som Gud behagar. När man passerat sextio år, så äro alla pretentioner förbi, och lefver man sedan bara af försynens gracer.

Detta medför dock också en skön känsla, ty man är så mycket mera tacksam emot upphofvet till allt godt. De första dagarna, då jag började sitta uppe, tillbragtes på soffan uti söta mors förmak, således just under min Stafvas ögon, jag menar ditt vackra porträtt, eller rättare porträttet af ditt vackra ansikte. Nu är jag åter inflyttad på min sida, sitter där och skrifver dessa rader. Besynnerligt, att jag under hela denna sjukdom, under starkaste febern, ej haft en enda gång ondt i hufvudet, utan kunnat emellanåt och på de goda stunderna både läsa och skrifva, dock väl-förståendes efter krafternas råd och lägenhet.

Mitt *första* glada och långa bref per post blir till dig, min egen lilla Stafva, och att det må blifva dig rätt behagligt, så beledsagar jag det med bilagor, som samfäldt lästa och betraktade ofelbart skola vällusta ditt goda och ömma hjärta, smaka din lilla pastorala själ just efter önskan.

Den *första* depeschen förer dig således till den sälla Kaptensudden tillbaka och förnyar hos dig minnet af den lilla oskyldiga trädgårdsgossens så hjärtliga begär, att få med sin ringa tjänst uppvakta uti lilla Louises blomsterparterr. När jag näst före min sjukdom var hos Louise, begärde jag få låna denna korrespondens, för att glädja mig själf därmed; men då jag fann den så vacker och dygdig, tänkte jag: den skall min lilla Stafva också få förlusta sig med. Se här har du den. Lägg den till de öfriga papperen uti din käraste gömma.

Den *andra* depeschen har åter ett annat behag med sig, åtminstone det af nyhet. Den omförmäler en förbindelse de la plus fraîche date, emellan sextio och tjugu år, emellan en gubbe och en yngling, men hvilkas år alldeles intet hindrat, att med snille och hjärta nalkas. Den innehåller brefväxlingen mellan din far och hans nye vän, herr sekreter Mandorff. *Detta är hans namn.* Af anmärkningen till mitt första bref, lärer du närmare känna honom, och kan läggas till det jag skref om honom, utan att ännu då nämna honom. Men för att fullkomligen göra honom känd, så vill jag nu vidare tillfoga, att han saknar sin mor

sedan flera år, men om hvilken han alltid talar med den största vördnad och ömmaste kärlek, att han älskar sin far på ett sätt, som jag aldrig sett någon son göra, ty han talar om honom med en kärlek, just med en förtjusning, som alldeles intagit mig — Herre min Gud! Hvilket afstånd emellan denne son och en annan son, hvars namn jag ej utan tårar kan nämna —. Han är ende sonen och har tvenne systrar, yngre än han, och hvilka han själf adorerar. Man bör se honom, när han talar om de bref han får ifrån far och systrar i Stralsund; ty man kan då utur hans ögon läsa breffvens innehåll, åtminstone det intryck de gjort på hans hjärta. Här i kansliet äger han sina förmäns grace i den mån, att de, utan någon den minsta hans egen åtgärd, täfla om att befordra en yngling af så ovanliga egenskaper; ja man talar redan om att han skall komma in uti kabinettet. Ordentlighet, arbetsamhet, renlighet och smak uti sin dräkt, behag uti hela väsendet samt ett eget sätt att med bägge och öppna händer tolka sin uppriktighet, helst vid afskedstagandet — allt sådant utmärker honom vidare. Jag anförer nu blott hvad jag ej tillförne omskrifvit. I början af vår bekantskap, eller samma dag då han fick mitt första bref, ville jag göra mig själf ett skalkaktigt nöje och öfverraska hans morgonstund, för att se huru böcker och papper lågo hos honom till vägs, huru hans egen deshabillé var beskaffad. Det lyckades mig excellent. Han bor på Norr vid Klara. Jag kom dit, värdinnan släppte mig oanmäld in, jag fann honom redan lagad i håret, men än uti puderskjortan, sittande på sin uppbredda snygga säng med sitt myggtält öfver, framför en stol, på hvilken stod en skål med mjölk och skorpor bredvid, och läsande uti de tryckta nyheter, han fått af mig till låns, som lågo omkring honom på sängen. Hela denna vackra och liksom pastorala scen upplystes af morgonsolen, som då nyss stigit in uti rummet, och gaf ett dubbelt behag åt hans rodnad, hans bestörtning, hans glädje, hans tacksamhet, att se mig hos sig, i förening med dess brydsamhet att ursäkta och förklara den lilla ung-

karls-desordre, som för öfrigt kunde finnas uti hans rum. Hvad menar lilla Stafva väl; månne allt detta roade mig? Ack, det roade mig just innerligen. När jag sedan började se mig närmare omkring, låg på hans bord ett band af våra vitterhetsarbeten uppslaget, och där ofvanpå det bilagda lösa bladet af en hans öfversättning utur Gessners idyller. Detta blef genast vårt språkämne, och jag fick då höra, huruledes en af hans vänner hade, för eget nöje, inrättat ett litet handtryckeri, utur hvilken nymodiga press detta blad kommit. Äfven hade han själf graverat vignetten, som föreställer den så snopne herden och den glada fågeln. Detta blad, såsom en sällsynthet på den typografiska sidan, gaf han mig, och roade jag mig sedan att jämföra denna hans öfversättning med en af unge herr Nordström af samma Mylon. Du får nu själf läsa dem bägge, samt vidare herr Berquins franska tolkning uti ett af mina bref. Originalen har du ofelbart själf. Bägge proföfversättningarna återgå, äfvensom min Mandorffs bägge originalbref, men som du också bör få läsa, för att därigenom äga hela sammanhanget af denna vår brefväxling. Vi voro väl ifrån första stunden vänner; men den *högtidliga* vänskapsförbindelsen daterar sig dock först ifrån *lördagen den 24 november*. — Helig skall den dagen förblifva uti vår lefnads annaler. Tillfälligheter bidraga stundom ganska mycket till ökandet af glada minnen och sälla känslor. Således hade det för mig en egen angenämhet, att min Mandorff vid samma ålder studerat i Greifswald, som jag ägde, då jag ifrån 1745 till 1748 där tillbragte de gladaste åren, blef där hemmastadd uti samma studier, med samma vitterhet, som han där sedan, ehuru långt efter, inhämtade. Där besökte han dagligen biblioteket, som utomdessa stod under hans ledares, herr Wallenii, vård, och gjorde första bekantskapen med de af mig utgifna böcker; sedan under sina resor hörde han mitt ringa namn med godhet omtalas af utländska lärde, önskade sig ett närmare framtida umgänge med mig, och nu äger han min hela vänskap. Jag ifrån min sida smakar ett annat slags nöje uti denna nya bekantskap.

Först var mitt sinne så djupt såradt öfver den olycklige Adolfs så alldeles obegripliga afsteg ifrån all vänskap och tacksamhet, ack tyvärr, ifrån sin egen välfärd, ifrån sig själf — och ännu har aldrig någon yngling så glömt bort sig själf som han — hvad skulle väl kunna ersätta denna förlust hos mig, en förlust så mycket kännbarare för mitt hjärta, som föräldrars, tvenne af mig vördade och älskade bröders hopp med detsamma var alldeles förloradt? Under det jag på allt detta tänker, öfver allt detta hemligen grämer mig, bjuder mig en annan yngling hand och hjärta, en yngling, som allt ifrån vaggan varit och än i denna stund är en fullkomlig antipod mot den stackars Adolf. Han kom således uti en stund, då jag visst behöfde honom. Läs våra bref, och döm om vi höra för hvarandra, om vi misstagit oss på hvarandra. Men än ett ord om Adolf, Underligt! Jag vet inte om jag skall prisa eller lasta mitt hjärta därför: jag kan ännu inte så alldeles afkläda mig all känsla för honom; ty han är väl mycket brottslig, det är sant, men ack, han är född att vara det. Hela vårt lif räcker ej till att tacka Gud för det vi ej äro födda med vissa böjelser, att vi icke hysa och hylla den dolk uti vår egen barm, som tidt och ofta hos oss skulle mörda de ädlaste, de dygdigaste föresatser; slutligen öfvervåldigas man, faller under sin egen kraft, misströstar, lämnar sig blindvis åt de känslor, som för ögonblicket behaga, lämnar sig åt ett okänt öde, vandrar uti yrsel och töcken. Där har du den olycklige gossens aktuella ställning, den ynglingens, som vi så högt och ömt älskat. Kunde jag ännu hjälpa honom, jag gjorde det visserligen; men — —

Jag kommer till min Mandorff åter. Ej nog därmed, att han kom till mig såsom en *läkare*; han kom äfven såsom *fullbordare* af en urgammal önskan hos mig. Allt ifrån den första stund jag trädde i tjänst här i kansliet och vid biblioteket, önskade jag i mitt sinne att finna ibland mina kamrater en vän sådan som jag uti min inbillning önskade mig honom. Ibland de hundrade, hvilka inom detta verk omgifvit och omgifva mig, fann jag dock aldrig

en enda, som hos sig förbandt *allt det* jag önskade mig: ty öga och hjärta ville för ingen del vara lottlösa; det pastoralala och tyska litteraturen fingo för ingen del vara borta; det ömma och det glada skulle här nödvändigt stå uti nära samband. Alltid saknade jag *hela* bilden, efterhand misströstade jag att finna den inom min egen tjänsteväg realiserad. Jag gaf hoppet alldeles förloradt; och just när jag ej mera tänkte därpå, då Adolf hade liksom ingjutit i mitt hjärta en leda till nya hjärtats förbindelser, just då ställer sig en yngling för mitt öga, med hvilkens bild *jag umgåtts i många år*. Hvilket hjärta han återgifver mig, finner du bäst af hans sista bref, och hvilka egenskaper han äger finner du af mina bref till både dig och honom. Han märkte dock snart mitt misstroende till de ömmaste försäkringar; han oroades; han var hos mig sistlidne onsdag, han kom åter i lördags, och på hvad sätt alliansetraktaten då oss emellan bebrefvades och undertecknades, ser du bäst af handlingarna. Är du nu nöjd, lilla Stafva, med detta förtroendebref? Ack ja, det är du visst. Tro att vi aldrig talas vid utan att du är med uti vårt sällskap. När han sätter en vällust uti att tala om sina bägge systrar, så sätter jag åter en heder och tillfredsställelse däruti, att tala om mina bägge döttrar. För dig har han också redan fattat en egen särskild vördnad och vänskap. Dock nog härom för denna gång.

Förlåt, att jag nu först tackar dig för ditt kära, glada och goda bref. Sådana läser jag så gärna. — En annan gång skall jag säga min Stafva, hvad jag vidare ämnar dig utur mina pappershåfvor, ty du skall blifva min lilla förtrogna Geheim-archivaria. Hälsa din söta John allra ömmast ifrån mig. Gud gifve er bägge allt godt!! — — — — —

*Från C. C. Gjörvell till Carl Gust. Almquist.**

Stockholm, tredje dag jul, den 27 dec. 1792.

Min älskade och älskvärde Charles får härmedelst de af mig lofvade rader, och hvilka jag hoppas skola råka dig och vår lilla Louise uti den bästa välmåga, äfven som uti det allra bästa sällskap.

Vi hafva, Gudi lof, hälsan. Julafton åto endast Björkergren och Calle hos oss. Den senare gaf och fick julklappar. Vi voro glada, drucko våra söta barns skål i Tierp och Norrköping. Näst före julgröten bars in, läste jag vid mina två ljus — ty bevars, den aftonen ville lilla goda Bribri äntligen att jag skulle hafva dubbelupplysning — en vitter julklapp, bestående af ett landkväde, kalladt *Den första kyssen af Daphne*. Lilla Louise gissar strax till Autoren, och är det visst, att vara en tjugu års yngling och ostuderad, så förer han den vackra och pastorala pennan icke olyckligt; men då naturen, oskulden och vänskapen ligga till grund för kärleken uti herdeåldern, så behöfver han ock blott uttrycka sina känslor, beskrifva sina ännu obortskämda böjelser för att göra taflan vacker, händelsen behaglig. Slutet af denna idyll finner du på sista sidan.

Juldagen voro våra gäster Mamsell Arends och min unge vän, sekreteraren Mandorff. Det är en *ädel gosse med besked*; han är en vän *just efter mitt hjärta*; sådan behöfde det också — —. Till aftonen öktes vår lilla societet med sekreterare Thileman, och såsom han varit själfva vitterhetens docens i Åbo, så kan du föreställa dig, huru fru Bribri satt, såsom en Minerva, emellan dessa bägge unga snillen, och dömde om naturen och företrädet af alla tidens snilleverk, allt upp ifrån fader Homerus till Leopold och

* Då på Tierps prästgård hos sin fader, teol. professorn och led. af Nordstjärneorden, herr D. Eric J. Almquist, och hvar han med min dotter tillbragte julhelgen, och hon med detsamma första gången fick uppvakta sin svärmor.

Lidner. Min Mandorff drog af med lagern, ty han kan dela sin känsla lika väl åt det höga och tragiska, som åt det ömma och pastoralä, läsande med lika nöje både Corneille och Gessner, ehuru sig själf lämnad föredrager han dock något det starka och dristiga framför det milda och glada. Därom äro vi bägge ej sällan uti en vänlig strid, ty glädjen utgör väsendet af min sinnesställning, och hans åter behöfver glädjen. Han skrifver en vacker fransk, vers och bilägger såsom bevis ett stycke af hans sista bref till mig; ty, välförståendes, vi föra en ordentlig korrespondens med hvarandra, och är fördenskull en postgång inrättad emellan Regeringsgatan och Klara norra kyrkogata.

I går måste vi vara hela dagen hos hofgravören, där åts, dracks och speltes. Undra således inte, att jag på eftermiddagen stal mig bort och njöt en glad stund hos min Mandorff eller, såsom han allra helst af mig kallas och själf vill helst heta, min *John den tredje*. Där fick jag ock höra en ung och vacker flicka spela flera arier på fortepiano. Jag var lycklig och glad; min unge vän följde mig hem till min port, och uppkommen uti lilla Martins sal, satte jag mig uti en vrå och läste uti det *konfiskerade förståndet*, hvarför herr Thorild nu lagföres. Sedan vi ätit, speltes, enligt söta mors förslag, proverber, ibland dem: *Skåda inte hunden efter håret*, uti hvilken kungl. sekreter Nordensköld agerade en filosof, och handelsbokhållaren Jancke från Norrköping, qui a une assez belle figure, rollen af en sprätt, nyligen hemkommen ifrån Paris, och som hette grefve Jancke — uti vårt Pommern gifves verkligen en grefflig familj af det namnet — och i all sanning grimaserade denne Bourgeois-Gentilhomme à merveille, bröt sin kropp, skröt och talte tok för kära lifvet. Mig roade dock af allt mest, att se den unge Janckes så innerliga glädje, under det han spelte denna roll, huru han dels fick visa den förnåme gäckens ridicule later, dels hur han tyckte om sin egen person och sitt kvicka spel.

Ber om min ödmjuka vördnad till dina kära föräldrar,

och skickar många kyssar till lilla söta Louise, som du är så god och ger henne på mina vägnar. Tusende ömma hälsningar till er bägge ifrån söta mor. Af hela hjärtat är jag

Din tillgifnaste

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl

Stockholm den 9 febr. 1793.

Lilla bästa Stafva!

Här får du ett nytt konfidencebref; här får du således åter liksom lefva ihop med din gamla pappa. Det är fördenskull bäst, att blifva vid den kronologiska ordningen, i anseende till händelsernas mångfaldighet, kan du väl tänka.

Min härvarande John hade förkylt sig och blef sjuk, så att han måste flera dagar hålla sig dels vid sängen, dels inne. Jag besökte honom tillfrisknad den 13 jan. Denne var en högst säll dag för bägges våra hjärtan, och har jag om densamma samt följande dagens biljet *veritablement* doux ifrån denne ami *veritable* de mon coeur antecknat följande bulletin, så lydande:

»Sedan min John hade varit hela lördagsaftonen den 5 jan. hos mig, och tillbragt hela trettondedagen eller den 6 följande uti mitt hus, samt jag om måndagen skrifvit det tillförne meddelade förtroendebrevet, hörde jag ej af honom hela veckan, hvilket jag ansåg för ett tecken af sjukdom. Min ensännare vandrade fördenskull till honom söndagsmorgonen den 13 jan. samt återbar mig det väntade svaret eller att min vän i flera dagar varit illamående, men förbjudit sin värdinna, oaktadt dess enträgna begäran, att låta mig det veta, för att icke oroa mig; men vore nu något bättre. Om eftermiddagen skyndade jag till min John och var hos honom ifrån klockan fyra till nio; under hvilken sammanvaro idel sanning rädde uti vårt tal, idel lycksalig-

het uti våra känslor. Öga, mun och hjärta åtnjöto ej ensamma, utan örat tjusades därjämte genom det sköna spelet af mamsell Karins hand på fortepiano, under det vår dörr litet öppnades. Följande morgonen, *den 4 jan.*, fick jag nedanstående biljett.

Tack för gårdagen, bäste, älskade farbror! Skulle något verka till min hälsas fördel, så var det väl denna fortsatta njutning af allt hvad mitt hjärta kunde önska: då själen lycksaligas, måste ju kroppens obehagliga känslor försvinna. Också gjorde mig denna sälla dagen till nytta, mina känslors höjd hade nog tillfälle att pröfvas, till och med sedan söte farbror var bortgången. Ack låt bara den vackra årstiden skimra fram. *Naturen skall fägna sig öfver oss och vi öfver naturen* — — — Nous nous verrons ce soir je vous embrasse par avance. — Comptés que vous n'aurez jamais d'ami *plus sincère* que moi, qui suis *sans déguisement*
votre John.*

Den 19 jan., en lördagsmorgon, fick min härvarande John en *verklig förtroende*-biljett, jämte afskrift af det honom rörande uti brevet till min John i Norrköping. Biljetten lydde således:

»Om du min bäste John, kunde tvifla på mitt hjärte-lag för, mitt förtroende till dig; så borde denna depech ensam kunna häfva alla tvifvelsmål. Se här ett bref, hvars afskrift du behagar behålla. Det innehåller tillika ett *kreditif ifrån mitt kabinet till ditt*. För ditt ljusa öga blir det, som ännu kunde synas skiffer, snart en ren och läsbar skrift. Grundtextens hela mening består af ett enda ord: *Lycksalighet*. Där har du klafven. — Se vidare de bref,

* Han kallar mig ej sällan för sin andre fader, äfven som jag honom för andre son. Tänkesätt, kunskaper, smak, känslor och nöjen, kort sagdt: allt har så sammanstämt till en den ädlaste och beständigaste vänskap oss emellan, att inga uttryck äro för oss nog tillräckliga ett uttrycka våra ömsesides, våra så ömmaste som dygdigaste förbindelser. Detta band är knutet för lifstiden; det brytes visserligen icke af den, som öllt ifrån början af vår bekantskap visat sig sans *déguisement*. Ack, måtte tusende sådana band knytas, så vore himmelen på jorden och människors hjärtan en gudarnes boning.

som med sista posten ingingo från det kära bolaget i Norrköping och som återgå. Hvilka ädla och tillfredsställande rön måste icke ditt hjärta upphämta, när du vet, hvilken glädje du gifver mitt hjärta, hvilken glädje du delar äfven åt dem, som du än icke känner! Ack, bästa du, låt oss göra ett evigt förbund, att vara uti allt *sannfärdiga, redliga, trofasta, glada lyckliga*. Så skola vi ock alltid vandra både sälla och säkra steg, om också vägen stundom vore törneströdd; den större delen kunna och skola *vi själfva* beströ med blomster. — Jag omfamnar, jag kysser dig.»

Den 22 jan. njöt min känsla första gången uti detta år det så sälla intrycket af naturen. Middagssolen hälsade vid hemgåendet på mitt ansikte, gladde mitt öga och värmdes mitt blod. Denna välgärning öktes hos mig icke så litet dymedelst, att jag under detsamma skådade Djurgården, tänkte på all där åtnjuten lycksalighet, på den som ännu kan mig där tilldelas, helst då min fot får vandra därstädes vid min Johns sida. En gång njöt jag denna vällust i sällskap med din John, då vi en vacker vårdag vandrade ensamma från Kaptensudden allt till Manilla. Varen, sötaste barn, förvissade därom, att jag aldrig njuter något nöje, utan i edert mig så kära, så innerligen lycksaligande sällskap.

Den 23 jan. tillbragte min John hela aftonen hos mig, under de förtrognaste, för själfva vår vänskap nödvändigaste samtal, en *för oss* allena *oförgätlig* dag! Under detta samtal fick jag skickandes ifrån mamsell Karin Berg ett fat med friska vindrufvor, icke längesedan ankomna ifrån Malaga. Se således både vin och drufvor ifrån en och samma ort, samt ifrån så kära händer, som lilla Stafvas och lilla Karins, i förbindelse med sina bägge Johner. Följande midnatten tillskref han mig en biljett, som därmed var i sammanhang, och hvilken skall heligt förvaras.

Den 27 jan. gjorde jag mitt första besök hos lilla Louise efter hennes missfall. Glädjen att se henne uppe och frisk var dock inom mig blandad med oro öfver följden af dessa svagheter på själfva hennes kroppsbyggnad i

det hela. Hennes svaga bröst och salig svägerskans för tidiga död, också påskyndad genom hennes täta missfall, lämna mitt sinne aldrig fritt, då jag tänker på detta mig så kära barn, på detta par af så ovanligt lyckliga makar.

Den 28 jan. var Caroli dag. Den kom jag själf ej ihåg, utan började den med ledsnad. Vår nye öfverståthållare, herr Modée, denne verklige sjöhhälte, har alltid behagat hedra mig med en godhet, till hvilken jag icke kunnat göra mig förtjänt. Nu högste styresman här i residenset vorden, har han ej afvaktat mitt besök hos honom, utan själf sökt, ehuru icke funnit mig, samt låtit hälsa mig uti de nådigaste ordalag, hvar gång min son i ämbetsgöromål uppvaktat denne sin höge förman vid staden. *Que faire?* Jag uppvaktade således först med bref, för att annonsera invalidens både person och dräkt samt tog tröst till mig och visade mig in persona. Han var nu, som förr, själfva höfligheten, nästan uti den Tessinska stilen; man blir alldeles svarslös. Vi talte något om ställningen, jag berättade något om mitt afstånd ifrån bullret, om min önskan för det säkra lugnet, om min enkla politik, att med undersåttlig lydnad ära konungen. Han gaf mig handen med den blick och tryckning, som eljes har rum emellan vänner. Måtte denne herre själf tillbringa lyckliga dagar under sin styrelse af en hufvudstad, uppfylld af söndrade tänkesätt, af uppenbara och dolda rörelser! Måtte han således alltid äga nog sinnes- både rådighet och styrka! Jag gick lättare från herren än till honom, ty uppvaktningen hos de store är en verklig tyngd för mitt sinne. Affärer i boklådan upptogo den öfriga delen af förmiddagen, och när jag kom hem till middagen, fann jag alla barnen församlade, som önskade mig lycka till min namnsdag, så mycket angenämare möte, som jag fick önska både son och måg detsamma tillbaka. Söta mor, som anställt detta mig ovetande, hade äfven låtit bjuda sekreter Mandorff till middagen, hvilken käre gosse fogade till sitt varma famntag en lyckönskan på tysk vers. Min John och jag förnyade på den dagen vår vänskap, och till tecken af en

liksom ny epok uti vår oupphörliga förbindelse. utmärktes den dagen uti min allmanacka således 28. Då gjorde mig ock min John sitt *första tydliga* förtroende, rörande hans förbindelse med ett visst ungt fruntimmer, hvarom strax nedanföör.

Den 31 jan. ville jag reciprocera galanteriet med drufvorna, och skickade mamsell Berg följande bukett:

Till mamsell K. B.

Vän af G. och älskarinna af M.

G. Jag vill sjunga *om den dag*,*

då jag lifvets sötma kände

utaf *vänskapens* behag;

M. då de *blickar*, *Fröja* sände,

ömnia lågor hos mig tände** ---

ty hvem kan ej blifva svag? ---

Skall jag snillet slockna se,

då jag minst det borde sakna?

Dock de känslor hos mig vakna,

som *långt större* nöjen ge!

M. till B. *Låt mig då min sällhet njuta* —!

Jag ej kan beskrifva den.

Ångrens plågor må sig gjuta

i mitt bröst, och glädjen sluta,

M. till G. *om jag glömma kan en vän****

G. och M. Ibland världens grymma skär,

reciproque- som vårt lefnadslugn förbyta

ment. uti oro och besvär — — —

Ack, hur glad, — om jag kan skryta,

att *min vän beständig* är!

* Den 24 nov. 1792, då M. och G. knöto det heliga vänskapsbandet. Bekantskapen gjordes den 8 okt. föregående.

** Den dagen känner jag inte, tillhör mig icke heller så noga att veta. Bekantskapen är sex månader gammal.

*** Om M. kunde för B. glömma G. Nej, klöverbladet, denna sinnebild af tre vänner, skall ej brytas. Ömheden skall icke hindra vänskapen, och vänskapen icke ömheden.

*Jag för dig en aktning bär,
som ej ödets våld skall bryta,
som ej tiden nånsin tär.*

Skulle ödets raseri
ingen lycka åt mig lämna,
låt mig få dess ondska hämma
och *af vännen älskad bli!*
Får jag mina vänner nämna,
är jag från dess grymhet fri!

Dygd och snille, rena nöjen, —
som ert Gudaursprung röjen —
blifven evigt I min lott!
Den er sällhet njuta fått,
han föraktar tomma löjen,
han har lyckans* tempel nått.

G. och M. Men med *fägring* och *behag*
lill B. att ert hjärtas *godhet* höja,
är hvad oss plär mest förnöja
och jag funnit har i dag!

Snillet plär ibland oss villa —
men nu är det i *dens* hand,
som dess *irrbloss* nog kan stilla
uti dygdens ljufva band. —

Ömma känslor, utom er
är ju lifvet blott en börda?
Men jag kan *ej glädje* skörda,
om *ej dygden* jag tillber!

G. till Jag skall söka värdig vara,
M. och B. att få alltid bli er vän! —

Tillåt denna förstling, genom vänskapens hand, räckas af
eder näst vår M. tillgifnaste
G.

* Den rätta, den sannskyldiga lyckans — —

Jag hade på ett par ställen ändrat denna eljes så sköna vers, för den närmare tillämpningens skull. Hel och hållen läses den uti *Göteborgsska Nyheterna* för 1793, n:r 4. Ut i den medföljande biljetten till min John hade jag låtit inflyta de följande hithörande orden: »Jag har understått mig att uppvakta lilla mamsell Karin med en vers, som tolkar *bägges* vår känsla för *henne* och för *hvarandra*: *Läs, tyd och njut!*

Det fruntimmer som vunnit den lyckan att äga min Johns ömmaste känsla, heter Anna Catharina Berg, merändels *mamsell Karin* kallad, aderton år gammal och dotter af en förmögen kofferdikaptén, nu uti Västindien. Med sin mor har hon flyttat ifrån Karlshamn hit upp till Stockholm, har här fått en den bästa edukation, läser franska, spelar på fortepiano, ritar, broderar och tillika hus hållar. Hon är icke skön, men täck och behaglig; hennes hjärta, hennes tänkesätt äro vackra, så vackra, att de bundit min Johns hjärta vid henne. Med sådan likhet i karakter och ålder — sekreter Mandorff går i det 21 året — kan icke annat af denna förbindelse uppkomma, än lycksalighet. Bägge hafva nog godhet att anse mig för far, och jag njuter en rågad vällust, att se mina goda och söta barns antal äfven på *detta sätt* tillökas. Jag behöfver icke be min urgamle John och mina bägge barn i Norrköping hålla hela detta förtroende om min härvarande John och lilla Karin *så tyst, så tyst*, som vederbör. Jag skrifver detta för att fägna edra goda hjärtan öfver andra goda hjärtans lycksalighet och min stora glädje att lefva ihop med så goda människor.

Lördagen, den 2 febr., averterade jag min John, att jag icke vore hemma om aftonen, ty jag ämnade se Nina på herr Stenborgs teater. Hvad gjorde min John? Mig ovetande för han sina bägge damer dit, letar upp mig, vi dela det så sköna, så ömhetsfulla spelet; jag måste åka med dem hem och superade uti detta så vackra, så oskyldiga, så lycksaliga sällskap. Dock ett par ord också om *Nina*. Den är en af de vackraste pjäser, tillika operett.

Natur, dygd och seder råda där allt igenom. Nina, störd till sina sinnen, är icke dess mindre medlidsam, välgörande, trogen; återkommen uti sin älskares Germeuils armar, återkommen till sitt förnuft, blir hon dubbelt lycklig och alla med henne. Germeuils roll spelade herr Stenborg själf och Ninas mlle Säfström: bägge ganska väl. Detta skådespel kostade mig många, men så ljufva tårar. Jag rördes ej ensam; jag satt emellan min beskedlige Henrik och unge herr Jancke, och framför mig hofgravören Martin med sin lilla fru. Såsom Nina är tryckt, så skickas den ock min Stafva med detta bref per post; den skall visserligen smaka ditt hjärta.

Den 8 febr. emottog jag ett skaldebref ifrån min John. Detta bref fick jag om aftonen af en eljes glad och vacker dag. Middagstiden gjorde jag mitt första besök uti Kungsträdgården, hvar solens naturliga och ugnens konstiga eld lifvade naturen, än instängd i drifhuset. Direktör Hallström gaf mig en kvist af en i fullt flor stående hvit syrén. Denna min första blomsterskörd delade jag emellan mina bägge Bribris — Louise var hos oss till aftonen — och skickar äfven här innelykt ett vedermäle af både blomma och vänskap till min Stafva.

Den 9 febr. eller i dag var jag på förmiddagen först hos min Mandorff, då mamsell Karin var söt och kom in till oss, åt hvilken jag också gaf en blomma af den hvita syrénen, inlagd uti en annan eller följande bukett:

Till M. B.

Zemire! här har du ditt beröm,
ditt ädla hjärta det förtjänar!
Att vara *vänfast, god* och *öm*,
ger större glans än lyckan länar.

Fly smickrets fagra ordaprål
och högmodsgift, som själen sårar. — —

Du äger högre föremål:
Det är att fälla ömhetstårar.

Var värdig *vänner* och din *maka*!
så skall din lefnad blifva lätt;
så skall du lifvets sällhet smaka
och bli en prydnad för din ätt!

Sedan vår trio aftalat det nödvändigaste, rörande därvarande konjunkturen, hvars himmel också har sina små moln, så gingo, efter växlade de ömmaste och dygdigaste ögonkast, vi bägge bort, John till rikskansleren och jag till professor Hallblad, uti ett ärende för farbror Lidén.

Här har du nu, bästa min Stafva, en lång krönika om mitt hjärta, det hjärtat, som en annan yngling så grufveligen sårat och förolämpat; men vill du fullborda taflan, så bed farbror Lidén, att du får läsa mina bref af den 4, 5 och 8 febr., dels till och ifrån fröken Agneta, dels till vår olycklige Adolf. Nu hoppas jag du har ämnen nog att låta hjärtat ömma, ögat rinna öfver. Jag är af hela själen

Din tillgifnaste

PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till herr och fru Lindahl.

Söndagsaftonen den 28 juli 1793.

Mina hjärtligen älskade barn få härmedels en lofvad depêche, så lång och så beskaffad, som det här efterföljande bäst utvisar, ty många göromål hafva nu på åtta dagar öfverhopat gubben, hvilket eljes är emot hans nya plan; men korta, snart förbigående undantag måste väl tålas uti denna ombytlighet, dock, hvad som skulle saknas i texten, får ersättas medels bilagor och retournerande bref.

Först tackar jag er bägge för flera kära skrivelser och förtroenden. Lilla Stavas underdåniga entretien med konung

och regent, så en public et en face de toutes ses Concitoyennes de Norrköping, var minsann ett dristigt företagande, men som visserligen skulle mycket behagat sal. konung Gustaf: car il aimoit beaucoup et par préférence la Bénédiction prononcée par un belle bouche. Den unge konungen torde rätt väl minnas händelsen, fast han icke mycket säger. Emellertid instämmer jag till fullo uti så denna som alla andra välönskningar öfver vår nye Gustaf Adolf, helst detta hade tillika en så pastoral sida.

Sådan var i alla afseenden den vackra händelse jag här belefde lördagen den 13 juli och åter på den täcka Djurgården. En ung magister från Uppsala, vid namn *Ekeberg*, filosof, naturforskare och skald, ung, vacker, fri, öppen till själen, ädel till hjärtat samt son af en nyligen afliden kungl. skeppsbyggmästare, gjorde min bekantskap mot slutet af mitt boende på Kaptensudden, och kom då ifrån Greifswald. Han behagade mig genast, ty han talte tyska, älskade tyska vitterheten, i synnerhet den pastoral; hvadan jag tog honom med mig på ett par promenader till Djurgården, hvar vi språkade just utur hjärtat med hvarandra. Ansiktet är rundt och gladt, med frisk färg och rena blåa ögon samt mörkbrunt hår, hvilket ligger i naturliga lockar rundt omkring hufvudet, allt detta utvisar därjämte bilden af en herde. Sedan har han uppehållit sig i Uppsala, arbetat i kemiska laboratorium och skrifvit verser. När ungdomskonventet där började hållas, var denne tänkande och frie yngling en af dess ypperste och mest älskade ledamöter, och skref ibland andra stycken det om skörde-männen, som bilägges. När sekreterare Mandorff gjorde min bekantskap, fick jag bland annat veta, huruledes han och Ekeberg varit i Greifswald de intimaste vänner, hvilket ingalunda skämde bort bekantskapen med någondera af gossarne. Kort efter midsommaren kom Ekeberg hit i egna ärenden, och sökte upp Mandorff; genast kommo de bägge till mig och detta möte var ej litet glädjefullt. Lördagen den 13 juli utsattes för den skull till en gemensam glädjehögtid. Vi läto ro oss öfver till Djurgården, Gessner

var dock vår fjärde man. Vi gingo sakta, dels för att det var middagstimman, dels för det vi ville njuta både dagens och parkens fägring. Sedan vi lagt stora planen tillrygga mötte vi pastor *Hachenburg* med sina bägge döttrar, som buro en krans i handen. Glad att se mig och Mandorff, ville han ändtligen att vi skulle äta middag hos honom, jämte den oss åtföljande ehuru af honom ej kände vännen, men det måste vi undanbedja oss. Han gick då in uti ett af de närmaste husen på Djurgården, för att där besöka och trösta en gammal och sjuk ledamot af tyska församlingen, bagaren Röhl, som samma dag hade fyllt sina 78 år. Till fröjdebetygelse häröfver skulle jämte styrkningsmedel utur Guds ord och hans mun, de bägge barnen bära en krans åt den åldrige på denne hans födelsedag, att således söka äfven från deras sida fägna och hugna den snart både ur församlingen och naturen vandrande gråhårsmanen. Var icke detta just en i bägge afseenden, jag menar i både andelig och lekamlig måtto, pastoral scen? Döm till vår beundran, vördnad och vänskap för den så respektable och tillika så glade och gode, den gode Gudens tjänare, budbärare af hans nådes ord till det fallna, till det så bristfulla släktet. Vi gingo uppfyllda af dubbla, lik-som helgade känslor vidare till det stället, där jag, dels för dess vackra belägenhet, dels för det lindriga priset, antingen äter middag eller låter gifva mig en kallskål. Lilla Stafva torde minnas det värdshus, hvar hofskräddaren Rungren bodde eller där inspektoren Stenberg dog. Nu är Rungren också död, och hans dotter, nu gift med någon betjänt vid hofvet, håller där en beskedlig traktering uti vackra rum med utsikt åt Djurgården och sjön på flera sidor. Det är sista stället utmed segelleden, innan man passerar backen och kommer till våffelbruket samt Sprengtportenska parken. Där voro vi välkomna, läto duka vårt lilla bord, och läste Ekeberg — märk, han måste vara vår lecteur, ty han hörer litet illa, hans enda mig veterliga bristfällighet — innan maten bars in, för oss utur Gessner-idyllen. Sedan glädjemåltiden var slutad, räckte jag Ekeberg

till dessert landkvädet *Delphine* eller Vålgörandet, som han med full känsla uppläste, och vi med honom gemensamt åtnjöto. Således både till kropp, hjärta och sinne väl för-sedde vandrade vi vidare till dess vi kommo till stora gröna bänken under ekarna vid Rosendal. Där satte vi oss, just för att hvila, för att skåda landet, skogen, vattnet, för att låta ögat vandra af och an på den vida för oss lig-gande ängen, som just nu stod under sin förvandling. Lien och räfsan syntes på det längre afståndet skörda dess prakt; medan den öfre och oss närmaste delen af ängen lyste ännu af hela sin fägring. Medels hela denna syn kunde våra ögon och känslofulla hjärtan ej annat än tillfredsställas; vi njöto en just obeskriflig sällhet. Ekeberg satt, för sin svaga hörsels skull, midt emellan oss, och då han så ofta hörde de orden: *söta farbror* och *bästa du*, vandra förbi hans öra under samtalen emellan mig och Mandorff, föll han mig om halsen och begärde också få heta *du*, och att äfven få kalla mig för *farbror*. Huru skulle jag väl kunna neka honom detta? Således saknade vi ingenting uti denna trio, som icke slöt tillhoppa: allt utgjorde hos oss likasom en enda känsla, liksom en enda sällhet. Således hand i hand sutto vi där till sent på aftonen, gingo sedan med långsamma steg utmed den sköna viken, på den af solens strålar förgyllda stranden, samt under trädens långsträckta och svalkande skuggor; vi nalkades staden och Norrmalm, vi skildes åt, vi lofvade se hvarandra följande dagen. Söta mor reste då, eller om söndagen, med de kära barnen Alm-quist på landet; Mandorff åt hos mig till middagen, och Ekeberg ökte vårt sällskap till aftonen. Nu taltes vänskap och litteratur, äfven litet politik; och gossen Ekeberg glad-des ej litet, när jag visade honom det stället uti historiska extrakterna, saml. 31, sid. 16, hvar jag infört *min urgamla* och redan den 13 augusti 1774 manifesterade trosbekännelse om sanningens fria tillträde till tronen, om allt som rörer *mänsklighet* och *undersåtares rättigheter*, och om några nationers nu för handen varande steg att känna sin *motvikt*, för-varad uti människans egen natur m. m., så att de bägge

nepoterna ej nog kunde betyga sin så kallade respekt, sedan de funno *min paternitet* sträcka sig äfven till sanningar och läror, som de trodde vara mycket senare framburne inför det svenska allmänna. Ekeberg reste kort efter tillbaka till Uppsala, och jag med Mandorff fortsatte våra arbeten, ty nu är smekmånaden förbi, och den tendra brefväxlingen liksom till slut, samt arbeta vi nu i stället vid vår gemensamma historiska och statistiska byrå. I lögerdags, som var Böndag, följde han mig på den årliga valfärden till *min graf* på Solna kyrkogård, som han ej ännu sett. Intrycket svarade mot nyheten och vänskapen för mig. Taket väntar på litet reparation och tjärning; äfven som de bägge ranka lindarna torde behöfva fästas, hvilket allt min lille gode arkitekt nog besörjer, så snart han kommer hem. Mandorff började straxt tala om liksten och inskription. Tyst, tyst, min vän! sade jag: i sinom tid både det ena och det andra. Men hvad inskriptionen beträffar, så har sal. Lidén redan utsett mitt epitaphium, hämtadt utur *Diario Wadstenensi*, således ganska väl i anseende till källan afpassadt för en annalist; men andra måge döma, huru vida gärningen svarar emot meningen. Emellertid lyder minneskriften således: »Hie magnæ Literaturæ fuit et magnæ reputationis in Studio. Fuit Bonus Homo et valentissimus Laborator in arte sua et fidelis». Något vill jag dock själf kännas vid: ty, oskrymtadt sagdt, är jag väl åtminstone en *Valentissimus Laborator*. Dock jag misströstar ingalunda om en minnessten öfver mitt stoft, välförståendes af det skälet, efter jag visst icke kommer att lämna åt mina arfvingar 20,000 riksdaler; ty, hade jag det kunnat, torde några betänkligheter uppstått rörande kostnadens bestridande. Efter alla dessa dödsbetraktelser, äfven sträckte till själfva våra namns förgänglighet, tänkte vi på vår vidare jordiska vandring, och ställde den först till *Karlberg*, hvar vi till en början måste hvila hos fru Ackerman, som väl mindes och bad hälsa mamsell Stafva, till dess gudstjänsten hann sluta i slottet, ty under densamma får ingen syndig människa slippa in uti trädgården. Grefve Cronstedts befallning efter-

lefdes, och vi fingo njuta trädens skugga. Kadetterna sågo vi marschera utur kyrkan till sina hvilosalar, hvar snygg säng vid säng finnas, med stora gångar emellan, ty slottsrummen lämna allt tjänligt utrymme för gossarne. Deras antal går ännu föga öfver 50; men när de nya byggnaderna blifva färdiga, så utvidgas också denna militäriska trädskola. Vi skyndade till staden, barnen åto till middagen hos oss, och om aftonen begick jag min *Böndag* på salen. Följande eller söndagen åto vi hos barnen, hvarpå kalesch och schäs framkommo. Bror Almquist körde Louise och mig uti den förra och sekreterare Björkegren söta mor uti den senare; och på detta sätt rullade vi af först till *Haga* och sedan till Karlberg. Jag måste tillstå att jag kände en ganska stor förnöjelse under hela denna färd. Vi åkte på alla de stora vägarna inne uti själfva Hagaparken; och medan de andra spatserade omkring, satte jag mig uti den sköna engelska bosqueten utmed lilla slottet; men jag vet icke huru det kommer till, att jag alltid är litet mjältsjuk på Haga. När jag ser detta slott, så ser jag ock den enda af alla byggnader och anläggningar, som Gustaf fick fullborda. Det förra Haga, hvaruti konungen bodde medan det lilla slottet byggdes, bebos nu af hans excellens baron *Reuterholm*. Hvilka reflektioner måste icke göras af en minnesgill åskådare af tider och händelser! När vi kommo till Almquists port, tog jag barnen i famn, kysste söta mors hand, ock gick hem för att skrifva detta bref. Så långt hade jag och härmed hunnit, när Mandorff kom utur Kungsträdgården och superade sedan med mig solo.

G.

Från C. C. Görwell till fru Lindahl.

Stockholm den 10 december 1793.

Söta lilla Stafva får blott några rader, ty det är så kallt och gubben måste ändå ut; men jag kan icke heller längre

skjuta upp med ett bref till dig; dock i förväg många kys-sar, för att beveka dig till förlåtelse, till att icke allt för mycket bannas i mjugg på söta far, som på så lång tid ej skrifvit. Din lilla John har emellertid framfört mina täta, trogna och ömma hälsningar.

Detta bref kommer dock blott att innehålla ett nytt kapitel uti vår familjekrönika. Lilla Louise är nu mor, och jag bevars morfar. Aldrig har någon ung fru haft en lättare barnsäng. Om *tisdagen* var Brite-Louise hos oss, och gick ut med söta mor att handla; under gåendet började hon att känna sig ondt, åt dock middag hos oss, satt en stund och sydde barnkläder med söta mor; for så hem. *Onsdagen* var söta mor hela dagen hos henne. Den var en den vackraste vinterdag, den första vackra vinterdag, marken tillfrusen och solen lysande. Omöjligen kunde jag och min Mandorff underlåta att hälsa på Djurgården. Vi åkte till Fredrikshof; sedan gingo vi i solskenet de vägar vi under sommaren så flitigt trampat, åto hos Kumlander samt vandrade i sakta mak hem, då vännen blef hos mig kvar, och läste han för mig utur goda och glada böcker; ty på min extrastat är han uppförd såsom lecteur. Då sitter jag uti stora mjuka länstolskammaren, han midt emot och läser, och uttrycker med blickar och anletsdrag — de förargligaste man vill se — hvad han läser. Emellanåt skrattas och talas om likställiga saker; kort sagdt: vi må förträffligen väl, och näppeligen hafva de 20 och 60 åren så mycket harmonierat, som våra. — Men jag kommer till lilla barnsängsfrun tillbaka. Om *torsdagen* den 28 nov. skulle det blifva allvar utaf. Bägge Bribris voro fulla af oro, allt som det led närmare: Louise kysste söta mors händer och begärde hennes förböner till vinnande af drägliga plågor. Söta mor klappade sin dotter och sade: Söta du, gif dig till tåls! Vår herre hjälper dig nog; jag har utom dess känt allt detta för dig. Emellertid sved det grymt uti söta mors så ömhetsfulla hjärta, och just som hon kände som mest sitt eget lidande och sökte taga styrka åt sig för

flera timmars gemensamma plågor, ligger gossen uti barnmorskans händer, och skriker helt högt till, så att söta mor så när hade dånat af bara glädje, så glad och rörd blef hon på en gång. Och därmed var hela den svåra saken förbi. Louise fördes beskedligen ifrån soffan — — på hvilken hon satt under förlossningen, ingalunda uti den ängsliga stolen — — till sängen, och har allt sedan mått förträffeligen väl. *Fredags*morgonen begaf jag mig till Kungsbacken, icke litet högfärdig och nöjd, fann Louise liggande glad, röd och hvit som en blomma: ty allt som hennes grossesse avancerat, har hon tilltagit uti fågring. — *Lördagen* stod barnsölet. Mormor blef bjuden att bära barnet; det hon ock visserligen med största glädje skulle hafva gjort, såsom då varande mormors mor; men förmådde ej komma ut efter sin sjukdom, varandes ännu ganska svag. Således bars gossen af kungl. expeditionssekreteraren Kökeritz's fru, född von Seltzen, och släkting till fadern. Mot henne stod jag; jungfrufadder var mamsell Bergman, en rätt kusin af vår Almquist, och mot henne stod åter Calle, så att far och son stodo nu fadder på en gång. Döpseln för rättades af kyrkoherden uti Adolf Fredrik, kungl. hofpredikanten Drysen. Namnet: *Carl Jonas Louis*, fick han efter morfar, farmor och moder. I dagligt tal kallas han *Love*. Lilla söta Love får han heta af sin söta mor, som är just kär i det lilla kräket. De som förstå sig på barnansikten säga, att han är eller blir avec le temps vacker. Par dagar efter barnsölet gick Louise uppe och mår excellent. Af alla dessa goda tecken förespå de naturkunnige att hon blir en féconde Mère de famille, och att hennes k. man icke heller lär vilja eftergifva Mr son réverend Père, utan också få dussinet fullt af selbst gemachte Söhne und Töchter. Af kusinerna Almquist lyses nu som bäst uti Tierp för mamsell Hedda, en af de äldre döttrarna, som lär i julhelgen stå brud med kyrkoherden J. F. Rönquist uti Norrbo och Bjuråker.

Se så, min söta Stafva, har jag nu afgifvit fullkomlig rapport om hela denna händelse. Gånge det så väl för alla

andra unga fruar! Under denna och alla andra välönsk-
ningar lefver jag städse din tillgifnaste
PAPPA.

Bulletin N:o 1.

Stockholm den 5 augusti 1794.

Hans excellens herr grefve *Ruuth* är äntligen mot slutet af juli hit ankommen ifrån Stralsund, ehuru permissionen att komma var utsatt till den 1 juni, med sitt Geh. förtroendesråd uti alla de pommerska ärender, guvermentssekreteraren hr *Thomas*. Före afresan hade han betalt till statsverkets behof 400 riksdaler, ehuru det tros äga grund att all hans egendom, lös och fast, skall stå under sequester, tilldess han godtgjort de flera fast otroliga tunnor guld, för hvilka han än icke kunnat göra full redo, under den tid han förestod statsverket. Han är högeligen att beklaga, om han icke till allt kan framvisa konung Gustafs skriftliga order, som ej alltid skola kunnat erhållas. Herren var både lätt och svår att tjäna. Efterhand uppdagas alltmera af då varande ställningens maximer. Pommern styrer herren eljes ganska väl, och vårdar sig i synnerhet om akademien i Greifswald. — Herr *Thomas* hade redan förlidet år skrivvit mig till, att han ville utgifva en tysk öfversättning af *alla konung Gustaf den III:s tal*. Uti mitt svar afstyrkte jag detta, utan kunde han först afvakta konung Gustaf IV:s egen regering. Sal. professor *Lidén* ville bekosta en dylik upplaga af själfva originalerna, hvilken samling jag skulle utgifva med min förmenta omsorg vid handlingars tryckning. Detta var ett af hans sista pia desideria; men döden hindrade dock detta läkebötes användande på de hjärtan, som ännu blöda öfver denna konungs död.

Doktor *Almquist* har bevekt sina åhörare uti Tierp, att skänka till flottans utredning icke mindre än 200 tunnor spannmål, hälften råg och hälften korn; men så är

också denna ofstora sokn en härlig sädesort. — Till samma ändamål har *akademistaten* i Åbo sammanskjutit 637 riksdaler, som är ganska ansevärt. Man vill förmoda, att teologiska fakulteten här tillfogat af sina besparingsmedel vid sista jubelfesten, efter ingen af dess ledamöter bevärdigades med sidentygshatten; med hvilken dock Tolleson och flera ordets ringa tjänare så prydeligen utstofferades.

Hvilket galanteri herr *Piranesi* i Rom gjort hans excellens herr baron *Reuterholm* ses af bilagda artikel uti *Histor. Tidn.* n:o 50, hvilken min *Mandorff* där infört, men nu är ock själfve *Platen* hitkommen ifrån Rom, och har herr baron *Reuterholm* låtit afdraga hos *Grandell* icke mindre än tre hundra exemplar på permanentaste papper af dessa colossaliske cypresser. Således blir detta stycke icke så rart uti våra samlingar, som det hittills varit.

Onsdagen den 30 juli atkunnades *domen i svea hofrätt* öfver baron *Armfelt & comp.* Han, fr. R. och *Ehrenström* miste lifvet, den sistnämnde därjämte högra handen. Öfversten *Aminoff* och öfverstelöjtnant baron *Lillie* gå frie; de öfriga remitteras till vår Herres lagsaga. Fröken var vitklädd; med rundt klippt hår, dock bouilleradt; med stor frisk bukett i bröstet och solfjäder i handen, med hvilken hon ofta fläktade uti den äfven af trängseln starka hettan; hade god kontenans, såg dock blek ut, men här och där något rödfnasig. *Ehrenström* såg fatal ut med sitt långa röda skägg och sin kala skalle; det öfriga håret var dock friseradt. Han var klädd uti en grönaktig habit de goût och höll förträffligen god min. Statssekreterare *Franc* var ock närvarande; men ehuru hofrätten icke kunde saktfälla honom för dess ovarsamma uttryck, så remitterades han dock för sitt uppförande, såsom öfver postdirektör, till ett annat forum, förmodligen kanslirätt. Läsningen räckte omkring tre timmar, under hvilken långa tid fr. R. måste stå, som utom dess är fet; äfvensom baron *Lillie*, hvilken är ganska sjuklig, dock dess bättre utan brott befunnen, har emellertid suttit sina sju månader i arrest. Alla de öfriga voro ock till fots, ingen till stols, inför den höga nämnden.

Hofpredikanten *Thyselius* har trösteligen uthärdat sina åtta dygns brunnskur, i stället för den honom först tillbudne dödsalken, och får ånyo predika om kristligt tålmod uti motgången för oss andra expectanter på nådgunstige vederbörandes klanderlösa rättvisa; men han kommer därjämte att emottaga en injurie process med f. d. ståthållaren *de Besche* och lagmannen Krook, om den afhandlade beredningssumman å 1,000 riksdaler för förslaget till Skyllersta i Nerike. Om hela denna rättegång, särdeles dess upphof, talas här mycket och nästan enahanda språk. De förnämsta handlingarna biläggas och tala för sig själfva. Emellertid har de Besche mist sina sysslor i hofvet; ja, det säges, att han är, för sin person, förbjuden själfva hofvet. — —

Gudi vare lof! att *vår unge konung* kom med lifvet upp ur rikets skattkammare i Sala och Falun! Dalkarlarna hafva af hela det redliga svenska hjärtat gladt sig öfver att med egna ögon skåda deras älskade kung Gustafs son och efterträdare. Morakarlarna hafva i synnerhet genom sin prosts mun låtit betyga för vår Gustaf Adolf: »Välkommen! Att glädja oss vid ditt åskådande, att känna ett idogt och tarfligt folk, att emottaga våra välsignelser! — Vi våga heligt försäkra: att *dina äro vi och med dig hålla vi, du Gustaf III:s son*»! Hvilken skön vältalighet! Och hvad lärar icke konungens tacksamma hjärta härvid känt tillbaka!

Assessor *von Aken* i Örebro har lagt i statshåfven åtta fat af sina eldsläckningsmedel, jämte en spruta; äfvensom professor *Kraak* i Söderhamn fyrtioett lod silfver. Jag hade säkerligen tagit hellre den senare skänkasen och förvandlat den till en redbar växel åt min son i Rom.

Kungl. museum ökar sin stat, och har fordom kammarlakejen *Göbel* nyligen blifvit med kungl. fullmakt kammerare där vid verket. Sal. konungen kallade honom alltid för sin *herr svåger*, ty han skall vara mycket lik konungen i Danmark . . . i ansiktet väl förståendes.

Herr *Thorild* har nu bragt sina politiska fragmenter

uti ett system, under namn af *Rätt*, eller *alla samhällens eviga lag*, som utgifves uti flera, ni fallor, fyra balkar, af några spån hvardera, jag menar af några ark uti hvarje afdelning. För hela ms:ten, som lärar i trycket utgöra tolf eller sexton ark, har bokhandlar Dahl betalt 200 riksdaler. Såsom vår Solon naggat litet på äpplet, hvilket ormen tillböd den stackars för mycket lystna Eva; så hafva alla anti-bibliska fratzter här måst först undergå tjänlig revision, hvilken åter vännen, hofauditören Edman sig åtagit; och såsom han är en stor ortodox in politicis, så lärar intet vidare magref uppkomma af denna nya komposition. Herr Dahl blir ett så mycket säkrare typografiskt redskap, som han skall hafva tillhandlat eller tillarrenderat sig herr Cronlands tryckeri.

Bulletin till G. n:o 1.

Stockholm den 14 augusti 1794.

Förlusten af kaffedrycken har öfver hela riket utbreddt en allmän saknad. Den dagen, då samma, såsom bannlyst, måste bortläggas, har också nästan allestädes blifvit begången såsom en sorgedag. Uti de flesta husen i denna hufvudstad blefvo den 1 augusti ordentliga afskedskalas anställde för denna älsklingsdryck; men ingenstädes lär det med mera sorgeståt blifvit tillständt, än hos kommissarien *Hanell*, boende på Södermalm här i Stockholm. Hela sällskapet blef först inviteradt på begravningsbiljetter med svarta kanter, och då de sig uti vederbörlig sorgdräkt inställde, placerades fruntimren uti ett med svart beklädt och med lampor upplyst rum ikring ett kaffebord, omgifvet af en bred krusflorskappa, för att dricka för sista gången vår landsförvista nektar, hvilken af en svart och hvit porslins-servis serverades. Herrarne däremot förblefvo i det yttre rummet, hvilket var klädt med hvitt, såsom

till begrafning öfligt är. På ett äfven sorgklädt bord stodo några porter- och champagnebuteljer, omlindade med krusflor, omkring en bål dragonpunsch, hvilken äfven med lika flor sågs behängd. Sedan en sorgelig begravningsmusik blifvit uppförd, drucko de alla valet af dessa kära drycker, som nu af lydnad för öfverhetens bud för alltid bortläggas.

Men sällskapet vid Djurgårdsbrunn har ändå med mera högtidlighet begått kaffets sorgliga hädanfärd. Sedan hela sällskapet uti sorgdräkt samlat sig på värdshuset, och arkiater Hallman, såsom brunnsdoktor, och herr Er. Wadell, såsom brunnspräst, sig äfven inställt, börjades processionen uti följande ordning:

1) Tvenne härolder med långa sorgkappor, hängande flor i hatten och svarta spiror, äfven med långt hängande flor. 2) Parentator, notarien Carl Isr. *Hallman*. 3) Fyra herrar officianter, hvilka tillställt denna sorgeakt. 4) Trenne unga flickor, som skulle med sorglig röst besjunga kaffets ändalykt. 5) Hela brunns-sällskapet, parvis, företrädt af doktor och präst. Vid processionens början lossades första kanonskottet, hvarmed fortfors med ett i minuten, till lika antal som de brunns-sällskapet utgörande personer. Under processens sorgetåg öfver platsen hördes sorgestycken spelas af den förstämnda Janizare-musiken, som sig där befann. På detta sätt gick man till den stora salongen, som äfven nyttjas till kyrka. Främst i rummet var en kateder under en himmel, klädd med hvitt och med mycket svart krusflor beprydd. Där bredvid stod på ett upphöjdt postament en med krusflor öfverdragen kaffekanna af porslin. Längs åt rummet, var ett dukadt långt bord, serveradt till kaffe för ett hundra personer, där kaffekannor, gräddskålar och sockeraskar voro med krusflor försedda. Sedan parentator uppstigit uti sin kateder, ställde härolderna sig där framför, då hela sällskapet placerade sig å ömse sidor om kaffebordet. Därefter börjades parentationen, och vid slutet af dess inledning sjöngo de förutnämnda trenne demoiseller därtill hörande sorgeverser, under ackompagnement af hof-

sekreteraren *Stenborg* och kammarmusikus *Salomoni*. Härpå fortsattes parentationen, hvilken uti snille och smak ej eftergaf den af samma hand fordom författade öfver finkel. — Sist skulle då kaffekannen krossas, men tre gånger grep han till denna helgedom, och tre gånger drog han med häpnad tillbaka en förmäten hand. Ändtligen fattade han henne med förtviflan och sönderslog densamma med uttyck af harm öfver den ödande förlust, som dess bruk ådragit ett kärt fädernesland. En ny och lika sorgemusik slutade akten; hvarefter grafölet dracks uti kaffe.

Vid själfva kungl. hofvet yttrades äfven saknaden öfver kaffets förlust. — Den sista juli, sedan klockan var slagen tolf om aftonen, och då kungl. familjen höll på att gå hvar till sitt, anmälades hos konungen och hertigen, att tvenne personer begärde företräde. Den ena var fabrikören *Ekerman*, försedd med kungl. majestäts allernådigste privilegium till försäljande af svenskt kaffe; den andra en gammal madam, som lifnärt sig med försäljandet af detta nödhjälpskaffe. Efter gifvet tillstånd inträdde dessa båda, *Ekerman* föreställd af bokhållaren *Sundwall* vid Drottningholms slott, gumman af aktören *Schylander*, båda uti djupaste sorgdräkt, han med flor i hatten, hon med dok. — Dessa föreställda personer presenterade i underdånighet en klagovisa, skrifven uti patent med breda svarta kanter, och upphöjde uti sorglig röst kaffets svanesång. Sedan framdrog madamen en med flor öfverdragen kaffekanna, hvilken hon kastade ut genom fönstret, för att mot jorden krossas, efter den framdeles ej kommer att nyttjas; då det nu andra gången förnyade kaffeförbudet bådar mera varaktighet än fordom under en vacklande partiregering. Därpå framdrog fabrikören ett skålpund af sitt tillverkade kaffe, hvilket vanligen uti form af kardus försåldes, och sönderslet dess omslag för att genom fönstret utströ detsamma för alla väder; hvarpå någon annan af de närvarande hade tillreds en champagne butelj, för att äfven kastas ut genom fönstret. Detta roade mycket höga vederbörande, men särdeles hertiginnan. Fastän hon redan tagit afträde för att gå till sina rum, inställde

hon sig likväl ånyo uti societeten, för att deltaga uti roligheten af ett sådant uppträde. *Hertiginnan*, ej särdeles väl tillfreds med saknaden af kaffe, hade samma dag därmed låtit undfåga hela hofvet, både höga och låga, samt och synnerligen, och därefter låtit genom fönstret utkasta dess sorgliga kvarlefvor. — *Änkedrottningen* däremot har förklarat sitt beslut, att åtminstone för egen person nyttja ett outhärligt kaffe.

Från C. C. Gjörvell till herr och fru Lindahl.

Stockholm den 22 augusti 1794.

Mina så högligen älskade och älskvärda barn.

Påhälsas med många ömma tacksägelser, både för all den höflighet, som blifvit *min Mandorff* hos och af eder bevisad, för hvilken godhet han uti sina bref ej underlåtit att betyga sin tacksamhet på alla händer, och för det kära bref, hvarmed mig min närmast förbundne John under den fjortonde fagnade. Ja, det är sant, att min Mandorff är en vacker, ädel och vitter gosse, ja en *alldeles rar yngling* — förlåten att jag kallar honom så, ty den 10 augusti fyllde han först sina tjugutvå år, och att vara så ung med det utseendet, med så mycket snille och så många kunskaper, det är då en sannskyldig eloge, liksom att tillika kunna hälsas för yngling, och måtte han ännu länge få hälsas därför. Men min John har ändå velat öfverträffa mina loford om honom, då du framkallat Wieland och Lavater dig till hjälp, för att göra min unge vän all tillbörlig rättvisa. Nej, så fullkomlig är han intet: ty värr! Han härstammar också från fader Adam och dennes lilla olydiga hustru, har således också sina karaktersfel, han så väl som jag och vi alla; men dels lämnas de efterhand så oförmärkt, dels utbytas de af så många vackra själens egenskaper. Små krig

föra vi väl stundom, med det kommer därför aldrig till Tod und Mordschlag, ty vi hafva ännu så mycket ogjordt både uti vänskapens och litteraturens rike. Gud låte honom nu bara snart och väl komma igen, med lifvet och helbrägdade lemmar, öfver Getaryggarna och Kolmården, de aimabla hindren oberäknade!

Men sedan du nu känner personligen denne vän, om hvilken jag tillförne och ifrån början gjordt eder bägge en så fullkomlig räkenskap, så är billigt, att jag nu också lärer eder skriftligen känna en annan ny och ung vän, ännu en John, som äfven förtjänar att högaktas och älskas, jag menar hofjunkaren *Lars Johan Dalman*. Han är aderton år, ifrån Carlskrona, har studerat i Lund, är engagerad häruppe både i hofrätten och revisionen, har haft en förträfflig uppfostran, äger de ädlaste både tänke- och lefnadsätt, har snille, kan flera språk, har ett fint och vackert ansikte, men tillika röjer blicken, det som gör ett hufvuddrag uti hans karaktär: mjältsjuka, ett sinne, som är alltför benäget att se skuggor om ljusa dagen, ett hjärta, som han ständigt beskyller för allt det, som dock tillhör den öfriga kroppsbyggnaden: ett hjärta dock så dygdigt och godt, så ömt, så tacksamt, så att jag måste bekänna, att han är *också unique* i sitt slag. — Född af en grefvinna Snoilsky, syster till den grefven, under hvars tak jag fått bygga min så sälla och glada Solitude, har han ärft en stark benägenhet att få lungsot, uti hvilken hon för några år sedan afled, hvilket är grunden till de mörka stunder hans själ stundom skapar sig själf. — Fadern, kammarherre, lefver ännu och bor på Fledings-torp, en sätesgård i Småland på gränsen af Blekinge. Till honom och syskon har han nyligen rest, och väntas upp i höst. Med ett hjärta så byggdt för den ömma vänskapen och saknande alltid mycket, trodde han sig genom min bekantskap, som först hos morbrodern gjordes, finna en lättnad uti mitt sällskap, en tillfredsställelse uti mitt förtroende; såsom jag ock gjorde mig en kär skyldighet, medan jag tillskyndade mitt eget hjärta en den största

lycksalighet, att med öppen famn lämna honom all den glada retour, som hos mig fanns. Hans kusin, unge greve Joh. Snoilsky, utgjorde sedan med oss en trio både inom och utom Solituden, som var ett det skönaste jag njutit under hela min lifstid, och de sälla, de allra utvaldaste stunder, vi tillbragt ihop under detta årets vackraste somardagar, stå icke att beskrifva. Ack, den Kristi himmelsfärdsdag, *den 29 maj*, ville jag för mycket godt ej hafva olefvad — kanske kommer jag aldrig mer att beleva en sådan dag — väl en så lycksalig med käre anhörige och andre vänner; men *nyheten vid mina* år af så ädla och söta känslor med tvenne så dygdiga och sanna, så vittra och behagliga ädlingar, som så ofta kastade sig med oskyldiga och glada känslor i mina armar, som trodde sig aldrig äga ord och uttryck nog för att betyga mig en erkänsla, som jag dock var så lycksalig att känna samt i själfva verket kände för dem — — ack! Denna så pastoral och aimabla vandring till Karlberg, Solna, Fiskaretorpet och Skuggan, samt slutligen till Solituden — — *aldrig, aldrig skall mitt hjärta förgäta den dagen*, så länge detta hjärta ej blifvit så föråldradt, att det icke mera kan känna, icke värdera lifvets ömmaste angelägenheter. Söta min John, och du sötaste Stafva, förlåten eder gamle far, att han skrifver liksom uti hänryckning! Men jag skrifver såsom jag känner, och jag skrifver så som jag ännu länge vill känna detta lifvet.

Eder tillgifnaste

PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 24 december 1795.

Min egen allrakäraste Stafva måste jag nödvändigt tillskrifva åtminstone än ett bref i år. Många, många tack-sägelser skall du hafva för dina kära hälsningar och för

ditt sista söta bref med den sköna blomman. Den intager visserligen ett för både öga och hjärta kärt rum uti mitt vänskapsherbarium. Tillåt mig gifva dig en blomma tillbaka, plockad uti en af parkerna, som omgifva parnassen, den parken, där herdar trifvas, där vänner gärna nalkas, där min Stafvas hjärta ej sällan hämtar sin föda, söker én vällust, som saknas uti andra vitterhetsyrken. Denna min lilla och så oskyldiga julklapp består uti den genom vår vän, kungl. sekreteraren Mandorff, redan lämnade *Galatée*, öfversatt af en ung sekreterare Kullberg, om hvilken jag lærer tillförene något skrifvit. Läs och njut denna så vackra bok. Säkerligen känner ditt hjärta mycket under denna läsning; någon öm tår lærer därjämte offras, då mitt öga ej sällan vattnats vid de flera där förekommande och så rörande scener ibland så många dygdiga människor, som där afmålas, som där framträda.

Du fordrar säkert reda för min sommar, kanske för hela återstående delen af året. Ack ja! Den gör jag så gärna, för min Stafva! Se här då något om detta för mig så sälla år. — Den första mycket vackra vårdag var *den 28 april*, då Stockholm lyste af ordenssprakt och prål; men jag vandrade med glad och lätt fot undan bullret till Solituden, öppnade mina fönster, lät vädra och städa detta sköna rum, och hälsade emellertid solo på Djurgården; allt var där uti sin första utsprickning. — *Den 1 maj* var ock skön, den tillbragte jag likaledes helt allena på Solituden, ty Mandorff var den dagen uti sällskap på Djurgården, äfven som han ordensdagen borde vara i staden. Nyheten af dessa bägge så vackra dagar och min enslighet under desamma gäfvö mitt hjärta så mycken söt känsla, så mycken ljuf tillfredsställelse, att jag ingenting saknade, och det utgör också högsta graden af min jordiska sällhet, att *jag kan vara så lycksalig allena*. Mitt medvetande, mitt öga, mitt hjärta, min läsning bidraga samfäldt härtill; och aldrig skall jag klaga, så länge Gud behagar låta mig behålla dessa tillgångar, dessa källor, utur hvilka för mig ösas den himmelska friden, den jordiska glädjen. — Men på den första

maj följde en månad majus, hvars like jag aldrig belevat, så kall, så vinterkall, med köld och is, med en snö och en storm, som i synnerhet norrut stängde stora farvägen och kullstörtade hela skogar. Medlet af juni gaf oss först sommar, och sedan hafva vi ock haft en den *skönaste sommar* jag minnes, samt nästan uti ett allt till den 1 oktober. Flera gånger har jag med min Mandorff förnyat promenaden, delat pastoralä nöjen på Djurgården, vittra lekturer på Solituden, ja till och med gjort en pittoresque resa den 11 juli till första torpet. — Månaden augusti var mycket märkvärdig uti dessa annaler. Men jag måste i förväg göra dig ett upplysande förtroende. Sedan trovänner *Mandorff*, genom sina treåriga och så nitfulla förtjänster om min person, blifvit från geheimerkonferenseråd upphöjd till min premierminister eller *rikskansler*, och jag nu, efter mitt entledigande utur kungl. majestäts och rikets tjänst, föresatt mig att inrätta ett eget hof, så har jag ock besatt mina öfriga höga riksämbeten med skickliga personer. Jag vill nämna dem efter åldern uti tjänsten. Till min *hofskald* har jag antagit herr sekreteraren *Kullberg*, hvilken således utgör min *Svenska akademi*, som jag dock intet ärnar låta aflida för ett myggbetts skull. Han är ung, vitter och älskvärd; figuren ganska vacker, sammanlefnaden ganska höflig. Han är Karlskronabo och engagerad uti kammarrevisionen. Hans snille och hans penna kan du lära känna genom öfversättningen af *Galatée*. — Till min *lifmedikus* har jag antagit herr *Zetterman*. Han hade omsorg under resan till det pestaktiga Alger om min Calles så dyrbara person; och då han med lifvet och hälsan bragte honom obesmittad till Livorno, så har jag in petto utsett honom till vårdhållare öfver min ännu litet omistliga person, i synnerhet då jag ligger och förstörer hälsan på Djurgården. Han är Stockholmsbo, ingalunda gammal, dock redan skäliggen både beläst och förfaren, därjämte en vacker och lång pilt; så att han, allt detta sammanlagdt, kan ganska väl uppfylla sitt kall, såsom löjtnant vid allas vår lifbataljon. — Till *hofintendent* har jag antagit unge artisten *Forssgren*,

också Stockholmsbo, elev af de bägge stormästarna uti konstriket, herrarna Desprez och Gjörwell. Nå-nå! Raljeri à part, Calle har satt ritstiftet i handen på honom under Desprez' ögon. Han är väl ung till åren och så fager till utseendet, att physiognomisten Mandorff säger honom äga tycke af den sköne grefve Löwenhielm; men det hindrar honom icke att stiga uti ämbetsmannavägen inom mitt herradöme, helst då härtill kommit att han med mycken modestie mottagit min brevet till bestridande af sin funktion uti mitt hof. Kort sagdt: med all denna hans modesti är han ändå en stor skalk. Han ritar väl, sjunger artigt, talar sin fransyska, ser godt på herr Desprez' mamsell, hatar inga oskyldiga äfventyr, älskar vitterheten, är glad, är bara aderton år. För Calles skull tyckes söta mor också fattat mycken nåd för denna hans elev, så att han redan blifvit tvenne resor buden till hennes taffel. — Till *statssekreterare* har jag kallat herr *Norgren*, kanslist uti statskontoret, skåning, ifrån Kristianstad, och som vandrat uti de sköna parkerna — *vångarna*, som det där heter — omkring *Önestad*, hvar jag tillbragt de så sälla åren 1734—39 och 1742—45, hos min välgörande fosterfaders bägge systrar, änkefru von Bröyer och mamsell Eva Feiff. Han är tjugutre år, af ett rätt anständigt utseende, bryter uti sitt behagliga tal litet på skånska eller det så kallade Göingemålet, hvilket ingalunda skämmer bort vår bekantskap. Han är mycket språkkunnig, blifver mig således nyttig; sjunger och spelar på klaver. Kort sagdt: han uppfyller min önskan uti detta sitt departement. — Till min *historiograf* har jag åter antagit en annan skåning, magister *Sjöborg*, just en lärd man, som, kära du, kan läsa runstafven och assistera själfva riksantikvariern Tihleman att förklara de gamla mynten, som äger både år och förtjänster samt söker med några unga akademiske rivaler *historiarum adjuncturen* hos rikets drots, såsom kansler för lärdomssätet i Lund. Han är väl ingen Adonis, men har ett godt tycke, skalkaktig uti tal och öga, spelar sin cittra, reser i dessa dagar till Wästergötland och Skåne, men kommer igen till

sommaren; hvadan jag nu också ärnar lägga mig till tvenne regalier på Solituden, ett klaver och en cittra. — En historio-
graf behöfver naturligtvis en typograf; således har jag till
kungl. boktryckare bebreft f. d. herr konstförvanten *Henrik Nordström*, just densamme unge och behaglige trädgårds-
gossen på Bellevue, som du känner förut. Han har väl
blifvit något manligare, kan dock intet aflåta att älska vackra
blomster' och vackra ögon. Alla år regalerar han mig med
en eller annan bukett; äfvensom då och då undfaller
honom en suck öfver könets hårdhet. — Nu fattas än en
ämbetsman; men, ty värr! den lär aldrig komma att ut-
nämnas, jag menar en *riksskattnästare*; utan lär detta
ämbete alltid komma uti min hofkalender att stå utmärkt
med ordet *vakant*. — Nu, på det att dramen: *Så blefvo alla nöjda* äfven må uppföras på min hofteater, så har jag så
tillställt, att jag alltid delar min dag eller min afton med
en i sänder af dessa mina resp. tjänstemän, ty kollisioner
äro farliga, och jag vill bibehålla freden, kosta hvad det
vill, i stället för det att min confrère hans majestät herr
Wilhelm Pitt i England vill föra kriget, *kosta hvad det vill*.
Men hvad nu af allt är det märkvärdigaste; så kostar detta
mitt nu mera så mycket tillökta hof mitt statskonto ej
mer än den tiden, då jag halp mig fram med en enda
storvisir. — Emellertid är *väl till märkandes*, att jag ej
underhåller denne min stat af några främmande subsidie-
medel utan afbetalar årligen på min riksgäld, ehuru lång-
samt och i små poster, allt efter intradernas tillgångar, den
historiska bergslagens afkastning och hofförtäringens nöd-
vändigaste bestridande. Mina så kallade *menus plaisirs* äro
däremot funderade på en helt nyligen tillkommen artikel
uti civillistan, ty konungen uti *Allehandarien*, en af vår
tids välgörande regenter, har anbudit mig en extra inkomst
för ett gunstbenäget biträde vid upplysningsverket, jag menar
vid den *dagliga* ljuständningen. Således använder jag ock
med godt samvete, eller utan någon statskreditors skäligen
förtörnelse, detta *lilla* guldregn till mina *små* rekreationer,
utom dess så högst nödvändiga på denne min ålderdom,

som du lätt kan skönja blir för mig hvar dag tyngre att bära.

Se nu förstår du det följande bättre, hvadan det ock blir så mycket kortare. *Den 15 augusti* gjorde jag le Tour du Monde med hofskalden, det vill säga: vi började promenaden med Kungsholmen och slutade med Djurgården; en den allra skönaste dag. — Vid samma tid låg danska fregatten Fredriksvärn här på redde, förd af kapten Sten Bille. Hans kadetter besökte alla dagar våra skådespel, och jag råkade på Stenborgs i bekantskap med tvenne unga och glada gossar ifrån Norge, *Valeur* och *Henne*, och som jag njöt många höfligheter i Norge 1751, då jag, på min resa till Holland och Frankrike, låg för motvind i Hammersund, och hade mycket roligt af tvenne unga studenter från Trondhjem, som ärnade sig till Köpenhamn, så tog jag tillfället i akt och afbördade mig denna gamla skuld. Jag hade dessa bägge norrmän med mig en afton på Djurgården, hvilken vi bevandrade, och sedan åto vi tillhoppa, under hvilken rätt roliga supé de sjöngo danska visor: något om politik och något om annat. Detta nymäre timade *den 18 augusti*. Den 31 i samma månad tillbragte jag på Solituden ensam, och läste idyllen *Mycon* hos Gessner med en alldeles himmelsk känsla; jag bar den med mig hem och öfversatte den à ma manière. — *Den 2 september* var jag med D. Zetterman på det vackra Rosendal på Djurgården. — Du minnes väl inspektör Stenborgs boställe, men nu af ståthållaren Debesche ombyggdt till en skön villa — —; äfven så *den 5* med herr Kullberg på Fiskaretorpet, hvilket han aldrig sett och således njöt denna så högst vackra belägenhet dubbelt. — *Den 1 oktober* tog jag afsked af sommaren på Djurgården; en skön dag i anseende till den sena årstiden, en skön dag för mitt hjärta. Jag var solo. — *Den 5 november* hälsade jag på den första vackra vinterdagen med herr Forssgren; äfven som *den 1 december* på den andra med sekreter Norgren. Se där har du räkning på alla dessa högtidsdagar.

Men nu må det vara nog med konfessioner om karlar

ty också ett litet skriftermål bör äga rum om en dam, jag menar dock om en vitter dam. Vi äga nu, utom fru *Lenngren*, trenne vittra fruntimmer på vår parnass, af hvilka du känner tvenne förut, jag menar fru *Linnerhielm* och fru *Lindegren*; men härtill kommer ett tredje, som icke mindre lyser af snillegåfvor, dock af det mera glada och liksom själfsvåldiga slaget, hvilket är också mindre att undra på, ty hon är ung till sinnet och lefver stundom uti stora världen. Det är fru friherrinnan Christina Charlotta *Gyllenkrok* i Skåne, född grefvinna *Mörner*. Hennes man, majoren baron Axel Gyllenkrok, herre till Svenstorp, en af storgårdarna i Skåne, är en välbeställd fideikommissarie. Vid lediga stunder har hon ibland annat roat sig med att författa en dram, kallad *Cecile*, hvilken hon skickat till sin förtrogne vän, herr generalen baron Bror Cederström här i Stockholm, som blifvit så intagen af denna älskvärda och ännu sköna grefvinnas arbete, att han ville hafva det speladt inför själfva det kungl. hofvet, och till den ändan gaf det, till vinnande af en mera teatralisk omklädnad, åt unge garderobsmästaren, förenämnde Kullberg, som åter gifvit *Cecile* en så alldeles ny dräkt, en sådan beleafvenhet, att grefvingen knappt mera kändes vid denna sin fosterdotter, hvadan hon fann sig befogad, att skriftligen uppsätta några anmärkningar öfver den *nya* *Cecile* och dess *första* författare. — — — — —

Jag har icke heller i år, samt af den kända orsaken, varit hos mina så kära barn på det vackra *Sätra*; utan alla mina landtesor hafva bestått uti en enda till *Ulriksdal*, som, i söta mors glada sällskap, anträdde den 26 augusti och för att lyfta en betalning hos öfverkammarherren baron Stierneld. Under väntan på herrns hemkomst ifrån en promenad med änkedrottningen, sutto vi i trädgården, som jämte grottan mycket förfaller. Dess läge är inskränkt, och bakom grottan är den alltid kall och fuktig. Vattenkonsten är en verklig ruin. På en af de söndriga bänkarna satt jag och läste för söta mor utur fru Linnerhielms vitterhetsförsök, och ligger där ännu till märke en blomma

af den bukett, som skänktes fru Bribri från orangeriet. Återvägen togs förbi Ålkistan, och besågs då det sköna *Frescati*, hvilket f. d. baron Armfelt på ett täckt ställe i Kungsängen anlagt, bekvämligen inredt och med till en del vällustiga taflor prydt samt allt detta på ett sätt, som gifver det ett ypperligt företräde ibland många af våra små landtgårdar. Det har nu efter ägarens fall återgått till kronan, och står uti förbindelse med Haga. Det underhålles, och synes som vår unge konung hade tycke för denna anläggning.

Till våra utvalda sommarnöjen hörer det angenäma besök som herr kungl. sekreteraren *Linnerhielm på Ebbetorp* gjorde oss. Under denna sin dock nog korta härvaro besörjde han äfven utgifningen af de vitterhetsförsök, som vi alla med så stort nöje läsa och åter läsa: ett arbete, som lyser af så mycket snille, af en så granskad smak uti både tankar, samband och teckning. Aldrig kan jag för ofta se på de allra vackraste gravyrerna. De af Gessners och Mycons minnesvårdar hafva förfört min åldriga hand att våga tvenne öfversättningar, af hvilka den ena redan står uti tredje stycket af »Adressen», och den andra torde snart komma efter.

Fru *Lindgren* uppvaktades af den lycklige öfversättaren med *Galatée*, och blef af denna pastoral roman så intagen, att hon skref en *episode* till densamma, som du bör läsa och finnes ibland bilagorna. Hvad tycker du väl om en fru vid hennes år, som skrifver och målar så känslfullt? Säg, söta Stafva! Skulle du ej också vilja försöka en liten episode?

Glöm för ingen del att hembära din respektable svärfar min hjärtliga vördnad. Gud välsigne hans ålderdom med frid i själen, glädje i sinnet och styrka i kroppen! Gud välsigne också dig, min egen älskvärda Stafva, för alla de stunder du delar med den åldrige hedersmannen, ja med uppoffring af de sällskaper och de nöjen, som så ofta sökt dig, men för denna barnsliga och så heliga plikts uppfyllande du lämnat. Alla tala härom med beundran och högaktning. Din söta mor delar med mig samma tänke-

sätt både för fader Pehr och för dig. Hon ber hälsa dig och din k. John på det ömmaste, och tackar er bägge très-particulièrement för den ankaren med skön véritable porter, hon fått af er kära hand till skänks, och uti hvilken hon alla dagar dricker er skål, sin hälsa till mycken, af oss alla önskad fromma och styrka. Ack, sötaste Stafva! När kommer den glädjedagen, då vi få se och omfamna eder häruppe? Kommer den snart? Hela Almquistens hus, lilla Love, denne allra kvickaste och allra sötaste gosse, med inberäknad, hälsar. Gud välsigne alla mina barn! Och allestädes!!! Jag lefver och dör

Eder trognaste
PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 29 april 1796.

Min egen söta Stafva.

Tack af hela hjärtat för sista brefvet och alla kära hälsningar uti vår Johns bref. Högeligen gläder det mig, att du mår väl, att du så gärna vill hafva mig ner till Norrköping. Ja, bästa Stafva! Jag längtar själf mycket efter den dagen; men ändå mera efter den, då, om Gud så behagar, du med man och kontor flyttade hit upp, och dymedels blef oss och dina syskon närmare; kom ock då att bo på en säkrare ort: ty Stockholm har likväl något, men Norrköping intet försvar. Calle hoppas jag kommer hem i år. Hans sista bref var dateradt Rom den 26 mars, och stod han då på resande fot till Neapel; men sedan till Rom återkommen skulle han resa till Venedig, hvarifrån hemvägen tages antingen öfver Wien, Dresden, Berlin och Stralsund, som är mitt råd för mera säkerhets skull, eller ock genom Lombardiet till Genua och Marseille, samt öfver Paris London och Göteborg hit hem, hvilken väg

Calle helst vill taga. På den senare vägen får han i följe sin forne skolkamrat, en ung Noer, som varit på vår konsuls i Livorno herr Törngrens kontor, och skall resa hem till sin far, grosshandlaren här i staden. Jag håller den senare vägen mycket vådelig; har också, enligt min faderliga plikt, detaljerat allt för Calle, lämnandes dock honom själf sitt fria val, men under eget ansvar. Gud ledsage honom på hvilkendera vägen han går! Hade han tagit den genom Tyskland, och kommit öfver Ystad i någorlunda god tid, så var söta mor sinnad och mycket hugad att möta honom hos våra kära barn i Norrköping; få nu se huru allt vänder sig. Jag ville emellertid komma ner i sommar, och än en gång göra den resan: ty sedan blir jag väl för de få öfriga dagarna fäst vid Stockholm Antuna och Solna kyrkogård. Med Antuna förstås en välbyggd landtegendom på vägen emellan Stockholm och Sättra, som min kära måg Almqvist köpt och sköter jorden, men har tilljudit oss att under sommaren bebo karaktersbyggningen och nyttja trädgården utan arrende: en godhet, som jag af allt hjärta erkänner. Detta skulle således bli en ny och äfven på sitt sätt behaglig Solitude; men i år lär jag dock svårligen kunna begagna mig däraf: ty jag har hela detta år flera förmånliga förlager, hvilka jag vill hafva färdiga till och under vare sig riksdagen eller kröningsdagen, och hvilka icke kunna bestridas lika lätt och fort under en sommarsejour på landet, ehuru nära vid Stockholm. Mina kära barn behålla emellertid detta förtroende hos sig själfva. Hvad hälsan beträffar, så har min, ehuru uti denna högst omkastliga vinter och vår, varit, Gudi lof tämligen god. Söta mors retliga nervbyggnad har däremot mycket lidit af dessa variationer, så att hon en gång hade en så seriös tryckning på bröstet, att ådern måste öppnas; men du vet att, rätt som fru Bribri dras med döden, hoppar hennes lätta fot öfver berg och backar: hon har nu så ofta skrämt mig, att jag fruktar en gång — — — nej! Med Guds hjälp lefver hon länge, till allas vår glädje och hälsa: ty det är jag fullt viss om, att så

länge hon lefver dör jag intet, så framt icke absoluta kontra-
order ingå från enväldsherren öfver lif och död. Som jag
nu sitter och skrifver dessa rader är mormor hos lilla
Love, som varit hela åtta dagarna litet pjunksjuk, hostat
och haft ondt för tänder med litet feber; hvilket kommer
illa till måtta, ty de kära barnen i Kungsbacken vilja låta
ympa kopporna på gossen, innan de nu fara ut till det
vackra Sättra. Bevars, att han skulle dö; ty då tror jag
att han droge sin mor med sig i grafven. Det är en skön
gosse, bara eld, har ett fint ansikte, talar och begriper allt,
har redan infall och själfsvåldigheter; honom fattas bara
en friskare färg, är ej nog röd för en snart tre års junker.
När han kommer hit hem till oss, hämta vi alltid lilla
mamsell Martin, hofgravörens dotter, hit upp, hvilka bägge
äro mina gubarn, då de agera fästman och fästmö. Hon
är åter ett litet beskäftigt kräk på ett annat sätt, klär och
speglar sig ständigt, byter om halsduken femton gånger
i minuten, lagar håret på alla möjliga manér, gör sina
miner, kort sagdt, lilla Charlotte är ännu ett fruntimmer
utan minsta förbehållsamhet, äfven som Love rustar och
kör för kära lifvet, alltid med piskan i hand; så att efter
all liknelse blir han en välbeställd rekryt vid lifregementet.
Af vänner har sekreter Björkegren varit och är ännu rätt
illa sjuk uti sitt bröst; hvilket dock arkiater Hallman till-
skrifver någon gikt-matière, som kastat sig på de delarna,
hvilken han också lär hafva i arf efter sin far. Han är
husets solide vän, äfven som han också lefver i närmaste
förtroende till Almqvistens hus, så att han alla dagar är
antingen hos oss eller hos dem. Kungl. sekreteraren Man-
dorff var kort före afresan också sjuk af förkylning och
af vårvädret; men, ehuru han ingalunda var söta mors
favorit, gaf hon mig icke desto mindre dagligen sina trogna
råd; ja, hon skref en gång med egen hand ett litet recept,
som jag skickade honom. Men bevars, hvad den goda
läkarinnans hjärta kom i välgörande verksamhet, då vid
samma tid bägges vår favorit, unge Forssgren, blef just
illa sjuk af en frossa med flussfeber, som var både lång-

varig och stygg. Alla dagar rapporter, recepter och lefnadsregler, stundom litet sjukkost. Nu är han väl frisk och går ute; men hostar ännu och på ett sätt, att vi bägge äro just oroliga för hans bröst, helst uti detsamma ett det vackraste hjärta andas idel vänskap och tacksamhet. Han är nu, efter Mandorffs afresa, min generaladjutant: ty han är äfven min medarbetare, hvarom mera uti brefvet till din John. Jag ville väl taga honom med mig till Norrköping, ty han torde också kunna förarga damerna och störa litet lugnet uti själfva det ärbara klostret. Redan hafva vi bägge tvenne gånger besökt Solituden, ty helt hastigt hafva vi fått sommarväder, så att då det söndagen den sjuttonde blåste, regnade och snöade på en gång, hade vi följande söndag den tjugutjärde full sommarvärme. Det som utgjort en hufvudsaklig glädje för oss har varit, att både genom bref och resande hafva inhämtat, att våra så kära barn i Norrköping haft hälsan. Ja, Mandorff skrifver i sitt sista, att, när han kom till Norrköping var lilla fru Lindahl ute på visiter, hvilket jag gärna må höra, ty allt för mycken isolering är intet heller det bästa. Litet världsligt sinnad måste man väl också här i denna världen vara, fastän jag väl vet, huru helt annorlunda det kännes att sitta ensam med en god bok eller med en god vän, helst i skuggan af ett grönt träd, utmed den sorlande bäcken, vid den svalkande källan; då låta hjärtat njuta och smaka sötman af förtroendets reciprociteter. Dessa lifvets sälla stunder har du ägt, då vår Mandorff nu senast var i Norrköping, och hvar han ifrån ditt rum skrifvit mig ett skönt bref till. Uti ert lilla och kära trio var gubben Gjörwell ofta fjärde man, det vet jag visst; jag bad honom tolka för er bägge hela min ömhetsfulla känsla, min hela och lifligaste tillgifvenhet.

Nyss skref jag om sällheten af de pastorala scenerna; men nu får jag fågna min Stafva med en nyhet af högsta värde för ditt sinne och för din smak uti denna väg; ty om några veckor kan jag presentera dig det skönaste och

tillika det första verk, som hos oss utkommit uti denna vitterhetsgren, eller hans excellens riksmarskalken greve Oxenstiernas så förträffliga, så förtjusningsrika landkväde, *Skördarna* kalladt. Se här skickar jag dig början till en försmak. Jämte min ödmjukaste vördnads förmålan kunde du kommunisera denna afskrift med den icke mindre vittra än för allt det sköna och goda uti naturen känslofulla fru grefvinnan von Schwerin på Fyllingerum. Nyligen har jag uppvaktat henne med bref; och om hon bara tager mig det ej onådigt upp, så skrifver jag äfven om flera saker, men alltid med sanning och frihet.

Endera dagen vänta vi hit upp kungl. sekreteraren Linnerhielm ifrån Ebbetorp, som kommer att bo i nästa hus: se det blir ett grannskap för både söta mor och mig, just efter vårt hjärta. Han blir här en god del af sommaren, och skall jag möta honom med en estampe, som föreställer hans och vår Gessners minnesvård uti promenaden vid Zürich. Den är stor, och föreställer icke allenast själfva monumentet, förfärdigadt af herr Trippel i Rom, utan ock alla de närmaste environs. Under de lummiga trädens skugga vandrar, lefver och njuter man. — — — — —

Bägge våra Bribris hälsa dig och din John allra hjärtligast; anmäl min ödmjuka vördnad till fru Pasch och fröken Adlerberg. Och härmed befaller jag dig Gudi och sommaren till allsköns hälsa och glädje, samt trycker dig till det hjärta, som aldrig skall upphöra att älska dig, alltid lifvas af de känslor, som följa i döden din tillgifnaste

PAPPA.

Anmärkning.

Bilagan afskrifves ej; ty vi läsa den snart tryckt uti själfva den förträffliga poemen.

Från fru Brite-Louise Almqvist till fru Lindahl.

Stockholm den 7 augusti 1796.

Min lilla älskade Stafva!

Jag kan aldrig säga dig huru lycklig jag nu är och har varit några dagar hos våra kära och älskade föräldrar. Jag sitter just nu i söta mors lilla, nätta, snygga och trefliga förmak och skrifver dig, söta Stafva, dessa rader, hvilka jag utaf hjärtat önskar måtte träffa dig glad och frisk! — I morse, då jag med min lilla gosse i knä satt vid söta mammas säng och ett delikat kaffebord, kom söta far och förnöjde oss med lektyren af ditt lilla vackra bref till vår lilla så mycket älskade bror Carl; Gud låte oss snart få omfamna honom. —

Här må du tro, lilla Stafva, att jag så till sägandes just lefver ett änglalif och bara roar mig. Härom dagen tor jag med söta mor, sekreter Björkegren och lilla Love ut till Djurgårdsbrunn, att hälsa på arkiater Hallman. Du lär själf kunna föreställa dig, att jag ej utan rörda och glada känslor betraktade den vackra viken och vårt gamla ställe, hvilket nu ser mycket förfallet ut mot den tid, då vår gode och ömt älskade söta far med sin ordning och proprieté gjorde detta vackra ställe dubbelt behagligare. I går var jag på förmiddagen och besåg det superba museum, och mot aftonen i Kungsträdgården, som nu är mycket förändrad, i sällskap med vår alltid lika aimabla och muntra söta mor.

Tack, sötaste du, för ditt sista bref och för all den ömhet du hyser för mig! Jag försäkrar dig min lilla älskade Stafva, att jag den ej är ovärdig. Äfven får jag mycket tacka dig för den sköna laxen. Min Calle och jag samt lilla Love hafva många gånger ätit din och din söta Lindahls skål.

Nu får jag ej längre tid att så här skriftligt språka med dig, lilla bästa Stafva; utan jag slutar med att i mina

tankar ömt trycka dig till mitt hjärta med de varmaste önsknings för ditt väl. — Många, många hälsningar ifrån min lilla beskedliga Calle, samt många hälsningar och pussar ifrån lilla Love. — Lilla söta mamma ber mig mycket hälsa dig. — Adjö med dig nu, söta Stafva! Glöm ej bort din tillgifna

LOUISE.

Från C. C. Gjörwell till hans hustru fru Brita-Nora.

Norrköping, måndagen den 19 september 1796.

Min egen allra käraste Brita-Nora.

I går skref jag några rader med herr Wadman, och i dag skrifver jag dessa med posten. Gud låte dem läsas af dig med hälsa och nöje! Forssgren skrifver uti sitt bref, som jag nyss fått, att du mått mycket illa samma afton, då jag om förmiddagen reste; och det berättar han mig med detaljer, som icke annat kunde än högeligen oroas, tillskynda mitt hjärta smärtande känslor, just då jag sitter vänskapen och glädjen midt uti skötet.

Hvarför skall ett så genomgodt och välgörande hjärta, som ditt, oroas till den grad, att hela både själen och kroppen skola lida för det, att en vän, en trotjänare får njuta ett nöje, helst ett så vackert nöje, som det för en far, att se och omfamna kära, tacksamma och lyckliga barn? När har jag icke med innerligaste glädje både beredt och sett det verkställas, som gjort dig ett nöje? Aldrig har jag lidit, när lilla Bribri rest till våra andra barn, ja gjort hela resor rundt om vårt stora världshaf, jag menar hela Mälaren —

Vid Vårby drucko vi första gången din skål, och jag plockade dessa här bilagda blomster utmed den klara, sunda och läskande källans brädd. Jag, vår Stafva och min Herrman hafva kysst dem; hvadan jag ock ber, att de förvaras till minne af de känslor, som lifva oss alla tre för dig. Här i Norrköping hafva vi tillbragt tvenne just

himmelska dagar, ty bägge barnen, Herman Kullberg och jag hafva beständigt samt ostörda varit tillhopa, talt vitterhet och njutit vänskap. Både Lindahl och Stafva hafva till sin högaktning för herr Kullberg fogat en vänskap, hvilken ökt så mycket mera min lycksalighet, som denna nya vänskap också i märkelig mån ökt deras och blifver säkert beständig. Min kära måg, som har alla forna och nyare tidens vitterhetsarbeten, som både tolkar och känner deras värde, en ung skald, ett snille, som icke mera behöfver lofva oss mycket, omgifven af ett vitterhetsbibliotek, af vänner, af välfägnad, allt detta sammanlagdt, och den gamle mannen åsyna vittne till allt detta — månne man bör i Stockholm afunda honom dessa hans hjärta så lycksaligande känslor? Nej, sötaste du! Gör det intet! Jag behöfver dem, jag förtjänar dem.

Fader Pehr Lindahl är sig lik till sinnet och det öfriga väsendet. En stilla frid råder i hans hjärta, vänlighet och godhet finnas uti allt hans bemötande; men åldrig och svag, eller mycket förändrad till kroppen, fann jag honom. Han hör illa, befattar sig ej med några affärer, har dock god matlust, gör långa promenader och sofver godt, är också något mager, så jag hoppas, att med sådan sinnesställning, sådan bekymmerslöshet, sådan matsmältning och sådan sömn kan den hedersgubben ännu uppnå ett tiotal af år. Han hälsar dig med sitt hjärtas hela välsignelse. Sedan vi omfamnat hvarandra och han frågat efter din hälsa, började han tacka Gud, som tillskyndat honom uti Stafva en dotter, som utgjorde hans ålderdoms hela hugnad och glädje, som bär honom på sina armar, med hvad mera godt han sade om det kära barnet, och allt detta under mot himmelen vända tårfulla ögon — döm då själf, om mina ögon kunde vara torra! Hvad skulle jag ej under allt detta känna, som har Gud endast och allenast att tacka för så mycken lycksalighet uti och genom mina barn?

Hvad nu Stafva beträffar, så visste hon ej af min ankomst eller närvaro, förrän jag hade henne uti min famn. Herre Gud! Hvilket möte, hvilka känslor! Hon är ännu

vacker såsom en vårdag: de fina anletsdragen, det söta leendet, det ömma, tillika något skalkaktiga ögat, allt detta har bibehållit sig. Men hyn är något blekare, dock när ej sällan en glad rodnad visar sig på den sköna kinden, blir hon väl så täck, så intagande, som vore hon ännu unga flickan. Hennes växt är lika fin som förut, hennes gång lika lätt, och hon uppoffrar dessa år, dessa behag, för att umgås och sköta en åldrig, gråhårig man! Ja, ju mer jag lärar att känna hennes Norrköpingslefnad, desto mera älskar jag, ja, respekterar henne. — Vår Lindahl är, Gudi lof, frisk, god och glad, styrer för hela handeln och visar mig det ena vedermålet af vänskap efter det andra; ja bägge de kära barnen hafva önsksningar inom sig, som öfvergå all min både väntan och förtjänst. Bägge hälsa de dig allra hjärtligast.

Fröken Adlerberg har jag blott sett gå öfver torget till fru Pasch; men hvad tycker du väl? Nu sitter hon i stiftet emellan tvenne rivaler, som hvardera ville föra henne med sig uti brudstolen. Gissa, om du kan — jo, öfverste Jernfeltz och professor Sergel. Måtte hennes val blifva det lyckligaste för henne!

Så långt hade jag skrifvit, när kl. nu slår 12, och då vår så sälla lefnad kommer att något förminskas, ty för min skull har vår Lindahl bjudit till middagen prosten Grönberger, herr Pasch och flere — åter allt detta för min skull.

I morgon reser jag med Kullberg till Linköping, och barnen följa oss till vägs. Jag blir hos domprosten öfver natten, och min vän hälsar på en herr Gyllenram i grannskapet. Om onsdag äro vi här tillbaka, och sist om fredag resa vi åter till Stockholm.

Hälsa mycket till vännen Forssgren, och tacka honom för det kära brevet, som hade en tröstande, en sårande sida.

Många förbundna hälsningar till sekreterare Björkegren, äfvensom de ömmaste till de kära barnen på Sättra.

Framför allt må du själf väl, och unna, ja tillskynda allt godt åt din uti lif och död tillhörige, tillgifne

GJÖRWELL.

Från fru Lindahl till fru Brigitta Eleonora Gjörwell.

Lilla, lilla charmanta mamma.

Min söta far ber mig skrifva några rader till min lilla söta mor, och jag skyndar att verkställa ett så kärt företagande. — Först önskar mitt hjärta, att dessa få och simpla rader måtte träffa min lilla socker-mamma vid fullkomlig hälsa och munterhet! Dock det sista kan jag väl ej alldeles hoppas, då hon är skild från en öm och god make. Men då han är i skötet hos barn — ack, hos barn, som så mycket älska honom — så mycket välsigna denne ömme och gode fader, då bör ju min lilla mammas saknad något minskas. — Att vilja beskrifva min glada surprise vid min söta fars hitkomst är mig lika så omöjligt, som det var mig kärt att få tryckas i en så älskad faders armar — jag lämnar det alldeles åt min lilla söta mors egen lifliga imagination, ja, jag kan ej säga annat, än att jag är så lycklig, som någon i världen kan önska sig, i sällskap med en så god, glad och munter far, och tillika med den så vittre och charmante herr Kullberg. Ack, ack, allt, allt är glädje för söta mors lilla Stafva. Missunna mig ej den — en sällhet mitt hjärta så väl behöfver — så länge önskad!

Mycket, mycket ville jag nu säga och beskrifva — men just då man är mest omringad af nöjen, just då är man mest oförmögen att tolka sin glädje. Nu skyndar äfven min söta far så mycket på mig, som själf vill hafva den godheten att försegla mitt lilla bref. — Men var försäkrad, att ingen med mera barnslig vördnad och ömhet, än jag till min död lever

en liten tillgifven och öm dotter

GUSTAFVA LINDAHL.

P. S. Jag kysser och välsignar tusen gånger min lilla charmanta mammas händer och beder henne att ej vara ond på sin lilla Stafva, som förmådde söta far att dröja än en dag. — Många, många hälsningar till lilla Louise!

Från C. C. Gjörwell till herr och fru Lindahl.

Stockholm den 4 oktober 1796.

Se nu, mina käraste vänner, min John och Stafva Lindahl, sitter jag på gamla stället; samt skrifver på gamla viset de af alla angenämaste bref till de så högeligen älskade barnen i Norrköping. Gudi lof! jag är frisk och munter, dock ingalunda så lätt till sinnet, så glad till hjärtat som hos eder, då vi gjorde en trio, en kvartett tillhoppa uti det vackra förtroendesrummet. Mycken, mycken tack-sägelse för allt! Hvad vi å ömse sidor kände eller njöto skall aldrig förgätas, äfven som det aldrig kan med pennan beskrifvas. Den nye och så känslöfulle vännen har uti sina bilagda bref bjudit till att tolka den tacksamhet, den saknad, som hans hjärta känner; men när hans, när skal-dens minne ej förmår nog lifva sin bokstaf, huru skulle då något sådant kunna väntas af mig? Lämnen således mitt hjärta den lycksalige, den just därför utsägliga väl-lusten, att alltid älska och välsigna eder bäge, såsom gäf-vor utur dens hand, som är upphofvet till allt välgörande, till allt åtnjutande för alla känslöäga varelser. En fader lycksalig genom sina barn är lik — törs jag våga ett så-dant uttryck — är lik en Gud, lycksalig genom sin skapelse, som, då han besåg detta sitt verk, fann det så *ganska godt*. Nog sagdt! Tillägger blott: dessa hos och med eder njutne himmelska dagar förgå aldrig utur mitt minne och mitt hjärta. Männe de någonsin komma *sådana* åter! Ack! . . .

Vår goda fru Bribi blir nu hvar dag friskare och ber hjärteligen hälsa eder bäge. Till Louise skall jag i mor-

gon skrifva ett bref, säga, ehuru ofullkomligt, huru lycksalig jag varit, säga henne, huru ofta och med hvilken ömhet vi talt om henne, glädt oss åt hennes sinneslugn och sälla landlefnad, druckit hennes och Loves skål. Dock, jag fruktar att något af hennes sinneslugn har i dessa dagar börjat minskas. Lilla Stava vet, att Sättra är i närmaste grannskap med Runsa, hvar nu bor ett talrikt herrskap Ankar-krona. Därifrån har ofta blifvit gjord en höflig anmodan om personlig bekantskap. Den har Louise allt hittills undviktit af det skälet, att hon bodde i staden och vore blott öfver sommaren på landet; men nu, då hon blir boendes hela året på landet, så har, grannsämjan till vederbörlig styrka och anständigheten till klanderlös efterlefnad, första visiten blifvit gjord af Louise på Runsa. Dock något måste här i världen af det goda uppoffras, saknas, för att så mycket ljufvare, så mycket mera belönande smaka det öfriga däraf, som får behållas.

Min Johns kommission blef icke i Nyköping uträttad, och det af sina goda skäl. Efter det så ömhetsfulla afskedet på Krokek skyndade vi af alla krafter utföre Kolmården och kommo så tidigt till Nyköping, att vi beslöto genast resa vidare och söka uppnå Stockholm den följande dagen. Aftonen var vacker, vädret lugnt, himmelen stjärnklar, och vi reste hela natten, uppehöllos endast af druckna bönder vid marknaden i Södertelje och voro middagstiden på Regeringsgatan. Den ena dagen kl. 9 f. m. i Norrköping och kl. 12 den andra i Stockholm: det är allt hvad af en snart 66 år gammal Mercurius kan begäras. Men hans ungersven förhalade också ej tiden med annat, än att han följande morgonen efter den sömnlösa natten, underhöll en nog förtrolig bekantskap med biskopen — jag menar icke den ifrån Vexjö, ty D. Wallquist hann ingenstädes på oss — utan den af Stafvas hand tillskapade högvördigheten, som min Don Herman, för mera bekvämlighets skull, satte bredvid sig i vagnen, troget påhälsade, och sig af den samt öfriga goda häfvor tröstade; äfven som jag icke heller underlät att då och då i någon måtto hugsvala min gamla leka-

men. Således styrkta aflämnade vi ett bref i Hornstull ifrån fru priorissan i stiftet till inspektoren Muhr och tul-lade för en smålänning, som östgötadomprosten utaf sitt spisoffer tilldelte mig vid affärden ifrån den hel. staden, måste sedan bryta oss igenom flyttgods på gatorna, innan vi kommo uti allra största inkognito till det hus, dädan vi utfarna voro. — Men hvart tog kommissionen vägen? Du torde tänka, att den drunknat uti mallaga- och bischoffs-buteljerna; men nej! Uti Nyköping voro vi ännu ganska nyktra, och jag resonnerade således: personligen uppvakta baron d'Albedyhl och fru Schönström, komplimentera den ena negociera med den andra, det toge bort en alltför dyr-bar tid för oss, utan kunde det mig uppdragna ärendet bättre och tydligare uträttas skrifteligen.

Ifrån Petersburg är ej ännu någon officiel, åtminstone ej ännu publicerad nyhet ingången om konungens afresa. Hvad som ibland mycket annat förtjänar stor uppmärksamhet är det, att konungen bjudit därvarande kejsrerlige ambas-sadören och neapolitanske ministern till sitt bord, således synes misshälligheten med deras hof vara på ganska god väg till att biläggas. Det är utom dess en historisk sanning, att allt ifrån hofs upphof har aldrig något enda blifvit med så stora, mångfaldiga, långvariga och präktiga hedersbetygel-ser och lustbarheter emottaget och undfågnadt af det andra, som det svenska af det ryska nu för tiden. Ho hade kun-nat sig sådant föreställa under den sista protokollstiden? I'öljderna måste blifva mycket märkvärdiga. Mitt hjärta beder, ja det vill i förväg tacka Gud för det, att freden, jag menar en någorlunda evig fred i norden blifver den första följden, helst grefve Bernstorff synes göra i Peters-burg en trio med friherre Reuterholm och grefve Besbo-rodsko. Men snart skola vi väl blifva varse, om och på hvad sätt denne gyllene ålder tager sin början.

När jag kom hem, fann jag min k. Bribi omgifven, å ena sidan med arkiater Hallmans recepter och å den andra med den svenske Augusti recepter för den kränka menig-

heten: panem & ludos, hvilket mycket tröstade mig såsom intygande om de förras läkemedlens väl icke outhärlighet, dock icke så alldeles förkastliga understöd af de senare. Sal. konungen hade samlat för sitt handbibliotek ett väldigt antal band fransyska Pieces de Théâtre, varande det vid sjuksängen uppvaktande det — gissa — etthundrande och femtonde. Alla dessa voro i franska band med förteckning framför i hvartera med konungens *egen* hand på där förekommande teaterstycken. Alternerande lektörer voro sekreterare Björkegren och herr Forssgren. Allt detta glädde mig rätt mycket; men vår glädje blir ej fullkomlig förr än söta mor blir alldeles frisk och min Don Carlos kommer hem. I dag hade vi bref ifrån Hamburg af den 27 sept., som förmäler, att han måst dröja där så länge, ty hans reskamrat herr Nør hade sjuknat. Gud ledsage honom snart, först uti edra och sedan uti våra armar!

Och härmed innesluter jag mig och oss uti eder goda vänskap, och lefver af hela hjärtat.

Bägges tillgifnaste

PAPPA.

Anteckning af C. C. Gjörwell till ett bref från fru Lindahl.

Dessa *vackra* blomster skickades mig af min kära dotter i Norrköping, fru Gustafva Eleonora Lindahl, uti dess bref af den 22 okt. 1796, plockade nyss förut uti den goda fru Kuhlmanns trädgård. Blomster, som den verksamma tack-samma jorden så *sent* frambär, äro dubbelt välkomna för den åldrige arbetaren samt för dess öga och känsla mycket, mycket värda, då de räckas af en så älskad hand, som min lilla Stafvas är. Sedan de hela vintern öfver legat uti Museoli fönster, och där hvarje morgon gladt mitt öga, hvarje morgon emottagit en öm hälsning, en trogen önskan, läg-

gas de nu uti detta papper, fogade till andra kära minnesvårdar. Redan gror, snart framlyser den nya blomman och skänker oss årets första glädje. Välkommen, välkommen!! —

Första vackra vårdag vandrar jag med vännen *John Gustaf Forssgren* till Djurgården, för att där uppleta och plocka den späda *blå- och hvitsippan*, som nu visar sig. De växa på högländta skogsängar, hvar solen mest kan verka, äfven i lundar vid källdrag och rännilar. Blomman är icke mycket lysande eller mångbladig, men vacker, och liknar oskulden. Vi skola söka detta årstidens första enkla offer ut med den lilla kaskad, som min Stafva minnes alla vårar lät en svag, lent sorlande bölja uti flera små fall leda sig ifrån det höga berget emellan trän och buskar ned till Djurgårdsviken, strax hitom kruthuset. Där skall jag ömt komma ihåg dig och vår både så sanne och pastorale vän, herr kungl. sekreteraren *Carl Linnerhielm*, med hvilken jag nu ock i dag delar af dessa här inneliggande blommor. Ofta skola vi tänka på de forna dagar, men också tillika glädja oss öfver dem, ersätta, nej hellre fortsätta dem med de dagar, hvilka den milda, välgörande försynen allt sedan och ännu förunnar oss. Låt oss med detta rika förråd af åtnjutna lifvets sällheter möta den förr eller senare sig nalkande mulna dagen, och han skall då blifva oss mycket mindre tryckande. *Vishet med glädje* den ena, *vishet med tröst* den andra dagen blifve vår ledare under vandringen!! Denna lärdom är äfven en blomma, som också bör gömmas. Antecknad, Stockholm och Norrmalm, den 31 mars, på denna allas vår så kära fru BRIBRIS födelsedag — den *ofta* med hälsa för henne, med tacksamhet för oss återkomma måtte!!! — 1797.

C. C. GJÖRWELL.

Från fru Lindahl till brodern, arkitekten C. Ch. Gjörwell.

Norrköping, torsdagsmorgonen, den 8 juni 1797.

Lilla charmanta söta Charles!

Tack, lilla allra bästa Charles, för ditt sista lilla ömma, goda och glada bref. Det emottogs och lästes med all den vällust och glädje, som alla dina söta rader skänka din Stafva. — Huru mår du nu, min egen Charles? Är du ofta ute och roar dig på landet? — Men nu måste jag tala om för dig en liten underlig surpris, som skedde mig och sedan skall jag säga dig en liten odygd, som vi gjorde om dig och narrade fru Lindahl. Nå, hör nu då! — Då jag för en tid sedan var på komedien och såg *Rättvisan är för alla*, blef jag så illa placerad, för den fasliga mängden af folk, som redan upptagit alla loger, att jag såg gar nichts af de agerande — och hvad skulle jag då göra? Jag såg därför på de objekt, som voro mig närmast, och oskyldigtvis kom jag att kasta ögonen framför mig, och fick se en ungersven, nej, en vacker ungdom som var så lik — ja, gissa hvem? — Jo, just dig, min egen Charles! Men så till punkt och pricka lik dig, att jag kunnat svurit på att det varit du i egen person, ja äfven i att pira à la manière på flickorna, som voro där i schwere menge. Åt min sida kom han ej att se, som jag var rätt glad åt: ty mina ögon voro ej ifrån honom så länge pjesen varade. Kors, min söta Charles, om du ej redan varit i Sverige, hade jag trott att du genast ifrån Rom transporterat dig dit, för att göra min surpris desto större. Ack, tänkte jag väl hundra gånger, om vår söta mamma varit här med och fått se l'inconnu! — Ty ännu är han det för mig. Men jag är ännu, tror jag, i samma illusion som då, och glömmmer, att vår lilla goda mor har dig i verklighet och egen person, medan jag, ja, gå huru det vill, så skall min

Lindhahl fiska upp honom åt mig, ty han skall visst blifva min premierfavorit. —

Nå, nu skall jag säga dig det andra: Lindahl har nyss fått Kärleken ifrån Stockholm, nota bene af gips, och han ser mycket vällustig och skälmaktig ut. — Nu, när fru Lindahl var hos mig för några dagar sedan — Brukspatron Pasch, som är full af puts och odygd, var också hos oss samma eftermiddag — så sade han sakta till mig: å låt oss säga, att det är herr Gjörwell, som professor Sergel modellerat. Ja, vi voro d'accord på stunden, och jag frågade henne: nå hvad tycker kusin, hvem är det likt (nämligen Kärleken), är min bror ej väl träffad? Hon stod så allvarsam och betraktade bilden en lång stund, och var i den tanken, att det verkligen var du, ända tills vi begynte skratta. — Lyckliga Charles, man tar dig äfven för Kärleken; akta dig bara att såra så många hjärtan, som den lilla styggen fångslat och snärjt i sina garn! Apropos, nu är den vackra fru Wilcke i Stockholm — nå, nå, rodna ej så mycket, ty jag vet ändå, att du varit en tillbedjare af hennes charmer. Ja, se, en sådan liten odygda din lilla Stafva är! Söta min Charles, få vi vänta dig i sommar? Ack, om du kom, hvad du vore för en liten sötunge! Men ack, ingen mamsell Strandberg mera, de vällusta sig nu i stället på »*Steken* och *Kotletten*». — Många, många hälsningar ifrån fru Pasch och alla som du litet förtrollat! — Ja, que ne peut faire l'Amour, ce petit *coquin* la! — Que je voulais à mon tour brûler un peu. Men farväl! Här ger jag dig en liten blomma i förlikning, som jag tagit utur mitt lilla orangeri. — Adieu, bästa Charles! N'oublie jamais ta tendre Gustave, qui t'adore jusqu'à sa mort.

ELEONORE LINDAHL.

Från C. C. Görwell till konduktör J. G. Forssgren.

Stockholm den 25 juni 1797.

När man mycket, mycket njuter, har man blott ett enda sinne, en enda känsla. Lifvad af denna så *ädel* *vällustiga* känsla, vandrade jag nu för att vidare solo äta min pastorala middag. Men se! dagens missöde hade så tillställt, att jag mötte assessoren Pfeiffer med sin dotter, och jag måste äta med dem. Han är en mycket glad värd, och hon syntes skäligen animerad. Jag sade henne de mest förbindande höfligheter och förmälte äfven min hustrus önskan att äga hennes besök, hvilket hon med mycken godhet upptog; så att jag tror att den önskade bekantskapen skall gå för sig. Vi lefde kräseliga: sparris och stekta kycklingar, punsch och Mosel, en den bästa mjölk och de skönaste maringar (på svenska mödomar) etc. I all tysthet drack jag din skål. Ibland mycket annat måltids-glam kommo vi ock på sal. Noers måltider. Du torde kanske ej veta, att herr grosshandlaren Erik Noer dog den 12 juli och uti dess 64:de år. Själf var han norrman, hade lärt den ädla vinförvandlingen uti själfva råds-källaren i Lübeck, satte slutligen sig ned i Stockholm, och har där af sina vinfat tillskapat flera tunnor guld, som mågen kommerserådet Medling* och tvenne unga söner skola skingra sin sorg med. Allt för berömligt, att på det sättet sörja för de sinas tranquillité! Salig mannen hade dock det för sed, att hvar måndag och hvar torsdag gifva en middagsmåltid så alldeles öfverflödig uti mat och dryck, att näppeligen dess like fanns uti hela Stockholm. Han bjöd många, och var härvid till märkandes, att gästerna på ordinarie staten voro merendels försedda med digra magar, såsom justitiekansleren Lode, justitieborgmästaren Ullner, professorn Melanderhjelm, professorn Sergell, assessoren Pfeiffer etc. Såsom något efter-

* Tillika en af våra vittraste handlande.

tänkligt anfördes vidare, att just på dessa hans glädjedagar, eller på måndagen dog han och på torsdagen begrofs han. Detta senare skedde i S:t Clara. Han var en god, välgörande, vacker och glad man, gick med sitt runda hår, satt också gärna på ett spektakel.

Efter mat, dryck och måltidsglam förde värden mig uti sin vagn till Solituden, hvarest hvilades och lästes till dess jag började skrifva på detta bref; och så långt, bästa du, har jag, sittande framför fönstret, nu hunnit skrifva, då jag ser min klocka vara åtta slagen. Nu går jag hem, och önskar slutligen alla mina vänner på Sättra, i Norrköping och på Yxe, en god natt!

GJÖRWELL.

Från fru Lindahl till sin man.

Norrköping den 28 juni 1797.

Sötaste Lindahl!

I går morse, då jag ännu låg och sof, fick jag ditt lilla kära bref. Stina kom in och lade det på min säng, och jag skyndade att uppbryta det. Men du, din lilla skalkunge, som så väl lackar ingen dina söta bref, att jag visst fick sitta en halftimme, innan mina impatientsa fingrar voro kapabla öppna det! Min surpris blef ej mindre, då jag såg det vara dateradt ifrån Karlskrona. Ja du, din lille pilleggrimare, så är det, när man släpper de stygge männen på egen hand ifrån sig! — då drömma de ej att de hafva små ömma hustrur, som sitta hemma och räkna hvar momang samt med otålighet vänta den sälla stunden, då inneslutna i hvarandras armar de åter råkas.

Jag tror nog, att mitt första bref skulle intresserat dig: ty däri var en hel hop små nyheter, dem jag fiskat upp. — Om du skrifer till rådman Hassel, så kan du lätt återfå det, ty det låg inom hans kuvert, med begäran, att om du vore redan afrest, han skulle skicka det till närmaste stad,

eller, om det ej skulle träffa dig där, att taga det tillbaka — så att han skall göra dig redo för det. Du må tro, att du just har ställt din Stafva, så till sägandes, mellan två eldar: ty söta far sätter efter mig och vill par force veta, hvad min John har gjort för en Romresa — se så — där står jag nu vackert, se bara min embarras! Men har jag narrats för den bästa far, som bör äga allt vårt förtroende, så skall du nu à ton tour få stå i sticket, ty hör hvad jag har sagt: I måndags var den aimable och muntre brukspatron Pasch hos mig för första gången sedan du reste (och hans söta Per kom en stund efter). Han sade mig, att han (Dieu sait par quelle raison) exprès hade varit densamma dagen på posten, då jag fick ditt första bref, och att det stod på postkartan ifrån Vexjö — och jag, vete Gud huru, har också suttit hela eftermiddagen och blandat Vexjö med Eksjö — att han var förvissad om, att du strax när du reste, här sagt mig den tur du ärnade göra (ja så plär också små beskedliga männer göra). Nå nå, min söta Lindahl, tag ej detta för en reprimande, ty jag håller lika af dig, ja af ömmaste hjärta i världen — och jag vet alltför väl, att du ej tänkte göra längre resa än dit du sade mig; men se det händer så mycket oförtänt här i världen. Men jag kommer alldeles utur mitt ämne. Jo, jag hade stränga order af vår pappa, att med den posten skrifva och underrätta honom, hvart du verkligen ställt din kosa, och jag skref då och sade, att du är i Vexjö, som bror Pasch försäkrat mig om. Men har jag nu narrat vår pappa, så får du din lilla skälm, själf svara för laget, ty *jag har tvått mina händer*. Men det som är förtretligt är, att just morgonen därpå fick jag ditt söta bref, som då var dateradt ifrån Karlskrona. Se bara, om ej ändå mitt bref redan varit afskickat — men hvad var att göra?

Litet unnar jag också vår sockerpappa, ty hör bara, och du må tro att jag puttrat. Kan du imaginera dig hvad han har gjort sin Stafva för spratt? — Jo: det brefvet jag skref till Charles, däri jag komparerade honom med

din kärlek (nota bene, af gips, välförståendes) har fallit vår pappa så i goûten, att han skickat det till Leopold, och han själf tagit afskrift däraf samt skickat mig med bihang af min karakter och bredvid samma bref är ett ifrån Leopold till söta far, däri han säger en hel hop poetiska artigheter, som jag ej på något sätt förtjänar. Du kan väl tänka, huru flat jag blef. — Men för omaket har jag litet gronderat vår så gode och välmenande pappa, och jag är säker, att det gjort sin goda verkan.

Nå, säg mig hvar och hur du tillbragt din midsommardag? Jag var på Malm och hade rätt roligt, samt var klädd à la Bergère, med en frisk blomsterkrans på hufvudet, och dansade till klockan var tu på andra morgonen med alla de vackraste bonddrängar och gossar där funnos. Tvenne bonnbrudar, som ej voro litet kungståtliga, må du tro, voro äfven där, som kronan skulle dansas af. Den ena svingade sig så, att hon midt i dansen tappade förklädet och kjorteln — till stor lycka för alla de kringdansande, hade hon ännu en liten kort stubb kvar! — — — —

Men tyst, tyst! Dock sans comparaison, nu till en annan sak, som jag just nu kommer ihåg — se så, nu vet jag hvarför du har rest så långt (jo, jo, så där gissar man sig fram och hittar på de gunstiga herrarna), ty fru Junbeck har nu verkligen rest till Skåne och därifrån till Köpenhamn — ja, neka nu, om du kan! Men rodna inte så mycket, det är ju så oskyldigt, att du visar din lilla hustrus vän vägen, och blifver hennes trogna försvar och följeslagare. Därför behöfver du ej sitta på understol, när du en gång väl och riktigt åter igen blir min lilla man — och skulle än hela världen undra, som kanske vore sannolikt nog, jag undrar ej (och hade visst kommit i samma frestelse); och se, då kan du ju vara en liten filosof, och tacka din Gud på dina bara knän, som förunnat och skänkt dig en sådan liten god klenod till hustru, som ej för omaket rifver alla ögonen ur dig. —

Men en liten narr är jag i stället, som så här sitter och uttröttat mitt *allt*. — Nå, nå, kom nu bara snart hem,

skall jag för din lilla otro skänka dig tusende kyssar — och blir du då ej nöjd, se då kan jag ej hjälpa ditt lilla hjärtas sjukdom, utan då beder jag dig taga bot där du tog sot. Ja det tror jag, därmed är du så hjärtans nöjd; men stå där då med en liten lång näsa — då är ditt Elyseum allt, och du får sjunga: allting är förgängligt! — Men om jag nu ej slutar detta långa bavardage, så är jag rädd, att jag får instämma i samma klagovisa — och därför farväl med dig, min lilla söta, ömma Lindahl! Akta din hälsa, var glad, och kom någon gång (nej många gånger) ihåg din lilla Stafva, så skall jag i min stora bedröfvelse och enslighet trösta mig så godt jag kan. Adieu donc encore une fois! Je t'aimerai toute ma vie, et toutes mes pensées seront consacrées à ton souvenir.

GUSTAVE ELEONORE LINDAHL.

P. S. Många, många hälsningar ifrån din far! — Vi sitta ofta hela timmar och tala om dig, min älskade John! — Tänk du äfven på din ömma

STAFVA!

Från Joh. Lindahl till hans fru.

Hamburg* den 30 juni 1797.

Sötaste Stafva!

Du har väl bekommit mina bref från Vexjö, Landskrona, Köpenhamn, Hadersleben och Itzehoe. Emot min förmodan kunde jag nu i tisdags ej förr hitkomma, i anseende till de af regnet så svåra vägarna än klockan inemot tio på aftonen, så att, om jag kommit några minuter senare, fästningsbryggorna varit uppdragna, och jag måst sitta på en vanlig postvagn öfver natten utanför tullportarna. Ett hiskligt stormregn har dessa hela dagar utan uppehåll nedhållat. Alla, som sedt din silhuett, äro förtjusta i dig. Det

* Herr Lindahl gjorde för sitt kontors räkning, om sommaren 1797, en resa till Köpenhamn, Hamburg och andra orter. Uti Hamburg bodde han på källaren St Petersburg.

gamla och muntra legationsrådet Klopstock sade mig, att om han vore femtio år yngre, ville han resa till Sverige, blott för att söka få en kyss af dig, samt sedan flux resa tillbaka utan att se något annat fruntimmer under ögonen hela vägen. Hofrådet Küttner (densamme, hvars så intressanta bref ifrån England i de långa smala blå häftena du så gärna ville, att jag skulle läsa för dig) kom nyss ifrån London och aflade i går sin visit hos herr Claudius (den lustige Autorn till Wandsbecker-Bothen, som danske konungen anförtrött bankrevisionen). Då jag omnämnde för honom, att du så längtade få se England, sedan du läst hans bref därom, så erbjöd han sig på stående fot att blifva din trogne vägledare genom hela det riket. Men en man vet jag visst att du skulle ge en kyss, och det är professor Baggesen. Jag träffade honom på Wandsbecks slott hos grefve Schimmelman: han är väl något öfver trettio år och ej alldeles en Adonis, men hade det intressantaste och mest intagande ansikte, ungefär som herr Völschow ifrån Mallaga, men han var bättre växt och längre, tjugu år yngre och fysionomien ej vanställd af koppärr. Han hade en *douceur* i sitt väsende och en så behaglig *son de voix* och därjämte *affabilité*, som alldeles intaga alla, som tala vid honom. En något *sombre* melankoli öfver förlusten af en älskad fru röjde sig, ehuru han ville söka dölja den, han är redan så tänd däraf, att man fruktar han ej öfverlefver henne många år. Han reser nu åt Italien och Schweiz på des *medici* inrådande. Här får du en blomma till dess hågkomst.

Under fjorton dagar kan man omöjligen se något omkring sig i Hamburg. Här har du den matlistan man lämnade mig på ett af spiskvarteren härstädes. Jag hade ej att välja på mer än sextiotre rätter; de med x märkta *

* Fyra rätter åt han, de voro:

Tendons de Mouton pannés et grillés à	6 sk.
Turbot à la Hollandaise	à 8 »
$\frac{1}{2}$ Perdreau	à 12 »
Gelée de Grosseilles	à 8 »

åt jag af. Där voro några hundra, som åto vid små bord.

Nu måste jag sluta, men upphör aldrig att framhärda

Din ömmaste vän

JOHN.

P. S. Gudi lof! Jag har hälsan; jag får åtminstone härda mig. Jag hoppas att du gömmer innelyckta ros. Professor Baggesens fru dog efter en svår barnsäng, några och tjugu år gammal, hon var skön och älskvärd, en dotterdotter af den store Haller.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 17 okt. 1797.

Tusende ömma tacksägelser hembär mitt hjärta dig, sötaste Stafva, för ditt kära och så vänskapsfulla bref af den 6. Både jag och söta mor erkänna visserligen alla dina ömhetsfulla försäkringar om deltagandet uti vår välgång och hälsa. Söta mor har ofta varit besvrad af den vanliga och så fasliga koliken, tål också numera ganska litet af blåst och köld, innan hon mår illa. Nu på ett par dagar, sedan vi äntligen, efter tvenne månaders regn och oväder, fått klar himmel, har hon varit muntrare och gladare. Du skall strax få bevis härpå, men först några rader om mig själf.

Söndagsaftonen, den 13, återgaf oss solen sitt blida sken, och jag hastade samma förmiddag till Solituden, för att där njuta dubbelt dessa så sälla strålar, ty efter Michelsmässan kan jag ej mer om eftermiddagarna hälsa på dessa så kära rum. Hvilken glädje, att få se dem ljusa och glada! Utsikten var mig dubbelt behaglig, och länge stod jag i fönstret, länge, länge vandrade mitt öga omkring och beskådade alla de många så härliga både naturens och konstens föremål, som där visa sig. Måtte jag en gång bli

så lycklig, och få se dig här uppe, medan jag äger dessa rum, för att visa dig dem! Jag vet visst, att de skulle mer än mycket behaga dig, helst de utgöra en så stor del af mitt högsta goda här i världen. Sedan jag således en lång stund just vällustat mig med denna syn, tog jag till mina böcker, läste och njöt en annan föga mindre angenäm känsla.

Om eftermiddagen kom don Forssgren och nedlade sitt så kallade svåra bekymmer uti fru Bribris och mitt sköte. Bevars, hvad mände det vara? lärar du tänka. Nå, nå, kära barn! Tag intet så illa vid dig, det angår endast en transparang på skomakaregesällernas härberge, som herr artisten skall på begäran komponera till illuminationen vid drottningens biläger. Han ville veta vårt yttrande och höra våra djupsinniga råd. Söta mor, alltid sinnrik när det gäller glada puts, sade: i bakgrunden bör synas en skoport, och i förgrunden en disk med nedhängande blått täcke. Innanför densamma står till exempel en skomakaregesäll och bjuder ut på disken varande helt små skor, medan på täcket läses med stora bokstäfver: *Här finnas färdiga barnskor*. Jag approberade detta till alla delar, ty det hörde till huset och folket, som talte sitt språk, och innebar detta därjämte ett kvickt och gladt skämt. Don Forssgren tog projektet med sig, men kom följande dagen tillbaka och gjorde kontraföreställningar, ty dessa becksömmare ville vid ett så högt tillfälle också lysa med höga emblemer. Således skulle på transparangen synas Hymens tempel med sin gudomlighet inom och en sol öfver densamma, framför hvilket skulle mötas Mars och Venus, som räcka hvarandra händerna, och där nedanför skulle vidare synas en vapensköld, omgifven med en myrtenkrans, och inuti hvilken slutligen skulle lysa en stöfvel. Fy-fy! ropade jag åt dessa antipoder af all smak och tillbörlighet, anförande det allt ifrån Apelles ned till oss komna ord-språket: *Skomakare blif vid din läst!* Jag ber: låt våra aka-

demier hafva sina tempel med deras gudar och gudinnor i fred! Fröja, myrten och en stöfvel — hvilket sammelsurium! — Vid sådana högtidligheter är alltid bäst och artigast, om handtverkareklasserna kunna utur sitt eget yrke få någon allegorisk sinnebild, och som tillika innebär en grannlåt, hörande till allmänhetens glädje och önskan. Påminner mig fördenskull huruledes, vid illuminationen i anledning af den nuvarande konungens födelse, en tysk tunnbindare här på Norrmalm hade satt uti sitt fönster en transparang, som visade Bacchus på tunnan, utur hvilken rann vin; men då kyparen kom med en tapp för att hindra vinets vidare rinnande, ropade Bacchus helt ifrigt:

Lass rinnen, lass rinnen —

Es sind noch mehrere Prinzen darinnen.

I söndags var vädret äfven vackert, och jag beslöt åka ut på förmiddagen till Solna, och bad söta mor följa med, det hon ock gjorde. Vi foro Rörstrandsvägen fram och kommo genom Norrtull tillbaka. Mitt egentliga ärende var, att låta lyfta min bänk ifrån kyrkogården, och förskaffa den öfver vintern ett rum på kapellansvinden, det jag ock fick. Emellertid sutto söta mor och jag på denna bänk uti solskenet, och hörde biskopen D. Flodin predika, ty man kan vid min graf höra nästan hvart ord som prästen säger; men medan jag var inne hos kaplanen, kungl. hofpredikanten Hammarlund, och önskade honom lycka till sin unga och vackra fru, en ärbar prästdotter ifrån landet men som ändå hade sin lilla skalk i ögat, hade söta mor gått och fått ihop några blomster, som hon kastade på grafven, till tacksam åminnelse af fru Löwen och hennes vänskap för vårt hus. Ja, hon hvilar nu där, och kom visserligen i rättan tid undan, innan den sista fasliga akten af hennes sorgespel uppfördes. Hvad tycker du väl! Nu har fru Anckarström gift sig med en häradshöfding på Gotland, som heter Runberg. Han umgicks mycket med henne såsom änka här i Stockholm Dock,

jag må ej tänka på allt detta, ty jag har de allra bästa ämnen för minne, tankar och hjärta. Jag välsignar dig och tackar Gud!

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörvell till fru Lindahl.

Stockholm den 1 dec. 1797.

Förlåt, Bästa Stafva, att jag ej på lång tid skrifvit, men du vet mina hinder. Däremot skall jag nu gripa mig an och komponera en mäkta lång epistel.

Vi hafva uti en hel månad lefvat uti bara *högtidligheter*, af hvilka jag dock nästan ingen sett på nära håll. Illuminationen på Norrmalmstorg och Blasieholmen besåg jag, beledsagad af en strömmande och glad menighet på alla sidor; sedan gick jag hem. Söta mor var sjuklig, satt litet för sitt fönster och besåg ekläreringen med lampor och marschaller utanför baron Adelswärds hôtél, midt för vårt hus. Husets bägge grenar af björk utvidgade sig däremot till alla torg och gator af betydlighet. Muntliga berättelser och skriftliga relationer uti Inrikes tidningarna hafva tillräckligen uppbyggt mig. Fyrverkeriet beskådade söta mor ganska bekvämt uti kungliga biblioteket: ty det anställdes midt emot eller vid slagtarehuset. Jag var hemma, ty ett fyrverkeri har aldrig roat mig. Utom stadens fêter hafva de kungliga personerna gifvit inom sig hvar sin, ganska präktiga och kostsamma, och har den hos hertig Fredrik varit särdeles lysande af transparanger samt af nya granna livréeer, i synnerhet af serverande lifhusarer. I förförgår eller den 28 nov. slöt prinsessan-abbadissan uti sitt palats, och i går emottogs magistraten och borgerskapets äldste på slottet konungens tacksägelse: hvarmedelst vi alla nu äro försatta uti vår vanliga train de vie. — —

Det är sant, att flera transparanger och deviser voro

både dumma och löjliga, men man skall icke därför sätta dem alla under samma rubrik. Rådhuset var ganska väl ekläreradt och dess transparanger så mycket klanderlösare, som dessa voro gifna af själfva vår inskriptionsakademi. Myntet förtjänade ock éloge, hvar professor Tempelman hade gifvit idéen. Vetenskapsakademiens transparang hade kunnat vara bättre, simplare, och värdigare för huset. Själfva målareakademien, som hade bort föregå alla med dessa sinnrikheter, hade alldeles ingen transparang, som mig för visso blifvit försäkradt. Den stora transparangen hos vikarierande öfverståthållaren, baron af Ugglas, var komponerad af vår skicklige historiemålare, professor Masreliez, men till ämnen så mångfaldig och fordrade så mycken förklaring till sammanhang och mening, att den icke hos allmänheten gjorde den önskade effekten. Professor Martins genomskinliga dygder prisades däremot af alla, ty de begrepos genast. Hvad blotta ekläreringen angår, så utmärkte sig Strömsborg eller Lilla kastellet i början af Norrström, grefliga Bondeska huset vid Rosenbad, baron Carl de Geers långa palats på Stora Trädgårdsgatan, herr Koschells hus i Slottsbacken, flera hus vid Skeppsbron och så vidare. Jag bör icke heller förgäta, att vår don Carlos hade på det ärbara kyrkorådets vägnar, tillställt ekläreringen med en tillökt dekoration af Adolf Fredriks kyrkoport, hvilken nyligen blifvit färdig efter hans ritning, och att denna upplysning gjorde en mycket god verkan åt Drottninggatan. Härtill kan fogas, att han nu graverar, för Anteckningarnas femte samling, den medalj, som professor Fehrman af egna medel präglat öfver konungens biläger, den enda som öfver denna höga händelse blifvit ännu synbar, och hvilken å ena sidan visar konungens bröstbild, och å den andra en myrtenkrans, som innefattar de orden: *Erat in votis!* det är: sådan har allas önskan varit. — Rikskanslern, som bor uti premierministerhuset på Blasieholmen, hade bekostat en suite af arkader utanför, men lamporna blåste merendels ut, ty vädret låg däråt, liksom på operahuset, hvilka bägge jag såg. — Apropos af opera-

huset — huru obeskedligt är det icke af don Kullberg skrifva, att inskriptionen på dess dekoration bort i stället för *Snillet eldas*, heta *Snillet är slocknadt* — och det skrifver den, som vet, att då nyss förut hade Gustaf Vasa varit spelad med en *ny prolog* af herr Leopold, att herr Westbergs *Hemliga giftermål*, som anses för ett mästerstycke, nu ofta spelas på Dramatiska teatern; äfvensom att i dag hans egen pjes, *Celestine*, spelas för första gången, och ärnar jag rätt nu åskåda densamma. Han har läst på Solituden åtskilliga rätt vackra stycken utur denna dram, hvartill fonden är tagen utur Florian, en af mina favoritautorer. — Dekorationerna framför operahuset och prinsessans palats voro bägge af herr Desprez, således af god hand.

Jag måste dock sanningen till styrka och smaken till skugga medgifva, att hufvudstaden hade bort lysa af många enklare, ädlare och vackrare sinnebilder, än nu visade sig, och att flera städer uti landsorten hafva härutinnan lyckligt täflat med själfva residentet.

Men jag kommer till Stockholm tillbaka, och måste du förlåta mig, om jag för dig in i själfva *slottet* och de där firade glädjedagarna. Till hvad du om dem läst uti Inrikes Tidningarna och fjärde samlingen af mina Anteckningar får jag nu foga några än okända, men alldeles säkra nyheter. Balparé'n, som alltid är en stor och sällsynt högtidlighet, slöts med en engelsk långdans, uti hvilken hennes maj:t dansade med hans excellens grefve Brahe, h. k. h. hertiginnan med öfverstekammarjunkaren grefve Fersen, och h. k. h. prinsessan med drottningens hofstallmästare, friherre Schwerin. Hennes maj:t änkedrottningen gjorde sitt spelparti med deras excellenser riksdrotsen och rikskanslern. Hennes maj:t drottningen har så väl vid sin ankomst till Stralsund, som sedermera här, gifvit sina damer souvenirer af guldkedjor, braceletter och dylika nipper, hvarjämte hennes kammarherrar undfått gulddosor. — Onsdagen den 15 nov. var stor bal och supé för nära fyra hundra kuvert hos h. maj:t änkedrottningen. Balen började klockan sex och slöts vid supén nära klockan elfva. H. maj:t drott-

ningen hedrade hans excellens grefve Brahe, öfverstekammarjunkaren grefve Fersen och öfverkammarherren baron Stierneld att med dem dansa. Söndagen därpå eller den 19 var en likadan bal och supé hos h. k. h. hertigen af Södermanland, då h. maj:t drottningen äfven å ofvan nämnda sätt hedrade hertigens kammarherre grefve Gustaf Löwenhielm.

Nu också något om oss andra dödlige. Men för att icke falla så platt ner, så vilja vi först sväfvä litet uti mellanluften och med de Swedenborgska väsendena. Ibland dem intager bryggaren *Ros* på söder ett utmärkt rum. Med sin fru, född Wrangel, har han rest till Paris, där hon öppnat en Bureau d'Esprit à sa manière; men andarna ville ej göra lycka i det numera så köttsliga Frankrike, utan är detta par nyligen därifrån åter hemkommet. Men det hade dock händt, att fru Ros under vistelsen i Paris blifvit försatt uti välsignadt tillstånd, och kort efter hemkomsten här förlösts med en son, hvilken således skulle döpas. Såsom herre till Dufwenäs, kallade herr Ros pastorn uti Danviken, herr Hasselgren till att döpa barnet, och negocierades länge med honom om hvarjehanda fordrade afvikelser ifrån handboken, i synnerhet det i sanning så förargliga hufvudstycket om besvärjelsen; dock, sedan dessa höga spörsmål blifvit i godo jämkade, frågades finalement, hvad unga herrn skulle heta, då fadern svarade: *Egalité*. Pastorn svarade, det väl ändtligen vara indifferent hvad förnamn ett kristnadt barn finge; men då detta först icke vore ett namn, och sedan kunde med tiden tillskynda det oskyldiga barnet ledsamheter, så blef saken åter därhän förlikad, att den lille hedeningen skulle efter hin håles vederbörliga delogering, kallas *Jean Egalité*. Minsann, jag diktat intet, utan berättar endast hvad Södermalms historiegraf mig uti omständligaste måtto härom försäkrade.

PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, nyårsdagen 1798.

Sedan jag nu slutat ett bref till din John, så böra ock några rader skrivas till bägges vår Stafva. De önsknings jag inom mitt hjärta hyser för dig kunna icke med orden uttryckas, men de kännas så mycket lifligare, och de följa mig uti grafven. Gå till ditt eget hjärta, så vet du allt.

Därför vet du ej huru vi tillbragt vår helg. Berättelsen därom är kort och följande. Söta mor har Gudi lof haft hälsan hela helgen oafbrutet, men dock ej vågat sig till Sättra, ehuru mycket dit utbjuden af de därvarande kära barnen; lærer dock, om föret räcker, färdas dit öfver trettondagen, men jag blir hemma. Således hafva don Carlos, don Björkegren och don Forssgren under helgen utgjort vår lilla och angenäma societet. I går middag åt dock hos oss kammarjunkaren Jennings. Till aftonen åto vi allena; då hade söta mor tillställt följande rolighet, men dessförinnan eller till mera upplysning måste jag berätta för dig en ledsam händelse. Calles argenterie för sitt ungarlsbord bestod ibland annat af fyra matskedar; men kort före helgen behagade en tjuf anamma tvenne af dem. Saken anmälde Calle genast uti poliskammaren, men inga skedar kunde återvinnas. Detta oroade söta mor och mig rätt mycket. Hvad stod att göra? Söta mor tager Calles barnsked, gaffel och knif, som du väl lär minnas, och med någon liten tilläggning låter däraf göra tvenne nya matskedar, med hvilka en förklädd polisbetjänt, jämte bref ifrån polismästaren, herr lagmannen Ullholm, kom till oss om aftonen och, till Calles både surpris och glädje, aflämnade. Se det var det reela; nu till det blott glada. Söta mor hade köpt åtskilliga sockerhjärtan, lagt dem uti sina papper med utanskrifter, såsom till ledamöter af l'Ordre des coeurs. De framburos uti en korg, då innanskriften till söta mor, så

som stormästarinna, var: *Coeur tout Coeur*; till den äldste ledamoten, som skulle vara jag: *Coeur par préférence*; till don Carlos: *Coeur large*; till sekreteraren Björkegren: *Coeur discret* och till herr Forssgren: *Coeur soupirant*. — I morse fick jag en bevars! tryckt nyårsönskan, som bilägges, af en ung konstförvant, som heter Lochner, men är ofelbart ett långods ur någon bok, ty fastän gossen är en bokhandlares son, så kan han dock ej ännu komponera en så beskaffad vers.

Du torde ock vilja veta, huru vår nuvarande societet ser ut? Utom förenämnda anhörige och vänner, så omgifves fru Brita-Noras tebord — något annat bord består ej af staten, icke heller skulle det roa mig — af grefve Snoilsky, baron Silfverhjelm, assessor Gahn och pastor Catteau. Den förstnämnde är min suverän, ty jag är hans underdånige torpare på Ensligbacka, en herre af mycken både kunskap och smak, som talar sina språk, läser de bästa böcker och har det vackraste umgängessätt. Han lefver utan tjänst, oakadt han är en herre vid sina bästa år. Jag vet intet, om du sett honom, ty han umgicks väl hos oss såsom en ung officer, då vi bodde i Malmgården i Klara och Stafva var bara en liten sockerdocka; men sedan har han måst vistas i Karlskrona, ty hans far var amiral, men dog sedan såsom riksråd. Han är far till fyra söner, af hvilka tvenne äro de skönaste gossar man vill se; den äldsta af alla, eller min grefve John, är utomlands, och den äldste af de bägge hemmavarande och tillika tvillingar, grefve Nils, men hvilken jag alltid kallar *grefve John den andre*, det är just en liten kupidon, så vacker, glad och yr. Baron Silfverhjelm, nyligen hemkommen ifrån London, är ogift, ehuru längesedan förlofvad med en vacker prästdotter uti England, är sig alldeles lik, glad och språksam, vitter och belevad; renouerade très ministeriellement den gamla bekantskapen — i anseende till vissa timade händelser — och trifs rätt gärna hos oss. Herr Jennings är, såsom förut, själfva hedern, vänskapen, höfligheten, men också lika mjältsjuk och sensibel; bär sina li-

danden, sin saknad inom sig. Hans far, som åldras, är allt ännu här i Stockholm, och bor just uti samma rum, uti för detta hofintendenten Rehns hus uti Trumpetarebacken, där vi bodde då vi blefvo gifta. Modern bor långt härifrån, eller uti Schweiz, hvilket lyckliga land synes förestå samma missöde som öfvergått Italien och Tyskland. Hennes tre söner hafva emellertid fått sitt bröd här i Sverige. Assessor Gahn är efter arkiater Hallmans död vår läkare, tillika vår vän sedan gammalt. Han har blifvit ganska fet, och fruktar jag att vi äfven förlora honom, ty han klagar öfver svindel och anser den såsom en förelöpare till slag, af hvilket äfven hans far dog. Pastor Catteau assisterar regulièremment vid alla akademiska sessioner, och om mig tillåtes önska, vore det att han endast fällde sina omdömen öfver böcker. Hofjunkaren Dalman synes endast hos mig, äfvenså don Kullberg.

Ifrån detta vårt lilla residens vågar jag nu kasta en blick på det stora, jag menar själfva det kungliga hofvet. Det har tillbragt sin julhelg på ett sätt, som ingalunda blir pendant till bilägersståten och glädjen. Konungen åt sin julgröt på Haga, drottningen i sina rum, och änkedrottningen uti sina; således ingen fête de famille, inga julklappar, åtminstone en ceremonie, samt gick allt ganska stilla och ärbart till, ja, man vill försäkra, att konungen varit i julottan uti Spånga kyrka, som lär ligga hela miln ifrån Haga. Bör dock icke obemäldt lämna, att konungen då och då kommit in till staden och tillbragt natten på slottet. Huru dagen i dag blifvit inom slottet begången har jag mig icke bekant.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 20 febr. 1798.

Tack, allra bästa Stafva, för ditt sista efter vanligheten så vackra bref, och det medföljande icke mindre vackra

ifrån den lika så vittre som ömhetsfulle vännen på Ebbe-
torp, hvilket tacksamligen emot både honom och dig med
sista posten returnerades under din Johns kuvert.

Gud vare lof, min hälsa står mig ännu bi, och om
jag annars är en rättskaffens utgifvare af herr Hufelands
konst att lefva länge, så torde denne min trofaste följes-
lagare ej ännu på någon tid öfvergifva mig. Dock mot
högsta orts utslag, ifrån hvilket ej vädjas får, är intet gen-
mäle till görandes. Men visst är det, att boken är ganska
hälsosam, och har jag med förundran och tacksamhet i
densamma läst, huruledes jag af blott egen naturlig böjelse
länge verkställt, förfarit och bepröfvat hvad i boken oss
läres och bjudes. Mycken rörelse uti fria luften och
mycken vattendrickning äro de tvenne lifvets allra för-
nämsta hälso- och förlängningsmedel. Detta universala,
denna föreskrift, har jag i dag, i går, i förgår, och så nästan
alltid efterlevat, och mår ganska väl däraf. Också hafva
vi nu på en vecka haft sköna vinterdagar, med lagom köld
och mycket solsken.

Titelbladet till Hufeland med sina tilhörigheter, och
med detsamma hela verket, fullbordade jag i god tid *den*
12 febr. och som vädret var det skönaste, beslöt jag att
tillbringa min öfriga förmiddag solo på Solituden och dy-
medels inviga detta heliga, detta så lycksaliga rum för i
år. Min glädje därstädes inom slutna dörren står ej att be-
skrifvas; man måste vara en så beskaffad solitair, som jag
är, för att göra sig begrepp om sådan sällhet. Sedan ögat
med ny förtjusning skådat hela den genom solen så mycket
förhärligade naturen, sedan hjärtat skickat tacksamma suckar
till naturens herre för dess välgärningar, öppnade jag
Sturms psalmbok, och hälsade med denne naturens sångare
den återkommande solen således:

Willkommen, Morgensonne,

Willkommen *mir*!

Du kommst, und Freud und Wonne

kommt auch mit dir.

Jag läste sedan uti andra böcker, och slöt med *Anacreon*. Förlidet år hade jag läst herr Paykulls så sköna öfversättning af denne glade och kloke skald, men i år ärnar jag läsa den af okänd hand, ingalunda uti den lekande, fria och skämtfulla stilen, men mera sig originalets bokstaf nalkande, och det i jämförelse med den fransyska öfversättningen en prose af den alldeles grundlärda fru Dacier och en vers af de la Fosse, med själfva grundtexten samt bägges höglärda noter, bägge hoptryckta i Amsterdam 1716 i oktav. Det exemplar, som jag nyttjar, har tillhört riksrådet grefve Carl Gustaf Tessin, hvilken herre säkerligen läst uti denna bok på det så vackra Åkerö. Dock af alla upplagor af *Anacreon* på fransyska har den i mitt tycke företrädet, som är tryckt i Fröjas hufvudstad Paphos (Paris) 1785, två små volymer i 12. Den lycklige skalden ifrån Tejos läses där i både bunden och obunden skrifart. Men, torde någon rigorist säga: det är icke tillbörligt, att en så gammal man, som din far är, läser så glada och så muntrande böcker! — Jo, *just därför*, att de sådana äro, bör jag läsa dem; och själfva den så allmänt dyrkade sedeläraren Socrates älskade ganska mycket glada yrken, så att Quintilianus, en romersk granskare, sade om honom: Socrates, *jam senex*, institui lyrâ *non* erubescibat, hvilket minnesord behagade mig icke allenast för min egen räkning, utan ock för min kära dotters i Norrköping, hvilken nu, vid sina tilltagande år, icke heller funnit det en ärbar matrona otillbörligt att leka på cittra. — — — — —

Nu nog med allt detta. Det är fettisdag i dag. Baron Silfverhjelm, vår Almquist, don Carlos och don Forssgren äta årets mjölk-och-bröd hos oss. Söta mor är Gud! lof nu något bättre, helst Calle blifvit åter frisk. Louise är allt på Sättra; kanske söta mor med don Björkegren far dit ut på ett par dagar, medan vinterföret ännu räcker.

Din tillgifnaste

PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 23 mars 1798.

Nå nu är min lilla Stafva just obeskedlig, som, tillika med sin John, lämnat mig så länge utan bref, utan svar på mina flere depescher; men det går så till, att, när man själf utgör sommaren, har våren och hösten till gäster, så glömmen man så lätt bort vintern. Men gubben har godt minne och ett gladt hjärta, det förra säger honom, att ett roligt sällskap tillskyndar pennan mycken hvila, och det senare unnar så gärna sina vänner nöjen, särdeles sådana vittra förströelser, uti hvilka bägge mina mig så kära Norrköpingsbor nu tillbragt flera veckor, delade mellan don Kullberg och don Höst. Den senare var hos mig i går och bar mig de gladaste hälsningar. Innan han lämnar Stockholm, skall han se min Solitude och äta med mig på Djurgården. Men då jag nämner Solituden, så har jag det nöjet, att foga till detta bref ett poem till Solitudens lof, af den nu så urgamla fru du Bocage, denna vittra och till snillet ännu så sköna gumma, som i sin äldre fågrings-tid emottog dyrkan af själfva Voltaire medels detta offer;

Nouvelle muse, aimable grâce,
 allez au Capitole; allez, rapportez-nous
 les myrtes de Pétrarque & les lauriers du Tasse:
 si tous deux revivaient, ils chanteraient pour vous:
 et voyant vos beaux yeux & votre poésie,
 tous deux mourraient à vos genoux,
 ou d'amour, ou de jalousie.

Jag borde nu skrifva en grannlåt till min Stafva, i anledning af den 12 mars, men mitt hjärta var så mycket vältaligare och tacksammare på den för mig så lycksaliga dagen. Gud låte dig öfverleva många sådana! Emellertid firas denna din födelsedag här i Stockholm, ifrån och med

anno 1798, i högtidligaste måtto, ty då lossas alltid ett hundra tjuguåtta kanonskott ifrån holmen, och om aftonen serveras en supé på slottet med tre à fyra hundra kuvert. Se hvilken särdeles och för mig så angenäm himmelstecknens förening, som låtit vår unga, sköna och goda drottning födas på samma dag med min Stafva! Herr Hachenburg har skrivit till drottningen en lyckönskan på tysk vers öfver denna hennes första här i Sverige belevade födelsedag, och den bilägges. Men på det också jag ej skulle vara alldeles utan någon present à ma belle Gustave, så har jag på denna dag skänkt dig ett exemplar af herr Hufelands konst att lefva länge, med en anteckning härom i själfva boken, som, jämte de öfriga, ligger och väntar på bud. Håll den till godo och blif så gammal *som du är goder*, så skall också du komma att nämnas uti nya upplagor mot nästa sekels slut, såsom ett exempel af en *högtbedagad Frau in Schweden*.

Jag hade ärnat skrifva ett långbref till din John, hade också i förväg skickat honom bilagorna, men såsom jag stod uti en så långvarig och oförsvarlig brefskuld hos den respektable patronen baron Patrick Alströmer så ställde jag brefvet till honom, och skickar afskrift till vår bäste John, som kan foga till densamma de redan ingångna och vidare ankommande bilagor; så är verket äfven i hans hand alldeles komplett. De tryckta nyheterna biläggas, och när jag får någon forbonde från eder ort, tagas af de då medsända exemplaren de, som fru grefvinnan på Husby varit så nådig och befallt för sin räkning. När hon uppvaktas, ber jag att min allra ödmjukaste både vördnad och tacksamhet förmälas. Må väl, mycket väl!

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 3 april 1798.

Tack allra bästa Stafva, för ditt kära och så genomgoda bref af den 26 mars, men du får blott dessa rader

af mig i dag, jämte det så sköna brevet ifrån Ebbetorp, hvilket jag tror är det vackraste vår därvarande vän någonsin skrifvit. Hvad jag önskade, att Ebbetorp låge Norrköping så nära, som det ligger Kalmar, så kunde så ädla och ömma vänner ofta råkas. Herr Linnerhielms resa läses af alla med nöje, med deltagande känsla, med liflig och tacksam retour till hans både snille och hjärta. Nu täflar man om dess öfversättning. Här om dagen sade mig kungl. hofpredikanten Hachenburg, att han ville öfversätta den på tyska, hvilket högeligen glädde mig, ty med hans kännedom af vårt språk, hans känsla för naturen och vänskapen, hans sköna och varma stil, vore han just den rätta öfversättaren på tyska, men fick sedan veta af hofgravören Martin, att kungl. sekreteraren Nordenskiöld i Hamburg erbjudit sig att besörja en både fransysk och tysk öfversättning. Icke kan denna dubbla öfversättning flyta utur en och samma penna, ty den skulle då vara tre språk vuxen, att kunna väl öfversätta en resa full af äfven pennans taflor, så rik på målningar och känslor. Hade pastor Catteau velat åtaga sig fransyska öfversättningen, så hade den kommit uti mycket skickliga händer, men, ehuru han är en god stilist, en academicien dans sa langue, trodde han sig dock ej lyckas uti denna öfversättning, åtminstone förebar han det till skäl för sin refus. Vi få nu afvakta hvad författaren själf deciderar.

Ditt här förenämnde bref fick jag den 29 mars eller om torsdagsförmiddagen, då jag var i staden, lade det i min taskbok, uträttade mina affärer, lät släden draga mig uti medföret till Ladugårdslandet, hvar jag steg af hitom torget och gick, ty vädret var ofvanefters ganska vackert, fram till Solituden. Där njöt jag läsningen af ditt bref dubbelt, där kysste jag den sköna inneliggande blomman af din lackviol, och invigde med densamma årets herbarium på följande sätt: Unge John Frodell, som sett mig komma, hastade upp efter, och, såsom varande min maître d'hôtel, halp han mig att städa det fönster, som är i stora rummet. Årligen samlar jag i detta fönster framför tvenne alabaster-

bilder af Flora och Pomona, de blomster, som jag plockar par préférence eller får af mig kära händer. De ligga hela året, således också vintern öfver, uti detta fönster, och återföra så mycken sällhet uti mitt minne och hjärta. Men så snart första vårblommen är plockad eller gifven, så tagas alla förra årets blomster bort, dock att förvaras uti en särskild låda, såsom rariteter uti ett antikvitets-arkiv, hvilket hyser alla de tre redan framflutne somrarnas troféer, och nedläggas då i stället, med ett slags högtidlighet för mina sinnen, de första vårens offer vid Floras fötter. Detta skedde med din sända blomma på denna för mitt hjärta så lycksaliga dag middagstiden, hvaruppå åts din skål uti en söt biscuit, som, jämte några andra små anakreontiska anrättningar, finnas uti mitt därvarande ekonomiska skåp till den gamle och trötte hyresmannens förfriskning.

Må nu väl, söta Stafva! Lef länge och älska alltid
din dig så högt älskande

PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 17 april 1798.

Några rader igen till min lilla Stafva.

Du lär påminna dig utur något föregående bref, huruledes den vittra fru Lenngren den 23 januari miste sin far, professor Malmstedt i Uppsala, på ett ganska olyckligt sätt, såsom han efter all anledning gått ner sig eller af våda omkommit i vattnet, under gåendet uti skymningen ifrån söder, där han åt middag, hem till sin måg, assessor Lenngren, som bor här på norr vid Brunkeberg. Han var omkring sjuttiofyra år. Salig mannen var from och glad utaf allt hjärta, men också på sitt sätt en religionschef; hans hufvudspråk var alltid: *Gud är kärleken*. Hans lilla sekt blef dock aldrig talrik, och hans förnämsta apostel

var salig Balzar Lund, pastor i Änkhuset, en min mycket gode vän för många år sedan, en på allt sätt mycket reglerad prästman. Men icke längesedan har professor Malmstedt fått en följeslagare, hvilken likaledes gått sjöledes in uti andra världen, ty för omkring fjorton dagar sedan har en ung lärд man förmodligen på samma sätt omkommit. Det var herr Olof Sundius, född i Stockholm den tid fadern var lärare uti S:t Klara skola, men som sedan fick ett pastorat i Helsingland. Sonen, vacker och kvick, studerade i Uppsala, blef magister, och var han nu här vice lärare för någon uti storskolan, än icke trettio år gammal. Till växten kort och fetlagd, till sinnet alltid glad och munter, rasade han ej ogärna med en vacker flicka. Om eftermiddagen, då han sedan saknades, satt han och spelte kort hos vår Almquists bror, sekreteraren Olof, som är engagerad uti riksgäldskontoret, och sade under spelet: Gossar, hvad vi vinna, det skola vi sedan dricka upp. Väl, var svaret; men rätt som han satt och spelte säger han: nej, jag kommer ihåg en angelägenhet, som måste nödvändigt uträttas, och således kan jag icke blifva kvar till aftonen. Stiger upp och går bort. Han går hem, går ut och kommer icke mera tillbaka. Man öppnar andra dagen hans dörr, finner rummet af honom själf särdeles väl städadt, alla böckerna mycket ordentligt uppställda, uret och ringen kvarlämnade, uti byrån penningar och alla papper i ordning lagda, häraf slutar man, att han olyckligtvis omkommit; men sättet är likaså obekant, som det med professor Malmstedt. Hans sista arbete var en öfversättning ifrån tyskan af en lustig bok, kallad: *Teatralisk resa*, som på magister Utters förlag trycktes hos Nordström, fadern, tvåhundra-tretton sidor i oktav.

Nästan hafva vi glömt bilägersfestivitetera; också hafva berättelserna om dem afstannat uti Inrikestidningen. Ibland dem har en transparang synnerligen behagat mig för dess både enkelhet och sanning, utan allsköns pretention af hög vare sig tanke eller sinnrikhet. Lilla staden Lidköping uti Västergötland lät också sitt rådhus illumineras, då på

detsamma syntes konungens och drottningens chiffer med denna så vackra underskrift:

Den kärlek, som han ger, *han tacksamt får tillbaka:*
han dyrkas af sitt folk, han älskas af sin maka.

Nu måste jag sluta, ty söta mor kallar på mig; hon ber mig högligen hälsa, och berättar mig, att hon skall gå till Calle och hos honom arrangera en ny säng, välförståendes en permanent ungarlssäng; och jag åter måste till staden uti mina riksvårdande angelägenheter. —

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 25 maj 1798.

Åter ganska mycken tacksägelse för ditt sköna bref af den 19, som jag fick i förgår, och läste kort efter uti en löfrik backe på Djurgården. Där såg och njöt jag de mig sända blommorna dubbelt; och nu ligga de redan på sitt heliga rum, eller ibland mina käraste blomster. Rättnu har jag fått af din vackra hand en hel flora Norcopensis, men fortfar därmed allt vidare. I går var söta mor ute för första gången efter förnyad svår attack af sin flussfeber, som jag fruktar ej är alldeles öfvervunnen. Vi åkte till Blå Porten, och därifrån promenerade vi så sakta utmed viken fram mot Sirishof. Söta mor plockade mig blommor, och af dem skickar jag dig några per retur uti bägges vårt namn.

Tack för mig lämnade nyheter ifrån din stad och ort. Jag må så gärna få sådana ifrån din hand, den målar med detsamma alltid din egen känsla och ditt eget goda hjärta. — Kammarrådinnan Ljung, förra frun på Kronan,

dog den 12, och hann med sitt svaga bröst allt inemot det fyrtiosjunde året. — Louise har med Love på en dag varit inne, att rådföra öfverdirektör Hagström, som efter arkiater Hallmans död är läkare hos vår Almquist. Hon bad så mycket hälsa. Herr Hagström var under detsamma inne hos söta mor, som då låg, och vann så fullkomligt hennes tycke, att, om vi nu ej ägde en annan läkares goda biträde, föll också söta mors val ofelbart på honom. Han är en kunnig och tillika glad man, så att både kroppen och sinnet vinna genom hans umgänge. — Calle bor ännu hos oss, men flyttar efter helgen uti sina egna rum, samt reser då äfven till herr Wahrendorfs bruk Åker i Södermanland, för att gifva ritning till anläggningar uti en där varande engelsk park eller trädgård. I går var han på Haga och lämnade alla ritningar ifrån sig, ty han så väl som vår Almquist äro, genom en senare reduktion, skilda från både sysslor och inkomster vid Haga, hvilket är en stor förlust, mest känbar för Calle, ett bevis att byggnaderna där vid slottet komma att hvila.

Herr Höst skall i dessa dagar vara återkommen ifrån Uppsala men ärna sig öfver till Åbo, för att göra en riktig tur genom hela vårt Skandinavien och få så mycket mer materialier för sitt skandinaviska museum. Jag har åtskilligt med honom otalt, och skall visserligen icke glömma de vänskapsfulla hälsningar, hvarmed han hedras af både dig och din kära man. Han har skrivit uti herr Kullbergs stambok följande minnesspråk:

Selv vennehaandtryk, pigekys er skygge,
som svinde evig bort, i det man favner den.
Paa eget bifald alt sitt held man bygge,
svandt end alt övrigt bort, det evigt staaer igjen.

I den overbevisning, at denne bogs agtværdige og af mig agtede Eier sander denne grundsætning, henskreves disse linier til en gunstig erinring af

Jens Kragh Höst.

Både versen och prosan äro af stor betydelse för mången vitter don Papillon. Näst denna sunda sanning, som man på ena sidan läser, har herr M. Joh. Stenhammar i Uppsala, en af våra aderton och herr Leopolds nära vän samt medarbetare uti vår språkreform, men till kroppen högst sjuklig, skrivit på andra sidan följande:

Allt lider ömsevis. — Hvarför? Det vet jag ej.

Leopold.

Så sjöng min mästare. Hvad mästaren ej vet,
vet ej hans lärjunge: nog af, han repeterar,
och tror på mästarns ord och till bevis citerar
sin dagliga erfarenhet.

Uppsala den 5 april 1798.

Johan Stenhammar.

I går hade vi här en stor musikalisk högtidlighet på vårt riddarhus, ty där hölls ett åminnelsetal af kungliga bibliotekarien Stridsberg öfver kungliga kapellmästaren Kraus. Du läser minnas dem bägge, ty herr Kraus var några gånger hos oss på Stora Nygatan, såg högst känslfull och något melankolisk ut. Han och herr Stridsberg voro intima vänner, njöto mången enslig och aflägsen spatsergång tillhopa. Uti allt var herr Kraus mycket egen, hvilket store virtuoser merendels äro, alldeles *ein Sonderling*, såsom det i Tyskland hetet. Han ville också efter döden icke vara kommun, hvadan han efter sin begäran blef begrafven uti skogen utmed Brunnsviken på gården Bergshammars ägor samt på ett liksom af naturen afskildt ställe. Där hvilar nu hans aska. Han dog i Stockholm den 15 dec. 1792, blott uti sitt trettiosjunde år. Stor förlust för vårt kapell och våra teatrar. Han var tysk, kom till Sverige 1780, gjorde sedan på konung Gustafs bekostnad en resa utomlands, och var på en och samma tid med konungen i Rom 1784. Hvad hans hviloställe beträffar, så är det både pittoreskt och romantiskt. Läget bjuder till reverier; också har Bergshammar haft den äran att bebos

af poeter. Länge ägdes det af den vittre vice presidenten Rudbeck uti bergskollegiet, och hyrdes sedan någon tid af grefve Creutz, som gjorde där bredvid en anläggning till en agreabel reträtt, hvilken skulle heta Tivoli, svarande mot baron Armfelts vällustiga landtgård Frescati, å ömse sidor af Haga belägne. Grefve Creutz dog, och af hans Tivoli synes nu blott några jordhögar; men Frescati står färdigt och lär ägas af konungen. Hvad nu åminnelsetalet öfver salig Kraus beträffar, så beledsagades det af den förträffligaste musik af hans egna kompositioner, i synnerhet af hans sorgmusik öfver salig konung Gustaf, hvarmed solenniteten började och slutades. Orden till den utförda musiken före och efter talet biläggas. Säkert fuktar du den känslofulles aska med mer än en öm tår, när du läser:

Sånggudinnor, tårar gjuten;
 himlen mörknar öfver er. —
 Glädjens timma är förfluten,
 eder älskling är ej mer.
 Jordens söner, gråten dagen
 af det lif, som mot er ler.
 Hvad är snillet? Hvad behagen?
 Hvad är dygden? — Klagen, klagen! —
 Blott en blix — och intet mer.

Stora riddarhussalen var fullproppad med folk, så att till och med damer måste stå på gångarna. Jag visste det förut, hvarför jag gaf den biljett, som min John Frodell, hvilken sjöng med vid detta tillfälle, gaf mig åt don Forssgren, som kom hem till oss i går afton helt upprörd af de känslor, hvilka där sammanstämde liksom till en enda, af sorg och saknad.

Jag söker gärna blanda mina seriösa betraktelser med förmildrande intryck af naturens behagligheter. Således anträdde jag söndagen den 6 en vallfärd till min graf på Solna kyrkogård. Med tvenne unga och vittra ynglingar satte jag mig uti en båt, rodde så Klara sjö fram och förbi

Rörstrand till Karlberg, där vi stego i land, gjorde en promenadtur genom den så vackra trädgården, stannade i synnerhet vid det uti densamma efter en ritning af don Carlos uppförda, så kallade Neptuni tempel, som fick detta namn, efter konung Gustaf hade en Neptunus af brons, som han ville placera där, ehuru templet restes uti en skogspark, där alldeles ingen sjö synes. Efter konungens död ändrades det, såsom mycket annat, och nu står i detta tempel, samt på en hög fot af en skön svensk och väl slipad granit, konung Carl Gustafs byst af marmor. Nu gick man vidare till Solna öfver backen utmed lilla insjön, men när jag kom till själfva kyrkogårdsporten, göt jag en dock Gudi lof alldeles icke oroande suck vid åtanken på min sista vandring genom denna port. Uti kyrkan var full gudstjänst. Jag gick till grafven, hälsade på bägge mina där utsprickande lindar, lät bära ut min bänk, som ställes alla somrar emellan dem framför grafven, och där satt jag under hela predikan, omgifven af grafvar, träd och en skön natur, uti stilla och tillika angenäma reflexioner. När jag sitter på denna bänk, har jag alltid middagssolen i ansiktet, ty min graf är invid södra kyrkomuren. Efter gudstjänstens slut vandrade vi till vår båt tillbaka och foro samma vackra väg om igen. Jag skildes ifrån mina unga följeslagare vid Klara, ty de hade lång väg att gå och klockan var ett; men hvilket möte fick jag icke — af en likkista, som ned-sattes på gatan, då jag läste på densamma, att den skulle hysa kvarlevorna af kammarherre Zachris Bergensköld, som hade dött den 4 och uti sitt femtiosjette år. Denna syn rörde mig ganska mycket, ty det var genom honom jag blef allra först bekant med salig John Stierna, denne så sköne yngling, denne så ädle och rare vän, som höll så mycket af mig, som umgicks så ofta uti mitt hus och var söta mors förste favorit, men som reste från oss till Ost-indien och dog i Batavia 1772, eller just som han ämnade återvända till fäderneslandet. Allt detta ref upp flera sårande minnen, jag tänkte: nu äro de bägge döda, ehuru vida yngre än jag, och jag går ännu här uti förgänglig-

heten. Sluten inom mig själf gick jag med långsamma steg hem och förblef hela dagen uti mina stilla rum, af hvilka det inre upplyses af den vackra aftonsolen, ty det vetter åt norden, och uti detta rum har jag den käraste af mina samlingar, jag menar den af Bret ifrån både döda och lefvande vänner. Dock nog om denna märkelsedag för mitt hjärta. Du var visserligen ofta uti min tanke, en tanke, som alltid åtföljes af mina, ehuru svaga välsignelser.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 8 juni 1798.

I dag får min lilla söta Stafva också ett bara litet, men mycket angenämt bref, ty det angår din vän, herr sekreteraren *Höst*. Ändtligen fick jag den glada syn att se honom hos mig, sedan jag ämnat rådfråga telegrafén på Katarina kyrktorn, för att upptäcka hans boningsställe; men han har efter återkomsten ifrån Uppsala varit sjuk uti fjorton dagar af en feber, som aldrig borde anfakta vårt kön, utan blott de tendra och uti allt så intryckliga damerna, jag menar nervsjuka. Den torde väl ock, i sammanhang med hela den öfriga organisationen, göra denne vittre amerikan — han är född på en af de danska öarna i Västindien — nog fallen för hypokondri, hvartill en världs- och människokännare dessutom skulle vara nog benägen, om ej en sund fysik och en bevärad filosofi förhjälpte oss efter hand ifrån det tunga sinnesgrälet, hvarmed intet annat ändå vinnes än lifsträdens så omärkliga afkortning. Kort sagdt, just denna händelse och denna sinnesställning gjorde dock herr *Höst* för mitt hjärta dubbelt intressant. Han reser icke nu till Åbo, utan gör en tur genom Göta rike hem till Köpenhamn, samt i sällskap med den likaledes vittre och sjuklige magister Stenhammar i Uppsala, en af våra aderton, som om fjorton dagar lär vara här, då dessa bäge bundsförvanter anträda resan först

till Norrköping, hvar jag ej behöfver säga, hvilka där emot-tagat, hysa och fågna ett så rart par af resande; sedan taga de vägen åt Göteborg och så vidare till Danmark.

För att under min hustrus frånvaro på landet på något sätt uppfylla gästfriheten ifrån min sida mot en så upplyst och ädel utlänning, tog jag Gustafs dag i akt, och bad herr Höst vara min gäst uti gröngräset. Dock ville jag tillika skryta med Stockholms stora härlighet och tog honom med mig på ett ställe, där jag än aldrig ätit, eller på det till sitt läge så alldeles romantiska värdshuset på söder, nästan vid foten af Katarina kyrka, eller den på Mosebacke belägna källaren *Stockholms Vapen*. Det är samma alldeles, ja högst pittoreska trädgård, ifrån hvilken vår Martin tagit den präktiga, den alldeles unika vyen af Stockholm, som sitter uti ditt vackra förmak. Där i trädgården sutto vi i en löfsal och sågo ej allenast in natura allt hvad herr Martins ritstift tecknat på sitt stora blad, utan också mycket mera af detta vidsträckta landskap. Kort sagdt, ögat kunde där vandra allt ifrån yttersta inloppet till Stockholm, eller utanför Blockhusudden, och allt till Marieberg, och Hessingen uti Mälaren, samt midtför äfven allt till höjdens antipod eller Observatoriebacken, med hela den präktiga gruppen af själfva staden samt dess kringliggande malmar, holmar, stränder och vikar, allt detta långt ner under vårt öga, som således öfverskådade alltsamman med en fågels blick, eller *à vue d'oiseau*, såsom artisten säger. Där, på detta allra skönaste ställe, hvarifrån man äfven ser hela Djurgårdöu och gärdet, hvars läger just nu lyser i hela sin martialiska och, såsom man lätt kan tänka, förfärliga ståt, sutto vi uti en löfsal och åto en pastoral middagsmåltid, bestående af spenat och rökt lax, kotletter och filbunke, förgätandes därvid ingalunda att dricka de oss bägge så kära norrköpingsbornas skål. Tredje konviven var en ung *don Pedro*, om hvilken jag också måste skrifva några ord. Det olyckliga fallet i vintras och mitt därigenom vunna bräck härledde sig endast däraf, att jag gick allena, ty ju äldre jag blir, desto mer behöfver jag gå,

men också icke allena. Således har jag antagit en ung elev, som heter Carl Peter Millberg, hvilken tillika dagligen uti affärer lättar mina fjät på den kära stengatan till och uti staden. Gossen är vacker, glad och kvick, alldeles ingen Trögberg till kroppen, ingen Tungbom till själen; och när jag är mycket nöjd med junker Millberg kallar jag honom för don Pedro, ty bevars, att jag skulle våga kalla honom don Carlos. Denna gamla och unga trio begaf sig ifrån den löfsal, uti hvilken vi åto, alla de icke mindre löfrika trappor utför, och nalkades roddaretrappan vid Lokatten; där stego vi uti en båt, och rodde omkring hela Skeppsholmen och under Djurgårdsbron ända fram till brunnen. Där, kan du väl tänka, var buller och bång, musik och sång, Gustafs namnsdag till heder. Kanoner och instrumenter läto äfven höra sina ljud, och fru Hachenburg, som dricker i sommar med sina bägge döttrar af därvarande hälsovattnet, hade tillika med dem flätat en blomsterguirland, som föreställde ett stor G med mycket annat blomsterverk däromkring, som hängde öfver ingången till brunns-gästernas hus. Där utanför på bänken sutto vi en god stund, vi gungade och skådade på den midt emot anlagda lilla engelska parken. Efter njuten behaglig hvila vände vi vår fot åt staden tillbaka, togo vägen utmed viken till vänster, förbi de bägge så täcka landtgårdarna, Rosendal, som nu äges och bebos af grefvinnan de Geer ifrån Fin-spång, och Sirishof, för detta Mattshof, öfverkammarherre grefve Piper tillhörig; gingo öfver bron, stannade och sågo än en gång på den stora viken, så stego vi upp på Solituden, för att visa dessa stilla rum med deras varierande utsikt, men hvilken dock nu så mycket förlorade af sina höga pretentioner, sedan man så nyss varit på Mosebacke på Söder. Då voro vi väl trötta, och jag styrkte oss vandringsmän med ett glas Mallaga och en mandelbakelse. Herr Höst såg på mina böcker, tyckte rummen svara fullkomligt mot deras föremål. Så troppade vi utför, allt till Grefbron, hvarifrån vi foro öfver till Blasieholmen, och vid Kungsträdgården skildes åt, gåendes herr Höst till

staden, där han bor, men jag till Regeringsgatan och mitt museolum, där don Forssgren var mig till mötes. — Se där har du en trovärdig berättelse om en af mina rätt glada, rätt tillfredsställande dagar.

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 3 juli 1798.

Se nu, söta Stafva, får du ett nytt bref ifrån mig, men som är att anse för ett bihang till det förra, i anseende till förtroendet om min nuvarande sinnesställning, hvilken du bör hafva del af såsom både dotter och vän; men det förstår sig väl, att allt detta blifver oss och din man emellan.

Hvarför lefver man här i världen, om icke för att vara och förblifva lycklig till hjärta och sinne? En man, som är lärd, som jämte boken studerar naturen och dess medelpunkt, människan, bör förr kunna blifva lycklig än de andra; ty först söker han lycksaligheten uti fördomsfria öfvertygelser och förädlade känslor, och sedan äger han mera både tid och utvägar än andra, att komma till dessa medel för vår lycksalighet. Tidigt har jag, såsom hvar och en annan, sökt finna källan till vår lycksalighet. Jag har sökt den uti religionen, uti lärdomen, uti naturen, uti patriotismen, uti sinnets nöjen. Längre förde dessa saker krig med hvarandra inom mitt bröst, liksom kunde de ej där på en gång förlikas, utan merendels än körde den ena den andra på porten, än kunde den boken ej med godt samvete läsas, ej det nöjet njutas. Jag tog tjänst i Sverige, jag gifte mig, bägge dessa för lifstiden så väsentliga steg tog jag blott för att tillfredsställa mitt samvete. Böcker skref och utgaf jag väl för att lefva, men ej nog härmed jag ville ock tjäna det allmänna uti litteraturen, uti svenska historien, uti uppfostringsvägen. Jag litade på mitt goda uppsåt, på

regeringens och allmänhetens motsvarande åtgärd; men jag kände ej nog min tid, ej mitt folk. Jag hade tolf sjöskador uti en utom dess föga tacksam handel, jag bedrogs, jag lämnades af —, jag bemöttes med otack nästan ifrån alla händer. Sådant hade snart kunnat göra slut på själfva den gröfre kroppen, om den varit af en svag nervbyggnad, men kroppen var sund och samvetet rent. Således kunde jag sätta mig öfver motgångar, i synnerhet då mitt lidande icke sträckte sig vidare än till min egen person, icke till mina barn, som alla blefvo så lyckliga, ja nästan utan exempel i denna vår tid lyckliga.

Under alla dessa omväxlingar och rön uppgick efterhand och blef öfver mitt sinne hvilande en ny och klar dag. Jag urskilde, jag pröfvade, jag behöll, jag njöt, det vill säga, af de förstnämnda medlen till lycksalighet för- enade jag *så mycket* mig höfdes till *ett helt*, tillskapade ett system för *mig*, fick dymedels en fast och säker staf, med hvilken jag sedan vandrat och njutit merändels jämt lyckliga dagar; ögonblicks misshagligheter utbyttes emot dagars sällhet, mulna dagar emot ljusa och glada år och månader. Då jag härtill fogat min enstaka, min sig mest alltid likställiga lefnad, när jag efter för träget arbete gifvit sinnet sin hvila, en förfriskning, som en och annan gång, men blott till utseendet, stöter på ungdom och lättsinnighet, eller att dricka en skål, sjunga en visa, söka mötet af ett ungt och gladt ansikte — så har jag funnit sådant höra just till ålderdomens huskurer. Den, som behagar gräma sig öfver sina år och de onda tiderna och blifva venerable blott för sitt gråa hår, sådant må väl honom af mig icke förbjudas; men gärna ville jag mycket hellre afstyrka honom detta förmenta läkeböte. När gamla tröga kammarråd, kamrerare, skeppsklarerare etc. etc. sätta sig på en källare och dricka sitt päronvin eller möda sin lekamen så långt, att de gå längre ut på Malmen och tömma ett krus hembryggaredricka, samt under hela denna vederkvickelse ändå blott beräkna och sucka öfver denna tidens vedermöda, som jag också finner icke så särdeles lätt, så

tager jag i stället en ung, glad och skämtsam, men tillika för mina affärer nyttig gosse vid handen och vandrar uti en vacker park, utmed en vassrik och lugn strand, låter honom sjunga för mig en glad visa, äter med honom en kallskål, en filbunke, ja väl ock någon gång sätta vi oss i en båt, för att agera Ost- eller Västindiefarare, det vill säga, vi ro antingen till Vaxholmen och Hasseludden, eller till Lofön och Svartsjölandet — då slår man sig lös på en dag eller två. Dock ingalunda måste det vidare förgätas, att jag gärna går och ser på en lustig komedi, såsom Barberaren i Sevilla ock Menschenschreck, helst en opéra comique, såsom Nunnorna och Musikvurmen, samt en opera-buffa, såsom Marquis Tulipano; men framför allt de allra käraste pjeserna Julie af Monvel samt Annette och Lubin; ty den tragiska operan och den moraliska dramen lämnar jag däremot allt för gärna till amatörer af det teatraliska vare sig sublima eller uppbyggliga. — Se där äro nu alla de fasliga distraktioner, åt hvilka den gamle mannen lämnar sig, och öfver hvilka de tjänstaktiga och mjälsjuka personerna göra sig bara själfva så ängsliga samt skapa sig allenast en tung och ond blod, medan min spädes ut och löper lätt. När härtill kommer det så förträffliga hälsomedel för åtminstone våra sinnen, att ignorera andras vie privée, och när denna kännedom oss likväl påtrugas, att då leta fram dess oskyldiga, åtminstone dess tolerabla sida, för att kunna tänka godt och väl om andra, så har du i korthet fattat hela mitt lefnadssystem. Tvenne personer, en herre och en dam, hafva gjort sig mycket besvär att utforska min så kallade vie privée, ja liksom bekostat bespejare och brevväxlare; detta har gjort mig ondt, utan har jag då hellre och med flit satt dem uti liksom åsyna förtroende af hela denna statshemlighet, medan jag gör mig ej det minsta besvär att få veta andras.

Från C. C. Gjörwell till fru Brite-Louise på Sättra.

Stockholm den 6 aug. 1798.

Denna gång skrifver jag, söta Brite-Louise, med oro dessa rader till dig, efter jag vid min hemkomst lördagsaftonen fick höra, att ditt bud varit inne och uthämtat öfverdirektören Hagström, i anledning af en lille Love tillstött sjukdom, hvilket så mycket mera bedröfvar mig, som din käre man är nu bortrest allt ner till Skåne. Dock vill jag hoppas, att sjukdomen snart går öfver, ty naturen har nedlagt uti alla unga kroppar en egen särskild kraft att återvinna hälsan; utomdess är den stora, så länge och så lyckligt bepröfvade läkarinnan fru Bribri ute hos dig. Bed henne blifva kvar så länge du behöfver henne, ty jag mår, Gudi lof, ganska väl och skall nog akta huset under hennes frånvaro.

Sedan söta mor torsdagsmiddagen hade rest, gick jag till majoren Arrhenius* och stod där fadder åt en till

* Herr Carl Axel Arrhenius, major vid Svea artilleriregemente och ridare af kongl. svärdsorden, min kära hustrus halfbror och son af kongl. sekreteraren Jac. L. Arrhenius, är en man af snille och naturforskare. År 1787 afreste han i början af sommaren med öfverdirektören Wadström och professor Sparrman till Frankrike, uppehöll sig tvenne månader i Paris, anträdde en sjöresa till ön Gorée och andra franska besittningar vid Senegalströmmen på västra afrikanska kusten. De hade hemlig instruktion af konung Gustaf III att utse något fotfäste för ett svenskt nybygge på samma kust till vår handels utbredande och förbindelse med den uti Västindien medels den där erhållna ön S. Barthélémy. Men denna både politiska och merkantila spekulation lyckades icke. Majoren Arrhenius återkom 1788 och tjänte sedan uti hela finska kriget. Han har en vacker både mineral- och snäcksamling. Sin mesta insikt äger han dock uti kemien och arbetar han nu på en kemisk handbok för artillerister, eller hvad de af denna vetenskap egentligen böra veta och använda. I anseende till dessa sina kemiska insikter har han ock redan vunnit ett rum ibland helgonen i den uti Tyskland årligen utkommande Almanach oder Taschenbuch für Scheide Künstler und Apotheker, hvar hans namn lyser årligen för den 24 sept. Han är gift med en dotter af den för sina besynnerliga både meningar och konstarbeten så allmänt kände kaptenen von Bilang.

kroppen ovanligt stor pilt, som också fick ett ovanligt stort namn, Carl Adolf Herrman; modern mådde väl. Jag fick göra bekantskap med fru von Bilang, som bar barnet, och en hennes son, som far till sjös. Hon berättade mig den ledsamma händelsen, att en hennes äldre son, som också far till sjös, är ännu sedan halftannat år fången i Tripolis, allt sedan vi fingo ofred med den hundturken. Nu i år söker samme major Blessingh, med hvilken vår Don Carlos for 1794 till Alger och Livorno, och som nu är i Medelhafvet med en fregatt och en kutter, att aftvinga Deyen i Tripolis en dräglig fred. Jungfrufadder var svåger Widegrens äldsta dotter af förra giftet, Hedde-Sophie, åt hvilken jag stått fadder; hvilket jag fann särdeles, att vi nu bägge på en gång skulle vara dopvittnen, jag åt en kär nevö och hon åt en kär kusin. Dopet förrättades af regementspastorn Aurelius, som måste blifva vid handboken, och vi således samfäldt hjälpas åt att bortsvärja utur det lilla kräket själfve Hin Håle, som haft den ohöfligheten, att genast taga det i sin besittning. Men sedan allt detta var väl beställt, tog också herr Aurelius en ganska glad min på sig och gick uti sin höflighet till slut så långt, att han anmanade den blygsamme ungkarlsfaddern, artillerilöjtnanten Kunckell, att bära sockerkronan, hvilken låg öfverst på konfektkorgen, med sockerkransen till sin här förenämnda moitié, som också med ett litet brydsamt ansikte tog emot kronan, då den numera encouragerade kavaljeren behöll kransen. Sedan också denna — denna så roliga ceremoni var fullbordad, lyckönskades, tackades, bockades och negs på alla sidor.

Väl plägad gick jag ifrån barnsölet till Holmbron, och satte mig uti en båt, som förde mig till glada stränder på både Vermdön och Lidingön,* där jag, nästan solo, hade

* På Vermdön var jag på det så välbelägna värdshuset Hasseludden, som ligger under säteriet Kummelnäs, just på halfva vägen emellan Stockholm och Vaxholm, eller en och en half mil ifrån hvarterda stället. Där ser man ock alla de fast oräkneliga skeppen, som gå till och ifrån Stockholm, hvilket i förbindelse med kringliggande landskaper, uddar och gårdar, ibland hvilka det ryktbara Bogesund dominerar, gifver en den härligaste utsikt.

ganska roligt, njöt den vackra naturen för mina sinnen och det så lycksaligande lugnet för mitt hjärta; hade i synnerhet en den skönaste stund på ett ställe, som heter Bredvik, där landets frukt skördades, och det nya gräset efter sista regnet betäckte alla fält, och då vädret tillika var ganska varmt, njöt jag således på en gång våren, sommaren och hösten. Döm till min lycksalighet, och huru ljuf denna känsla var för mitt hjärta, att vandra så trës-pastoralemt, med frid och oskuld uti dessa parker, skild från stadens buller. — —

Jag kom hem klockan sju, och hade ditt bud kort förut afrest. I går var jag hela dagen hemma och hade endast vännen Forssgren hos mig till aftonen. Nu sitter jag på mitt magasin vid Tyska kyrkan och skrifver dessa rader.

Calle mår ganska väl; och ifrån Stafva har jag haft ett mycket godt och ömt bref, men tillika oroande, ty hennes käre Lindahl har likalades rest ifrån henne, men på flera månader, ty han har anträdt en utländsk resa. Att han ärnar resa genom hela norra Tyskland, det vet jag så mycket säkrare, som han fått begärda bref af mig till herrarna Wieland, Schlözer, Meiners, Schütz, Adelung, Campe, Eschenburg, Hufeland, och Nicolai; men ho vet, om han icke färdas längre? Jag har ingen del uti denna resa, som jag dock förmodar ske för affärers skull; men att den därjämte har litterära bekantskaper till föremål, slutar jag af förenämnda bref och däraf, att han bjöd både herr Leopold och mig att följa med på denna resa, hvilken han ensam ville bekosta; men jag har gjort mina långresor ifrån mig, och behöfver hvila, dock med oafbrutet arbete till dödsstunden. Nu går jag för att hämta någon liten ny kraft på Solituden för morgondagen.

Hälsa söta mor och sekreteraren Björkegren ganska mycket. Gud låte mig snart få goda tidningar om lilla Love! Alltid lefver jag

Min egen så älskvärda Brite-Louises tillgifnaste

PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 16 november 1798.

Ack! Min egen allra käraste Stafva, hvad du är god på allt sätt, på ett sätt, att jag ej kan med orden uttrycka nog lifligt, hvad mitt hjärta känner för dig!

För några dagar emottog jag ifrån dig presenter till både söta mor och mig, bägge dyrbara och angenäma, och hvarför vi ej nog kunna tacka dig.

Söta mor var så sjuk, när jag fick paketerna, så att jag först i förgår kunde lämna henne det sköna och fina, till färgen så vackra sitset till en hel klädning. Hon var då bättre och satt på sängen, samt Calle och jag vid ett litet bord utmed och åto middag inne hos henne. Till slutet af vår middag lät jag Calle inhämta paketet. Han bröt det och lämnade sitset åt söta mor, som snart gissade, ifrån hvilken hand det kom. Ömhetstårar voro de första och vackraste tackoffer, som hon hembar dig för denna förnyade attention. Vi talte sedan mycket om dig, din mans långvariga resa, med hvad mera er bägge kunde angå. Söta mor skall visserligen, kanske med första post, skrifva dig till, men hvad hon gärna ville tala med dig, kan du utom dess lätt föreställa dig. Hon hälsar dig oändligen.

Hennes svaga nervsystem plågar henne och oroar oss beständigt.

Jag, Gudi lof, har ännu hälsan, och har med kölden fått en dubbel både kroppens styrka och sinnets munterhet, så att min don Pedro — unga, raska och vackra gossen — knappt kunde i förmiddags följa mig, då vi gingo öfver nya Norrbro till Staden. Men så göra också dina mig skickade stärkningsmedel mycket till saken, hvad kroppen beträffar, äfven som din vänskap, ditt hjärtelag så ganska mycket upprätthålla sinnet hos din gamle far. Jag kysser dig midt på din lilla vackra mun, ja, jag tager mig med

detsamma en liten oskyldig kyss på ditt sköna, om idel godhet och ömhet talande öga. Jag tackar dig af hela hjärtat för det så öfvermåttan goda chokladet och de icke mindre goda sockerstängerna du skickat, allt recepter för bröst och mage, som också skola med allo flit och åtlydno nyttjas.

Uti utbyte får min Stafva, men blott för sin vittra smak, herr Kosegartens nyligen utgifna skaldeverk, en präktig upplaga. Du finner uti dem dels höga dels ömma kväden. Målningar af det romantiska Rügen, hvar skalden bor, uttryck af faderns och vännens känslor, kort sagdt: du skall finna uti detta arbete mycket, som skall blifva en utvald föda för ditt hjärta, rymliga fält för din bildning att bevandra, mycket för tanken, ändå mera för känslan.

Ja, allra bästa Stafva, också jag längtar högligen efter bref från din John, och, om jag ej får något i morgon, skrifver jag om tisdag till vår kommissionssekreterare i Frankrike, herr von Brinkmann, som du känner sedan vår Djurgårdssejour, att han skall underrätta mig om vår vandringsmans lefnad i och afresa från Paris. Emellertid vilja vi uppsända trogna suckar till höjden för hans beständiga väl, hans lyckliga och snara hemkomst. Glöm ej min vördnad till din kära svärfar. Måtte han ännu länge lefva! Farväl!

GJÖRWELL.

Från C. G. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 30 november 1798.

Gud vare lof! — Detta är vårt första gemensamma utrop — att vår John Lindahl är återkommen och uti dina armar. I nästa vecka skall jag skrifva honom till, ber dig hälsa med hela min glädje öfver hans återkomst och hinner icke heller mera än skrifva dig dessa rader till, dock beledsagade med några stycken utur en ny och ung skalds

första kväden. Herr Hummel i Göteborg börjar visa sig till sin stora fördel och ger oss hopp att bli en af våra bästa poeter. Hans språk behöfver dock mera granskas, hans vers bör på några ställen flyta lättare, och tanken tolkas otvungnare. Huru sant och skönt han kan måla, utvisa de afskrifna ställen. En sådan ton, ett sådant maner blifva väl med tiden rådande öfverallt uti hans arbeten.

Söta mor hälsar och tackar dig högligen för ditt kära och vackra bref. I morgon väntas Louise in ifrån landet för att bli stadsbo ett par månader. Förlåt, jag skrifver ej mera, ty jag måste till staden och magasinet; där är väl icke så roligt, som att sitta i länstolen och skrifva sin Stafva till; men affärer måste skötas, för att ostörd kunna njuta nöjet. Tusen hälsningar till din kära man. Jag omfamnar er bägge af allt hjärta.

GJÖRWELL.

Till fru Almquist på Sättra.

Stockholm, den 28 januari 1799.

Min egen käraste Louise.

Med glädje har jag förnummit dig vara med din Love och August lyckligt framkommen till Sättra, och må där ganska väl. Mången högtidsdag njöt mitt hjärta under din härvaro, i synnerhet var aftonen den 10 mig högst behaglig, ty både din man och vår Lindahl tillbragte den hos oss, och uti hvilket sällskap du, såsom då återkommen ifrån din lilla resa, utgjorde hufvudämnet för allas vår glädje.

Din Love, denna sköna och kvicka gosse, som intagit alla för sig, och då han tidigt yttrar så mycket snille och

ett ovanligt minne, lär snart den tid nalkas, då han bör få föda för dessa hos honom af natur och föräldrar nedlagda gåfvor. Hvad blir väl då kärare för mig än att, efter min kännedom, lämna honom tid efter annan de böcker i handen, som passa för hans år och yrken. Se här en bok att börja med*; flera skola efterkomma. Gud välsigne detta barn — ett i sanning rart barn, — alla hans studier, ja hela hans framtid!!! Denna bok gifves och denna önskan göres på Carldagen.

Jag glömde fråga huru du fann söta mors porträtt? Det är alldeles af enahanda beskaffenhet med det Stafva har i sitt förmak, där hon också har kopia af det original hvilket du äger.

Jag innesluter mig uti din beständigt goda och ömhetsfulla åtanka, äfven som jag alltid och af hela hjärtat lefver —

G.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 14 juni 1799.

Hoppas att min sista söndagslektyr ingått; se här en ny! När jag har så tid, skrifver jag helst till min Stafva om fredagarna på det du må få mina sändebref om söndagen, då du ock har mera sinnesledighet att uppbygga dig med dem. Denna gång skall det ock blifva en mäktig uppbyggelig epistel, såsom tillika innehållande ett helt kapitel utur den så lärorika boken: *der Greis am Grabe*; dock snart får du åter råka honom uti de gladaste parker och drickande de gladaste skålar. Allt hafver sin tid och sitt mått, och när hvar sak njutes på rättan stund och på rätta sättet, så är ju allt såsom sig bör och all förargelse undanröjd. Men till saken.

* Kronprinsens barnabok, med kopparstick, uppl. 3. Stockholm, 1778, oktav.

Jag kan dock icke bättre komma ifrån denna min relation än då jag låter den se ut som en journal för *hela fyra*, dagar, nämligen för den 8, 9, 10 och 12 juni, anno Kristi 1799. Denna krönika lyder då, såsom följer:

Den 8 juni, Böndag. Var om förmiddagen på den så väl belägna, nu så blomsterrika, med så många trädgårdar och plantager öfverallt försedda Skeppsholmen, samt hos den åttiofem år gamla, men ännu skäligen raska arkiater Schützercrantz, som genom sina fönster, öfver en i full blomma stående trädgård ser både segelleden och Djurgården. Han låg på sin soffa och läste à l'antique uti Joh. Arndts Sanna Kristendom. Jag lånte af honom hans fars signet för att låta sticka mig ett dylikt, dock utan döds-kallen, blott med den öfriga sinnebilden af ett nedbrinnande ljus och öfverskrift: *Aliis inserviendo consumor*, eller *jag för-täres till andras tjänst*. Det skall dock först, välförståendes om jag då lefver, blifva fullt färdigt anno 1801, och detta årtal då tillgraveras. — Eftermiddagen klockan emellan sex och sju var jag på Salen, dit jag merendels alla Böndagar går, för att medbedja den härliga litanian, samt deltaga uti förbönerna för konungen och landet.

Den 9 juni, söndag. Klockan mellan nio och tio uti Kungsträdgården; satt på bänken vid koret af Jakobs kyrka, för att afhöra den mig alltid så mycket både behagande och rörande kyrkomusiken. Midt för ögonen hade jag den nyss utspruckna bosqueten eller planteringen af unga träd, således tredubbel jouissance för öga, öra och hjärta. Gick hem, tog ett ömt afsked af fru Bribri, som då reste med don Björkegren till Sätra; en resa, hvilken hennes svaga hälsa så väl behöfde, till så kära vänner och på så vackert ställe, samt uti denna allt förfriskande årstid. Många välönskningar och hälsningar medsändes. Efteråt åkte jag med don Forssgren till Solna, där jag ej ännu i år varit, för att hälsa på min graf. Bägge lindarna vid densamma, som don Carlos ditplanterat, voro oskadda och stodo helt gröna. Jag satt under slutet af gudstjänsten på själfva grafven och skådade den så sköna och lugna landsbygden,

hvar åkrar och ängar genom sin fågring just prisade skaparen, som öppnat sin välgörande hand, hugnat jorden med regn och önskeligaste väderlek. Efter gudstjänsten lät jag bära ut min bänk, som alla somrar står framför grafven mellan de bågge träden, satt på densamma en liten stund, och gick sedan genom den mörka Solnaskogen förbi Norrbacka till vagnen. Jag var mycket rörd under hela denna hvila och vandring, samt undföll ej sällan en stilla och ljuf tår mitt öga vid de så tillhöriga som högtidliga betraktelser jag då gjorde. Man må icke vara rädd för döden, blott undanbe sig de svårare kroppsplågor och lidanden, som den gemenligen närmast föregå, men med rörelse tänker man dock, helst vid vissa tillfällen, på sin och de sinas förvandling. Önskande under det jag satt på grafven, att någon af mina barn ville efter min död underhålla densamma. Åt middag hemma solo med Forssgren. Efter middagshvilan kom bror Lindahl ifrån Uppsala, hvar han besett biblioteket samt hälsat på herrarna Thunberg, Auri-villius, Ödman och flera, med hvilken åtskilligt samtalandes. Än ytterligare framvisades på en gång både mina och hans samlingar. Han gaf mig kära bref att läsa från Stafva, och jag njöt ett stycke af det fina sockerkandi hon förliden vinter skickat mig, ty jag hade fått en elak hosta sedan några dagar. Om aftonen gick jag med herr Forssgren på spektaklet, men hade där föga, nästan alls intet roligt. Aftonen var skön och ljus, åt litet, och drack ett glas bittersvatten för att lätta bröstet, lade mig, och njöt en god hvila.

Den 10 juni, måndag. Affärer hemma och i staden om förmiddagen, for därifrån i båt öfver till Djurgården, vandrade där och efter mitt uppsåt helt allena — ty då är jag alltid till mitt hjärta och dess känsla sällast — uti de blomsterrika parkerna, satte mig under min heliga ek vid Djurgårdsviken, läste i dess skugga brefven af den 3 och 5 juni, plockade blomster, lade några af dem uti det förstnämnda brefvet, gick så fram till Kumlander, åt i n:o 8, allt solo.

Den 12 juni, onsdag. Åter en dag just efter min smak. Bittida efter vanligheten uppe, för att denna årstid snart sluta korrekturer med hvad mera till dagsverket hörer, och såsom jag står klädd klockan tio att gå ut, kommer don Björkegren in allena från Sättra, och fågnar mig med den agreablaste bulletin de famille, eller huruledes alla, och ibland dem i synnerhet min käraste Bribri, må ganska väl, njuta landet och vänskapen just i rågadt mått, samt lärar min hustru bli där kvar öfver söndagen. Nu blefvo mina fjät dubbelt lättare, och jag beslöt göra mig just en glad dag. Min nyss antagna medgångare och tjänstesven, en elev utur tyska skolan, som heter Axel Fredrik Gillström, men som jag kallar: *mein lieber Fritz*, tog samma morgonen sitt inträde uti sysslan. Jag oeh Fritz gingo åt Ladugårdslandet och togo i vägen en tafla, som bars till Solituden och exalterades där, till icke ringa prydnad för inre rummet och glädje för mitt öga. Såsom jag var väl i ordning och ärnade läsa ett af Virgilii herdekväden, med den öfvermåttan sköna uttolkningen och förklaringen af den så rätt vittra herr Voss i det så vackra Eutin, står min don Juan Frodell, på golfvet, inkommen ifrån landet, för att om aftonen spela kammarpagen Theodor. Que faire? Le mieux d'aller au Parc. Bravo! Vi hoplade dock först en mycket oskyldig intrig i anseende till hans syster, mamsell Sophie, hvilken skulle om eftermiddagen komma efter, som också just lyckades. Allt väl beställdt vandrade vi glade, talte hvad oss behagade, sågo och njöto den oss på alla sidor omgifvande så rika, så sköna naturen, till dess vi kommo till hvilostället under den heliga eken. Där tryckte vi hvarandras händer, där, där, uti dryadens närvaro, förnyade vi våra löften. Liten stund tysta, uppfyllda, liksom öfvervåldigade af den känsla, som allt nu ingaf oss, tog jag sedan upp min taskbok, för att genomögna de papper jag medtagit hemifrån, då ibland dem fanns ett skaldebref af *vänneren Granberg till vänneren Hummel* i Göteborg. Det lästes och åhördes med största både nöje och rörelse. Huru herr Granberg vet berömma sin vän, göra hans

snille och sitt hjärta rätt, och med detsamma sig själf så älskvärd! Våra ögon vattnades flera gånger, då han skrifver om sig själf, och då jag vet, med hvilken känsla allt detta skall läsas af min vänskapen så högt dyrkande, af dess sällhet så gärna lifvade Stafva, så bilägges ock en afskrift af detta i sitt slag just sköna kväde. Att se min unga och glada vän så rörd under denna läsning, var ej en ringa vällust för mitt eget hjärta. Hans snille, hans état föra honom midt upp uti världsbullret med alla dess scener, men sig själf lämnad söker han helst vänskapen och ensligheten, bäge njutna i landets sköte. Sedan vi således mättat oss af alla dessa syner och känslor, gingo vi fram till Kumlander, åto en kleines ländliches Mahl uti n:o 8, hvarefter jag gick till Solituden, och han till Dramatiska skådespelshuset, dit jag sedan efterkom och såg honom spela sin roll, såsom en af konung Fredriks i Preussen kammarpager. Jag gick hem, nöjd med hela dagen, och lade mig uti hvilans armar.

Och härmed kan nu också vara allt nog, för att bereda dig till en tjanlig sömn. Således god natt!

— — — — —

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 26 juli 1799.

Min egen allra käraste och så älskvärda Stafva.

Hvad du är *högst söt och god*, som uti sista brefvet säger dig vilja komma hit upp och göra ett besök på *Solituden*; det vore att icke allenast hedra, utan ock försköna detta rum, men *när* infaller den sälla, ja den *sällaste* af alla mina återstående dagar?

En attendant måste jag, bästa du, göra dig en liten beskrifning om ett därvarande *altare*. Att rummen äro

klädda med böcker och taflor har din John ofelbart berättat dig, men om deras liksom heligaste ort får jag härmedels lämna dig följande, till särdeles uppbyggelse för bägges vår pastoral andakt författade, berättelse. Ena väggen vid fönstret uti större rummet äger följande prydnader. Midt på densamma lyser bröstbilden af en den skönaste yngling, en yngling alldeles uti grekisk stil, uti likhet nog nära den afmålning, som Anacreon gifver på sin Bathyllus. Denna oval är omgifven af de utsöktaste estamper af Gessners landskapsstycken; dels uti antik, dels uti modern smak, af hvilka förra jag här blott vill nämna *gracernas*, dessa tre så väna mörs bad, därunder besökta af en nymf, som bär dem en korg fylld med de skönaste frukter, samt den taflan som visar samma gracer, dock här med en lätt slöja omkring lifvet, utmed en fontän, hörande huru den vingade kärleken spelar på en dubbel pipa. Bredvid synas, äfven af Gessners både tecknande och etsande hand, *Jupiter* förvandlad uti en svan, som begär få njuta älskog med Leda, konung Tyndari gemål, då hon badade sig; *Apollo*, Jupiters helt unge son, som dödar draken Python; och *Ganymedes*, den sköne ynglingen, huru han blef af Jupiter själf förvandlad uti en örn, uppryckt och förd uti gudarnas hof, hvar han blef öfvergudens eller Jupiters älskling. Under dessa högre bilder synas den af *Priapus*, rest under en hög *ek* och uti en den gladaste park, hvar hjordar gå i bete. Denna eljes så kallade trädgårdsgud var son af Venus och Bacchus, hade således ärfvt mycket farliga egenskaper för oskulden; men dyrkades icke desto mindre uti staden Lampsacus, sedan dess invånare måste återkalla honom, och hvarom den kvicke herr Demoustier skrifver uti sin mytologi. — — — — —

Under ynglingens porträtt står ett bord, hvilket jag kallar för Solitudens altare, ty därpå ligga de skönaste konstens och smakens offer, som jag äger. Jag uppräknar dem uti den ordning de här finnas. Till grund ligger i all tillbörlig måtto Sveciæ-verket, det vackra exemplaret på stort papper, som kännaren Warmholtz samlat; därefter

Hogarths taflor, graverade af Riepenhausen och förklarade af Lichtenberg; så ett häfte gravyrer, hörande till praktupplagan af Wielands arbeten; vidare Tyska landskaper af Günther, Schlenckert, Engelhardt och Veith, uti fyra häften, häruppå Svenska vyer af herr Linnerhielm och Vitterhetsförsök af fru Linnerhielm; samt öfverst Gessners femtio-två vyer uti Schweiz, i ordning efter tiden lagde af herr Linnerhielm och uti egen grön portfölj förvarade. Framför detta altare emottages ofta min dyrkan, helgad åt naturen, vänskapen och smaken. — Hvad säger nu min Stafva om allt detta? Skulle du icke hugfällas, att äfven vid det samma hembära naturen och konsten din gemensamma dyrkan.

Om söta mors lyckliga lefnad på Retraiten behöver jag ej mycket skrifva, sedan du läst förenämnda bref. Jag är hos henne minst alla tors- och söndagar. Vännerna Björkegren och Forssgren, utomdess våra vanliga husgäster, såsom mera lätta gångare, äro där oftare, ty märk mitt kära barn, att jag är hardt nära mina sjuttio år, och att vägen till Retraiten är netto tre gånger så lång, som den till Solituden. Att Don Carlos är där ofta, det förstår sig. Han är själfva guldgossen och på sitt sätt egendomsherren. Du må tro, att söta mor mår där just väl och lefver alldeles uti sin egen fria, glada och lediga smak. Bevars! Alla mornar sätter hon sig uti en båt och far tvärt öfver till Långholmstullen, för att i egen person upphandla fisk, mjölk och bär; men grönt får hon utur herr Apelquists trädgårdar, ty man lefver där också physicalement très-pastoralement. Kött fås knappt här inne uti hufvudstaden, om hvars brist Dagl. Allehanda nästan dagligen framlägger de för våra magar sorgligaste bevis.

Tillfogar blott hälsningar och famntag ifrån

Din gamla

PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 24 jan. 1800.

Min egen lilla Stafva får ändå i dag det lofvade förtroendebrefvet, ehuru först göromål nödga mig i förmiddag till staden, och sedan måste jag äta middag hos herr krigsrådet grefve Snoilsky, som nu bor åter i sitt hus längst ute på Ladugårdslandet och där Solituden är, ty hans son, min käre vän, grefve John, reser om några dagar till Uppsala och vill att vi ändtligen skola än en gång äta tillhopa. Men underlåta att skrifva till dig kan jag alldeles icke, och det så mycket mindre, som jag bör besvara en mig högst oroande sak uti ditt sista bref. Du klagar öfver din syn, och frågar huru det är med min. Herr arkiater Westring bör om dina ögon, icke om ditt hjärta rådfrågas, ty det är nog både godt och friskt, äfven så vackert som dina ögon; men då dessa äro hjärtats så intagande både afbild och tolk, så är jag tillika med alla Norrköpingsbor, högst angelägen därom, att dina ögon alltid måtte äga och behålla sitt afundsvärda och dominerande välde, och jag oafbrutet få *egenhändiga* skrifvelser ifrån min allra käraste Stafva.

Hvad mina ögon åter beträffar, så kunde deras historia bli skäligen lång nog, ty gunås! de hafva varit, fordom väl förståendes, just ett par skalkaögon. Men för att blifva allvarsamt vid den saken, hvarom nu är fråga, så, i den tiden jag satt i gudarnas råd och förde deras bud, eller var en Merkurius i Sverige, grep denna funktion an min syn så starkt, att jag ofta besvärades af svarta fläckar, hvilka sväfvade uti allehanda figurer för mina ögon i luften, och bragte mig på den ängsliga misstanken, att få svarta starren, som skulle inträffa, när den svarta fläcken behagade stanna midt för den skälmska ögonpricken, pupillen kallad. Men se, fläckarna hade den höfligheten att efterhand vandra allt vidare bort och sväfva omkring uti andra

himlarymder. Emellertid hade jag aflagt snus — ty till min ungdoms odygder hörde ock det att snusa — såsom det otäcka tobakspulvret, med hvilket ingen af mina unga gossar får proppa näsan full, drog vätskan ifrån det torra ögat, och jag har utomdessa alltid haft en het och upp i hufvudet stigande blod; hvadan ock ingenting varit för mig hälsosammare, än att ofta tvätta hufvudet, i synnerhet ögats region, med kallt vatten, hvilket jag än i dag gör flera gånger. Detta var det naturliga, enkla och sunda medlet. Men härtill fogade jag ett artificiellt, det att bruka konserver eller sådana glasögon, som icke gjorde objektet större men bevarade ögat för nötningen af de ideliga korrekturerna, som då redan, äfven som nu, dagligen och stundligen förföljde mig. Men jag räknade dock alltid på att bli blind, helst om jag skulle, för mina synders skull, bli så lastgammal, att jag uppnådde anno 1800. Men hvad hände? När jag bodde på Kaptensudden, hände sig en dag — kan dock icke nu så noga minnas, om det var före eller efter den dagen, då din John kom till oss och försåg sig på den lilla oskyldiga och täcka landtflickan — att jag ej hade mina konserver till hands, men det var något som jag absolut ville prompt läsa. Då tänkte jag, jag ger katten glasögonen och skall bjuda till att läsa ändå, och se, jag läste ganska väl dem förutan, såg bättre med mitt eget öga än med det lånta, och ifrån den stunden har jag icke haft brillor på näsan, utan sitter om sommaren midt i solen och läser fint tryck, hvilket för trettio år sedan varit platt omöjligt, om det ock gällt att frälsa mitt lif. — — — — —

— — — — — Sitter ock nu alla aftnar och läser vid en vaxljusbit, och läser utan glasögon Dagligt Allehanda och Hamburgske Correspondenten, med samma lätthet, som det stora abc uti själfva boken med tuppen uti. Således, kära Stafva, rådfråga nu själf dina ögons bedrifter, och jämför dem med de minas meritlista, och förnim huru vida de äro i släktskap med hvarandra. Är ditt hufvud sujet för torrhet och hetta, så tillstyrker

jag kallt vatten; äro dina ögon åter rinnande eller för mycket fuktiga, så fråga din läkare.

Hälsa din käre John och tacka honom för sina remisser med gårdagsposten af både skrifna och tryckta papper; äfven skall du mycket, mycket tacka herr assessorn Schenbom för sitt gunstiga bref, som också kom med gårdagsposten. De skola i nästa vecka och, såsom jag hoppas, till bägges nöje besvaras.

Gud bevara din syn! Lå mig veta hvad du brukar. Må på allt sätt väl, önskar af hela hjärtat

Din tillgifnaste

PAPPA.

Bilaga.

Året 1800, *nyårsdagen*.

Tidigt vaken, *tacksam* suck till Gud.

Glas Mallaga: årets skål, dess lättnader och nöjen. Fru Bribris välgång. Barnens.

Socker, biscuit: den 10 febr., 26 maj, 24 juni och 5 dec. 1799, dessa söta minnesdagar.

Nyårsönskan hos fru Bribri. Gud förläne henne styrka att väl vandra detta år igenom!

Hälsning på det kära herbarium för 1799, rangeradt i museum efter sin kronologiska ordning, bestående uti buketter, gifna af fru Bribri den 28 jan. och den 24 juni, tvenne blomster skickade uti bref af fru Stafva, och det sköna gräset, plockadt af mig själf på den sköna 5 dec.

Läsning och revision af herr Hachenburgs predikan på söndagen den 5 jan. för konungen och drottningen, dem Gud välsigne!

Läsning uti Leben Spangenberg's och Boileau's sjetta satir. Slutet afskrefs uti minnesboken med tillämpning på mitt läge.

Middag med don Carlos och herr Björkegren, som besökt och begåfvat den fattiga prästänkan vid Spinnhuset.

Middagshvila.

Hamburgske Correspondenten och Allgemeine Zeitung, komna med sista posten.

Läsning uti herr Jacobis Vitterhetsallmanacka, eller Taschenbuch för 1800 börjades, och tre i musik satta sångstycken: an die Natur m. m. uttogos, för att, jämte de bägge vyerna, tagna af herr Clarke uti Norrland och Lappland, sändas såsom en nyårsgåfva till fru Stafva i Norrköping.

Athénée, denne forntidens Bayle, B. I. kap. 18, och grefve Stolbergs Reise: Brevet om Turin.

Besök af don Forssgren sent.

Frid i själen och stillhet i sinnet ägdes hela dagen. De behöfvas i förråd, när man måste gå stormar och olyckor, kanske under ett helt år, till mötes. Den omkring mig rådande ensligheten fullbordade dagens sällhet. Gud vare lof!

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 21 febr. 1800.

Se här, bästa du, kommer nu den lofvade idyllen! Den läses ofelbart af dig med både öga och hjärta, den kunde också kommuniceras med fru grefvinnan Schwerin. Ack! Hvilken stor och, om jag vågade tillägga, kär nyhet, att denna lika så vördnadsvärda som vittra fru kommer att bli om vintern stockholmsbo! Det blir då för mig en stor både heder och glädje att få uppvakta henne. När jag åter får litet mera sinneslugn, det vill säga, så väl efter slutad riksdag, ty detta slut verkar på oss alla, som efter mitt ackords afslutande med herrar kuratorerna uti din kära svärfars hus, så skall jag ej underlåta, att äfven med bref uppvakta fru grefvinnan på Husby. Förenämnda idyll ber

jag dig dock gömma, ty jag torde snart nog begära den tillbaka för ett behofs skull, som då skall sägas, helst jag ej har tid att låta min medhjälpare göra däraf en ny afskrift utur den lilla täcka boken,* som jag fått till låns af fru bergsrådinnan Norberg, hvilken alltid frågar efter dig och alltid ber så mycket hälsa.

Gud vare lof, att dina ögon blifva något bättre. Måtte jag kunna säga detsamma om vännen Björkegrens ögon! Det lär tyvärr gå långt ut, innan han kan läsa och skriva, jag lider obeskrifligt öfver denna olycka, som är tillika vår egen, ty han understöder så mycket mitt hus, hvilket han så ädelmodigt gjort, allt sedan augusti månad förlidet år, då olyckstidningen ingick ifrån Norrköping. — Söta mor snusar intet, om icke då och då en liten pris Havanna tages, mest för att fördela en slags flussaktighet, som sätter sig i hufvudet. Louise snusar alldeles intet. — Jag stiger upp nu om vintern med dagen, ty jag kan omöjligen om morgnarna arbeta vid ljus, men så snart våren nalkas och gifver oss längre dagar, så stiger jag upp klockan sex, ty min bästa arbetstid är morgonen och förmiddagen. Alla årstider lägger jag mig sent eller efter klockan tio. Jag har en alltför god, jämn och stilla sömn, en af de välgärningar, som förlänga mina år och underhålla mina krafter. Jag lär väl drömma, efter det vi kalla själ ej sofver; men minnes aldrig någon dröm, hvilket också vittnar om en rolig sömn. Matlust och matsmältning äro alldeles icke heller att klaga öfver; äfven som jag kan gå skäligen långa vägar och stiga mina tre trappor, utan någon särdeles möda. Om min hälsa vittnar utomdessa bäst den årsräkning ifrån apoteket Lejonet, som jag i dag fick och går ej högre än till tre rdr trettioåtta skilling, men af hvilka läckerheter jag dock ej vet mig hafva njutit under hela året för en enda skilling. Således lär jag nu hafva besvarat alla dina frågor.

En stor lår med porträtter, estamper och böcker, och

* Damen-Calenden für 1800.

ibland dessa sextio verk af mina egna arbeten, väntar nu stundeligen på bonden, som skall medföra den. Såsom en vidare donation till din kära Johns bibliotek skall jag foga det af professor Krafft målade porträttet af kommerserådet baron Patrik Alströmer, denne min urgamle vän och välgörare, som nu senast visat sig allra mest vara det, då han på mig gör en så stor förlust, den han dock med ovanlig godhet bär, ehuru denne herre själf numera är försatt uti mindre förmånlig belägenhet, har bortarrenderat sitt, rättare sin sons, stora gods, Haneström, vid Göteborg, och bor nu uti gamla familjehuset i Alingsås. Detta porträtt ber jag må uppsättas uti det rum, som din John låter hysa mina arbeten, ty det är genom denne herres förskjutna medel, som en stor del af dem kunnat utgå af trycket. Det är ett förträffligen väl måladt stycke och har kostat med ramen tjugufem rdr.

Tack för dina nyheter. Efter herr assessor Schénbom håller så mycket af dig, och du af honom, var god nig och gif honom ett famntag, så uppfyller han min med dagens post gjorda begäran och skrifver mig intressanta bref till om så väl nyårsdagen som riksdagen i Norrköping, och alla andra edra märkelsedagar. Bevars, hvad den Norrköpingstidningen nu blifvit för ett rikspapper, och läser jag däri med förundran alla de snart oräkneliga kungörelser och publikationer, rörande det nu så märkvärdigt vordna Norrköping. Mig lyster höra, hvilken af riksfäderna vederbörande inlogera under sitt tak och kommer att bebo dina bägge så vackra förmak. Dock härom i sinom tid.

Det nyaste härifrån är, att kronprinsen redan åker ut för att hämta frisk luft och vänja sig vid klimatet. Det försäkras, att han skall följa med sina höga föräldrar till Norrköping. Vidare: Stockholms invånare få nu också alla dagar på kungens stallgård beskåda kröningstvagnen, stor och präktig, men hvilken de stygga Norrköpingsborna få se tåga en toute pompe royale öfver sina gator till och ifrån det Guds hus, där smörjelsen kommer att för rättas. Ibland har det fallit mig in, att kröningen skulle

ske uti den antika, venerabla och så spatiösa Linköpings domkyrka. Men sker den nu uti S:t Olof, så kommer denna kyrka att få en ny illustration, som nog vida öfverväger den af salig biskop Filenius invigda och af honom så kallade helige Listen uti eder stadskyrka. Dock om denna högtidlighet framdeles.

Gud låte riksdagen slutas med konungens nöje och till rikets bästa, så få vi alla orsak att tacka Gud. Emellertid hvilat ganska mycket på detta riksmöte. Söta mor ber hälsa dig; äfvensom jag omfamnar dig af allt hjärta.

G.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 25 april 1800.

Tack söta Stafva, för ditt kära bref af den 16, vittra sändningar, tidningar och nyheter.

Calle fick ditt bref just som han reste i affärer till Åkers styckebruk, kommer igen i nästa vecka och skall då köpa den omskrifna hatten, men låt veta hvar den skall lämnas eller på hvad sätt den skall komma ner?

De bägge kröningspenningarna skulle komma med detta bref, men när jag kom till myntet, fanns ej en enda mera kvar, utan skola nu slås nya; fick löfte att få om åtta eller tio dagar, då de visserligen skola sändas.

Däremot skickar jag dig: 1) *ett porträtt*, som jag ber att du må uppsätta uti din Solitude. Det med alldeles lika lydande inskription sitter redan uti min uti det inre rummet. Dess vis à vis är silhuetten af fröken Adlerberg, som jag fick af salig Lidén. Således sitta nu *la belle Gustave* och *la belle Christine* mot hvarandra och alltid för min syn, dock så, att när jag sitter uti en af mina länstolar, har jag alltid *la Protectrice* och *la Procuratrice* af denna sälla boning för mina ögon, äfven som jag har öfver dessa

stolar den vackra estampen: *le dévot Hermite*, hvilken världs-föraktare och enstöring också valt till sin reträtt ett det skönaste landskap i världen, ja så alldeles skönt, att ett par unga flickor råkade gå där vilse och störa eremitens andakt, under det han stod och läste uti en efter all förmodan gudlig bok. Ja, de stygga flickorna — de äro just skapade till vår olycka. — 2) *Läsning för fruntimmer*, af en ung bearbetare af vitterheten. Detta lär vara hans första försök, och har han visserligen begynt med att söka damernas grace. Det underkastas dock härmedels ditt ömdöme; därmed skall ock fru Linnerhielm på Ebbetorp uppvaktas, hvilken författaren på ett ställe komplimenterar. Han är engagerad uti utrikesexpeditionen, och skall jag en annan gång säga hans namn med hvad mera honom angår. — 3) *Sten Sture den äldres äreminne* af herr *von Schantz*, också ett snille utur kansliet, och hvilket värdiga minne öfver en stor man också nu senast vann belöning uti svenska akademien. Detta är dock en lektyr, som därjämte sändes till din käre John. Fru grefvinnan Schwerin ber jag också må få del af detta vitterhetsarbete. Min allra ödmjukaste vördnad till henne förmäles alltid, när du är så lycklig och får uppvakta denna fru, som nu i alla afseenden intager främsta rummet ibland svenska fruntimmer.

Herr lagmannen af Stenhof skall visserligen hälsas; så väl han som herr sekreteraren Kullberg hafva varit hos oss och glädt oss med din välmåga, och sagt tusen höfligheter om dig och ditt hus. Den sistnämnde kallar jag alltid för Kullberg den *andre*. Han har en så deciderad talang och så mycket både takt och smak, att han kunnat skrifva en tragedie, *Oscar* kallad, som vunnit en Leopolds bifall, ja, man har ock sagt mig, beundran; det kallar man att börja stort: skrifva en tragedi och få mästartens loford.

Ber om min vördnad till förenämnde herr kansliråd och till herr biskop D. Wallqvist, hvilka bägge bo uti edert hus. Den senare uppvaktas kanske endera dagen med ett latinsk ode till de krigförande makterna, uti hvilken sång de uppmanas till att återgifva den härjade jorden, det

suckande släktet — freden. Författaren har äfven öfversatt detta sitt kväde på svenska vers — — — — —

Hälsa din kära John hjärtligen. Söta mor ber hälsa eder bägge. Hon känner tidens och hushållets tyngd, är vid svag hälsa, men vid gladt sinne, endast hon mår aldrig så litet väl. Hon har haft mycket besvär med min omflyttning uti ett annat och genom hennes arrangemang vackrare rum. Gud uppehålle henne! Hon är af förträffliga egenskaper; hon är mig omistlig. Aldrig skola vi nämna hennes namn, utan att i våra hjärtan välsigna henne. — Härmed slutar jag detta brev, det kan icke heller på bättre sätt slutas. Må väl!

G.

Inskriptionen bakpå porträttet.

Fru Gustafva Eleonora Lindahl,
dotter af kungliga bibliotekarien C. C. Gjörwell,
född i Stockholm den 12 mars 1769,
gift därstädes den 8 maj 1791 med herr Joh. Nicl.
Lindahl i Norrköping, där hon nu vistas.

Detta hennes porträtt är, efter det af herr professor Krafft 1791 målade, graveradt af herr ingenjören Berndes 1797. Det uppsattes den 9 april 1800 på Solituden med så mycket större rättvisa, som denna min kära dotter af egna besparingsmedel hyr åt mig dessa så angenäma rum.

Denna minnesskrift af tacksamhet tecknades påskdagsmorgonen den 13 april 1800 af

C. C. GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 6 maj 1800.

1) Tack, bästa Stafva, för dina kära bref, men jag har nu i flera dagar varit så orolig, och är det ännu för dig, i anseende till biskop Wallqvists så hastiga död, och hvad detta beklagliga dödsfall medförde för allt både bekymmer och besvär för dig. Gud låte detta nu vara öfverståndet för er bägge!

2) Var god och lämna med många tacksägelser bilagda kvittens till din kära John. Nu äro alla mina små utgifter till fullo betalda, till och med de bägge kröningspenningarna, som jag hoppas kunna skicka med nästa bref.

3) Hälsa vidare vår respektable vän, herr assessor Schénbom, som jag också med första skall tillskrifva. Bed honom emellertid fortfara med dagjournalen.

4) Tack för svaren ifrån både dig och din John på mina sista frågor. Jag ville nu allra helst blott göra en enda fråga: När blir riksdagen slut? Välförståendes snart och godt!

5) Calle har redan köpt och afsändt hatten; skall ock köpa guldspetsarna samt om allt själf skrifva.

6) Kanslirådet Leopold var genast hos mig och fägnade mig med hälsningar och goda tidningar. Gifve Gud att den ena af dessa snart måtte gå i verkställighet!

7) Den mig sist skickade blomman ligger redan i förväg på Solituden, och uti årets herbarium, emellan de blåsippor, jag själf plockat på Djurgården, och de orangeriblomster jag fick här om dagen af fru grefvinnan Snoilsky.

8) När du härnäst skrifver, så tillfoga, på särskildt papper samt såsom bilaga, en fullständig berättelse om biskop Wallqvists dödsfall, orsaken till detsamma, själfva tillgången och om hans begrafning. Den kan aldrig blifva trovärdigare än af din hand.

9) För Guds skull akta dig och din Johns hälsa! — Här är ännu rätt sjukligt och dör mycket folk, ehuru värmen stigit till anseelig höjd.

10) Jag fick här om dagen ett paket med några och trettio hvita vaxljus ifrån dig och har tagit emot detta som en gåfva ifrån din kära och goda hand, åtminstone till vidare order. De skola, ifall de tillhöra mig, i höst visserligen påminna mig bägges eder godhet, så ofta jag vid deras klara sken sitter och läser uti mina så högt älskade böcker.

11) Nästa depesch skall väl innehålla några dels vittra, dels förtroendepapper för min Stafvas geheimebyrå. När riksdagen blifvit all och mina kära barn återvunnit sitt lugn, skall jag hugfällas att sända mera utur min skatt — hvad säger jag, — utur mina papperskamrar.

12) Söta mor mår väl, har blott en piga, är ute och handlar själf samt styr för hushållet här hemma såsom en rättskaffens matmoder. Gud uppehålle henne länge vid gladt sinne och skäligen krafter! Hon ber hälsa af allt hjärta. Mån väl!

GJÖRWELL.

Från fru Lindahl till C. C. Gjörwell.

Norrköping, den 4 juni 1800.

Min så mycket älskade söta far!

Jag tackar så mycket för brefvet af den 30 maj, och för meddelandet af bror Carls bref, hvilket jag i dag afskickar. För löftet om noterna tackar jag tusenfaldt.

Min John har varit öfver pingsten på Finspång med ett par af sina vänner, men jag var hemma som en liten husfader, just såsom min pappa plär vara ibland. Jag har känt mig så lycklig här hemma allena, att jag ej en momang har leds. Ack! bara jag vet, att min John har roligt, är jag så glad, så i själen lycklig, — men när jag tror, att

han ej har det, är jag i ett kval, att jag känner en sorts melankoli, det värsta af allt. Jag bibehåller och känner annars alltid en munterhet, som jag ofta själf undrar på — känner mig aldrig mjältsjuk, jag söker följa sunda principer, och min pappa är den, som med sin så goda moral hos mig nedlagt dessa föresatser. Äfven har jag läst och läser ännu ofta Hufeland; aktar mig för allt, som kan föda nervsjuka, och aktar mig för alla känsllosamma intryck; det gör att jag lefver lugnt och gladt mina dagar. Ofta, ofta önskar och ber jag den allgoda försynen för min Lindahls sällhet, som han ock aldrig kan mista något af hela min kärlek, äfvensom för min älskade far och mor. Har några goda vänner, dem jag ibland ser. För öfrigt lefver jag som en liten verklig filosof och prefererar Solituden framför allt; ack, huru sälla, huru ljufva äro icke dessa ögonblick! — De dagar jag lefver med mig själf och allena, de fly så fort, att jag vet ej hvart! Ej någon mjältsjuka eller misantropi är hårtill orsaken; ack, nej, men denna så ljufva frihet, som man med sig själf äger att få göra det som mest intresserar och få slippa ej sällan, att hjärtat och örat såras af så mycket, som lämnar efter sig intryck, som ofta länge oroa och smärta, — med ett ord: ofta och merendels känner jag i sällskap en ledsnad, som jag vill söka dölja, men fåfängt kan hindra mig att känna, det är ej någon föda för själen eller känsla för hjärtat. Där- emot är jag på det högsta road af en vacker pjes, och en vacker konsert sätter ofta alla mina känslor i rörelse och skänker hjärtat de ljufvaste intryck som länge efteråt glädja. Ack! Musik! Musik! Huru förtjusar den hela min själ! — Jag glömmer allt, hela lifvet, ja hela min varelse, då jag hör den. — Min käraste ockupation är, då jag förtroligt får sitta och med pennan kommunisera mina tankar till min söta John, min älskade pappa, och till min ömma bror Carl.* Ack, då är jag som i en helt annan värld. — Se bara, min egen sockerpappa, huru hela mitt hjärta ligger

* Herr kungl. sekret. Jonas Carl Linnerhielm.

öppet! Den minsta tanke säger jag — endast en söt och öm far kan hafva tålamod att läsa och höra allt detta. Hälsa mycket min lilla aimabla mor, och glöm aldrig sin

STAFVA.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 6 juni 1800.

Glada dagen, den 29 maj 1800. — — — — —

Mycket och hela dagen roligt. Vädret förträffligt, bitida uppe, expedierade affärer, skref en billet doux till don Juan, med bilagda sköna verser, köpte vid utgången hemifrån tvenne oskyldiga landtbuketter af oxläggor och liljekonvalje, en åt goda fru Bribri, som jag lät lilla vackra flickan bära upp, den andra åt nådiga grefvinnan Snoilsky, hälsade i vägen på Äppet, uppvaktade grefvinnan och aflämnade buketten, annonserade hennes son, grefve John i Uppsala, såsom skald, skickade depeschen till don Juan, fick prompt ett godt svar, skref på Solituden éloge öfver fru Widström och hennes erotiska sånger, gick så upp till don Juan, som visade mig sina mest färdiga sångstycken för fru Stafva Lindahl samt öppnade sin byrå och drog fram de bägge lådorna fulla med geheimeskripturer. Gossen var vacker som en dag. Vi aftalte Fiskaretorpsresan och smakade par avance den dagens många söta nöjen. Sedan gick jag med båt öfver till Blasieholmen, mötte don Forssgren med ritning af ett lusthus, kom hem, fann lilla fru Bribri så mycket god, att hon tillagade en kraftig Domprost åt gubben att trösta sig med under hennes frånvaro på Sättra; vandrade strax efter middagen förbi teatern, där biljett köptes, till staden. Jag hvilade på parterren, hälsades af en ung och vacker blondin, som

satt sig i löfsalen. Själfkrafd gaf hon sig i tal med mig, följde och mötte mig med sina blåa, tillika skalkaktiga ögon på flera ställen, sade mig slutligen sitt hemvist uti Bollhusgränden, men jag gick icke desto mindre ganska ärbart till magasinet och förseglade där en stor och behaglig depesch till urgamle vännen och välgöraren baron Patrik Alströmer, bar den på posten, råkade i återvägen på nya bron öfverståhållaren grefve Ugglas, hvilken talte, då som alltid, vänligt och förtroligt med gamle Gjörwell, äfvensom jag prisade mig lycklig, att nu få, såsom stockholmsbo, lefva under hans milda spira. Efter detta glada tal och afsked uppnåddes jag af unga kontoristen Hellsten, som kom ifrån Djurgården och hade samma väg till Tanddoktorn, som speltes. Vi försågo oss vid uppgången med litet sötsnask, hade mycket roligt under hela det lustiga spelet. Mamsell Inga Åberg, ensam uti hela pjesen af sitt kön, etalerade också med allo flit sina förföriska behagligheter och sjöng med all möjlig grace, äfvensom herrar Deland och Hjortsberg täflade att surpassera hvarandra uti narraktigheter, samt slutades allt med en komisk balett af Delands komposition, som speltes första gången, och uti hvilken åter Hjortsberg, klädd såsom en ärkejakobin parmi la jeune bourgeoisie, dansade med Inga Åberg, hvilket kära par också skördade de mesta handklappningarna. Vid utgåendet fick Gustaf Hjelm ett handtag — och jag gick hem en af naturen äfven förskönad sommarafton, genom den uti sin första fågring stående Kungsträdgården samt njöt en söt hvila. Få dagar hafva haft så många succesiva nöjen för mina sinnen, och följande morgon bar mig John Frodell de af honom i noter satta trenne fransyska sångstyckena. Visorna, som han själf valt, äro mycket vackra, och skola bifogas; men alla säga, att hans noter äro mästerligt väl skrifna; de skola med det första afgå till den mig så kära handen i Norrköping. Således äfven här uti ombytligheten allt glädje, allt tillfredsställelse *ibland*, midt ibland hindren och motgångarna. Dessa böra bäras och öfvervinnas, men härtill fordras krafter, och för att

äga dem i förråd till de mulna och tunga dagarna, böra de samlas under de ljusa och lätta. Jämvikt i allt bibehåller allt. Tillägger slutligen den statsmaximen af den nya sedeläraren vid Auras strand:

Nej, må vi glömma
hur stormig vintern var;
i minnet gömma
blott glada dar!

Choreus.

Resan till Fiskartorpet verkställdes den 4 juni uti det skönaste väder och på Optati dag. Klockan sju gick jag hemifrån genom Kungsträdgården, och klockan åtta var jag med min unge följeslagare. don Juan, vid Ladugårdslandstullen. Vi gingo ganska långsamt och under förtroliga samtal till Fiskartorpet och Skuggan, hvilka härliga belägenheter han, ehuru stockholmsbo, aldrig ännu sett. Våra ögon och sinnen njöto en obeskriflig vällust vid åsynen af allt detta och den nya naturens dels blomstrande, dels utsprickande fågring på alla sidor. Men för kroppen njöts intet, utan, sedan vi vandrat och beskådat, vände vi klockan elfva om, gingo sedan öfver stora flacka Ladugårdsgärdet, förbi Laboratorium och Fredrikshof till Djurgården — och gissa? — klockan tolf stodo vi på gården hos Kumlander. Också var unge don Juan högligen förundrad att finna mig utan minsta hvila kunna på sjutionde året gå så mycket och sista timmen så fort, att han knappt kunde följa mig; men också huru lycksaligt smakade det att få sitta i N:o 8, få en sup, en god abborre och äta vår lilla måltid, dricka vårt lilla kvarter uti tvenne runda timmar. Dagens skål och lösen var: *Lagom och länge!* Vi skildes åt vid Solituden, där jag, efter en hälso- och lätt hvila, läste uti mina goda böcker, samt fann vid hemkomsten före mig: *Le Nouveau Paris* par Mercier

och Leben der Königin Marie-Antoinette von Montjoye. Jag var skyldig den unge virtuosen en höflighet för notskrifningen, och jag kunde ej göra det bättre än att på detta sätt dela med honom själf en rolig dag; men för att öka välfägnaden så skänkte jag honom en bukett för hans nuvarande eller tillkommande flicka, bunden af herr Choræus vid Auras strand — — — — —

*Från C. C. Gjörwell till John Frodell.**

Låt veta, huru snart jag kan få de begärda sångerna satta i noter för klaver? Kom ihåg att uti dem skall råda mycken både känsla och harmoni, dock i förbindelse med någon liten öm mjältsjuka, cette douce mélancholie, qui réhausse si bien les charmes d'une beauté. De sändas sedan till det fruntimmer, hvars sköna afbild du sett på Solituden, af hvilken för mig så sälla retraite hon är la procuratrice & la protectrice. Var gunstig och visa, att du kan välja med smak ibland de hundra sångstycken, som du känner, och att du snart frambär dessa, så mycket äfven för ditt eget hjärta behagligare offrande, som de läggas på tacksamhetens altare, för att af min vänskapsfulla hand öfverlämnas till ett fruntimmer, hvilket äger alla deras vördnad, som känna henne.

* Skickades till dottern i Norrköping på samma gång som brevet af den 6 juni.

Från C. C. Gjörvell till fru Lindahl.

Stockholm den 20 juni 1800.

Också denna postdag får du, bästa Stafva, föga mer än bilagor, men jag anser dock denna här tillfogade af mycken vikt, äfven i anseende till dig, efter du så nyss lärt känna biskop Wallqvist, som både bodde och dog uti ditt hus. Se då här mitt sista bref till honom och hans till mig, och ber jag, att de läggas till dina förtroendes-papper. Jag har lofvat infinna mig, efter riksdagens slut och lugnets förnyade början, under ditt tak med dylika papper, och af dem blifver dagens depesch den första. Innehållet talar för sig själf. Salig biskopen hade de utmärktaste förtjänster, och en fast karaktär. Hade hans egen kroppsbyggnad icke varit hans största, hans farligaste fiende, så hade den hedersmannen ännu, sina ohöfviska vederdelomän till trots, lefvat, verkat och mycket både nyttigt och godt fullbordat. Nu hvile han i ro, medan minnet ökar sig dagligen till rättvisa och lif för honom. Saknaden ensam blir en talande röst för honom inför eftervärldens domstol. Nog sagdt.

Jag sände dig sista gången skålar, druckna för konungen och drottningen, så väl i Norrköping som i Abo. Låt mig ändtligen veta, hvilken skrifvit de i Norrköping sjungna? De äro rätt vackra, ty de äro sanna, versen flyter lika lätt med vinet; och då känslan, detta hjärtats så värdiga språk, härtill kom, så saknades ock ingenting uti denna svenska glädjebetygelse. Hade jag melodien till denna Bacchi så tillbörliga sång, skulle min don Juan sjunga den för mig, när vi någon gång dricka ett glas tillhopa. Uti magister Choræi skålar råder mera tanke, mera akademisk stil, men meningen är lika vacker och lojal. Ack, måtte vi alla vara tacksamma emot Gud, som uti denna tid gifvit oss en *sådan* konung! Hvarje god undersåtes dageliga bön bör för den skull vara: *Gud bevare konungen!*

Nu, sedan allt vidare kommit och kommer på förra foten i Norrköping, ämnar jag ock belasta ett fartyg med mitt transportgods. Då får din John det af professor Krafft målade och i förgylld ram infattade porträttet af den redelige och välgörande friherre Patrik Alströmer samt den grundlärde professor Porthans i Åbo edition af finska biskopskrönikan med väldiga kommentarier: ett verk hos oss utan all like, ett mäktigt stort band i stor kvart. De äro presenter för din Johns galleri och bibliotek. — — — — —

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 8 juli 1800.

Ändtligen, bästa lilla Stafva, vill en soupçon af sommar infinna sig hos oss, och jag har hastat i morgonstunden till den sälla, så lugna boning, hvar jag skrifver dessa rader. Regn, regn, nästan beständigt, antingen hela eller halfva dagar. Äfven i dag föllo några droppar under hitgåendet, äfven allt till i dag har köld och nordanblåst härskat i luften, tvungit marken och hindrat löfven på flera träd att spricka ut. När landshöfdingen Bedoire, som i många år var vår konsul och agent i Lissabon, kom hem och jag mötte honom under en promenad, första sommaren han var här ånyo, just på vägen emellan Kaptensudden och Blåporten samt berömde vår vackra sommar: Ack, käre herr assessor, var hans svar, tala ej om vår sommar, ce n'est qu'un soupçon d'été, dont nous jouissons dans ce pays-ci. Medger, att man i Portugal och Sverige måste äga olika långvarig värma; men så är dock herr Bedoires utsago för denna sommar alldeles sann, åtminstone har det varit så hittills. I söndags ville jag vandra till Solna kyrkogård, men kunde ej komma dit för oväder; i försöndags hade jag en den skönaste förmiddag på Djurgården och hvilade där en stund uti min nya Solitude

men kunde för regn om eftermiddagen knappt komma hem ifrån denna min vanliga Solitude. När jag nu gick hit i dag, tog jag vägen öfven kyrkogården*, och som själfva kyrkan var öppen för att vädras, gick jag in uti detta Guds hus, vandrade där helt allena och göt där en tack-sam tår, under det jag stod på den sten, som täcker salig arkiater Hallmans ben. Han ligger uti sin salig faders hvilorum midt på stora gången, och jag läste på stenen: *Doktor Johan Gustaf Hallmans graf*. Jag kände med lifligaste rörelse saknaden af en så trofast vän, en så kunnig läkare. Hville han där sött, var min önskan. Hvilka grafmonumenter jag med detsamma besåg ute på kyrkogården, skall jag en annan gång berätta dig. Mellan grafvarna såg jag fjärilen flyga och suga blomstren. Ack, hvad jag gärna unnar dig lifvets glädje och sötma, du vackra varelse, var min tanke; men med detsamma blef betraktelsen så naturligt förd af hans förvandling på min egen. Snart skall väl ditt öga tillslutas, och då icke mera skåda naturens skönhet, men du också då njuta hvila; — jag tänkte vidare: då skall också den lastande både tungan och pennan hvila; en dag efter denna föra de väl ett annat språk. Under allt detta njöt jag mycken lycksalighet, den lycksalighet som åtföljer den sälla friden, det trygga samvetet. Uppfylld af dessa tankar och känslor gick jag några steg vidare, och jag var i det rum och vid det bord, hvar dessa rader nu skrivas till min käraste Stafva.

I går var här i huset en fête de famille, eller de bägge yngsta grefvarna Snoilskys, tillika tvillingarnas födelsedag; och, såsom den var i förbindelse med lyckönskan öfver hofjunkaren Dalmans eklaterade förlofning med en fröken von Segebaden så blef jag ock bjuden, för att deltaga uti denna dubbla glädje. Gud göre vår sentimentale vän lycklig! Hans sinne behöfver det, måtte bara hans hjärta vara byggdt för njutningen af den jämna glädjen! Nu är

* Min Solitude är på Ladugårdslandet och Storgatan, icke långt ifrån kyrkan.

han åtminstone öfvermåttan glad. Jag hade just samma dag fått med posten n:o 29 af Åbotidningarna och uti det införda *Blommor till de sköna* af den nye behagens skald hos oss, herr Choræus, då jag ibland dem afskref denna:

En hvit törnros åt Charlotte.

En ädel oskuld utan flärd
är lika sällsynt i vår värld,
som denna blomma var för mig;
jag fann blott en; den ger jag dig.

och bad den lycklige fästmannen skicka den såsom en bukett till sin så tillbedjansvärda fästmö. Till dig sänder jag hela blomsterkorgen, som åtföljer brefvet.

Ack, hvad det fägnar, ja hjärteligen gläder mig, att en gång med säkerhet få höra fröken Adlerberg vara förlofvad, och det med en välbesuten baron Fleetwood! Blifve hon så lycklig, blifve de bägge så lyckliga, som jag önskar och så gärna hoppas! Välj du själf åt henne en blomma utur förenämnda korg; men jag skickar hela kransen, som jag ber dig, jämte min vördnads- och glädjesförmälan, öfverlämna.

Ack, min sötaste Stafva, hvad vi böra på alla händer vara nöjda och glada, att din vördnadsvärda svärfar fick öfverlefva ett hederligt och godt slut på den olycka, som ändå skulle drabba hans ålderdom; och hvilken heder inför hvar man, hvilken tröst äfven under själfva dödsstunden för din käre John, att härtill hafva varit förnämsta medlet! Dock, hvad hade också en sådan, en med så mycket arbete allt sitt goda förvärfvande fader att vänta af sin ende arfvinge? Reciprociteten var här ädel och kristlig på ömse händer, nog sagdt.

Nu, min egen bästa Stafva, hafva vi också ett mycket *nödvändigt* ord otaladt med hvarandra. Du vet, att alla de af mig utgifna böcker och alla mina manuskripter genom köp efter min död tillhöra din käre man; men som jag är gammal och går uti det sjuttionde året, så vill jag

efterhand, och medan jag ännu lefver, lämna ifrån mig det, som jag kan umbära. De tryckta böckerna må vara uti din Johns boksamling, ty sedan jag gjort på de ned-sända en bibliografisk förteckning, så glömmet jag dem alldeles, men handskrifterna däremot ber jag få alla lämna uti ditt förvar. De skola komma till dig efterhand, dels i förseglade, dels i oförseglade konvoluter. De förra öppnas icke medan jag lefver, de senare må du och din John gärna läsa, men också sedan försegla samt lägga till de andra konvoluterna. Men *huru* ville min Stafva förvara dessa papper? De böra förvaras uti en *lätt flyttbar järn-beslagen* kista, så att, på all händelse af eld eller annan våda, de kunna både snart och säkert bärgas. Har du någon sådan? Hvarom icke, vill jag skicka dig en sådan. Vidare: *hvar* ville du sätta den? Jag såge helst uti ditt eget bibliotek eller läsekabinett. Om allt detta ber jag min Stafva gifva mig uti dess nästa bref fullkomlig upplysning och försäkras; så skall du ännu i sommar få början af dessa samlingar. Märk, bästa du! Bankokommissarien Bergius, professor Lidén, riksrådet grefve Rudenschöld och själfva konung Gustaf III hafva, under många lås och förseglingar, nedsatt sina papper uti banken och Uppsala bibliotek, men under villkor, att ej öppnas förr än omkring trettio år härefter; jag däremot lämnar en god del af mina papper ifrån mig uti min lifstid och att få öppnas af mina barn ett år efter min död. Kan man af mig mera begära? Huru med dessa papper, en gång alla uti eder ägo, vidare förfaras skall, förmäler min disposition, af hvilken I bägge skolen få vidimerad afskrift, så snart jag fått ditt svar och jag afskickar första remissen af denna min käraste kvarlåtenskap. Så mycket härom för denna gång.

Hälsa din John och herr assessor Schénbom. Mån alla tre väl!

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm den 30 dec. 1800.

Ingalunda skall detta år gå till slut, utan att i tankarna och med känslan omfamna och välsigna min egen lilla Stafva, samt sådant med pennan tolka. Gud uppfyller alla mina önskningar för och öfver dig uti det *nya år*, som du samma dag börjar, då dessa rader hos dig ingå. Söta mor instämmer med ändå ömhetsfullare känslor uti samma önskningar.

Ditt *porträtt* af herr Carl Bossi hafva vi alla sett; allas röst är: att målningen är skön men du mycket vackrare. Dina fina ömma anletsdrag saknas mer än mycket. Hvilken bredd af ett starkt fruntimmersansikte har du icke fått, hvilket du likvisst alldeles icke har. Såsom sagdt: konsten är af en mästareshand, men naturen, tycket, det egna dig tillhöriga har den icke tillräckligt kopierat. Stor skada! Din John har det nu i sina händer och lär ofelbart visa det åt alla sina härvarande vänner.

Vår vän ifrån Ebbetorp kommer nu snart till Olivehult, således ock till Norrköping, där blir kanske bäst, att låta honom få se porträttet; ville sedan gärna höra en sådan både *kännares och väns* omdöme. Själf måste du skrifva honom till på Vexjö och Kallsnäs, ifall det ej redan skett, låt ditt hjärta föra pennan, det är den bästa sorgebetygelse, som kan göras och som han önskar*. Bifoga då till någon distraherande läsning mitt långa bref med de fransyska verserna uti. Mitt korta bref till honom beledsagade jag med många diverse papper af olika innehåll, allt för att distrahera honom ifrån tanken på och känslan af sin så stora, sin rättmätiga saknad; men ibland dem var ett egentligen sändt för att trösta honom.

* Hans fru hade dött.

Hos fru grefvinnan *Schwerin* har jag ej ännu varit men skall väl fram på nyåret och vid ljusare dagar uppvakta detta förträffliga, i flera afseenden hos oss unika fruntimmer.

Det är den vackre *Mandorff*, som kommit öfver ifrån Stralsund, förmodligen för att jula hos sin far i Jönköping. Dock särdeles, att när hans förr så store och mäktige befordrare, hans excellens baron Reuterholm kommer till Stralsund för att där passera vintern, reser han dädan.

Gud vare lof, ganska liten känning, och det ganska sällan har jag af gikt, min hörsel börjar däremot aftaga; men *synen* — af allt det förnämsta — är ännu god, och det behöfves för den, som endast måste lefva af sitt läsande och skrivande öga. Mina kära barn hafva väl en plan, att minska detta mitt öfverträgna arbete; få se, huru resultatet blir. Med din kära John negocieras nu också i den saken; och på den händelsen kan jag expediera så mycket mera af mina handskrifter till bägges eder gömmo.

För den godhet du haft att välja godt *mjöl* och vara betänkt på dess uppsändande, tacka vi bägge dig ganska mycket. Det kunde uppgå med de bönder, som skola nedföra de af din John på Warmholtzska auktionen inropade böckerna.

När depeschen blir färdig om salig herr *Kraus*, skall den nedskickas för att likaledes begrafvas i lärdomsskrinet.

Brefvet till *Louise* är redan afsändt, och hon inviterad, att komma in på ditt porträtt och för att tillika omfamna din kära John.

Se nu, bästa du, är allt besvaradt, fastän jag vid årets slut har i dag haft och har minst tio bref att skriva. Det innelyckta till herr assessor Schénbom är du så god och med egen hand aflämnar. Jag omfamnar eder bägge af allt hjärta.

GJÖRWELL,

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 25 sept. 1801.

Förlåt, bästa Stafva, att jag nu först besvarar dina bägge sista kära bref, för hvilka så väl, som för din kära Johns med sekreteraren Stechhaus invisning, jag härmedels aflägger min mångfaldiga tacksägelse. Snart får din John en ny depesch för att lägga till de bägge sist sända uti ditt geh. arkiv, och härmedels följer men för din kära mans redan så talrika porträttsamling en ny rekryt, herr Hummel, stadsnotarie i Göteborg, författare ock skald. — — —

Fru Bribri flyttade den 16 in ifrån *Karlberg*, efter tre veckors vistande därstädes, och Gudi lof, med förbättrad hälsa. Hon bodde hos äldfrun och var omgifven af djurgården, trädgårdar och promenader samt vatten. Utom själfva slottet såg hon när som helst Hornsberg, Ulfunda, Hufvudsta och Eklund; också var hon ständigt ute i fria luften. För hushållet anställde hon generaltvätt uti den gent öfver liggande fatburen och gjorde uppköp af grönsaker. Jag tillbragte där mången rätt lycksalig dag, rodde dit och gick hem Sabbatsbergsvägen, njöt naturen, hvilat och läsningen. Några af högtidsdagarna vill jag här anteckna. *Den 6 söndag* vandrade jag genom trädgården, alléen och skogsvägen till Solna, satt på bänken framför min graf och i skuggan af de unga lindar don Carlos varit så god och planterat vid detta mitt hvilorum. Midt framför detsamma hvilat redan och sedan trettio år min forne kollega, assessor Nils Reinh. *Brocman*, född, som minnesstenen utvisar, den 1 nov. 1731 och död d. 25 maj 1770, således åtta månader yngre än jag — och dock så länge sedan före mig död. Denna sten höll på att luta till fall, och jag gaf kyrkvaktaren en penning för att gärda med mindre stenar om denna minnesvård af kanske vår siste antikvarius i fornstilen. Vi hade varit tillhopa disciplar i Lund af kanslirådet Lagerbring, och såsom han hade mera lärdom än jag, blef han ock före mig befördrad både till

syssla och lön; men uti sund kropp och nöjd själ var jag honom vida öfverlägsen. Hälsa hans bror, herr Stechau, och säg, att jag alltid skall hafva ett godt öga på dennes af honom satta minnessten samt vårda densamma. *Den 15* gjorde jag min slutvisit hos söta mor, och promenerade vi ett långt stycke fram i Djurgården mot Eklundssidan, för att där uti vilda skogen se en hög, men med träd och buskar öfverväxt klippa, hopfogad af stora, liksom remnade stenbrott, hvars hela läge och beskaffenhet hade något alldeles pittoreskt uti sig. Efter återkomsten och medan söta mor arrangerade vår pastorala middag gick jag till trädgården, satt där på en bänk och läste uti en vacker bok samt tog slutligen afsked från en promenad, som var mig så kär, en trädgård, som jag så ofta bevandrade om sommaren 1757, då jag bodde på själfva slottet hos markis de Puente, dåvarande spanska ministern. Hemkommen åto vi solo under glada samtal, och, efter njuten hvila, gick jag i sakta mak hem till staden, beledsagad ett stycke af kadetten grefve Gust. Snoilsky, bror till min grefve John. Under vägen mötte jag grefve Nils Cronstedt, guvernören vid därvarande krigsakademi, som återkom ifrån en resa till sin svärfar, kommerserådet baron Patrik Alströmer i Alingsås, som sedan om aftonen emottogs med stor ståt af sina unga militärer, äfven med ett fyrverkeri, hvilket söta mor således äfven fick åskåda, och hon så gärna ser. Hela dagen var en den skönaste höstdag: klar, lugn och varm. Nöjet på Karlberg ökades icke litet för oss bägge därigenom, att vi dagligen sågo för våra ögon de bägge stora flyglarna af slottet, till hvilka don Carlos gifvit ritningen, äfvensom till Neptuni tempel i trädgården.

— — — — Härmedels omfamnar dig af allt hjärta din dig alltid älskande

PAPPA,

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 10 nov. 1801.

Tack, allra bästa Stafva, för ditt sista kära bref och mina bägge par retur. Du är visserligen mycket god, som vill behålla äfven minsta brefflapp från min hand, men sedan du läst sådana i hast och illa skrifna papper igenom, så tjäna de ju ej till något, ty inom åtta dagar får du alltid ett sådant hoprafsadt papper igen; däremot, som du ock redan ser, få både du och din kära John bref för konvoluterna, hvarmed jag gärna vill kontinuera.

Se här en så naturlig reflexion ifrån min sida, angående mina bref till eder bägge, så väl inom som utom konvoluterna. I ären bägge mina kära både barn och vänner, i utgören min hjälp och min glädje — men i ären bägge utan barn. Ut i hvilka händer komma nu alla dessa bref en gång? Tänk, om jag skulle bli så olycklig och öfverlefva eder bägge, hvilken oro skulle då icke skynda mig uti grafven däröfver, att alla dessa bref och papper kommo uti obehöriga, ja kanske uti publika händer, medan *jag ännu lefde!* Ja, jag ville ej, att mina *blotta förtroendebref* skulle komma, *äfven efter* min död, uti någons ägo. Finner du icke allt detta rätt och billigt?

Jag hann intet med att samla och bevara allt hvad pennan kastat på papperet — och bevars, jag som uti femtio år skrifvit så mycket och till så många, hvartill tjänar det att gömma allt? Det som blott blifvit skrifvet för dagen och uti enskilda förtroenden, hvartill tjänar det, att sådant stannar uti andra, kanske alldeles främmande händer? Öfverlägg allt detta med din kära John och förfaren till följe af dessa i sanning sunda och nyttiga principer.

Af de konvolut, jag nedsänder, ser du själf, att jag har en princip och regel, som jag följer, hvad handskrifna papper beträffar, som skola en gång, efter allas vår död,

komma uti andra händer. *Historien, vitterheten, vänskapen* och *tacksamheten* äro de hufvudämnen och föremål, som öfverallt framlysa uti denna samling af handlingar och bref. Om det vore mig till görandes att fylla din papperskista, så vore den, bästa Stafva, längesedan öfverfull, men så länge jag lefver och förmår, vill jag lämna granskade handskrifter ifrån mig; och framför allt, mina käraste barn, märken det noga: det är af skyldig *heder och aktning för eder*, det är efter jag sätter ett så stort värde på eder, som jag således öfverser, granskar, rättar, rubricerar och upplyser dessa papper, äfvensom jag därigenom uppfyller en billig plikt emot mig själf och mitt, ehuru ringa, namn uti en framtid. Läggen nu allt detta på minnet och bedömen mig därefter.

Den unge och vittre vän, som umgås alla dagar uti vårt hus! — och du kan fråga hvad han heter? Det är ju don Forssgren. — Herr Lindegrens romaneska äfventyr har nu slutligen upplöst sig i så önsklig måtto, att han fått sitt förstånd igen, flyttat ifrån sin själasörjare vid Danviken, bor nu åter här på norr och låter lysa för sig och sin käresta, fröken Silfversvärd. — Stockholms parnass har fått en ny rekryt ifrån Göteborg, och då har jag ju också sagt dig hans namn; säg nu själf — helst du också håller af honom — om han icke heter Hummel. Han är nyligen uppkommen; och det är nu han, icke jag, som uppvaktar din geheimeportfölj med hans porträtt. Se här bilägges det, och ber han om sin okända vördnad. Han söker på allt sätt att komma i grace hos parnassens kung: få nu se, huru det går. Hos Sveriges kung har det lyckats honom ganska väl, ty sedan han höll det märkvärdiga talet öfver kronprinsens födelse på Göteborgs rådhus, och hans far var borgmästare i Göteborg, samt sonen åter uppvaktade konungen vid dess närvaro därstädes både sistlidne vinter och äfven nu i sommar med högtidskväden, vann han af Gustaf IV en både nådig blick och en auditörsfullmakt. Nu är han här och vill gärna stanna kvar. Han är ung, liten till växten, vacker, sinnrik, något mjältsjuk, mycket

benägen för vänskap, bär icke motgångar lätt, är något för stark uti omkast, är ännu Kantian. Han är mycket språkkunnig, har läst de bäste auktorer, äger mycken smak, är ingalunda känslolös för unga, tillika dygdiga skönheter; han har väl icke börjat med att buga för de höga; men sedan han nu trampat hoftrapporna, lär det sig väl.

Hinner icke mera för i dag. Omfamna din kära John på mina vägnar, och säg, att jag skall uträtta hans kommission i Uppsala. Mån bägge väl!

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörvell till fru Lindahl.

Stockholm, den 25 maj 1802.

Här får jag det nöjet att frambära ett offer åt ditt hjärta ifrån snillets hand. Herr sekreteraren Wallmark, som hört omtalas din smak för vitterhetsarbeten, ditt sätt att läsa dem uti en självvald enslighet, delad emellan läsningen, sången och de ömma toner, med hvilka du låter din luta tjusa örat — intagen af allt detta, bad han mig alldeles själfkrafd få uppvakta dig med sina öfversättningar utur forntidens skalder och vise, och att jag ville skicka dig detta hans nyss utgifna arbete. Det sker härmedels. Hans egenhändiga tillskrift bilägges själfva boken, och hvad jag uti densamma afskrifvit, ser du själf. Herr Wallmarks bref till mig innehåller äfven något om dig; och då det för öfrigt är så pastoralt, så vackert, läser du det ock säkert med nöje. Vill du nu låta herr Stechau uti boken afskrifva mitt svar, så har du hela den vänskapsfulla brevväxlingen på ett ställe; men afskriften af detta mitt svar skall jag be få tillbaka för att lägga den till herr Wallmarks bref.

Hvad nu åter denne min väns person beträffar, så är han prästson ifrån Halland — Dalins födelseort, har studerat i Lund och tidigt lärt de gamla eller så kallade lärda

språken. Snart öste han således utur forntidens renaste källor, de grekiska och latinska auktorerna, vann därigenom smak, lärde deras konst, odlade och prydde sitt medfödda snille; förenade med denna flitiga läsning, som alltid legat till grund hos ypperliga författare uti vitterhetsvägen, den af de nyare snillens arbeten, deras, som mest lyst på engelska, tyska och danska parnassen, och allt detta vid unga år, så att han föga var mer än tjugu, då han kom till Stockholm 1799 samt där genast gjorde min bekantskap, till följe af de bref han skrifvit mig till ifrån hemorten. Uti konvolutet N:o 2 finner du några af dessa bref. En yngling af så ovanlig språkkännedom, lärdom och smak tillstyrkte jag att taga engagement vid kungliga biblioteket, det han ock gjorde. Med förenämnde insikter förbinder han nu vidare en den ömmaste *vänskap*, en den mest öppna och känslofulla njutning af *naturen*; så att du häraf lätt kan döma, huru snart och lätt och lyckligt vi blefvo närmare förbundna. Han är dock vida lyckligare än jag uti naturens dyrkan, ty då jag blott med ett, med beundrarens öga, med en, med älskarens känsla skådar och njuter, ser och känner han allt dubbelt, ty han är tillika botaniker. — — — — —

— — — — Ung och kär, söker han en ung, vacker och beskedlig flicka, finner henne uti mamsell Isoz, dotter af en här varande fabrikör, begär hennes hand, får den med hennes hjärta, låter viga sig den 31 sistlidne jan., flyttar till en mycket väl både belägen och byggd landtgård, Norrsätra, en dryg svensk mil norrut. Där bo de nu, där njuta de lifvet uti lifvets vår, där realisera de alla de fabler och pastoraler, som vi andra merendels blott genom illusioner känna och tillägna oss. Hvad säger min Stafva om allt detta? Är det icke något eget, något alldeles ovanligt, — men dock så lyckligt! — Allt nog sagt till upplysning om skalden, och vännen och mannen, och, som jag förmodar, också snart om fadern Wallmark.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 18 febr. eller själfva Concordiadagen, 1803.

Det fågnar mig, att min lilla goda Stafva var nöjd med mitt sista bref. Jag lofvade då att snart komma ånyo, samt beledsagad med anakreonter och angeliner.

Anakreon bor redan under ditt tak, ty han förpassades ifrån mitt kansli redan för åtta dagar, och har du således gjort bekantskap med denna f. d. så glade och gode gubbe, men nu så bedröfvade och sorgbundne, att hafva miss-hagat konung Gustaf IV, ehuru han mente så hjärtligen väl, men blifvit oförsiktigt handledd till hofs och på en högtidsdag af personer, som hade bättre bort förstå sig på himmelens tecken uti detta för honom alldeles främmande land. Emellertid har nu denne *Anakreon* blifvit för alla tider ospelbar på Stockholmsteatern. Herr *Carl Stenborg* hade, med sitt glada, trinda och vällustiga ansikte, hans roll; och hvad det glädtiga lynnet beträffade sade han, att han ville däruti härma mig, och i synnerhet uttrycka det lycksaliga ansiktet, som han sade mig alltid bära. Jag gjorde mig också ej litet glad att en gång se en lycklig gubbe spelas, hvartill jag vore originalet. Se, den glädjen händer mig nu aldrig; men därför är jag ändå åter *mitt orginal* trogen, glad och säll — intill min lefnads kväll — så framt ej Jofur eller hans ombud störa mitt lugn och krossa min lilla hydda.

Nu till angelinerna. Förlidet år kom hit upp ifrån Skåne en ung vitter man, herr *Jöns Erik Angelin*, prästson och hvars salig farfader ärkedjåkne vid domkyrkan i Lund, var där min förste skriftefader, hvars andäktiga miner ännu uppbygga mig. Denne hans sonson är väl studerad, tillika skald, liten till växten, men med ett eldigt, eget ansikte, med en uppsyn, med ett språk, som båda uti honom en dristig rekryt på parnassen, som icke ärnar bli svarslös, som nog banar sig väg. Redan är han engagerad uti både

kansli och museum. Mig synes uti andanom, att han väl kunde med tiden bli en svensk Fréron; också kort sagdt: han är en motsats af vår gode Wallmark. Han står mycket väl hos hofintendenten Fredenheim, och det vill förljudas, att han af någon slags complaisance för denne sin förman gifvit sitt tillnamn en italiensk ändelse, ehuru den icke särdeles harmonierar med de bägge purt svenska förnamnen *Jöns Erik*, ty sedan den 4 jan. 1803 skrifver och trycker han sig för *Angelini*, enligt hans eget härom utfärdade manifest uti vår Inrikes tidning för i år n:o 2. Denna besynnerlighet åsidosatt, äger han dock mycken talang och mera vinner han. Som sagdt: oförfärad vågar han strida och täfla på vårt ädlaste vitterhetsfält, på den af Svenska akademien öppnade banan, för att en gång vinna den hos oss mest lysande lagern. — — — — —

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 3 maj 1803.

1) Tusen tack, bästa Stafva, för alla bref och depescher, äfven för hela Enontekis socken uti Lappland och för troendeepisteln utur skrinet.

2) Detta kan remitteras med de vanliga 7 Rdr. 24 sk., som ifrån ditt och din kära Johns ädelmodiga statskontor kvartaliter remitteras till torparen på Enslibacka.

3) Men däremot får också din kära man härmedels många tryckta ark in folio fulla med siffror till tusende sinom tusende. Han frågar: när de realiseras? Men se, detta har ingen kunnat säga mig här i Stockholm, men väl försäkras det i Hamburgska korrespondenten snarligen skola ske. Ganska godt!

4. Våren är ingången, din skål dracks också i lördags, af gamle glada pappa nti n:o 7. En mycket högstämd och uti Stockholmsposten införd vårsång af herr Anders

Carlson Kullberg, eller Kullberg den ärbare, skickas, till att försona detta mitt otillbörliga superi, och det så alldeles på egen hand samt på det sjuttiotredje året. Se då här skålarne, som voro: 1) Aux deux mânes. — 2) à la très bonne Bribri. — 3) à don Carlos. — 4) à Sättra. — 5) à Norrköping. — 6) aux Amis. — 7) aux Garçons. — Den åttonde à moi-même kan du placera hvar du behagar, dock välförståendes efter n:o 1. Ingalunda förgats före måltiden blomsterplockningen vid foten af naturens altare på en sådan högtidsdag: de utströddes genast framför Flora på Solituden. — Dock desert ifrån parnassen fattades icke heller, blott den adertonåriga skalden — den vittre ynglingen — saknades, för att tömma med mig ett glas, som redan den 2 mars sjöng så ljufligt uti Stockholmsposten om den *glade gubben* och slutar sitt kväde således:

än för mig blott återstår
 lifvets afton, några timmar,
 rörd jag än på lutan slår,
 än bland gamla vänner rimmar.
 Må jag nöjet sjunga få:
 minnas huru säll jag varit;
 glömma, att jag då och då
 äfven smärtans slag förfarit!

— — — — —
 När mig intet återstår
 och min dröm jag hunnit sluta:
målte vänskapen en tår
tyst bredvid min urna gjula!

5) Men att jag ej låter det bero vid skålar och Djurgårdspromenader uti solskensväder, så se här, att jag också satt första spaden i jorden, för att plöja, uppodla och beså söta mors tillkommande lifgeding, som består uti ingenting mindre, än uti hela Frankrike. Raillerie à part: detta arbete utgifver jag också efter min död, genom någon skicklig fullmäktig, till ersättning för det, att jag ingen

fyrk mäktat insätta uti våra eternella änkekassor. Bed dock Gud vackert, att jag får lefva så länge, till dess jag med egen hand får bärga de första kärftarna af denna åker uti fru Bribris proprie lada. Men hvad själfva arbetet och öfversättningen beträffar, så har jag också just i dag härom skrivit ett mäktat höglärdt bref till författaren, herr hofrådet Heinrich i Jena.

6) Den första maj inföll i år på en söndag: vädret var någorlunda vackert, men ej såsom om lördagen, då jag firade min första maj — ty jag rättar mig efter Guds väderlek, och ej efter stjärnkikeriets dag och datum, — således vandrade snart sagdt hela Stockholms stad, till fots och till häst, uti vagn och uti båt, till Djurgården. Där var också konungen, som såg mycket nådig ut, drottningen — den goda, milda och älskade drottningen — och de bägge äldsta kungl. barnen samt den glada hertiginnan. Med största möda men också med största nöje kunde man komma fram ibland trogna undersåtar och tillgifna åskådare. Söta mor betraktade all denna naturens och konstens härlighet utur sitt fönster på vårt lilla Bellevue, medan jag satt hemma och bad Gud för konungen, riket och freden, såsom det en gammal tjänare ägnar och väl anstår.

Också härmed dig Gudi befallad!

GJÖRWELL.

Stockholm, den 27 Jan. 1804.

Averterar mina kära barn i Norrköping, att don Carlos förlofvat sig med mamsell *Elsa Bromell*, just en skön flicka och ungdoms connaissance, dotter af en afiden assessor uti kammarrevisionen; och att det lyser om söndag första gången.

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 16 mars 1804.

Mamsell Elsa Maria Bromell — nu fru Gjörwell den yngre — är dotter af assessorn Carl Magn. Bromell uti kammarrevisionen, som dog 1782, endast omkring femtiosex år gammal, fick således ej nog se sitt hus till godo, som lämnades, i likställighet med så många andra redeliga och flitiga ämbetsmäns, uti svaga villkor. — — — — —

— Huru Calle först kommit i deras bekantskap minns jag ej rätt mera: men lärer skett genom en mamsell Rosalie, fransyska, den tid Calle bodde på Haga, och var han redan småkär i Elsa innan han reste till Italien. Ej underligt, jag var själf litet kär uti henne, ty hon är vacker, ser något — jag säger inte mycket — själfsväldig ut, och heter Elsa, ett skånskt namn, som jag också håller mycket af. Efter hemkomsten vaknade den gamla kärleken, och nu är den förvandlad uti ett giftermål, således allt godt och väl! — Så mycket bättre som de hålla just hjärtligen af hvarandra; hon är nästan till växten lika så stor som Calle, således icke något långt fruntimmer, men mycket trindlagd till ansiktet och något fetlagd till hela kroppen eller potelée, som det heter på fransyska, äfven uti det vällustiga språket. Också talar hon detta språk med mycken färdighet och äger på allt sätt det man kallar la belle conversation; såsom hon också mycket lefvat uti förnäma hus. Hon har mörkt hår, vacker hy, gråblå ögon, men goda, glada, lekande, en skön mun, mycket hvita tänder; vidare en lätt gång; hastiga rörelser. — Vill du nu veta mera, så kom själf upp, skåda och älska, ty det hör ihop.

Din tillgifnaste

PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 2 nov. 1804.

Tack, bästa du, för dina sista bref jämte det ifrån den adle och vittre vännen på Ebbetorp. Af detta ber jag om afskrift, äfven i anseende därtill, att det innehåller något om det höga besöket i Kalmar af en roi sans terre.

Att du hyst och fägnat den så vördnadsvärda fru bergsråddinnan Norberg, har mycket gladt mig. Hon förtjänade en den lyckligaste — tillika en stilla — lefnad och likväl är hennes öde att hafva måst emigrera ifrån en hederlig och välmående släkt samt sedan dela sina sejourer emellan Moskva, Petersburg, Stockholm och Köpenhamn. På din begäran bilägger jag hennes bref till mig jämte svaret; men om hvilken depesch du behagar läsa promemorian.

Se nu, min lilla goda Stafva, äro vi åter norrmalmsbor och inflyttade ifrån Kaptensudden. Således har du, efter vanligheten, att fordra räkenskap för flera dagar, för mina sista högtidsdagar, hörande till min pastoralkalender. Denna min redogörelse lyder således.

Den 17 oktober. Högtidlig dekoration, middagstiden, uti mitt gröna, så sälla rum med sitt ena fönster, uti hvilket, såsom sinnebilder af tiden och upplysningen, hängde öfverst min klocka, och under densamma reste sig mitt hvita vaxljus. Å ömse sidor stodo verkligheter: på ena sidan ett glas med blomster, plockade uti min parterr och på den andra en tallrik med äpplen; samt framför allt detta lågo de helt nyss ifrån fru Stafva erhållna sköna blomster, allt detta dubbelt lysande och fägnande, ty middagssolens strålar förhöjde hela denna syn, förljufvande min känsla. Fru Bibi tyckte också mycket om denna min filosofiska och pastorala arrangement; men påminde endast att upplysningen var släckt, välförståendes mitt hvita vaxljus. När aftonen nalkades, lade jag fru Stafvas — denna också

så stora blomsterväns — blommor, jämte det tillhöriga brefvet, uti sitt eget konvolut med påskrift, och fogade det till de öfriga uti mitt herbarium. — — —

Den 20 oktober. Tog afsked från Solituden. Ännu en vacker sommardag. Sedan jag ätit en glad middag hos herrskapet Snoilsky, sutit ihop med salig grefve Johns fullmäktig, grefve Nils, mycket vackrare — men blir dock aldrig han — och hört grefve Fredrik spela mycket väl på klaver, medtog jag ifrån mitt högtidsrum följande blomsterkonvoluter, med dessa sina påskrifter: 1) *sista* blomster och löf plockade på Djurgården och burna till Solituden, på konungens namnsdag, den 6 nov. 1802. Så länge varade den blida väderleken det året. 2) *Heliga* blomster, plockade under ensam och lycksalig vandring på Djurgården den 19 aug. 1803. — Härtill vill jag foga utur minnes-almanackan: solomiddag uti n:o 8, hvar jag drack dagens skål af gladt trofast hjärta för mina konungar Gustaf III och IV, utomdess min egen särskilda räddningsdag för 31 år, ty utom den mellankomna revolutionen hade jag varit ett af de första offren. Jag sjöng för den skull med liflig känsla:

Gustafs skål!

Den bäste kung som norden äger!

Om förmiddagen lästes på Skeppsholmen, om eftermiddagen bevandrades Djurgården, hvar de *blå* och *gula* blomster plockades, som förvaras med sin utanskrift på Solituden. Härligt väder och skön dag på allt sätt! — 3) *Ijäriln på sin parad-säng*, konvolutets påskrift lyder således. Då jag den 20 oktober 1804 tog ifrån Solituden de blomster, som jag där uti fönstret, vid Floras och Pomonas fötter, efterhand nedlagt, och ibland dem äfven en blomsterkvast, som goda fru Bribris hand åt mig plockat och hopknutit, fann jag en fjäril, som blifvit kvar uti rummet, när jag gått bort och igenläst fönstret. Den hade sökt på blomstren sin föda, men, i brist dels på den, dels på vatten, på själfva blomsterhögen uppgifvit sin sista lätta andedräkt. Den var af en vacker både färg och teckning, samt låg där liksom på sin lit de parade. Den lilla varelsen syntes mig hvilat där i fred och

ro. Nu ligger han också öfverst uti denna sin likkista, men för mera högtidlighets skull hvilat åter hela denna blomsterbädd på den estampe, som jag lät gravera till den patriotiska katekesen, föreställande en bikupa med de på ett vackert landskap honung samlande bien, och hvilken åter har till underlag en kolorerad ritning af en stor blomsterkvast af en ung Hult, elev uti akademien. På detta alldeles pastorala sätt lades denna fjärl uti hög söndagen den 21 oktober 1804.

Den 21 oktober. Söndag, tog afsked af den heliga eken, satt uti dess skugga, besåg hela det mig omgifvande så vackra landskapet, njöt luften med fri andedräkt, njöt friden i mitt bröst, lugnet i mina sinnen, besökte uti hemvägen mitt orangeri, och fann där ännu en nyss utsprucken blomma, en klocka, på hög stängel, besökte vidare den nyligen uti hagtornsbusken upprunna eken, kom hem, gjorde ännu en ganska rik blomsterskörd uti parterren, och nedsatte min fjärl uti blomsterhög. Solen gick nu första gången ned söder om Storkyrkan men också uti moln, bjöd oss således vända om till staden.

Den 23 oktober. Det skedde i dag. Åt vanlig solo-middag och uti n:o 7; vandrade sedan, under tacksamt afskedstagande, öfver Djurgården och Skeppsholmen, hem till Regeringsgatan, hvar jag bredvid mig uti fönstret har den ännu med full fågning blomstrande sammetsrosen, hela standet, hämtadt ifrån parterren, satt med dess egen jord uti en blomstervas.

Den 24 oktober. Städade jag mitt museolum i vanlig ordning med böcker och blomster. Uti ena hörnet af fönstret satte jag den lilla enkvist med sina bär på, som fru Bribri själf bröt åt mig under den sista promenaden på Djurgården. Af medtagna blomster uti parterren gjorde jag en ring och lade midt uti densamma ett stort vackert äpple, som dagligen allt mera mognar och med hvar dag får en skönare färg. Men detta äpple kostade mig ock tre skilling, så dyr är frukten i år. På samma sida uti fönstret hänger porträttet af naturens höfding, Linné, fadern,

graveradt efter den uti sitt yrke store mästaren Roslin, ett både till målning och gravyr af de första stycken, som finnas uti något kabinett. En af mina blomstergossar hade i sommar flätat ihop en krans; den satte jag öfver porträttet. Var det icke rätt? Jo visserligen. — Icke mindre, att jag alla somrar läser igenom herr Linnés så sköna tal: *Deliciae Naturæ*, hållet själfva storåret 1772.

Så där ser min lefnad ut. För den tackar jag förnämligast min kära Bribri och mina kära barn. Gud välsigne och löne eder Alla!!!

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 11 juli eller Eleonoras dag, 1806.

Tack, bästa Stafva, för ditt kära och efterlängtade bref med sista posten och Gud vare lof, att bägge mina af så många skäl älskade barn väl och lyckligt återkommit till Norrköping!

Mycken, ja ganska mycken tack för er härvaro, och oss därunder visade vänskap och ömhet! Tillståndet är nästan detsamma. Louise är ena dagen bättre, den andra sämre. Häromdagen var hon så försvagad, nästan af mattighet mällös, att vi fruktade för natten, såsom hennes sista; men dagen efter hämtade sig åter naturen, och nu har hon åter några dagar varit bättre eller muntrare, hvartill söta mors outtröttliga ömmaste omvårdnad det mesta bidrager; men hoppet om fullkomligt vederfående är borta. Gud vare hennes hjälp och vår tröst!!

Söta mors hälsa kan icke annat än märkeligen lida, både af sinnets bekymmer och kroppens möda. Vi böra alla förena våra böner till Gud om hennes bevarande vid lif och hälsa.

Det är i dag *hennes* och *din* namnsdag, och den firades très-pastoralement. Ett siradt blomsterbord bars i morse

till hennes säng och alla rummen äro löfvade. Jag sitter och skrifver detta bref just i skuggan af de bäge stora blomkrukorna med löfkojan och nejlikan, som du förärade oss; äfvensom jag i middag ärnar dricka söta mors och din skål uti det Mallagavin, som du förärade mig.

Ditt sköna, ömhetsfulla bref har söta mor också läst. Både hon och Louise hälsa dig och din John på det högsta och tacksammaste. Det var så vackert och gjorde ditt hjärta så mycken heder, att jag äfven läst upp det för fru grefvinnan Snoilsky. Jag själf har läst det flera gånger igenom och lägger det på denna min högtidsdag uti din gröna sidenportfölj bland de öfriga mig så kära papperen.

Jag fick bref i går ifrån friherre Fleming på Lydinge, hvar han nu är så lycklig att vistas öfver sommaren, som dock synes först taga sin början just i dessa dagar. Han skrifver den 7 juli: »I dag hafva vi efter trenne veckor, den första sommardagen. Natten emellan den 4 och 5 juli — hvilken skulle tro det? — var rågen nära att frysa bort, himmelen var betäckt med stjärnor som om vintern, och *vattnet frös till is.*» Hvad han skrifver till lof och tack om din Johns kärlek för litteraturen och frikostighet emot Svenska akademien, skall i nästa bref till honom omförmälas. Han hälsas hjärtligen.

När vännen Stechau blir ledig, torde jag få de bäge bilagorna till mitt sista bref till bror John.

Mån bägge alltid väl!! Gud välsigne er!

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 15 aug. 1806.

Samma dag, som salig Louise afsomnade, eller i dag åtta dagar sedan skref jag några rader till din kära John om detta dödsfall med begäran att bereda ditt ömma sinne

att emottaga denna för oss alla så sorgliga händelse. Jag för min del blef så starkt rörd, att jag följande dagen blef sjuk och är ännu opasslig, så att söta mor nu fått en ny patient uti mig att sköta.

När jag en gång återvinner mina krafter och mina sinnen litet få hämta sig, skall du få ett fullständigt bref om allt; får blott i förväg nämna, att din syster nu hvilar i min graf, att hon hade på sitt hufvud uti likkistan den mössa du skickade henne, och jag har en lock af hennes hår, som jag skall skicka dig. Nu förmår jag ej mer. Söta mor och jag hälsa er bägge.

G.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 29 aug. 1806.

Se nu, bästa Stafva, skall jag bjuda till att skrifva några rader rörande salig Louises sista dagar.

Allt sedan du reste aftog hon synbart alla dagar, men var till sinnet stilla och efterlåten samt betygade alltid en den största tacksamhet emot sin mor, som skötte henne med det förstånd och den ömhet, med den outtröttlighet, hvaruti hon vid sjuksängen af ingen öfverträffas. Assessor Gahn och doktor Rislachi besökte henne alla dagar, mera för att trösta oss andra, än att återgifva ett lif, som skulle snart slockna. Jag såg henne sista gången onsdagen den 6 augusti kommande från posten med ditt bref och sändning med den vackra af dig själf påsydda nattmössan. Det var middagstiden, och hon satt uppe uti en länstol vid fönstret. Söta mor var inne. Jag hälsade henne från dig och räckte henne den kära sändningen. Hon tog själf ut alla knappålarna, såg så god ut under det hon uppvecklade och beskådade mössan, men sade ingenting, ty hon talade sällan och svagt, utan kysste på sina fingrar ock räckte ut

dem till tecken af återhälsning och tacksamhet. Hon var då redan matt af sittningen uppe och ville åter ligga på sin säng. Jag såg mycket rörd på henne och sade: *Gud välsigne dig!* hvarvid hon lutade sig emot mig, och jag gick upp. Sedan såg jag henne ej lefvande mera. Torsdagen blef hon allt svagare, följande natten hade hon dock någon hvila, men efter midnatten tog mattigheten mera till, andedräkten blef allt svårare, och fredagsmorgonen mellan sju och åtta utslocknade hon helt stilla. Jag gick ner och såg henne lik, men denna syn gjorde en så stark verkan på kropp och sinne, att jag kände mig genast må illa. Söta mor fick af alla veta sist, att hon var död; tidigt hade jag bud efter Calle och Elsa, och om eftermiddagen lät Calle hämta vagn, uti hvilken vi alla fyra foro ut till Solna. Söta mor och Elsa promenerade omkring, medan Calle och jag läto öppna grafven och aftalade det nödiga med klockaren. Detta ökade vidare min sinnesoro, och sedan måste jag i fjorton dagar hålla mig inne. Följande dagen kom bror Almqvist in och bestyrde om begravningen. Liket bars om söndagen sent till Jakob, hvar jordkastningen skedde följande dagen, och fördes liket denna samma afton ut till Solna och nedsattes uti min graf. *Där hvilar hon nu uti frid.* Hon låg svept uti en hvit nättelduksklädning, som hon därtill utsett, och hade på sitt hufvud den här förenämnda mössan, som du skickat henne och blef ombunden med ett bredt hvitt sidensargeband med sin ros öfver pannan och under hakan. Hon låg på sidan liksom när hon sof, och var äfven kistan så klädd och inredd, som hade hon legat uti en säng. Allt, som skulle sys eller lagas till svepningen, skedde med söta mors egen hand, men hon såg aldrig liket, hvarom läkare och vi alla högeligen bådo henne. Söta mor hade, strax efter salig Louises inkomst ifrån Antuna, klippt af henne tvenne hårlockar, af hvilken den ena sändes härhos uti sitt omslag ifrån oss bägge. Min så genast påföljande sjukdom var en välgärning för lilla goda fru Bibi, ty den nya sjukvård hon fick hindrade hennes sinne, att endast fästa sig

vid den för oss alla på allt sätt svåra förlusten. Bror Almquist kom in allena, hade således ingen af sönerna med sig. Men om de kära barnen se bilagan.

Vännen Wallmark har öfver detta dödsfall författat ett kväde: *De tre blommorna*. Det blir tryckt i »Brefväxlingen», således afskrifver jag här blott de bägge sista stroferna.

Och utaf dessa blommor en krans i dag,
Louise kring din urna skall falla;
 och sanning där teckna i enkla drag:
Louise! Du förtjände dem alla.

Så ilen då nu till er lek och dans,
 men glömmen ej, tjusande tärnor,
 er tredubbla blomma, hvars sköna krans
 en dag blir en krans utaf stjärnor.

Jag valde till språk på salig Louises likkista 2 Tim. 4: 7, 8. Jag hafver kämpat en god kamp, jag hafver fullbordat loppet.* *Härefter är mig förvarad rättfärdighetens krona.*

— — — — —

Söta mor har varit tvenne gånger hos barnen på Djurgården, som hon också väl behöfde, efter en så tung och ifrån det gröna stängd sommar. Jag har ännu ej vågat mig längre än en gång uti Kungsträdgården och en gång uti Humlegården. Bägge hälsa vi er bägge hjärtligen. Jag lefver alltid

Din tillgifne pappa

GJÖRWELL.

* De nästföljande orden: Jag hafver hållit trona hade uti språket sitt närmaste afseende på Pauli egen ståndaktighet, att, såsom kallad apostel kungöra och hålla den nya trosbekännelsen. Det öfriga kan hvar kristen lämpa på sig själf.

Bilaga.

Utdrag utur ett bref, dateradt Antuna, den 22 aug. 1806.

— — — — Lilla *Louise* njuter en god hälsa, tilltager dagligen uti beskedlighet, uti kropps- och själsbildning, har vacker hy, vackra händer och vackert hår samt visar redan en känslfullhet, ömhet och deltagande, som utan tvifvel i en framtid skola utgöra hennes prydnader. Med ett ord, och detta är hennes högsta beröm: hon liknar redan och skall till alla kändas glädje ännu mera vid sina tilltagande år likna sin älskansvärda mamma. — *August* är också ganska snäll och gifver mycket hopp om sig. Han läser, skrifver och räknar nu dagligen. — *Love*, den ende utaf dem, som kan inse sin oersättliga förlust, hyser redan tänkesätt och sätter icke annat värde på världen, än så vida den är en bana, där man skall utså frön, som skola grundlägga vår sällhet uti det tillkommande lifvet. Till bevis härpå vill jag anföra hans eget yttrande vid ett tillfälle, då några af hans goda mammas vänner tillika med honom offrade tårar åt hennes minne. »Gråtom icke mera, sade han, utan glädjens hellre, ty hon är nu lycklig, och om saknaden är stor, så är det vår tröst, att *uti himmelens höga hvalf, där träffas vännen åter, där skall den finnas igen, som vi nu begråta.*»

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 7 nov. 1806.

Sällan har något bref ifrån min Stafva så högeligen fägnat mig, som de kära raderna från *din egen* hand af den 2, som jag fick i går; och medels hvilka jag underrättades, att du åter blifvit frisk. Gud vare lof härför! Men sötaste

du, akta hälsan mycket väl, helst nu i början af vintern, hvars första köld är alltid så sensible för svaga konstitutioner. Söta mor är nu också bättre, så att hon var ute i går men fick först veta i dag, att du varit sjuk.

Tusen tack för den nya sköna *bukett*, som jag också i går fick emottaga ifrån din hand. Alla dessa ligga på ett stort tefat, som vanligtvis står uti mitt fönster och ej sällan bredvid på bordet, när jag skrifver eller läser. Blommor göra en förunderlig lycksalig verkan på mig. Om mitt sinne är tryckt af tid och omständigheter samt anletsdragen sådant utmärkande, men jag då kastar ögat på min blomsterkruka eller mitt blomsterfat, så reorganiseras i samma ögonblick hela min nervbyggnad. Jag känner mig strax glad, mitt ansikte föryngras, och ny liflighet rönes uti hela mitt väsende. Därför vandrar jag ock så gärna ibland träd och blomster, därför kan jag allena med dem vara så lycklig.

För sammanhangets skull med det föregående får jag då vidare tillfoga följande:

Tillfrisknad efter min sjukdom i anledning af salig Louises död, gick jag söndagen den 31 aug. till Solituden, men i vägen öfver Hedv. Eleonora kyrkogård, för att efter vanligheten höra den sköna kyrkomusiken, som alltid för sin fullstämmighet och känslorikhet så mycket behagar mig. Jag satte mig, för att tillika hvila, på en liksten, och midt emot en nyligen uppförd stor grafvård öfver en handelsman, på hvilken lästes denna inskription, satt i fråga:

Födas vi blott för en graf,
blomman likt, som faller af?

Mitt svar blef: Nej! — Ty

Vi födas till en nyttig lefnad,
trädet likt, som rika frukter bär.

Sedan förnyades mina promenader än till Humlegården än till Djurgården. På den senare åt jag den 1 sept. en solomiddag hos herr Le Maire au Parc samt för första gången hos denne nye traktör på Djurgården. Jag njöt där en ganska vacker utsikt åt eken, kastanien och stenen — men ack, nu måste min skålordning, tyvärr, ändras, ty det heter icke mera Louises skål! utan *Aux mûnes de Louise!* Så skall den ock alltid hädanefter drickas, samt Loves skål äfven då tillfogas. Herre Gud, hvad den gossen gläder mig! Född med ett det mest deciderade snille för historien, läser och skrifver han beständigt, och har redan — vid blott tolf år — ovanliga insikter, samt skrifver uti sammansättning och stil sådana bref, som det bilagda, hvilket du behagar gömma eller lägga ihop med detta bref.

Den 14 sept., söndag, gjorde jag en solovallfärd till Solna kyrkogård. Grafven öppnades och en blomkvast nedlades på salig Louises likkista. Den mörka, men dock så vackra solnaskogen bevandrades under både dit- och dängåendet med motsvarande betraktelser. Ifrån Solna kyrka hit hem till Regeringsgatan gick jag oafbrutet, dock med långsamma steg, utan att känna mig trött men behöfde, dock nära två timmar till denna väg. Under gudstjänsten satt jag på en bänk framför grafven, åhörde kyrkomusiken och åskådade den så sköna naturens omlägen på alla sidor.

Men ifrån denna urgamla kyrkogård — Solna kyrka är en af de äldsta uti hela Sverige — till en helt ny vid Mariefred, anlagd, med konungens nådiga tillåtelse, uti Gripsholms djurgård. Den invigdes med vederbörlig andakt, men också med världslig ståt — ty kanoner lossades. Talet hölls af prosten Helleday i Mariefred, beledsagadt med flera psalmer, ibland hvilka jag fäste min största uppmärksamhet vid den versen uti n:r 160, hvar det heter:

När Jesus läggs i grafven ner,
stor heder våra grafvar sker.

Jag hade dock hellre valt den på allt sätt så sköna versen af ärkebiskop Spegel, Ps. 154: 10, så lydande:

Then nya graf — man Jesu gaf — har nu så helgat jorden —
att vår graf är oss en skön — hvilokammar vorden.

Förträffligt, att man flyttar begravningsställen *utur* och *ifrån* kyrkorna. Ljufligt att få hvila ibland träden uti en djurgård eller en annan park.

Nu nog. Gud låte dig och din kära John ännu länge lefva! — Det är min och min kära Bibis önskan, beledsagad med allas vår hälsning. Jag lefver

Din tillgifnaste
PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till herr Lindahl.

Stockholm, den 2 april 1807.

Min käraste bror John

behagade emottaga och behålla bilagda bägge vidimerade papper. Säg, om en antikvarius, tillika sjuttiosex års gubbe, nånsin ägt en förnämre kopist, tillika Adonis om femton år, än jag?

Vidare, gifves väl uti Svea rike en emot gamle arbetare uti dess historia ädelmodigare landsherre, än friherre af Nordin i Falun? Jag uppvaktade honom med det vanliga cirkuläret om brevväxlingen, och genast låter denne herre ett guldregn af hela femtio rdr stöpa ner på dess åker. Se det kallar man att vara en solid beskyddare. — Herr grefve af Ugglas har allt hittills ej benådat detta mitt nybygge med en enda rdr, ehuru äfven vi anno salutis 1772 mycket kände hvarandra. Men nu misströstar jag om all subsidie ifrån den handen, sedan den både fasliga och hemliga elden, själfva påskaftonen uppkom uti kammar-

kollegii arkiv, härjade och förstörde så många tusende dyrbara materialier för både rikets bofasta invånare och rikets liksom rättnu afidande historia. En subalternus blef väl genast arresterad och sedan strängeligen förhörd uti polisen, men påstod sig ha varit nykter hela påskafton, fast andra nykta människor sett honom gå den hvilodagen ut och in på flera uppmuntringsställen. Raillerie à part: förlusten är ganska stor, och eldsvådan fast obegriplig. Alla handlingarna hade nyss förut blifvit uti det nya kollegiihusets hvalf ifrån både kungshuset och kungliga slottet ditförda.

Min hjärtans vän kommer säkerligen ihåg den mig så mycket hedrande hälsningen, som du bar mig ifrån herr kanslirådet Leopold under din sista härvaro, nämligen att frid måtte stiftas emellan de förste och bäste uti vår höglärda republik. Tyvärr har jag varit nog försumlig att ej allt sedan begagna mig af dessa bona officia. Men Gud, som älskar friden, skickade det så, att, under det jag Långfredagseftermiddagen gick med långsamma steg och nedslagna ögon till bevistandet af Långfredagsandakten på de evangeliska brödernas sal, kommer herr kanslirådet Leopold mig på Lilla Trädgårdsgatan till mötes, hälsar på mig, jag ser upp, och finner midt framför mig den vördade mannen, som gör mig de i all sanning ädelmodigaste förklaringar. Jag blyges, jag påkallar försoningsdagens hela sinne för oss kristne, vi gifva hvarandra *försoningskyssen* för lifstiden — och när nu äfven vårens ande snart upplifvar hela naturen, uppvaktar jag nu visserligen det vittra herrskapet, helst det nu bor i vägen till min landtgård Solituden eller uti kyrkoherdehuset vid Ladugårdslandstorget. Säg själf om icke allt detta var en ganska *skön händelse*, åtminstone är och blir den sådan för mitt hjärta. — Det vore synd att foga till detta bref något mera, än de orden: Gud välsigne dig och hela ditt hus!

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 17 nov. 1807.

Dagbok.

1807, sept. 15. Grefve John den andre fick till minne af Solituden, la belle Christine, don Juan, Flora och Pomona. Mitt valet där samma dag.

— 16. Hyrde jag gröna rummet på Kaptensudden för egen räkning och till en *ny solitud*, samt på *landet*. Där lyser och fägnar ögat främst bilden af rummets protectris, fru Stafva Lindahl, ditflyttad ifrån gamla Solituden, samt till vidare tacksamt minne den infattade sköna versen:

Dans cette Demeure *tranquille* etc.

Gifve Gud, att vi ock nästa år finge bebo våra öfriga rum på Kaptensudden med *fullkomlig* trankilitet! Där står nu ock en del af mitt mig så kära bibliotek samt porträttet af bibliotekarien, måladt i mina unga år, och bevars, då redan stående i ett bibliotek.

— 25. Flyttade jag ifrån den mig så kära Solituden, som jag ägt i tolf och ett halft år. Jag lämnade den med stor tacksamhet för allt där njutet lugn, alla där njutna nöjen. Dessa rum komma att bebos *näst efter* mig af min älskade grefve Nils Snoilsky.

— 30. Högtidlig afskedsmåltid hos herrskapets Snoilsky. Okt. 3. Brefexpedition till friherre Claes Fleming och grefve John Snoilsky. Middagsstund på bänken under kastanien med läsning af Anakreons tjuguattonde och tjugunionde oder, det förträffligaste, det skönaste vi äga uti det lätta, glada, skämtsamma och vällustiga skaldespråket, samt ett af herr Paykulls lyckligaste snilleverk. Vacker

sommardag. Ekens skugga och stenens utsikt njötos, allt var så lycksaligt.

— 10. Kom för första gången, allt sedan den 25 aug. tysk post och Hamburgische Correspondent, men icke den vanliga vägen öfver Bälterna, utan med skepparelägenhet ifrån Wismar. De föregående under dansk sequester i Nyborg på Fyen kvarhållne höras ännu intet af, således en för annalisten ängslig okunnighet om händelserna uti den bullersamma, staterna ofredande, skakande, ödeläggande tiden — tid utan all like!

— 12. Flyttade in ifrån Kaptensudden; och den 14 inredde och prydde lilla goda fru Bibi mitt museolum till en *solitude i staden*. Detta mitt rum utgöres af ett galleri, innefattande böcker, manuskript, taflor och blomster. —

G.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 22 jan. 1808.

Nu må min Stafva tro, att här tillställas högtidligheter af alla slag, ty den 24 eller i öfvermorgon, konung Gustaf III:s födelsedag, skall den honom af staden resta ärestod aftäckas i närvaro af konungen och med mångfaldig ståt. Din kära bror har allt sedan årets början haft händerna fulla med ritningar, ställningar, dekorationer, illuminationer m. m. så väl vid själfva statyn som på Börsen, allt för stadens räkning. Blir nu bara vädret därefter, som jag af hjärtat önskar, så blifva ock alla anstalterna ganska präktiga, äfven för åskådarnas öga. Följande dagen blir allmän illumination, då äfven själfva kungliga slottet illumineras utan ifrån. Gud bevara slott och stad för allskonns eldsvåda!

Således ingen brist på illumination i vinter, ty bägge dagarna, den 19 och 23 dec. då vi väntade konungen, var illumination, och bägge gångerna brunno tolf ljus uti vår

lilla våning. Men du kan ej föreställa dig vår oro, då vi senare på aftonen fingo veta, att konungen icke heller den dagen skulle ankomma och med detsamma fingo se ett eldsken uppstiga på himmelen ifrån Ladugårdslandet. Magistraten, borgerskapets äldste utom alla andra vederbörande måste å nyo skiljas åt vid Norrtull, manskap och officerare skyndade till elden, som nedbrände flera hus. Jag delade väl den allmänna sorgen öfver konungens uteblifvande men tackade dock Gud i mitt hjärta, att konungen ej kom den aftonen, i anseende till den uppkömna eldsvådan. Första aftonen syntes flera sinnebilder och transparanger, af hvilka jag väl hört åtskilliga omtalas, men minnes blott en enda, eller den hos lagman Junbeck på söder. Den framvisade nedanom ett berg, öfver hvilket solen uppgick, ett landskap, på hvilket syntes å ena sidan de fria konsternas tempel, och å den andra en landtbrukare, som plöjer sin åker, samt vidare på den utmed varande stranden ett skepp för fulla segel. Öfverskriften var: *Dess återkomst upplifvar och gläder.* När första högtidligheterna äro förbi, skall min Stafva få äfven några underrättelser om dem.

Nu är papperet allt; det öfriga fördenskull en annan gång ifrån din

tillgifnaste
PAPPA.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 12 febr. 1808.

Jag har icke längesedan gjort min Stafva redo för *den 28 jan.*, denna min första glädjedag uti innevarande år; men återstår, att nu äfven insända en bulletin om den andra eller förgårdsdagen, *den 10 febr.* — Dock, som den för dess vidlyftighet ej kunde få rum uti min minnes-

almanacka, så låter jag den utgöra ett bref, nämligen detta till min kära, numera enda förtroendesdotter. Men också måste hela dess innehåll blifva en statshemlighet inom vårt kabinett för brevväxlingen, hörande till skrinet, det så tyst-låtna skrinet.

Således börjar jag med det vackra vädret, ty det var en den skönaste vinterdag, ren köld, klart och varmt sol-sken, alldeles lugnt. Gick hemifrån klockan half elfva och Långvägen eller min så kallade via amoena, förbi baron Gripenstiernas trädgård, tog, i anseende till vandringens betydlighet, en styrkedryck på Ladugårdslandskällaren, hvars mästare Wåhlberg regalerade mig därjämte med beskrifningen på sin transparang den 25 jan. och på hans mig lämnade papper så lydande: »Minerva i skyn, och Mars på fältet i en förvånad ställning, nedläggande sina vapen vid utropet ifrån hennes mun: *Sub Pace Regis congregantur Greges*». Han lär menat väl och velat uppstämma ett eko, svarande mot orden på den af borgerskapet resta ärestodens inskription: *Fredens återställare*. Men hade denne Bacchi präst i skyldig läraktighet uppvaktat den just midt emot honom boende Apollos öfverstepräst, herr Leopold, så san-nerligen hade han ock fått en bättre komponerad både sinnebild och latin. Besökte vidare i vägen fru *Fougt* för att aflämna min lokal för hennes *Vägvisare genom Stock-holm*, så att de unga historiograferna måtte utan svårighet få rätt på gamle annalisten. Jag sökte med detsamma be-fria alla respektive namn med initialen *W* ifrån det ny-modiga *V*, ty första oredan skulle dymedels drabba själf-vaste riksdrotsen grefve Wachtmeister, och likaledes där-näst hufvudstadens förste borgmästare herr Wallin, hvilka skulle komma att i trycket, tvärt emot egenhändig under-skrifter och alla matriklar, läsas *Vachtmeister* och *Vallin*, hvilken misskrifning uti Vägvisarens tryckta prospekt fru F. lofvade icke skola blifva synbar uti själfva boken. Under denna högst viktiga bibliografiska konferens inträdde hus-värden, herr krigsrådet grefve *Snoilsky*, som befällde mig

äta följande dagen, utomdess en torsdag, ärter hos sig, och hvilken nådiga kallelse en så exemplarisk ärtätare som jag syndig människa är ingalunda kunde afslå. Sålunda väl försedd och väl nöjd vandrade jag af till Fredrikshof.

Sedan gick jag på bron och tog där ett kärvänligt afsked på några timmar ifrån det stora Stockholm. Ett gladt öga kastades redan på Kaptensuddens parterr, hvilken jag uti forna sälla tider planterat med syrener, och där jag sedan uti deras skugga njutit så mången ljuf stund. Jag gick så vidare, dock mycket långsamt, skådande och njutande en härlig både natur och dag, men var knappt kommen inom Djurgårdssporten, då kronprinsen kom med sin militäreskort. Vagnen höll, prinsen steg ut och promenerade med sin kavaljer strandvägen. Det var första gången jag sett denne unge herre så nära. Han var liflig och kvick i sin rörelse, hade milda anletsdrag; hans bemötande var höfligt; men han såg något spenslig och blek ut. En djup suck framträngde utur mitt bröst, och jag välsignade honom. — Jag gick den andra eller stora vägen, nalkades min ek, som af mig högtidligen för detta år hälsades. — Denna *heliga ek*, ett träd, af de gamle skalder *divina arbor* kalladt: — ty eken var helgad själfve Jofur, såsom af dess löf den krans flätades, hvarmed medborgerlig dygd kröntes. Gick än vidare och öfver stora planen — således ingen ringa väg ifrån Regeringsgatan — ända till Djurgårdens Maire — en emigrerad fransos ifrån Picardie — begärde en liten middag och fick ett af de skönaste rum, ty det hade sitt fönster midt emot solen och öfver trädgården. — — —

— — — — — Under denna tjusning bars maten in till min solomåltid. Jag flyttade mig således utur soffan till taffeln under fönstret, uti hvilket stodo flera redan florerande blomsterkrukor. Genast såg jag ut åt stora, dock nu merendels tillfrusna segelleden, samt fick det härliga Södermalm uti sikte, allt af solen upplyst och glänsande, då under en frivillig suck tillika den bönen uppgick: *Gud bevare det kära, det vackra Stock-*

holm! Nu spisades och dracks med gladt hjärta; men hvare bestod då på en sådan galadag denna traktering? Jo, bevars, uti gös med senap, ragout på anka och tre mandelspån samt ett helt kvarter punsch. Hvilka skålar druckos då i den varma punschen? Får jag vara uppriktig, så lydde de således: 1) A moi, qui existe & qui jouit. 2) Aux causes. 3) Det i dag ingångna *sjuttioåttonde* året. 4) A la très bonne Bibi. 5) Calle och Elsa. 6) Aux mânes de Louise, & ses enfans. 7) John och Stafva Lindahl. 8) Grefvarna John Snoilsky, den äldre och den yngre. 9) Alla glada minnen. 10) De sällaste önskningar! — Hvad kostade då detta stora kalas? Netto trettioåtta skilling riksgäld. Detta var min första vintermåltid på Djurgården. — Hemvägen togs öfver sjön till Skeppsholmen: således fick jag njuta nya behagliga scener. — Skön hvila hemma. Sedan fick fru Bibi först veta anledningen till mitt Djurgårdståg. Välönskningar och ömma tårar skänktes mig; *de helgade allt det öfriga*. Om aftonen var hos oss söta mors brorson, Ulric Müllern, kirurg vid stora Flottan, och som förlidet år gjorde sin första kampanj. Goda fru Bibi trakterade då med våfflor och rödt vin; då dracks Norrköpingsskålen ånyo. De kära skålarna för svågrarna Müllerns, Arrhenii och Widegrens välgång blefvo visserligen icke förgätne. Gud gifve dem alla godt!

När jag sedan i går öfvertäckt de bägge så sälla dagarna, den 28 jan. och den 10 febr., rann mig tillika i tanken: Måne de äro dina *sista glada* lefnadsdagar? Jag suckade och sade inom mig: *allt som Gud behagar!* Lämnar en nådig försyn mig flera och lika sådana år, som det sist öfverlefvade, skola de icke vara förspillda hvarken för mina barn eller för min vetenskap. Jag arbetar alla dagar för att komma utur min skuld, för att tjäna oupphörligen uti sanningens land, till att där än vidare dels rödja, dels inkräkta, det ena är min *plikt*, det andra mitt *kall*. Med detta tänkesätt, denna verksamhet väntar jag döds-, rättare hvilodagen för att med frid gå hädan samt utan fruktan för eftervärldens dom.

Se där, lilla goda Stafva, har du hela mitt skriftermål för den dag som var, och den dag som är. Må du väl! Lef länge!

Varen bägge alltid lyckliga!!

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 26 april 1808.

Får åter tacka dig, bästa Stafva, för ett nytt bref; men beklagar, att det så omkastliga, merändels hårda, vårvädret äfven hemsökt din klena kroppsbyggnad. Dock hoppas jag, att den blida solen skall med den snart ingående första maj en gång visa Bore till fjälls, nej öfver alla fjäll och ända till Spetsbergen; ty våra käcke krigsbussar tåga nu alla dagar under den modige baron Armfelt öfver fjällryggen in uti Norge. Vi önske lycka och fred!!!

Här har icke längesedan döden satt riket uti mistning af en ibland dess ädlaste och mest välgörande män, jag menar herr envoyéen Pehr Olof *von Asp*, som dog härstädes den 29 febr. sistlidne blott några och sextio år gammal. Han hade nästan all sin tid varit brukad uti ministeriella ärenden och var en af konung Gustaf III:s förtroendemän. Han följde honom som geh.-sekreterare, nu kabinettssekreterare, året 1788 först till Finland och sedan genom Dalarna till Göteborg samt var sedan vår minister i Konstantinopel och London. Denne herre var en af dem, som alla talade godt om. I anseende till hans missioner utomlands, hade jag ej den hedern att känna honom personligen; men se här, hvilket ädelmodigt drag af hans sinne! Under hofkanslerens baron Zibets vistande utrikes 1805 förordnas han att förestå hans ämbete och att med detsamma sitta uti regeringen. Jag anser för min skyldighet att alltid uppvakta hvarje tjänstgörande hofkansler med »Brefväxlingen», så fort ett stycke utkommer. Således upp-

vaktade jag med ett dylikt ofvannämnde herre tillika med ett bref, uti hvilket jag utbad mig att med första få betyga äfven min muntliga vördnad hemma hos honom själf. Hvad händer? Ett par dagar därefter, och under det jag sitter vid mitt skrifbord, kommer en främmande, reslig och dekorerad herre ingående. Jag går honom till mötes, utan att veta hvem han var, då han, märkande min okunnighet, sade: Mitt namn är von Asp. Du kan tänka, huru bestört och förödmjukad jag kände mig att se mig på detta sätt förekommen. Men herrn satt sedan långa stunden, såg igenom åtskilligt af mina samlingar, sade mig många höfligheter, och när han skulle gå mina tre trappor utför, förbehöll han sig, att jag i anseende till mina år, ej skulle möda mig med att gå uppför hans, som dock voro bara tvenne, hvilka jag sedan ofta och med nöje gick. Se, min vän, detta var ett maner à l'antique & à la *Tessin*, ty när jag unge gossen eller junker Mercurius uppvaktade denne rikets förste minister, följde han mig alla rummen igenom allt till i förstugan. Jag torde en annan gång regalera dig med en den finaste komplimang af nyssnämnda herre, tillika en förebråelse att ej vara mera hofman uti herrehus än jag var. — Men jag kommer till ett annat besök.

Herr grefve Eric Albrecht Lantingshausen, löjtnant vid konungens lifgarde till fot, har för någon tid sedan hedrat mig med sin bekantskap och begärde af mig en kort underrättelse om det så märkvärdiga som olyckliga *Bourbonska huset*. Jag använde en del af mina julferier härtill och uppsatte sex genealogiska tabeller om detsamma med alla dess grenar samt upplysta med åtskilliga historiska anmärkningar. Men hvarför omnämnes detta? Jo, för att fånga dig med ett mycket glädjande förtroende, bestående däruti, att vår salig Louises äldste son, Love Almquist, född den 28 nov. 1793, är redan så för sig kommen uti historien och själfva skrifstilen, att han, lik vår gode gamle Stechau, läser, förstår och afskrifver min pittriga stil med alla dess slängar och förkortningar. Hvilken glädje för mig i synnerhet! Men, bästa du, hvilket lidande för mitt hjärta,

äfvensom för söta mors tillika! Han rakar upp i höjden men har ett så svagt bröst och hostar redan så mycket, att han måste dricka varm getmjölk alla mornar. Herre Gud! Skall jag också nu mista honom! Detta mitt hopp för min vetenskap och min hjälp! Det vore dubbla slag från en enda hand. Jag skickar dig af hans renskrifna tabeller. Se och beundra själf! Får anmäla hans ödmjukaste vördnad så väl hos dig som hos din käre John. Han är nu sedan några månader i staden och går här, tillika med August, uti en härvarande undervisningsanstalt.

Du känner, att vår bourgeoisie äger också sin skald uti herr Sven Svensson *Björck*, son af en klädesfabrikör på Kungsholmen, som förestår sin fars kontor, lärar ock deltaga uti hans rörelse. Han har länge haft en brinnande håg att skrifva vers snart sagdt i alla vägar och öfver alla ämnen, men vill i synnerhet lysa uti lärodikter, åtminstone har han passerat för vår störste moralist på vers. Som en uppbygglig sida af hans sedelära må det ock anses, att han ur sin kassa dels understöder, dels undfägnar åtskilliga af våra unga skalder. Han gick vidare och utgaf äfven deras vitterlekar uti ett arbete, kalladt *Polymnia*, eller skaldestycken af särskilda författare. Denna blomsterkrans, hopflätad tillika med rosor och blad af egen plantering, emotogs med behag, men, hvilket missöde! Uti Stockholms-Posten för förlidet år, n:r 278, 285 och 294 lästes kort efter en recension öfver denna sångmö, så beskaffad, att den förkrossade sinnet och tilltöppte skaldeådern hos herr Björck, att han, som det förljudes, lofvat att ej vidare skrifva vers. Sådana sjönödslöften äro dock icke alltid att bygga på. Men här uppstår en fråga: Hvilken har skrifvit kritiken? Helst man medgaf, att den hade kommit från en mästareshand uti konsten. Man har delat den äran emellan tvenne: Herr bibliotekarien *Wallmark* och herr sekreteraren *Anders Kullberg*. Men de äro ju bägge hans vänner, och den förre har fört honom uti min bekantskap. Jag kan icke afgöra, icke heller är jag domare uti själfva spörsmålen,

Nu lider till månadens slut och utflyttningen till Solituden nalkas; således kommer jag med kvartalssuppliken, som härmedels nedlägges uti din dotterliga och gifmilda hand.

Emottag mina ömmaste tacksägelser och bästa välönskningar!

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 3 juni 1808.

Tusen tack, bästa Stafva, för ditt sista kära bref och den vackra blomman; — men jag skall väl också skicka dig en blomma, säkerligen oss bägge ganska kär. Jag har plockat den med sitt blad af en Geranium, som söta mor skött och hållit vid lif hela vintern. Den står nu uti full grönska och fågring uti mitt fönster samt fyller det liksom det vore ett vinträd. Det gläder mig otroligt; jag sitter och skrifver bredvid detsamma alla dagar, äfven dessa rader, liksom uti dess skugga, åtminstone ännu uti ett lycksaligt lugn. Måtte detta aldrig afbrytas, nej, blifva långvarigt!!

Söta mor har varit så olycklig och fått en ganska svår frossa, som ännu intet är till fullo öfvervunnen, och hvilken har hindrat oss att flytta ut till Djurgården, dit vi alla längta. Don Forssgren har med den vackra årstiden litet återhämtat krafterna samt hyrt sig ett särskildt rum på Kaptensudden, så vi få bo alla ihop på ett ställe. Gud låte bara den allra bästa värdinnan och läkarinnan bli och vara frisk!

Love, den förträfflige och vittre ynglingen, aftågar strax efter helgen till det höglärda Uppsala för att där inskrifvas uti den akademiska matrikeln, så att ingen må kunna gripa honom för att fylla ett nummer uti Upplands landtvärn. Han ber om sin vördnad, och vi alla förmåla våra hjärtliga hälsningar och välönskningar!

In fidem:

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 23 dec. 1808.

Det är väl uti sin vackraste ordning, att jag hälsar på min kära — numera min endaste dotter — på en julafton med en liten klapp — och hvad kunde den bestå uti annat än en bok, men också en af de vackraste jag äger, eller *Estelle*, roman pastoral par de *Florian*, Paris 1788, 12. Jag läste den genast då den för några år köptes, jag läste den ånyo förliden sommar, ännu en glad sommar, en sommar, som meddelade hopp och hoppets bättre utsikter; men jag ville än en gång läsa den igenom nästa sommar, om den då mera kan lätta tanken, förljufva sinnet, och då skall denna läsning behaga mig så mycket mera, som boken varit förut i din hand och under ditt öga, samt ditt goda hjärta då redan smakat sällheten af denna en den oskyldigaste njutning.

Men se, bästa Stafva, jag har också uti en senare årtid njutit en säll, ehuru icke alldeles molnfri dag på Djurgården, och jag vill, att du likaledes må njuta den med mig. Jag kallar den, tills vidare mitt *sista Djurgårdståg*. Beskrifningen om detsamma lyder, som följer. — *Den 2 nov.* var en för mig säll dag. Jag har alla år firat för mig allena, eller blott med en, helst ung vän konungens födelsedag, samt merendels på den mig så kära Djurgården. När väderleken eller annat hinder ej tillåta mig detta sälla åtnjutande på själfva den 1 november, så uppfyller jag denna mitt hjärtas plikt någon af de nästföljande dagarna, men vacker. Den välgörande naturen räckte mig i år själf sin hand, samt genast den följande dagen. Jag vandrade således, samt i sällskap endast med unge tyske scholaren Carl Gust. Juslén, femton års yngling, till den vackra Skeppsholmen, for med dess slup öfver till Djurgården, gick långsamt — för att så mycket mera njuta — öfver stora planen och

på Manillavägen. Under denna promenad och vid ett det blidaste solsken mötte jag gamle vännen, herr professor Elias Martin, vår inhemske förste landskapsmålare, som bor i Kungsbacken men gått så långt hit ut allena, för att ostörd få skåda och njuta en sådan vacker natur, som han ock så väl förstår att välja. Gladt målade själfva hans tal för mig lägets skönhet både i detalj, grupp och ensemble. Omkring sjuttio år börjar han nu se illa, och lærer hans sista målade landskapstaffla blifva den, som konungen själt hade den nåden att begära af honom, under det Hans Maj:t kom ridande vid Observatorium och fann herr Martin på sina pittoreska vandringar stadd. Taflan skulle visa Drottninggatan uti dess längd, vara tagen uppe i själfva Kungsbacken. Den är också icke längesedan färdig och i underdånighet aflämnad. Hans sinne är ännu muntert och lätt. Ett gladt skämt blandar sig ock gärna uti hans tal, äfvensom skalkaktiga drag ännu lysa utur ögat och omkring munnen, dessa bägge de förnämsta vår själs tolkar. Vi skildes nöjda åt. — Jag med min Compagnon de Voyage fortsatte resan allt inemot Listonhill. Således vällustade jag mitt öga tvenne gånger med Bergsjölundsparken, den skönaste af alla på hela Djurgården. — Betraktelser ville inställa sig; men sol, grön mark och dagens föremål fördelade dem, och vi kommo så oförmärkt till franska gårkocken Le Maire, hos hvilken jag valde mitt lilla rum invid salen, och hvar middagssolen under denna årstid var mig så behaglig eller liksom andra gästen. Där åts en liten tarflig men välsmaklig middag; allt njöts med glädje och gamman. Min unge vis-à-vis ökade mycket min fägnad genom ett uttryck, som visade huru mycket det oförfärvade svenska hjärtat, sig själf öfverlätet, naturligtvis är beskaffadt. Don Juhlén, född i Stockholm och uppfödd i Helsingfors, talar alltid med grämlse om förlusten af Sveaborg, hvar han så ofta varit. Modern, borgmästaredotter ifrån Falun, blef gift med en köpman här i Stockholm, som genom olyckor i handeln lämnat sin hustru med tvenne oförsörjda barn, son och dotter, här liksom på

gatan, och var vid krigets början i Petersburg samt lärar vistas där ännu. Sonen läser begärligt avisorna, blir glad eller bedröfvad, allt efter rapportens innehåll. Detta anföres blott upplysningsvis för det följande. Vi drucko först i all underdånighet skålar, nämligen *konungens* och *kron-prinsens*; jag frågade sedan: Nå, min gosse, hvilken skål skola vi nu vidare dricka? Genast eller utan minsta betänkande svarade han: *Grefve Klingspors skål*. Bravo! Se hvilket vackert drag af svensk både känsla och erkänsla. Jag svek icke heller i skålen. På detta sätt njöto vi en den oskyldigaste glädje af både lifvet, dagen och patriotismen. Vi vände vår fot samma väg tillbaka, och hvar af oss återkom i sin lugna boning.

Jag var sedan ännu en gång på Djurgården, eller *den 14 nov.* — vår *första vackra* vinterdag, plockade där ett ännu friskt hagtornsblad, bar det hem, och har lagt det i förväg med sin påskrift; ty mig har ej sällan fallit i sinnet: detta *gröna* blad är det *sista* du plockat. Ske Guds vilja! Jag har visserligen — snart sjuttioåtta år — njutit mycket, mycket uti dess naturs rike; och den ringaste lott uti dess nådes rike är alltid vida, vida öfver hvad jag vågar bönfalla om.

Nu omfamnar jag mina käraste barn i Norrköping, och önskar er: god Jul, godt nyår, mångårigt minne af
Eder tillgifnaste pappa

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 28 febr. 1809.

Det vore allt för otillbörligt, att, då jag i dag belastar din käre Johns byrå med ett långbref, min Stafva skulle vara ett förutan, således, medan pennan är i farten, så in-finner jag mig ock med denna bulletin hos min kära dotter.

Vi skola väl då börja med Guds väderlek. Ja, käraste du, Bore har allt sedan mediet af november fört ett så strängt regemente, att man näppeligen minnes en så långvarig och bister köld. Blott några dagar var det nyligen så blidt i väster, att Göteborgs skär kunde öppna sitt så länge slutna farvatten, att äntligen de förhållna omkring tjugu engelska posterna kunnat anlända, måtte de äfven hafva medfört de så nödiga subsidierna! Däremot hade österut alla vatten, ja själfva Ålands haf lagt sig med en så fast is, att vi nyligen kunnat köra öfver detsamma från Grislehamn till Eckerö med ett helt kanonbatteri, det så besträngda och hotade Åland till undsättning. I morgon skrifva vi den 1 mars, få nu se, om denna så kallade vårmånad vill se på oss med sitt blida ansikte och intet göra det urgamla skånska ordspråket till ljugare, åtminstone där nere i landet, så lydande: *första torsdagen i Thor träder tranan på skånsker jord*. Då är — åtminstone har det så varit — marken redan grön, spaden har gått i trädgården och plogen i åkern, samt svenska flyttfåglar ånyo hälsat på herregårdstaken.

Jag har också ingen vinter måst hålla mig så mycket inne, som denna; så att knappt har jag tre eller fyra gånger vågat mig ut i år, ty 78 års värme och 30 graders köld äro icke lagda för en allt för nära bekantskap. Jag gick dock ut den 22 för bevakandet af mina stora affärer, men en sträng nordan uppsteg, och jag kom med plats, ehuru jag nödgades taga släda utur staden, hem utan förkylning. Har således tillbragt nästan all min tid uti Museolum, ibland mina kära böcker och alldeles uti ett lärdt lugn. Om aftnarna läser jag nu och med största nöje uti en bok, som tillhört fru Stafva, en bok jag förr omskrifvit, nämligen uti brefvet om Kotzebues flykt till Paris ifrån hus och hem, ifrån sin hustrus lik och gråtande barn i Weimar, eller hans andra resa till fransyska hufvudstaden år 1803, kallad: *Erinnerungen aus Paris*, Berlin 1804, 8. Jag har aflagt denna bok för ditt bibliotek och skall den väl i sinom tid öka detsamma. Utaf min »Brefväxling», det nu

löpande sjetten bandet, s. 73 f. har du intagit, hvilka böcker utgöra min söndagslektyr. Men du bör också veta, hvilka i denna vinter utgöra min *hvardagsläsning*. När jag läser *för mig själf*, det är till egen upplysning, till eget nöje, så läser jag väl uti tjugu böcker på en gång. Jag vill ej tala om periodiska arbeten, eller om artiklar uti de förträffliga historiska dictionnairerna af Bayle, Chauffepie, Marchand och Joly (den sistnämndes hos oss en högst rar bok), ty uti dessa läsas år in och år ut, utan får då mera bestämdt nämna, att jag för det närvarande delar min läsning emellan *Anacharsis Resa till Grekland* af Barthélemy — denna så högst förträffliga bok, Herodote — alla historiskrifvares stamfader och tillika mästare i konsten — med Larchers allt så noga granskande och upplysande anmärkningar; Heinrich's Historia om England, en klassisk bok samt tillägnad vår konung; Drottning Christinas memoïrer af Arckenholtz, som nu läsas ånyo; Konung Gustaf Adolfs Historia af Hallenberg, denna n:o 2 af alla böcker uti vår historia, ty Lagerbring bibehåller sitt högsäte; Boileaus satirer, den så präktiga och notrika upplagan af 1772. Horati satyrer illustrerade af en Wielands lika så originella penna; Eclogerna af Virgilius och Calpurnius, med förklaringar af Voss och Adelung* i Petersburg. Ack! hvilka sköna böcker; resebeskrifningarna af grefve Fredrik Leopold von Stolberg till Italien och von Eggers i Köpenhamn till södra Tyskland, Schweiz och Frankrike; samt af romaner *Don Quixote*, i Bertuch's så ojämförliga öfversättning och *Agathon* åter af Wieland, o. s. v. Men då jag säger, att jag läser för mig själf, så må du ock tro att jag läser *långsamt* — för att så *mycket* mera njuta — och således räcka dessa mina aldrakäraste bekantskaper ganska länge, förmodligen flere af dem allt till min död. Jag tog mig före år 1806 att hålla en egen *anteckningsbok* på hvad jag *således* läste, smått eller stort, till och med recensjoner från Göt-

* Får icke bortblandas med den grundlärde anförvanten, öfverbibliotekarien Adelung i Dresden.

tingen, Jena och Halle — men huru kunde den vara utan sitt företal, helst som man sagt mig, att jag excellerar uti ingenting så mycket, som uti att skrifva företal. — — —

Se detta var idel lycksalighet, men, bästa du, min enskilda himmel har icke varit därjämte utan sina nog mörka moln. Det svartaste af alla vet jag knappt, om jag någon-sin vill teckna med min penna, ty jag ville gärna plåna det utur mitt minne; om det därefter skall din John få dokumenterna något längre fram. — — — — —

Men ifrån Riksens ständers bank kommer jag till fru Stafvas bank. Du lär väl draga dig till minnes, att de bägge kvartalerna för min här fören. Solitude äro ut-lupna, och att jag således torde få anhålla om det vanliga kvartalet för innevarande mars månad utaf dina *benådnings-medel*, för att tala uti statskonsistoriets och bankens stil, med 7 R. 24 sk. Riksg.

Emottag slutligen allas våra hälsningar och välönsk-ningar.

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 18 april 1809.

Tusen tacksägelser, bästa Stafva, för tvenne nya bref samt för afskrift af tvenne gamla eller af 1800, det vill säga allt utur förra sekels, men också om en man af forna tiders sinne, herr assessor Schénbom, som också äger min beständiga vördnad och tacksamhet. — Vidare för brefvet ifrån vännen och fästmannen på Ebbetorp, hvad synes väl för *fjärde* resone fästman, det kallar man att vara för lycklig. Gud göre den hedersmannen så lycklig uti detta sitt andra gifte, som han var det uti sitt första.*

* Hr kongl. sekreteraren Jonas Carl Linnerhjelm har varit förlofvad med jungfru Gustava Eleonora Gjörwell, fröken Helena Maria Ehrenstråle, fröken Sophie Dalman och nu med en fröken von Francken. Han blef gift med den andra, ett i alla afseenden förträffligt, tillika vittert fruntimmer.

— Än vidare för blommor, hvarmed jag ock invigt min blomsterskål för sommaren 1809, ty vår lärer endast uti almanackan för i år äga rum, utan sitter jag än i dag uti gräsmånaden — denna ännu begrafven under bara snö och is — ehuru uti varma rummet, och skrifver detta bref med muddar och halfvantar, som söta mor tvungit på mina händer. Se bara, hvad jag, sannfärdige antecknare, skrifvit i min kalender, så lydande:

»*April 1.* Påskafton. Köld, blåst, snö. Hela påsken omildt väder. Sedan om nätterna frost, dagarna solsken, middagstiden gatan bara slaskande pass, midnattstiden allt åter skarp is. — *April 14.* En den strängaste vinterdag med fullkomligt urväder och natt slädföre. Människorna på gatan sågo alldeles ut, som vandrande snödrifvor.» Se så, kära barn, ser våren ut här i Stockholm. Eja, vore vi nu på Tino uti Arkipelagen. Se brefväxlingen band 6, st. 6, s. 113. Nej, annorlunda såg våren ut år 1802. Då kunde jag teckna till den 1 april följande lycksaliga minnesrad: »*Fullkomlig sommardag.* Rodd i lugnaste vatten om eftermiddagen från staden till Djurgården, hvar jag i n:o 6 med Don G. drack den helige Christoffers och profeten Amos' * skål. Hela marken torr och grön.» — Men se, hvilken lycksalig anteckning följde också strax efter. »*April 10.* Bar tyska posten den mig så högt efterlängtrade säkra tidningen, att *definitivfreden* blifvit tecknad den 25 mars i Amiens, Gud vare lof — och återställe nu äfven vänskapen i Norden! Sedan frid på hela jorden och människorna en god vilje!! — uti min öfriga tid. Jag har nog belevfat allt sedan 1740 för min uppmärksamhet och min vetenskap.» — Ack, aldrabästa du, huru bedragen i mitt hopp! Hvad hafva vi allt sedan belevfat, och hvad återstår icke ännu. Jag hastar med pennan till annat. — — — — —

Jag måste väl besvara dina spörsmål. Don Forssgren hostar, lefver, hyr sig rum på Djurgården, tingar sig häst

* Hans namn infaller alltid på den 31 mars, min kära fru Bibis födelsedag.

och hoppas allt godt om vår sommar.* Don Henri** köper sig ett stort stenhus på Drottninggatan, tillskapar vackra barn, trycker goda böcker, dessa numera utan censur, är högeligen glad öfver ankomsten af hr öfverste-löjtnanten Georg Adlersparre, sin store välunnare och vän, och för hvilken han tryckt åtskilligt, innan hans press belades med censur under kanslirådet Malmströms öga.

Hvad det sist både upphandlade och af dig betalda häfte af *Svensk botanik* — som börjades med beskrifningen af det träd — boken — uti hvars skugga Virgilius första herde satt och kvad — angår, så läser det nu vara i dina händer, ty den goda fru Pasch har redan nedsändt det-samma. Med *Blomster-Magasinet* förestår förändring, ty utgifvaren notarien Pfeiffer lämnar både arbete och förslag ifrån sig till en ung artist. Skada: uti hans hand var exekutionen sådan, att vi ej äge uti den briljanta blomster-vägen något, som kan härmed jämföras. För honom själf var det en stor, alldeles oersättlig skada, att han mot assessor Pfeiffers vilja gifte sig och därigenom gick miste om den indräktiga dagnoten *Allehanda*. Ty assessor Pfeiffer lade in uti vredesmod till konungen, och begärde sitt privilegii transport på sin systerson majoren *Schiöström*, som betalade detta blad med hus och tryckeri rundligen för några år sedan, men dog den 7 i denna månad och blott uti sitt sextionde år. Efter nya författningen får en tidning icke ärfvas, när man i lifstiden icke anhållit därom, utan, såsom det försäkras, har hertigen-riksföreståndaren lämnat rättigheten till bladets utgifvande åt hans handsekreterare hr Battram. Det redigerades uti major Sjöströms tid af kongl. sekreteraren And. Kullberg. Förlåt, jag kommer till slut med bara dödsfall. — Mamsell *Arndt*, hos hvilken du torde minnas, att Calle bodde och salig Louise lärde att sy grannlåt, dog den 21 mars och uti sitt åttioandra år. — — — —

GJÖRWELL.

* Ack gifve Gud, att den blir god för hela vart land!

** Hr Henrik Nordström, boktryckare.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, den 19 maj 1809.

Så när bästa Stafva, hade jag i en hast öfverlevvat tjugu och gått in uti det mig så ofta lofvade *hundra*de året ty, sedan jag härdat igenom en den grufligaste och långvarigaste vinter, behagade ändå Bores eftertrupper hälsa på min gamla boning och inlogera sig under namn af *frossa*. Jag hade flera svåra anfall; men så snart läkaren och läkarinnan trodde huset vara rent, körde de den objudne gästen på dörren med Kinaburken, för hvilken han alltid viker, så att jag nu åter fått komma tillbaka till mina samskyldiga 79 år och var i går första gången ute, och det uti Humlegården, hvar jag andades vårens ånyo lifgifvande luft och såg hela naturen uti dess första utveckling. Hvilka ljufva syner, hvilka sälla känslor!! Din käre härvarande John har ock haft den stora patriotismen, att till min undsättning utrusta och afsända trenne varingar, allt ifrån Malaga, Chokoladien och Mandelbakalonien. När nu till dessa restaurationssubsidier kommit fru Bibis alldeles oförlikneliga eller ojämförliga läkedomsförstånd och sjukvård —; så är nu också allt gjordt, för att ännu en gång behålla min hydda ofvan jord. Gud vare lof!

Men först kan jag tacka dig, älskade, älskvärda Florinna — ty du är åtminstone den förnämsta prästinna uti det nu åter öppnade Floras tempel — för alla de sköna blomster, du varit så god och skänkt mig genom din John. De ligga ock alla uti mitt lilla blomsterfat, som står alla dagar för mina ögon, gläda sinnet och påminna mig din vänskap. Men du skall tro, jag är inte lite högfärdig: ty min växt *Geranium*, alldeles till löf och kvistar lik en *Vinranka* — detta namn gifver jag denna växt, ty jag kan ej tåla det mot dess utseende alldeles icke svarande svenska namnet *Storknäf* — som grönskat hela vintern uti mitt fönster, slog ut i går sin första blomma och *just den* skickar

jag dig här innelykt, sedan jag kysst den och önskat att den må finna dig vid bästa hälsa. Men det förnämsta till märkandes är, att, såsom ditt lilla graverade porträtt sitter näst under min spegel, så har ock min vinranka bredt sina grenar så vidt omkring, att den nu innefattar själfva ditt porträtt, och att en blomklase spricker ut endera dagen just under din näsa. Hvilken fördubblad glädje för mig att alla dagar äga och njuta denna syn!! Sanningen af detta kan din käre John, såsom åsyna vittne, bekräfta. — —

I anledning af den öppnade insamlingen uti statskontoret till de allmänna behofven har jag funnit mig uppmånat att äfven nedlägga min skärf på detta fäderneslandets altare, som skedde den 12 sistlidne och bestod uti en svensk dukat och tvenne svenska akademiens jettoner: de kunna gå i samfällt värde till 5 Riksdaler Riksgäldsmynt. Jag ägde endast tvenne dukater — den enda kvarlefvande af den ersättningssumma, konungen hade den nåden att tilldela mig den 22 maj 1805 för den af djupt förborgade politiska orsaker indragna patriotiska katekesen; och de bägge jettonerna hade blifvit mig förärade af herr biskopen Nordin. Denna litsla gåfva sändes i försegladt omslag och utan namn samt står omförmäld uti bilagde Post-Tidning n:o 55, som kan åtfölja detta bref såsom en bilaga. När den medellöse tjänstemannen uti sitt 79 år gärna tagit ifrån sig dessa besparingsmedel, så synes mig särdeles, ja oväntadt, att så få ringa gåfvor ännu blifvit aflämnade. Man må icke blygas för gåfvans ringhet utan för dess uteblifvande uti nödens och räddningens stund.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm och Kaptensudden, den 29 september 1809.

Nu är det väl, bästa Stafva, ändtligen tid att sluta upp med biljetter och i stället infinna mig med ett så kalladt långbref, innehållande först och billigtvis en redogörelse

för min sommar samt sedan hvarjehanda nyheter härifrån landsorten. Får dock genast berätta, att dagarna *den 6 och 29 juni* samt *den 3 juli* — såsom märkelsedagar — blifvit särskildt och med så tillbörlig vidlyftighet beskrifna, att de icke kunna få rum uti ett enda bref men torde dock väl i sinom tid arrivera à costi, jag menar hemma uti skrinet. Men hvad åter dagarna *den 18 och 19 augusti* beträffar, så afgå de i dag till bror John, att af honom uti dess heliga vård anammas.

Några ord om *skörden*. Jag bor så till, att jag ser både åker och äng, ehuru trës en miniature, tätt utanför mina fönster; kan således ock intyga, att härligare både årsväxt och bärgningsväder, så långt jag minnes tillbaka, ej varit såsom uti detta år. Allt mognade tidigt, och rågen började skäras den 10 augusti. Ladan räckte ej till, utan stor och hög stack måste resas utanför: således kommer icke bröd att fattas. *Gud vare lof!*

Jag, som äger hvarken åker eller äng, utan blott några blomsterkrukor har också på denna min mark bärgat en rik skörd. Min *vinranka*, hvilket förädlade namn jag gifvit geranium, har florerat hela sommaren och florerar ännu. Likaledes står, men på mitt skrifbord, alla dagar och just nu, den utur parterren hämtade, så präktiga, höggula och mångbladiga *ringblomman* för mina ögon, förlustar dem, skingrar en eller annan molntapp — de svåra höst- och vintermolnen hafva ej ännu infunnit sig — lockar väl också då och då fram en glad sång öfver mina läppar. Men af alla dessa naturens härligheter har dock i sommar intagit främsta rummet det allra skönaste *nejlike*-ståndet, som fru grefvinnan Snoilsky utur dess eget samt af dess egen hand både planterade och skötta orangeri förärat mig. Det står uti en porslinsvas och har gifvit tvenne skördar, ovanligt! Den sista nejlikan har jag hvarje gång klippt af och lagt, såsom högtidliga märken, uti tvenne af mina högtidsböcker, eller den ena uti *Gemälde ländlicher Glückseligkeit von den Brüdern Giseke*, tvenne vittra bröder,

mina vänner, och hvilkas silhouetter jag äger, dem jag väl och framdeles torde lägga uti din portfölj. De kunna säkerligen icke komma uti ett bättre förvar, än hos ett fruntimmer, som så mycket älskar den vackra naturen, så känner och njuter dess sällheter, som du i likställighet med alla goda, ömhetsfulla hjärtan gör. — Hvad åter de poetiska blomstren beträffar, så stå de alltid långt efter, äfven då de som mest lysa. Uti den sist sända delen af grannlåtsboken äfven med musikalier fann jag föga som behagade mig; ty dess hufvudtext: *flickor* och *vin*, har blifvit redan och så mycket och ofta utmålade af både mästare och klåpare, att bilder och färger ej mera vilja räcka till för utgifvarne af dylika vitterlekar. Däremot har den skalken skämtat lyckligare, som velat förföra oss att tro, det *Bacchus* vore en *ärbar* Gud. Hör bara, huru han kväder:

Nej, aldrig ifrån sina bud
förfugets bud han utesluter;
han lär oss, denna glädjens Gud:
*att den är vis som ädelt njuter**. etc.

Hela kvädet läses uti Uppsalatidningarna för den 20 sept. eller för några dagar sedan; var dock ett lånegods utur Stockholmsposten. *Silenus*, Bacchi läromästare, uti Litteraturjournalen, n:o 29, skall vara en recompliment. Den *tolerablaste* supvisan synes mig vara vår gamla kling-klang, »intet är jag någon fyllhund — fastän jag *något litet* dricker».

Under min sommarsejour härute har jag blifvit hedrad med besök af herr landshöfdingen friherre af *Nordin*, en herre, som sedan långlig tid varit min välgörare; herr kammarherren friherre *d'Albedhyll* en vitter för detta både hof- och statsman, nu endast patriotisk medborgare, hvars bekantkap förskrifver sig allt ifrån vår gamla tid här på stället; herr hofintendenten *Tham*, också en välgörare de

* Förträfflige skald! Just detta är en af grundreglerna uti min lefnads-filosofi.

très-ancienne date, och som aldrig kan skrifva mig ett bref till utan att bilägga minst 2 Rdr. i porto för det bref han fått; herr doktor Knös ifrån Skara, tillika historikus; och herr sidenfabrikör *Schönherr*, en af våra förnämsta natural-samlare, dock egentligen af insekter, alla riksdagsmän, således af de högstmögende. Men hvad synes vidare: herr kanslirådet och fru *Leopold* kommo den 7 dennes och bevärdigade mig med ett nådigt besök, då jag likväl hela denna sommar icke uppvaktat dem personligen, blott frun med lektyr, och nu senast med Roucher's Lettres, skrifna uti hans statshäkte 1793 och 94. Mätte jag kunna på något sätt aftjäna en så stor alldeles oförskyld godhet!

Men nu — bör jag väl också skrifva något om den *gamle daglönaren*, din kärälskelige pappa. Han börjar, uti all historisk sanning, att också bli gammal, han orkar ej mera gå långt; har således hela denna sommar ej en enda gång besökt hvarken Manilla, Brunnen, Rosendal eller Fiskartorpet, dessa hans så behageliga besökelseorter, ej en gång mäktat vandra ut till det honom så kära Solna — en vallfärd, som han dock förlidet år gjorde minst tre gånger och att bestå sig en hyrvagn dit, därtill har hans kassa ingalunda råd. Af denna början till desorganisation slutar jag, att du icke länge mera kommer att behålla denne pensionär på din benådnings stat. Emellertid framräcker han än en gång *september-håfven*, och hoppas få den tillbaka med sju hela fiskar och en half. De tillhöriga brödkakorna af det goda Norrköpingsmjölet skjuter kära mor endera dagen uti ugnen, ehuru mycket ock hon grufvar sig öfver de 3 Rdr. Riksg. som hon nyss måste betala för ett enda mått granved. En famn björkved kostar bara 15 Rdr. dito och så vidare.

Hälsa och välgång önskas ifrån oss bägge till er bägge!

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm, fettisdagen den 6 mars 1810.

Det är väl tid, allra bästa Stafva, att jag infinner mig vid din bureau-épistolaire med ett nytt vedermäle af tacksamhet och vänskap. Du har skickat mig ifrån bægges eder välgörande hand invisningar och prästbetyg, så solida, att jag hoppas själfva det nu i så mycket reducerade statskontoret ej skall kunna neka valuta för dem. Jag har emellertid i förväg infört dessa summor uti den af mina hufvudböcker, kallad: *Svenska hjärtats annaler*. Narras inte bevars! Heligast är denna penna af alla jag förer. Se här själfva *företalet*!

Svenska hjärtats annaler.

Dessa äro de käraste af alla mina — så mångfaldiga — anteckningar, ty de äga *religion* och *männskokärlek* till sin grund, *välgörenhet* till sitt mål. — Till Guds pris och vårt släktes, vår nations heder, äro dessa välgärningar så många och så ymniga, att folianter fordrades för att anteckna dem alla. Men jag har dock icke kunnat neka mig den stora, den så ljufva tillfredsställelsen, då min penna måste anteckna så många, till en del alldeles profana ting, att den äfven måtte helga, åtminstone försona denna sin åtgärd genom *blott några* antecknade af de kristendomens och humanitetens vedermälen, som kommit till min kännedom. — Jag skall icke heller underlåta, att tacksamligen anteckna hvad *mig själf* vederfarits uti denna väg. *Sextio* års nedlagd möda har dock icke räckt uti *detta* land det *nödtorftiga* brödet åt den *ättio* år gamle arbetaren. — *Mina* välgörares namn skola kännas, minnas och välsignas af annalisten

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Stockholm och norrmalm, den 2 jan. 1810.

Uti denna minnesbok blir välgörarinnan emot de nödlidande i *Norrköping* ingalunda förgäten; men näppeligen finnas så många och täta sammanskott till det lidande släktets undsättning, som uti *Karlskrona*. Rättnu utgör hvarannan artikel uti denna prenumerationsbok på himmlandet staden *Karlskrona*. När f. d. *konungen* var där och tog afsked af sitt forna rike sistl. julafton, hade han förut aflämnat till de fattige där i staden en summa af 367 Rdr. banko; dock detta var en extra händelse, såsom allt det öfriga därmed i sammanhang stående.

Din gamle pappa går nu sedan den 10 febr. uti sitt *åttionde* år. En sådan märkelsedag, kan du väl tänka, lät jag icke känslolös eller otacksam gå mig förbi, — jag som vid mitt tjugufemte år trodde mig aldrig uppnå det trettionde, — *allt hittills* har dock Gud förlängt mina lefnadsdagar, väl icke utan motgång och bekymmer, icke utan mycken otack, icke utan trenne svåra sjukdomar. Men då detta och allt det öfriga är genomgånet, äger jag nu ett godt samvete, gladt sinne och bästa hälsa: *trenne* de säkraste källor till lycksalighet uti detta lif. Huru jag tillbragte *den 10 och 11 febr.* intages fullkomligt af mina bägge bilagda bref till kungl. bibliotekarien Wallmark, tjänande till vidare bilagor för detta. Man hvad jag icke kunde i dem omskrifva vill jag här tillfoga. Jag bar den 10 febr. första gången en stor käpp af brasilieträd med ebenholtzknapp. Den hade jag för många år sedan fått till skänks af presidenten baron Axel Gabriel Leyonhufvud; och jag gaf honom till salig öfverstelöjtnanten Ehrensparre för att bära på dess ålderdom, den enda gåfva jag gaf den hedersmannen för allt det ädelmod, hvarmed han varit min fosterfader, min välgörare. Efter hans död 1767 fick jag den åter. Den har allt

sedan stått som en antikvitét uti min bokkammare, och *nu*, sedan jag själf blifvit en *antikvarius*, trodde jag, att vi hörde för hvarandra, och bär den hädanefter på mina högtidsdagar eller ock vid mina sälla utvandringar. Eljes går jag med den vanliga enbärsträdskäppen, som varit min trogne följeslagare uti tjugu år. Men att du också måtte veta, huru gamla pappas hår på det åttionde året behagar stöta på grått, så bilägger jag ett prof däraf, klippt den 15 febr., äfven som ett dylikt af din söta mors, klippt följande dagen, eller uti hennes sextiondeförsta år.

GJÖRWELL.

Från C. C. Gjörwell till fru Lindahl.

Kaptensudden, den 14 juni 1811.

Min hjärtans bästa dotter kär!

Den blomstertid nu kommen är

— Förty och för den skull uppvaktas också fru blomsterälskarinnan i Norrköping med tvenne häften af Svensk botanik, inom en månad utgifne. Häftet 69 afgick med mitt förra bref och häftet 70 afgår med dagens.

Nu bo vi också uti själfva blomstergården, allt så härligt och varmt rundt omkring oss. Professor Forssgren har velat hyra hela egendomen på tio år, men ägaren tillät endast ett kontrakt på fem, måtte hans hosta öfvervinnas under dessa fem åren. Emellertid sköter han egendomen såsom sin egen afvelsgård. Stora och lilla trädgården är omarbetad och bättre planterad. Själfva landen bära dock endast tobak; den rikhaltigaste grödan, som också behöfves, ty kontraktet lyder på 300 Rdr. banko om året. Själfva den förut så nakna gården är omgifven med nya planterade träd, så att med tiden blir den också skuggrik. Midt på densamma står vännen Björkegrens dubbla tält, just en sommarsalong. Parterren är liksom alldeles förnyad med berså af syrener, klippta hallonbuskar, nya blomster på

rabatterna, och hundra jordgubbar på listen längs ut med huset. — Hvad allt detta lärar roa min lilla Stafva, som själf uppväxt där, som en den vackraste blomman, firad af den pastorale vännen på Ebbetorp. Uti huset bo, utom oss, de bägge judiske grosshandlarna Nathan och Lamm, stadskamreraren Reinholdsson och professor Forssgren. Särdeles, förlidet år bodde vi ihop med tvenne ryska grosshandlare, herrarne Semonow och Woronow, bägge af grekiska religionen, den äldsta kristeliga af alla de närmast utgående ifrån judendomen. Toleransen florerar nu, som då, under allas vårt tak. Söta mor och vännen Björkegren promenera alla dagar på Djurgården, må således förträffligen väl. — —

Jag för min person — efter vanligheten — hälsar på alla, talar ganska litet, läser i mina böcker, skrifver för dagen och morgondagen, vandrar solo till eken och kastanien. Aldrig sitter jag i deras skugga utan att välsigna min lilla Stafva, som tillskyndat och tillfågnat mig så många nöjen, lättar så ädelmodigt mina fjät.

Gustafva dag den 6 juni var icke utesluten hvarken för mitt minne eller min känsla. Huru den firades, ses af den *andra* bilagan, men att förstå den måste den *första* också följa med.

Många, många hälsningar till vår kära John. Jag omfamnar eder bägge af tacksammaste hjärta.

GJÖRWELL.

Ur Dagliga Tidningar eller Dagligt Allehanda.

Stockholm den 28 augusti 1811, onsdag:

Att Kongl. Bibliotekarien Carl Christoffer Gjörwell afled den 26 aug. i en ålder af 80 år, 7 månader och 10 dagar, varder endast på detta sätt Slägt och Vänner tillkännagifvet. Sorgebetygelse undanbedes.

Anmärkningar.

De i texten tryckta noterna äro af Gjörwells egen hand. Här meddelas ytterligare några få för en rätt uppfattning af brefven oundgängliga upplysningar. En fortlöpande kommentar skulle lätt antaga samma dimensioner som texten.

Sid. 2. Skoporten kallades ett allmänt skomagasin i Skomakarämbetets hus (det Appelroth-Spaldingska), strax intill nuvarande öfverståhållarhuset. Gjörwell benämner skoport hvarje skoupplag. Träskporten, där »drottningens skomakare» bodde, låg nära Eriksberg, nuvarande Timmermans-ordens tomt.

Sid. 9. Novilla, läs Manilla. Spanske ambassadören Corall hade där på en plats, som förut balettmästare Gallodier innehaft vid den gamla s. k. Tolförsholmen, gjort stora anläggningar med corps de logis och park.

Det närbelägna Listonhill bär ännu i dag namnet efter sin första grundläggare, engelska ambassadören Liston.

Sid. 11. Silfverhjelm's drama öfver Engelbrekt tillhörde sannolikt den konstgjorda vegetation af historiska skådespelsprojekt, som åstadkoms af allehanda litterära lycksökare för att vinna den i denna genre förtjusta Gustaf III:s gunst. Stycket blef hvarken speladt eller tryckt, och ovisst är, om det ens blef färdigt. Författaren har gjort sig känd som försvenskare af sentimental litteratur. Han utgaf så »Samlingar för hjärtat och snillet» 1789, m. m. — hans saker hafva ofta genom misstag tillskrifvits den kända mystikern och magnetisören, öfversten Carl Göran Silfverhjelm. Vår Silfverhjelm's förnamn var nämligen också Göran (Ulrik) S. Han kallade sig dock äfven Göran Fredricson S.

Sid. 16. Gustafva Lindahls lifmedikus, Norrköping, hvilkens »valspråk improvide» Gjörwell nyss tryckt, var arkiater Joh. Peter Westring, som man ser af Gjörwells Svenska Archivum, innehållande Handlingar uti Svea Rikes Historia, Stockholm 1790, I sid. 150.

Sid. 19. Gustafva Lindahls porträtt af P. Krafft d. ä. (n:o 90 i katalogen öfver hans arbeten af A. Hahrs monografi öfver Krafft), är nu till vistelseort okänt, men graveradt af A. U. Berndes. Däremot finns porträtt af Gjörwell själf och af hans andra dotter äfven af Krafft hos bibliotekarien Segersteen i Norr-

köping (Hahr n:o 70, 69). Äfven bilden af fru Brite Louise Almqvist är graverad af A. U. Berndes. Något porträtt af fru Brigitta Eleonora Gjörwell känner jag icke. Den mest bekanta afbildningen af Gjörwell är Sergels porträttmedaljong från 1792, graverad af J. F. Martin 1796.

Sid. 30. *Salen*, det är brödraförsamlingens bönesal, byggd 1783 med kunglig majestäts tillåtelse å bergsrådninnan Christina Hjärne, f. Rudbecks tomt vid Kungsträdgården, som ännu äges af brödraförsamlingen. Herrnhutiska rörelser hade funnits i Sverige alltifrån 1730-talets sista år. Gjörwell, hvilken af naturen var ytterligt disponerad för Zinzendorfska känslokristendomen, har i sin ungdomsmemoar »Anteckningar af Carl Cristopher Gjörwell (tryckt af M. Weibull i »Samlingar utgifna för de skånska landskapens historiska och arkeologiska förening»), lämnat viktiga bidrag till dess svenska historia. En gång i ungdomsåren funderade han själf på att resa till Herrnhut och blifva missionär för läran, och alltifrån sin första Stockholmstid tillhörde han mer och mindre officiellt den herrnhutiska kretsen.

Sid. 48. Det omnämnda »uppfostringssällskapet» var grundadt 1779 af Gjörwell själf till åminnelse af Gustaf IV Adolfs födelse. Dess uppgift var att verka för åstadkommandet af bättre läroböcker och pedagogik. Genom Gjörwell utgaf sällskapet »Uppfostringssällskapets Tidningar» 1781—87, redigerade af Gjörwell och sällskapets sekreterare, bibliotekarien Björkegren. Genom Warmholtz och Gjörwell hade sällskapet fått ett bibliotek ordnad, men mot slutet af 1780 upphörde sällskapets verksamhet.

Sid. 50. Den af Gjörwell så ofta omnämnda gravyren efter Boucher, »le dévot Hérmit», är graverad af Q. P. Chedel.

Sid. 58. Det stora, utomordentligt märkvärdiga brevet om Anckarström af 10 maj 1792 är ofta citeradt i utdrag, äfven tryckt i sin helhet, men i alldeles glömda skrifter som Nytt Sockenbibliotek för år 1866, utgifven af P. G. Berg.

Sid. 78. Den roliga skildringen af festen hos Sergel på hans landställe Ingenting vid Karlberg är summariskt använd af G. Göthe i hans så fullständiga Sergelmonografi. Sergels älskarinna hette Anna Elisabeth Hellström, »Anna Rella». Hon var moder till hans legitimerade barn och dog 1796. Den store skulptören har själf gjort hennes medaljong och Lafrensen målat henne. Desprez' dam var sannolikt den engelska med det gentila namnet Pembroock de Salee, gift sedan med dessinatören Suneson, som delade med Desprez' i Frankrike lefvande änka hans kvarlåtenskap. Den af Gjörwell omtalade m:lle Thérèse såsom »Desprez f. d. huskors» hette Thérèse D'Ange.

Sid. 89. Författaren till »Första kyssen af Daphne» var boktryckaren Henrik Nordström.

Sid. 97. Den införda dikten är (med smärre rättelser) under titeln »Til min Wän och Älskarinna», införd i Göteborgska Nyheter 1793, n:r 4. Gjörwell har där haft den goda smaken att skildra det hela som en dröm och vännen och älskarinnan som »inbillade varelser».

Sid. 102. I de Historiska Extrakterna — en af Gjörwells hundrade publikationer — n:r 31 (1793), avslutar Gjörwell en berättelse om Ludvig XVI:s tillträde till regeringen med några beskedliga reflexioner öfver »Tanke- och Skriffrihetens Nytt».

Sid. 107. Dessa bulletiner sändes först till sonen C. Gjörwell under dennes utländska studieresa 1794—96.

Sid. 108. Francesco Piranesi tillägnade Reuterholm en stor gravyr, en romersk vy af Certosas klosterträdgård i Diocletiani termer med cypresser etc., hyllande R. med italienska verser. Piranesi hade äfven graverat Reuterholms porträtt (se Gjörwell: Historiska och Statistiska Tidningar 1794 n:r 50).

Sid. 108. Den beryktade processen mot Armfelt, Ehrenström, Magdalena Rudenschöld etc.

Sid. 109. Hofpredikanten Thyselius hade, underhjälp af 1,000 rdr mutor till ståthållaren Debesche, fått mandatorial till förslagsrum för erhållandet af Sköllersta pastorat i Nerike, då Reuterholm, ursinnig, att denna lilla intrig gått bakom hans rygg, ref upp saken, och Thyselius åter ströks från förslaget. Utom sig skref Thyselius ett bref till Reuterholm, fullt af förgripliga ytt- randen om regeringen och hertigen, blef anklagad för majestäts- brott, dömd till döden — och benådad med åtta dagars vatten och bröd. Han fortsatte sedermera sin karriär som om intet händt; det hela var en värdig illustration till det eländiga Reuterholmska systemet.

Sid. 110. Kaffebudet af den 1 aug. 1794 gaf anledning till mycket skämt (se t. ex. Sturzen-Becker Reuterholm sid. 193), Hallmans Parentation i Sorgetid då gudinnan Cofféa flyttade ur Svea land, trycktes Stockholm 1794 (äfven i Hansellis upplaga af Hallmans skrifter).

Sid. 114. Solituden, Gjörwell benämnde så ett par rum han hade i grefve Snoilskys hus vid Storgatan (n:r 23, 3 tr. upp, vid gafveln), hvilka i motsats till hans bostad vid Regerings- gatan n:r 74, lågo nästan på landet.

Sid. 122. Öfversättningarna från Gessner stå i Gjörwells publikation Adressen.

Sid. 139. En »snart 66 år gammal Mercurius», Gjörwell kallar sig själf så med anspelning på en af sina första, mest epokgörande publikationer »Den Swänska Mercurius», som han utgaf 1755—1765.

Sid. 139. »Steken och Kotletten», namn, efter hvad det säges, på två små utvårdshus vid Göteborg i gamla dagar.

Sid. 147. Gustaf IV Adolfs biläger. 31 oktober 1797.

Sid. 156. Gjörwell utgaf 1798 en försvenskning af C. W. Hufelands »Konst at lefva länge». Ny upplaga 1804.

Sid. 193. »Den af biskop Filenius kallade heliga Listen uti eder stadskyrka». — »List» antagligen använd i gammal betydelse för »konst».

Sid. 194. »Läsning för fruntimmer», en skönlitterär publikation redigerad af P. A. Wallmark och S. Malmgren. Subskriptionssedlarna voro undertecknade af Malmgren, då ung tjänsteman i utrikes dep. Företaget afstannade 1801. — Sista häftet redigerades af P. A. Granberg.

Sid. 199. »Hälsade i vägen på Äppet», den bekanta käl-laren å Ladugårdslandet. »Parterren», där Gjörwell hvilade, logården, den tiden tillgänglig för allmänheten.

Sid. 206. Pehr Lindahl nödgades 1799 inställa sina betalningar, men genom att sonen uppoffrade en stor del af sitt moderne blefvo alla affärerna ordnade. Att Johan Lindahl dock räddade en aktningvärd förmögenhet framgår af hans flerfaldiga donationer, bland annat till Svenska akademien.

Sid. 216. Anakreon på Samos, opera af Grétry (texten försvenskad af J. D. Valerius), gafs på galaspektakel i anledning af drottningens kyrkotagande 18 jan. 1803, men Gustaf IV Adolf fann stycket opassande, och det blef ej vidare speladt.

Sid. 218. Citatet ur en dikt af en »adertonårig yngling». Hvem denne adertonåringen, som begynte sin poetiska bana med att besjunga gubbåldern var, är mig obekant.

Sid. 218. »Hela Frankrike som Gjörwells Lifgeding», en öfversättning af Heinrichs Historia om Frankrike, öfversatt af Gjörwell, se del I: Fornåldern och Merovingiska Ätten, utkommo — 32 sidor 1805. Mer blef aldrig utgifvet.

Sid. 228. Dikten »De tre Blommorna» af P. A. Wallmark, finnes i fjärde bandet (1806) af Gjörwells tryckta Brefväxling. Brefutdrag, dikter etc.

Sid. 242. Recensionen öfver Polymnia i Stockholms-Posten var af Wallmark.

Sid. 253. Dagligt Allehanda utgafs 1771—1802 af Gjörwells gynnare, filantropen och vitterhetsvännen assessor Johan Pfeiffer, 1802—1809 af dennes systerson major Carl Schiöström, 1809—1823 af expeditionsskreteraren Herman Battram. Anders C. Kullberg var tidningens redaktör under Schiöström och Battram.

Sid. 257. Blomster-Magasinet för Blomsterälskare och Idkare af Trädgårdsskötsel, utgifvet af A. Pfeiffer. Stockholm 1803.

Namnregister.*

De kursiva siffrorna hänvisa till motsvarande sidor i boken.

- Abbé de France, d'Ossery, Johannes Theodor Raphaël, f. 1736, karmelitermunk, kom till Stockholm 1784, var präst i katolska församlingen med värdighet af vicarius apostolicus, lämnade Stockholm 1797. Höll på Gustaf III:s födelsedag 1790 ett offentligt tal. Lefde ännu 1806 som klosterföreståndare i Essen 23, 40, 79.
- Abbé d'Espagne, Augustin d'Echeberria (Echeverria) från Biscaya, kom 1785 till Sverige, legationspräst, 1793 chargé d'affaires, reste 1794 9, 10, 13, 15.
- Ackermann, Johan, f. 1738 d. 1810, direktör vid Haga 82, 103.
- Adelsvärd, Erik Göran, f. 1751 d. 1810, premieradjutant 149.
- Adelung, Friedrich, f. 1768 d. 1843, tysk språkforskare och journalist, lefde i St Petersburg 248.
- Adelung, Johan Christopher, f. 1732 d. 1806, professor, öfverbibliotekarie vid det kurfurstliga biblioteket i Dresden, journalist 176, 248.
- Adlerberg, Christina Virginia, f. 1766 d. 1804, stiftsfröken, gift 1800 med friherre E. J. Fleetwood 82, 127, 131, 193, 206.
- Adlersparre, Georg, f. 1760 d. 1835, generalmajor, landshöfding 251.
- Ahlman, Zacharias, f. 1734 d. 1802, underståthållare i Stockholms stad 64.
- Ahlströmer, Patrik, f. 1733 d. 1804, kommerseråd, vice landshöfding i Elfsborgs län, Gjörwells vän och gymnare 49, 192, 200, 204, 211.
- Aken, Frans Joachim von, f. 1738 d. 1798, apotekare i Örebro, assessor, nämnd för sitt eldsläckningsmedel i dikt af fru Lenngren 109.
- d'Albedyhll, Gustaf, f. 1758 d. 1819, friherre, diplomat, historisk skriftställare 12, 135, 255.
- Almqvist, Eric Jonas, f. 1729 d. 1808, teologie doktor, prost i Tierp, professor i Uppsala, teologisk skriftställare, gift 1761 med Hedvig Cecilia Bergman. Brite Louise Gjörwells svärfader, C. J. L. Almqvists farfader 25, 55, 107.
- Almqvist, Carl Jonas Ludvig, f. 1793 d. 1866, skalden 106, 123, 125, 128, 129, 134, 164, 174, 176, 179, 229, 231, 241, 243.
- Almqvist, Olof Fredric, f. 1771 d. 1826, kamrerare i riksgäldskontoret 162.
- Aminoff, Johan Fredrik, f. 1756 d. 1842, öfverste vid Lifgardet, vän till Gustaf III 108.
- Anckarström, Gustafviana Elisabeth Löwen, f. 1764 d. 1844, gift 1783 med Jakob Johan Anckarström, kapten vid Lifgardet, Gustaf III:s mördare, omgift med häradshöfdingen Berthold Runberg, f. 1761 d. 1803 skild 148.
- Anckarström, Jakob Johan, f. 1762 1792, kapten vid Lifgardet, Gustaf III:s mördare, afriktad 58—68, 70, 72, 73, 77.
- Angelin, Jöns Erik (kallade sig ett par år Angelini), f. 1781 d. 1807, konduktör vid kungliga museum, kanslist vid civilexpeditionen, rimmare och kompilator 216, 217.
- Ankar, Johan Wilhelm, f. 1759 d. 1816, oäkta son till öfverstelöjtnant Jacob Johan Anckarström, konungamördarens fader, född i

* I detta register upptagas ej personer, om hvilka trots efterforskningar, inga andra än textens upplysningar kunnat meddelas, t. ex. Ahlbom, trädgårdsmästare, Engman, skomakarfru o. s. v. Uppgifter till registret äro benäget lämnade af dr A. Levertin och herr B. Schöldström.

- Frankfurt a. d. O., inkom till Sverige på 1770-talet, anställd i hofkapellet, virtuos på cittra, pucker-ryggig 69.
- Ankarerona, Conrad Wilhelm, f. 1733 d. 1809, major 134.
- Archenholtz, Johan, f. 1695 d. 1777, historiker, drottning Kristinas biograf 248.
- Arends (Arndt), f. 1727 d. 1809, mademoiselle, flickorna Gjörwells lärarinna i sömnad 5, 40, 89, 251.
- Armfelt, Gustaf Mauritz, f. 1757 d. 1814, öfverståthållare i Stockholm, Gustaf III:s gunstling 68, 72, 108, 122, 166, 240.
- Arndt, Johann, f. 1555 d. 1621, religiös författare 181.
- Arrhenius, Carl Axel, f. 1757 d. 1824, kapten, slutligen öfverståthållare, framstående kemist, fru Brigitta Eleonora Gjörwells halfbror 17, 45, 174, 239.
- Arrhenius, Jacob, f. 1721 d. 1791, protokollssekreterare, fru Brigitta Eleonora Gjörwells styffader 17, 18.
- Arrhenius, Pehr Larsson, f. 1728 d. 1800, teologie doktor, kontraktsprost i Funbo (Uppsala ärkestift) 62.
- Asp, Pehr Olof von, f. 1745 d. 1808, svensk minister i Konstantinopel och London 240, 241.
- Aurelius, Nils, f. 1760 d. 1810, regementspastor, kyrkoherde i Örtomta (Linköpings stift) 175.
- Aurivillius, Per Fabian, f. 1756 d. 1829, akademibibliotekarie i Uppsala 182.
- Baggesen, Jens, f. 1764 d. 1826, dansk skald, professor, gift 1790 med Sophie von Haller, skaldens barnbarn, d. 1797 145, 146.
- Barthélémy, Jean Jacques, f. 1716 d. 1795, abbé, arkeolog, författare till »Voyage du jeune Anacharsis» 49, 248.
- Battram, Herman, f. 1764 d. 1823, förste expeditionssekreterare, handsekreterare hos konung Karl XIII 251.
- Bayle, Pierre, f. 1647 d. 1706, filosof, författare till »Le Grand Dictionnaire» 49, 190, 248.
- Bedoire, Jean, f. 1728 d. 1800, generalkonsul i Portugal, ceremonimästare, landshöfding 204.
- Berg, Anna Catharina, f. 1775, dotter till en kofferdikapten från Karlshamn 92, 93, 97.
- Bergensköld, Zacharias, f. 1743 d. 1798, kommissionssekreterare i Konstantinopel 1772, kunglig kammarherre 167.
- Bergius, Bengt, f. 1723 d. 1784, bankokommissarie, historisk samlare, utgifvare. Hans efterlämnade handskrifter i vetenskapsakademien i Stockholm 207.
- Bergman, Johan Gustaf, f. 1734 d. 1803, lärfröknare, kämmär 2.
- Bergman, Johan Henrik, f. 1765 d. 1819, fabrikör. Johan Henrik Bergmans far, J. G. Bergman, var förmyndare för kryddkrämaren Spolanders barn: »firman Bergman och Spolander» 6.
- Bergman, Magdalena Cecilia, f. 1766 d. 1837, gift 1795 med borgmästaren Didric Mæchel 106.
- Berndes, Anton Ulrik, f. 1757 d. 1844, landtmätare, gravör, miniatyrmålare 195.
- Bernstorff, Christian Günther, f. 1769 d. 1835, statsman, danskt sändebud i Stockholm till sommaren 1797, statssekreterare 135.
- Berquin, Arnaud, f. 1749 d. 1791, författare af idyller och barnböcker 86.
- Bertuch, Friedrich Justinus, f. 1748 d. 1822, tysk journalist och öfversättare, geograf 248.
- Besborodko, Alexander Andrejevitch, f. 1747 d. 1799, rysk statsman, storkansler 135.
- Bilang, Jacob Johan von, f. 1739 d. 1803, kapten vid Södermanlands regt:e, löjtnant i fransk tjänst, kopparstickare 174.
- Bilang, Catharina Emerentia Scheduling von, f. 1753 d. 1834 175.
- Bille, Steen Anderseen, f. 1751 d. 1833, kapten, chef för kadetterna på fregatten »Fredriksvarn», kommandör 120.

- Bitaubé, Paul Jérémie, f. 1732 d. 1808, skald, författare till dikten »Joseph», öfversättare 3.
- Björck, Sven Svensson, f. 1777 d. 1815, rimmare, klädesfabrikör 242.
- Blessingh, Axel Adam von, f. 1749 d. 1810, major 175.
- Boileau-Despréaux, Nicolas, f. 1636 d. 1711, skalden 49, 189, 248.
- Boucher, François, f. 1703 d. 1770, rococomålaren 50.
- Bossi, Giovanni Domenico, f. 1765 d. 1853, italiensk miniatrymålare, vistades i Sverige omkr. 1797—1812 208.
- Brahe, Magnus Fredrik, f. 1756 d. 1826, kaptenlöjtnant, landtmarskalk 151, 152.
- Brinkmann, Karl Gustaf von, f. 1764 d. 1847, diplomat, tysk och svensk skald, Tegnér's vän 178.
- Bromell, Elisabeth Maria (Elsa), f. 1775 d. 1843, dotter till 1782 aflidne assessorn i kammarrevisionen C. M. Bromell, sedermera gift med arkitekten Carl Christoffer Gjörwell 46, 219, 220.
- Bröyer, Christina Feif, f. 1690 d. 1754, dotter till Donat Feif, guldsmedsällderman i Stockholm, syster till Christoffer Ehrensparre, Gjörwells fader 118.
- Campe, Joachim Heinrich, f. 1746 d. 1818, författare af ungdomslitteratur, lexikograf 176.
- Catteau-Calleville, Jean Pierre Guillaume, f. 1759 d. 1819, historiker och geograf, präst vid reformerta församlingen i Stockholm 1783—179?, har utgifvit flera arbeten öfver Sverige och svensk odling 13, 154, 155, 160.
- Cedermarck, antagligen sidenfabrikör D. Cedermarks fru, bodde vid Trädgårdsgatan 15.
- Cederström, Bror, f. 1754 d. 1816, general, krigspresident, Gustaf IV Adolphi's gunstling 121.
- Chaufepié, Jacques George de, f. 1702 d. 1786, holländare, reformert präst, författare af tillägg till Bayles Dictionnaire 49, 248.
- Choraëus, Michael, f. 1774 d. 1806, teologie adjunkt vid Karlberg, finne, skald 201, 202, 203, 206.
- Clarke, Eduard Dan, f. 1769 d. 1822, resenär, arkeolog, reste 1799—1800 i Sverige, tecknade utsikter och vyer 190.
- Claudius, Matthias, f. 1740 d. 1815, författare, utgifvare af den belletristiska tidskriften »Der Wandsbecker Bote» (1770—1774) 145.
- Clément, David, f. 1701 d. 1760, evangelisk präst, bibliograf, författare till »Bibliothèque curieuse, historique, critique ou catalogue raisonné de livres difficiles à trouver 49.
- Cogell, Fredrik August, f. 1730 d. 1795, kommissarie vid lasarettslotteriet, fru Brigitta Eleonora Gjörwells mormoders, Eleonora Ziervogels son i hennes andra gifte med apotekaren på Kronan August Cogell 18.
- Cogell, Pehr Eberhard, f. 1734 d. 1815, målare, professor vid målarakademien i Lyon, ofvanstående Fredrik August Cogells broder 18.
- Corral, Don Ignacio Maria de C. y Aguierre, spanskt sändebud i Sverige, reste 1793 32, 44.
- Creutz, Gustaf Philip, f. 1731 d. 1785, riksråd och kanslipresident, Uppsala akademis kansler, skald 166.
- Cronland, Carl Gustaf, d. 1802, kontrollör, föreståndare för riksgäldskontorets tryckeri 1789—1802 110.
- Cronstedt, Nils August, f. 1753 d. 1835, guvernör vid krigsakademien på Karlberg, generalmajor 103, 211.
- Dacier, André, f. 1657 d. 1722, klassisk filolog, öfversättning af Horatius (Paris 1681) 49.
- Dacier, Anne Lefèvre, f. 1654 d. 1720, författarinna, öfversättarinna: »Poésies d'Anacréon et de Sappho» (Paris 1681) 157.
- Dahl, Johan, f. 1767 d. 1797, bokhandlare i Stockholm 110.
- Dalman, Lars Johan, f. 1776 d. 1830, e. o. notarie i Göta hofrätt, kammarjunkare 114, 155, 205.

- Dalman, Brita Sophia, f. 1779, d. 1860, dotter till kammarherre Fredrik Dalman 249.
- Debesche, Georg Johan, f. 1754 d. 1814, major, öfverste vid adelsfanan, ståthållare på Stockholms slott, en af Gustaf III:s gunstlingar, fick af konungen det förra djurvaktarbostället Rosendahl 14, 109, 120.
- De Brosses, Charles, f. 1709 d. 1777, president, arkeolog och rese-skildrare 49.
- de Geer, Charles, f. 1747 d. 1805, kammarherre, oppositionel riksdagstalare 150.
- de Geer, Fredrika Aurora Taube, f. 1753, d. 1806, gift 1769 med friherre Johan Jacob de Geer, öfverkammarherre hos drottning Fredrika 170.
- de la Fosse, Antoine, f. 1653 d. 1708, skald och öfversättare, »Odes d'Anacréon» (Paris 1704) 157.
- Deland, Louis Joseph Marie, f. 1772 d. 1823, aktör vid dramatiska teatern, berömd komiker 200.
- Delille, Jacques, f. 1738 d. 1813, skald, öfversättning af Virgilius *Georgica*» (Paris 1769) 49.
- Demoustier, Charles Albert, f. 1760 d. 1801, skriftställare, poet, dramatiker. Hans rykte grundades genom den af Gjörowell nämnda mytologien »Lettres à Emilie sur la Mythologie» (1786) 185.
- Deprez, Louis Jean, f. 1737 d. 1804, dekorationsmålare, arkitekt, anställdes af Gustaf III 1784 75, 79, 80, 118, 151.
- De Ron, Jacob, f. 1738 d. 1828, stor grosshandlare 13.
- Dobrowsky, Joseph, f. 1753 d. 1829, böhmisk historiker, gjorde mellan 1791—1795 studieresor för att söka källor till böhmiska historien, var 1792 i Stockholm 79.
- Drysen, Peter Samuel, f. 1760 d. 1818, kyrkoherde i Adolf Fredriks församling, pastor primarius 106.
- du Bocage, Marie-Anne Le Page, f. 1710 d. 1802, skaldinna 158.
- Eckerman, Erik, f. 1745 d. 1795, fabrikör 112.
- Edman, Gustaf, f. 1747 d. 1815, hofauditör, hofrättsråd 110.
- Eggers, Christian Ulrich Detlev von, f. 1758 d. 1813, professor i Köpenhamn i juridik och kameralvetenskap, konferensråd, reseskildrare 248.
- Ehrensparre, Christoffer Feif (adlad Ehrensparre), f. 1694 d. 1767, öfverstelöjtnant, Gjörowells fader 47, 258.
- Ehrenström, Johan Albrecht f. 1762 d. 1847, sekreterare i kabinettet för utrikes brefväxling, sedermera ryskt statsråd 108.
- Ekeberg, Anders Gustaf, f. 1767 d. 1813, adjunkt, kemie laborator vid Uppsala universitet, vitter dilettant 100, 101, 102, 103.
- Ekeblad, Claës Julius, f. 1742 d. 1808, landshöfding, öfverste kammarjunkare 75.
- Engelhardt, Daniel Friedrich, d. 1828, officer vid franska generalstaben, tuschtecknare, landskapsmålare, berömd för sina utsiktsbilder 186.
- Eschenburg, Johann Joachim, f. 1743 d. 1820, professor i Braunschweig, litteraturhistoriker, vän till Lessing 176.
- Eurén, Gabriel, f. 1768 d. 1806, kanslist i civilexpeditionen, slutligen expeditionsskreterare, Kotzebues öfversättare 17.
- Fehrman, Carl Gustaf, f. 1746 d. 1798, medaljgravör, professor vid målar- och bildhuggarakademien 150.
- Feif, Eva, f. 1695 d. 1754, dotter till Donat Feif, guldsmedsälderman i Stockholm, syster till Christoffer Ehrensparre, Gjörowells fader 118.
- Ferrner, Bengt, f. 1724 d. 1802, astronom och matematiker, Gustaf III:s lärare, kansliråd 17.
- Fersen, Fabian Reinhold, f. 1762 d. 1818, öfverste kammarherre 151, 152.
- Filenius, Petrus, f. 1704 d. 1780, professor i orientaliska språk i

- Lund, domprost, sedan biskop i Linköping 193.
- Fleetwood, Erik Johan, f. 1752 d. 1838, fänrik, godsägare 206.
- Fleming, Claës Adolf, f. 1771 d. 1831, öfverste kammarjunkare, riksmarskalk, vältalare 225, 234.
- Flintenbergs, Johan David, f. 1762 d. 1819, sekreterare vid museum, riksantikvarie, historisk skriftställare 60.
- Flodin, Johan Gustaf, f. 1741 d. 1808, präses i stads- och hofkonsistorium, biskop 148.
- Florian, Jean Pierre de, f. 1755 d. 1794, romanförfattare, idylliker 244.
- Forssberg, Erik, f. 1724 d. 1773, fil. magister, assistent vid pol. koll., ägde gårdar i Jakob 12.
- Forssgren, Johan Georg, f. 1776 d. 1812, conducteur vid öfverintendentsämbetet, sedan 1802 på slottsstaten. Professors karakter 1805. Tecknare, elev af Desprez 117, 120, 125, 129, 131, 136, 137, 146, 147, 153, 154, 157, 166, 171, 176, 181, 182, 186, 190, 199, 213, 243, 259, 260.
- Fougts, Elsa Momma, f. 1744 d. 1826, gift 1762 med boktryckaren Fougts; förestod efter hans död 1782 det kungliga boktryckeriet. Vitter dam 237.
- France, Ulrik Gustaf, f. 1736 d. 1811, presidentsekreterare, anklagad för delaktighet i Armfelts konspiration 108.
- Francken, Elsa Ottiliana von, f. 1784 d. 1851, dotter till amiralen Hans Reinhold von Francken, gift 1809 med kanslirådet Jonas Carl Linnerhjelm 249.
- Fredenheim, Carl Fredrik Mennander (adlad Fredenheim), f. 1748 d. 1803, kansliråd, ceremonimästare, öfverintendent 79, 217.
- Frodell (Frodellius), Johan Niklas, f. 1782 d. 1828 (genom drunkning), skådespelare och sångare, lämnade teatern 1818, sedan landtbrukare. Gjörwells »don Juan» 160, 166, 183, 200, 202.
- Funck, Hans Jacob, f. 1731 d. 1813, major vid flottans konstruktionskär, svärfader till fru Brigitta Eleonora Gjörwells broder Herman Müllern 32.
- Gahn, Henrik, f. 1747 d. 1816, berömd läkare, assessor 154, 155, 226.
- Gartz, Claës, f. 1760 d. 1804, kunglig sekreterare, slutligen expeditionsskreterare, umgängesvän till Lidner och andra vittra män 17.
- Georgii, Nils, f. 1717 d. 1790, kunglig preussisk medaljgravör, elev af Hedlinger, fru Brigitta Eleonora Gjörwells morbror 19.
- Georgii, Fredrika, fru Brigitta Eleonora Gjörwells moster, väninna till Sergel 19.
- Gessner, Salomon, f. 1730 d. 1788, schweizisk idyllisk författare, som Gjörwell öfversatt och efterliknat 3, 50, 86, 90, 100, 101, 120, 122, 127, 185.
- Geijer, Bengt Reinhold, f. 1758 d. 1815, öfverdirektör, inköpte Rörstrand 1797 43.
- Giseke, Ernst Ludvig, f. 1756 d. 1838, predikant och konsistorieråd, samt August Ludvig Christian Giseke, den förres broder, f. 1758 d. 1832, hofråd, utgäfvor tillsammans idylliska och naturskildrande arbeten 254.
- Granberg, Per Adolf, f. 1770 d. 1841, boktryckare, sekreterare i landtbruksakademien, skriftställare 183.
- Grandel, Johan, f. 1754, d. 1830, kopparstickare, bror till Lars Grandel, gravören 108.
- Grawell, Johan Fredrik, f. 1767, löjtnant vid flottan 33.
- Grill, Johan Abraham, f. 1719 d. 1799, direktör vid ostindiska kompaniet och i general-diskontkompaniet. Maccenat 32.
- Gripenstjerna, (antagligen) Fredrik, f. 1728 d. 1804, hofjägmästare 237.
- Grönberger, Anders, f. 1738 d. 1797, prost och kyrkoherde öfver Norrköpings stads och landsförsamlingar 36, 131.
- Günther, Christian August, f. 1760 d. 1824, tysk landskapsmålare och gravör 186.

- Gyllenkrook, Christina Charlotta Mörner af Morlanda, f. 1760 d. 1832, gift 1780 med friherre Axel Thure Gyllenkrook till Svenstorp och Björnstorp, skild och gift med generallöjtnanten friherre Bror Cederström, vitter 121.
- Gyllenram, Adolph, f. 1735 d. 1817, kapten vid prins Fredrik Adolfs regemente 131.
- Göbel, David, d. 1816, kammarlakej hos Gustaf III, sedermera kamrerare i kungliga museum 109.
- Hachenburg, Hermann Wilhelm, f. 1752 d. 1817, pastor primarius i tyska kyrkan, hofpredikant 12, 54, 101, 159, 160, 189.
- Hagström (adlad Hagströmer), Anders Johan, f. 1753 d. 1830, anatomie professor, berömd läkare 164, 174.
- Hallblad, Erik, f. 1720 d. 1814, målare, elev af Arenius, tafvelrestauratör, professor 99.
- Hallenberg, Jonas, f. 1748 d. 1834, rikshistoriegraf, Gustaf II Adolfs häfdatecknare, numismatiker 248.
- Haller, Albrecht von, f. 1708 d. 1777, fysiolog och skald 146.
- Halling, Olof, f. 1726 d. 1792, silkesstrumpväfvarmästare 31.
- Hallman, Carl Israel, f. 1732 d. 1800, notarie, skalden och parodiförfattaren 111.
- Hallman, Johan Gustaf, f. 1726 d. 1795, assessor vid Collegium medicum, läkare vid Djurgårdsbrunn, medicinsk författare 2, 40, 45, 54, 111, 125, 128, 135, 155, 164, 205.
- Hammarlund, Anders, f. 1758, kunglig hof- o. slottspredikant vid Haga 76, 148.
- Hanell, Casper Chr., f. 1746 d. 1808, kommissarie, lagman på Gotland, tillfällighetstalare, satiriserad af Stockholms-Posten 110.
- Hassel, rådman i Eksjö 1797 141.
- Hasselgren, Christopher, f. 1759 d. 1820, kyrkoherde i Danviken och Sicklaö och sedermera i Ulrika Eleonora församling i Stockholm 152.
- Hauswolff, Justus Christoffer, f. 1708 d. 1773, kyrkoherde i Klara församling, deltagare i frihetstidens riksdagslif 50.
- Heinrich, Christian Gottlieb, f. 1748 d. 1810, professor i Jena, historiker, Gjörwell öfversätter hans »Frankrikes historia» 219, 248.
- Helleday, Henrik Gustaf, f. 1756 d. 1818, kyrkoherde i Mariefred, sedan i Börstil och Östhammar, prost 231.
- Hellsten, kanske Joel Otto, f. 1788, skeppsklarerare 200.
- Hirschfeld, Christian, f. 1742 d. 1792, naturforskare, hans »Theorie der Gartenkunst» (1779—1785) var berömd 49.
- Hjelm, möjligen Gustaf, f. d. poliskonstapel 200.
- Hjortsberg, Lars, f. 1772 d. 1843, förste aktör vid dramatiska teatern, den store skådespelaren 200.
- Hjärne, Christina Charlotta, f. 1722 d. 1804, dotter af arkitekt Olof Rudbeck d. y., gift 1745 med bergsrådet Erland Fredrik Hjärne, f. 1706 d. 1773 15.
- Hogarth, William, f. 1697 d. 1764, målare, karrikatyrtecknare, estetik 186.
- Horn af Äminne, Claës Fredrik, f. 1763 d. 1823, major vid lifregementet till häst; blef 1792 för delaktighet i mordet på Gustaf III dömd till landsflykt, gift med Maria Wilhelmina Linnerhjelm, f. 1764 d. 1833 72, 77.
- Hufeland, Christopher Wilhelm, f. 1762 d. 1836, läkare, medicinsk skriftställare: »Makrobiotik oder die Kunst das menschliche Leben zu verlängern», Jena 1796 156, 159, 176, 198.
- Hummel, Arvid David, f. 1778 d. 1836, auditör, protokollsekreterare, vitterhetsiddkare; rymde 1807 och gick i rysk tjänst och blef censursekreterare 179, 183, 210, 213.
- Hästesko, Johan Henrik, f. 1741 d. 1790, öfverste, medlem af Anjalaförbundet, afriättad 64.
- Höst, Jens Kragh, f. 1772 d. 1844, dansk skriftställare och historiker, känd för sitt intresse för Sverige

- och sina skandinavistiska idéer, besökte flera gånger Sverige 158, 164, 168, 169, 170.
- Isoz, Sofia, f. 1779 d. 1830, gift 1802 med kunglige bibliotekarien P. A. Wallmark 215.
- Jacobi, Friedrich Heinrich, f. 1743 d. 1819, president i vetenskapsakademien i München, romanförfattare och känslofilosof 190.
- Jancke, Claes, student 1786, handelsbokhållare, Bengt Ferners sväger 90, 98.
- Jennings, Johan Jacob Frans, f. 1762 d. 1828, kammarjunkare, hofmarskalk, teateröfversättare 153.
- Jernfeltz, Nils Fredrik, f. 1757 d. 1798, öfverste för lifgrenadierregementet 131.
- Joly, Philippe Louis, f. 1712 d. 1782, fransk filolog, författare af »Remarques critiques sur le Dictionnaire de Bayle», 1748, med flera bibliograf. verk 248.
- Junbeck, Bengt Theodor, f. 1750 d. 1808, lagman 236.
- Klopstock, Friedrich Gottlieb, f. 1724 d. 1803, skald 145.
- Kling, Gabriel, f. 1719 d. 1797, kommerseråd, slutligen president i kommerskollegium 17, 19.
- Kling, Helena Wendela In de Betou, f. 1737 d. 1806, gift första gången med fru Brigitta Eleonora Gjörells morbror, rådmannen i Stockholm Johan Hubert Georgii, och efter hans död med ofvanstående Gabriel Kling 18.
- Klingspor, Wilhelm, f. 1747 d. 1814, generallöjtnant o. chef öfver finska armén 246.
- Kuös, Carl Johan, f. 1767 d. 1835, teologie lektor i Skara, historiker och språkman 256.
- Koschell, Gabriel Christian, f. 1743 d. 1810, känd grosshandlare, kommerseråd 150.
- Kosegarten, Ludwig Theobul Gott- hard, f. 1758 d. 1818, professor, skald 178.
- Kotzebue, August von, f. 1761 d. 1819, skådespelsförfattare 247.
- Kraak, Johan, f. 1745 d. 1810, professor i förlösningskonst, lefde från 1786 som privatman i Söderhamn 109.
- Krafft d. ä., Per, f. 1724 d. 1793, målare, professor, 20, 49, 192, 195, 204.
- Kraus, Joseph Martin, f. 1756 d. 1792, kapellmästare, tonsättare, inkom till Sverige 1778 165, 166, 209.
- Krook, Thomas, f. 1733 d. 1796, lagman och advokattiskal i Stockholm 109.
- Kuhlman, Johan, f. 1738 d. 1806, grosshandlare i Norrköping, Lidéns värd, boksamlare 4.
- Kullberg, Anders Carlsson, f. 1771 d. 1851, kanslist, statssekreterare, biskop, skald; tragedien »Oscar» är efterbildning efter A. V. Arnault (gifven 1801), 194, 218, 242, 251.
- Kullberg, Herman Anders, f. 1772 d. 1834, syssloman vid Vadstena hospital, roman- och teateröfversättare, poet; hans dram »Celestine» uppfördes 1797, men blef aldrig tryckt 116, 117, 120, 121, 130, 131, 132, 151, 155, 164.
- Kumlander (Cumlander), Lars, kamrer, innehafvare af källaren Blå Porten (»Lusthusporten») mellan 1755—1806 105, 182, 184, 201.
- Kunckell, Gustaf Henrik, f. 1773 d. 1847, löjtnant vid Svea artilleri, slutligen öfverstelöjtnant 175.
- Küsell, Carl Gottfried, f. 1727 d. 1795, grosshandlare i Stockholm, direktör vid Ostindiska kompaniet 32.
- Küttner, Carl Gottlob, f. 1755 d. 1805, reseskildrare; har äfven beskrifvit en resa i Sverige 1797—99 145.
- Kämpe, Carl L., f. 1739 d. 1816, amanuens vid kungliga biblioteket, sekreterare i kungliga kansliet, kansliråd 51.
- Kökeritz, Carl Gustaf, f. 1746 d. 1818, förste expeditionsekreterare, gift 1786 med Brigitta von Seltzen 106.

- Lagerbring, Sven Bring (adlad Lagerbring), f. 1707 d. 1787, professor, historiker 47, 210, 248.
- Lamm, (sannolikt) David Mose, f. 1762 d. 1831, grosshandlare 260.
- Lantingshausen, Erik Albrecht, f. 1781 d. 1856, löjtnant, sedermera kapten 241.
- La Perrière, f. 1755, skådespelare vid Gustaf III:s franska trupp 1791—92, känd för sina jakobinska tänkesätt och af konungen själf först misstänkt som mördaren 60.
- Larcher, Pierre Henri, f. 1726 d. 1812, hellenist, översättning af Herodote (1786) 49, 248.
- Lavater, Johann Caspar, f. 1741 d. 1801, predikant i Zürich, känsloförfattare 113.
- Leijonhufvud, Axel Gabriel, f. 1717 d. 1789, hofmarskalk och öfverkammarherre hos prinsessan Sofia Albertina, president i Åbo hofrätt, vitterhetsvän och dilettant 258.
- Leijonhufvud, Knut Henrik, f. 1730 d. 1816, kammarherre hos prinsessan Sofia Albertina, vitterlekare, Gjörwells ungdomsvän 47.
- Le Maire, Jean Baptiste, traktör på Djurgården sedan 1806, innehafvare af »Franska Vårdshuset» 231, 238.
- Lenngren, Anna Maria Malmstedt, f. 1755 d. 1817, skaldinnan 121, 161.
- Lenngren, Carl Petter, f. 1750 d. 1827, assessor i kommerskollegium, kommerseråd; var medlem af Stockholms-Postens redaktion 1778—1814, skaldinnans make 161.
- Leopold (adlad af Leopold), Carl Gustaf, f. 1756 d. 1829, skalden 89, 143, 151, 165, 176, 194, 196, 233, 237, 256.
- Lichtenberg, Georg Christopher, f. 1742 d. 1799, professor i Göttingen, matematiker och fysiker, satirisk skriftställare 186.
- Lidén, Johan Henrik, f. 1741 d. 1793, historiker, bibliograf 4, 43, 48, 50, 53, 54, 57, 61, 74, 81, 82, 99, 103, 107, 193, 207.
- Lidner, Bengt, f. 1757 d. 1793, skalden 90.
- Lillie, Johan Otto, f. 1745 d. 1813, öfverstelöjtnant vid Bohusläns dragoner 108.
- Lindhahl, Pehr, f. 1723 d. 1800, grosshandlare i Norrköping, gjorde betalningsinställelse 1799, Gustafva Eleonora Gjörwells svärfar 130.
- Lindegren, Anna Catarina Rabenius, f. 1726 d. 1808, gift med kyrkoherden Johan Lindegren, moder till känsloskalden Carl Johan Lindegren, ett lärdt och vittert fruntimmer 121, 122.
- Lindegren, Carl Johan, f. 1770 d. 1815, sekreterare vid kungliga teatrarna, sentimental dramatiker 213.
- Linné, Carl von, f. 1707 d. 1778, naturforskare 224.
- Linnerhjelm, Jonas Carl, f. 1758 d. 1829, kunglig sekreterare, kansli-råd, riksheraldiker, pittoresk landskapsbeskrifvare i Gessners stil, tecknare 6, 9, 33, 122, 127, 137, 160, 186, 198, 249.
- Linnerhjelm, Maria Ehrenstråle, f. 1760 d. 1800, gift 1791 med ofvanstående J. C. Linnerhjelm, pastoral diktarinna 121, 186, 194, 249.
- Liston, Robert, f. 1742 d. 1836, engelskt sändebud i Sverige 1788—1793, sedan i Konstantinopel och Washington 9.
- Lithander, Per, f. 1751 d. 1829, bataljonspredikant vid flottan, komminister vid Skeppsholmen, sedan prost i Winlöfs kontrakt (Skara) 39.
- Ljung, Johanna Neostadius, gift först med hofapotekaren J. C. Georgii, sedan med kammarrådet Pehr Ljung, d. 1791, i första giften, svägerska till fru Brigitta Eleonora Gjörwell 18, 19, 163.
- Lode, Georg Wilhelm, f. 1741 d. 1799, justitiekansler, president i Åbo hofrätt 140.
- Lund, Baltzar, präst i änkehuset, herrnhutare 162.

- Landberg, Gustaf, f. 1695 d. 1786, hofintendent, målare, pastellist 18.
- Lüdeke, Christopher Wilhelm, f. 1737 d. 1805, ankom till Sverige 1773, pastor primarius i tyska församlingen, författare af »Allgemeines Schwedisches Gelehrsamkeits Archiv unter Gustaf III» 12.
- Löwen, Margaretha Silnecker Ehrensparre, f. 1747 d. 1786, dotter af öfverstelöjtnant Christoffer Ehrensparre, gift 1763 med ryttmästaren Sten Joachim Löwen, Anckarströms svärmoder, Gjörwells halfsyster 58, 65, 82, 148.
- Löwenhjelm, Gustaf Carl Fredrik, f. 1771 d. 1856, kammarherre hos hertigen af Södermanland, chef för k. teatrarna, minister i Paris 152.
- Malmstedt, Magnus Brynolphi, f. 1724 d. 1798, professor i Uppsala, stod Herrnhutarne nära 161, 162.
- Malmström, Pehr, f. 1758 d. 1834, kunglig bibliotekarie, kansliråd, kyrkoherde i Stora Tuna, censor under Gustaf IV Adolph 251.
- Mandorff, Conrad Arvid Johan, f. 1774 (eller 72) d. 1849, kopist i utrikesexpeditionen, tullförvaltare i Stralsund, kammarråd 84, 86, 87, 89, 94, 97, 98, 100, 105, 108, 113, 116, 117, 118, 125, 209.
- Marchand, Prosper, f. 1675 d. 1756, bibliograf, författare till »Histoire de l'origine et des premiers progrès de l'imprimerie» (Haag 1740) 49, 248.
- Martin, Augusta Lee, f. 1753 d. 1816, Elias Martins hustru 55.
- Martin, Elias, f. 1739 d. 1818, målare, hemkom definitivt till Sverige 1791, nära vän till Gjörwellska familjen, som bodde i hans och hans broders hus på Regeringsgatan från 1791—1811 19, 40, 79, 150, 169, 245.
- Martin, Johan Fredrik, f. 1755 d. 1816, hofgravör, broder till Elias Martin, »Lilla Martin» 5, 9, 11, 13, 34, 39, 40, 43, 55, 78, 90, 98, 160.
- Martin, Per, f. 1760 d. 1827, löjtnant, sedermera öfverstelöjtnant, kommandant på Vaxholm 11.
- Masreliez, Louis, f. 1747 d. 1810, målare, professor vid konstakademien 150.
- Medling, Johan, f. 1751 d. 1830, kommerseråd, stor boksamlare, vän till Bellman 140.
- Melanderhjelm, Daniel, f. 1726 d. 1810, astronomie professor 140.
- Meiners, Christopher, f. 1747 d. 1810, professor i Göttingen, religionshistoriker, historisk mångskrifvare 176.
- Mercier, Barthélemy, f. 1734 d. 1799, abbé de Saint Léger, vanligen känd under namnet Mercier de Saint Léger, bibliograf, utgaf 1775 ett supplement till P. Marchands historia öfver boktryckerikonstens uppfinnning 49.
- Mercier, Sébastien, f. 1740 d. 1814, publicist, historiker, dramatiker 201.
- Moderé, Carl Wilhelm, f. 1735 d. 1798, amiral, öfverståthållare 94.
- Montjoie, Christophe Felix Louis Ventre de la Touloubre, f. 1746 d. 1816, rojalistisk skriftställare och publicist 202.
- Monvel, Jacques Marie, Boutet de, f. 1745 d. 1812, skådespelare och dramatisk författare, vistades i Stockholm från 1781—1787 173.
- Mosheim, Johann Lorenz, f. 1694 d. 1755, teolog, kyrkohistorisk författare, »Institutionum historiae ecclesiasticae antiquioris et recentioris» 1726 49.
- Muhr, Adolf, d. 1841, tullinspektör, öfverdirektör 135.
- Munck, Adolph Fredrik, f. 1749 d. 1831, öfverstelöjtnant, ståthållare, blef 1792 landsförvisad för utgifvandet af falska sedlar 75.
- Müllern, Herman, f. 1747 d. 1823, kapten i arméns flotta, majors afsked, fru Brigitta Eleonora Gjörwells ende bror 17, 239.
- Müllern, Carl Herman, f. 1782 d. 1803, underofficer vid flottan, son till ofvanstående Herman Müllern

- i dennes andra äktenskap med Carolina Elisabeth Funck 17.
- Müllern, Ulric, f. 1790 d. 1874, kirurg vid flottan, regementsläkare vid skånska infanteriet, tillf. fältläkare 239.
- Nathan, Hirsch Joël, f. 1755 d. 1829, grosshandlare 260.
- Nicolai, Christopher Friedrich, f. 1733 d. 1811, bokhandlare i Berlin, tidskriftsutgivare, romanförfattare 176.
- Noer, Eric, f. 1733 d. 1797, vinhandlare, grosshandlare, umgängesvän till Sergel 140.
- Noer, Eric, f. 1773 d. 1843 (i Bordeaux), grosshandlare, son till föregående 124, 136.
- Norberg, Johan Erik, f. 1749 d. 1818, kapten-mekanikus, bergsråd, lämnade Sverige definitivt 1804, gick i rysk tjänst och blef verkligt statsråd, kallade sig von Norberg 12.
- Norberg, Sophie Henriette Wulff, den förras fru 191, 221.
- Nordenskiöld, Carl Fredrik, f. 1756 d. 1828, protokollsekreterare, svedenborgare, publicist och pamphlettist, satiriserad af Kellgren 90, 160.
- Nordforss, Carl Gustaf, f. 1763 d. 1832, öfverauditör, öfverstelöjtnant, andre direktör vid Dramatiska teatern 1790—1799, dramatisk öfversättare, poet 17.
- af Nordin, Johan Magnus, f. 1746, d. 1823, landshöfding 232, 255.
- Nordin, Carl Gustaf, f. 1749 d. 1812, biskop, historisk samlare 253.
- Nordström, Anders Jacobsson, f. 1741 d. 1821, boktryckare 162.
- Nordström, Henrik Andersson, d. 1837, boktryckare med eget tryckeri sedan 1794, direktör, son till A. J. Nordström, ungdomsvän till flickorna Gjörwell, försökte sig i herdedikten 3, 6, 44, 86, 119, 251.
- Norgren, Johan Christian, sekreterare, 118, 120.
- Noring, Jonas, f. 1755 d. 1823, expeditionssekreterare, konstlärare 73.
- Oxenstierna, Johan Gabriel, f. 1750 d. 1818, riksmarskalk, skalden 127.
- Paijkull, Gustaf, f. 1757 d. 1826, kansliråd, hofmarskalk, författare, öfversättare, zoolog, 157, 234.
- Pasch, Anna Ingrid Lagerman, f. 1755 d. 1815, gift med Elias Pasch 127, 131, 251.
- Pasch, Elias, f. 1750 d. 1809, brukspatron i Norrköping 131, 139, 142.
- Pasch, Per, f. 1781 d. 1810, notarie i poliskammaren, son till Elias Pasch 142.
- Petrijus, Joël Jacob, f. 1732 d. 1804, teologie doktor, kyrkoherde i Maria Magdalena församling, kaplan vid den kungliga orden 17, 62, 64, 66, 69, 70.
- Pfeiffer, August, f. 1777 d. 1843, vice notarie i Svea hofrätt, son till assessor J. Pfeiffer 251.
- Pfeiffer, Johan, f. 1731 d. 1806, läkare, assessor i collegium medicum, öfvertog genom köp 1771 kungliga boktryckeriet och tidningen Dagligt Allehanda (»Kung i Allehandarien»), som han 1803 öfverlämnade till sin systerson, kapten Schiöström. Pfeiffer var vitterhetsvän och musikalskare 140, 251.
- Piper, Carl Gustaf, f. 1737 d. 1803, öfverkammarherre hos drottning Sofia Magdalena 170.
- Piranesi, Francesco, f. 1756 d. 1810, italiensk gravör, son till den berömda kopparstickaren af »Le antichità Romane», svensk konstagent och minister i Rom 108.
- Pitt, William, f. 1759 d. 1806 119.
- Porthan, Henrik Gabriel, f. 1739 d. 1804, finsk lörd, professor i Åbo, kansliråd, historieforskare 204.
- Puente, Puente Fuerte, markis, spanskt sändebud i Stockholm, för hvilkens barn Gjörwell var lärare 1757 74, 211.
- Raab, antagligen Carl Gustaf, f.

- 1717 d. 1794, kapten vid flottan 58.
- Rehn, Johan Erik, f. 1717 d. 1793, arkitekt, kopparstickare, hofintendant 155.
- Reuterholm, Gustaf Adolf, f. 1756 d. 1813, öfverkammarherre hos drottning Sofia Magdalena, ledamot af hertigen-regentens konselj, hertig Carls gunstling 104, 108, 135, 209.
- Riepenhausen, Ernst Ludvig, f. 1759 d. 1839, kopparstickare i Göttingen, känd för sina stick efter Hogarth 186.
- Rislachi, Gabriel Gamaliel, f. 1765 d. 1808, hofmedikus, förste fältläkare, finne 226.
- Roos, Adolf, f. 1749 d. 1815, predikant vid änketuset, senare pastor i Källby (Skara stift), prost 64—72.
- Roos, Sven Svensson, f. 1746 d. 1798, bryggare, kapten vid borgerskapets infanteri, gift 1791 med Charlotta Wrangel, dotter till kaptenen greve Henrik Herman Wrangel 152.
- Rosenhane, Schering, f. 1754 d. 1812, kansliråd, statssekreterare, riddarhusdirektör, ledamot af flera akademier 15.
- Roslin, Alexander, f. 1718 d. 1793, den berömda målaren 224.
- Roucher, Jean Antoine, f. 1745 d. 1794, fransk poet, guillotinerad under skräcktiden 256.
- Rousseau, Jean Jacques, f. 1712 d. 1778, författaren och filosofen 51.
- Rubens, Petrus Paulus, f. 1577 d. 1640, målaren 49.
- Rudbeck, Johan Olof, f. 1711 d. 1790, vice president, bergsråd, rimmare 166.
- Rudenschöld, Carl, f. 1698 d. 1783, riksråd 207.
- Rudenschöld, Magdalena Charlotta, f. 1766 d. 1823, hoffröken hos prinsessan Sofia Albertina 108.
- Rumberg, Barthold, f. 1761 d. 1803, häradshöfding på Gotland, fru Anckarströms andra man, skild, ihjälskjuten 148.
- Rungren, Petter, skräddare vid Jerntorget 101.
- Ruuth, Erik, f. 1746 d. 1820, president i kammarkollegium, excellens, styresman i Pommern 15, 107.
- Rühl, Elias, f. 1718 d. 1796, bagare, känd borgare i Stockholm (bageri på Österlånggatan) 101.
- Rönquist, Jacob Fredrik, f. 1756 d. 1823, kyrkoherde i Norrbo, Norrala, kontraktsprost 106.
- Salomoni, Carl Fredrik Wilhelm, f. 1752 d. 1812, medlem af hofkapellet från 1773, violinist 112.
- Schantz, Gustaf von, f. 1775 d. 1847, protokollsekreterare, slutligen kansliråd, författare af äreminnen 194.
- Schenbom, Harald, f. 1749, assessor, kansliråds fullmakt, bosatt i Norrköping 189, 192, 196, 207, 209, 249.
- Schimmelmann, Ernst Heinrich, f. 1747 d. 1831, dansk finansminister 145.
- Schjöström, Carl, f. 1757 d. 1809, major, utgifvare af Dagligt Allehanda efter sin morbror assessor J. Pfeiffer 251.
- Schlenckert, Carl Moritz, f. 1788, tysk arkitekt och landskapstecknare 186.
- Schlözer, August Ludwig von, f. 1735 d. 1809, professor i Göttingen, berömd historiker, politiker och statistiker, lefde i Sverige 1755—1758, studerade under Ihre, utgaf arbeten i svensk lärdomshistoria och publicerade 1758 på svenska en Handelshistoria 176.
- Schröderheim, Elis, f. 1747 d. 1795, statssekreterare 17.
- Schütz, Christian Gottfried, f. 1747 d. 1832, professor i Jena och Halle, berömd filolog, grundläggare af Allgemeine Litteratur Zeitung 176.
- Schützerantz, Herman Schützer (adlad Schützerantz), f. 1713 d. 1802, arkiater, stadskirurg i Stockholm, berömd obstetrik 181.
- Schwerin, Adolph Ludwig von, f. 1759 d. 1818, öfverste, hofstallmästare hos drottning Sofia Magdalena 70, 151.

- Schwerin, Ulrica Wilhelmina Putbus, f. 1762 d. 1843, gift med grefve Curt Philip Carl von Schwerin till Fyllingerum, f. 1751 d. 1828 *127, 190, 194, 209*.
- Schylander, Carl Gabriel, f. 1751 d. 1811, framstående skådespelare, tit. öfverinspektör *112*.
- Schönherr, Carl Johan, f. 1772 d. 1848, sidenfabrikör, kommerseråd *256*.
- Schönström, Mariana, f. Warnholtz, f. 1745 d. 1810, dotter till bibliografen *135*.
- Segebaden, Helena Eleonora Justina von, f. 1776, dotter af majoren Achates Detlof von Segebaden *205*.
- Sergel, Johan Tobias, f. 1740 d. 1814, bildhuggaren, vän till Gjörwellska familjen, gjorde 1792 Gjörwells porträttmedaljong *37, 78, 131, 139, 140*.
- Sernsköld, Samuel, f. 1713 d. 1797, expeditionssekreterare *18*.
- Sideau, silhuettklippare *49*.
- Silfverhjelm, Göran Ulrik, f. 1762 d. 1819, andre sekreterare i kabinettet för utrikes brevväxlingen, svensk minister i London, svedenborgare, öfversättare af sentimental litteratur *11, 12, 15, 70, 74, 154, 157*.
- Silfversvärd, Beata Sophia, f. 1780 d. 1846, gift 1801 med sekreteraren Carl Johan Lindegren; skild, »omgift med en vid namn Engman» *213*.
- Silnecker, Margaretha Silnecker Löwen, f. 1766, dotter till ryttmästaren Sten Joachim Löwen, gift 1791 med majoren Peter Didrik Julius Silfversköld *53*.
- Sjöberg (antagl. felskr. för Sjöborg), Carl Ulric, f. 1763 d. 1810, gift 1797 med Eva Charlotta af Stenhoff *61*.
- Sjöborg, Nils Henrik, f. 1767 d. 1838, professor, arkeolog, antikvitetsintendent *118*.
- Sjögren, Lars, d. 1808, öfverjägare, tyckes också idkat traktörssamhet på sitt ställe Viksberg å Djurgården *11*.
- Snoilsky, Charlotta Johanna, f. 1754 d. 1792, gift 1772 med kammarherren Fredrik Dalman, f. 1733 d. 1806 *114*.
- Snoilsky, Fredrik, f. 1792 d. 1842, kammarherre *205, 222*.
- Snoilsky, Gustaf, f. 1752 d. 1818, krigsråd, öfversättare af »Boileaus L'art poétique»; Gjörwells »Solitude» var i hans hus och själf var han vän i dennes familj *154, 187, 237*.
- Snoilsky, Gustaf, f. 1786 d. 1844, major *211*.
- Snoilsky, Johan Georg, f. 1782 d. 1802, e. o. notarie i Svea hofrätt, favorit hos Gjörwell, som skrivit en dikt öfver hans död, tryckt i »Brevväxling» I *115, 199, 239*.
- Snoilsky, Johanna Sophia Psilander-sköld, f. 1754 d. 1817, gift 1781 med krigsrådet grefve Gustaf Snoilsky *196, 199, 225, 254*.
- Snoilsky, Nils, f. 1792 d. 1860, justitieråd, hofmarskalk, skalden Carl Snoilskys fader *205, 222, 234, 239*.
- Spangenberg, August Gottlieb, f. 1704 d. 1792, herrnhutare, missionär, Zinzendorfs lärjunge och biograf *189*.
- Sparrman, Anders, f. 1748 d. 1820, naturvetenskapsman, resebeskrifvare, läkare, gjorde 1787 med Arrhenius och Wadström en resa till Afrika *174*.
- Spiegel, Haqvin, f. 1645 d. 1714, ärkebiskop, psalmdiktare *232*.
- Spolander, Petter, f. 1766, son till kryddkrämaren Petter Spolander, d. 1780 *6*.
- Stechau, Johan Adolph, tjänsteman i antikvitetsarkivet, Gjörwells handsekreterare till 1801 *39, 47, 48, 210, 211, 214, 225, 241*.
- Stenberg, Johan Carlsson, inspektör på Djurgården *14, 101, 120*.
- Stenberg, Carl, f. 1752 d. 1813, operasångare, teaterdirektör *33, 97, 98, 112, 216*.
- Stenhammar, Johan, f. 1769, d. 1799, docent, lektor i Linköping, skald *165, 168*.
- Stenhoff, Christian af, f. 1745 d.

- 1832, lagman på Gotland och i Uppland 194.
- Stenhoff, Eva Charlotta af, f. 1776 d. 1859, dotter af Christian af Stenhof, gift 1797 med öfverste-löjtnanten Carl Ulrik Sjöborg 61.
- Stenhoff, Gustafva Carolina Fredrika af, f. 1778 d. 1849, dotter till Christian af Stenhof 61.
- Stierneld, Adolph Ludwig, f. 1755 d. 1835, öfverkammarherre, historisk samlare, en af ordnarne af Grips-holms porträttgalleri 121, 152.
- Stjerna, Johan, d. 1772 (i Batavia), köpmän 74, 167.
- Stolberg, Friedrich Leopold, f. 1750 d. 1819, diplomat, skald, »Reise in Deutschland, Schweiz und Italien» (Königsberg 1794) 190, 248.
- Stridsberg, Carl, f. 1755 d. 1819, kunglig bibliotekarie, lektor i Hernösand, prost och kyrkoherde i Stigsjö, öfversättare och efterbildare af Kotzebue 165.
- Stubbe, Ulrika, gift 1793 med handelsmannen Nils Svensson Berg 22.
- Sturm, Christopher Christian f. 1740 d. 1786, evangelisk pastor i Hamburg, religiös poet 156.
- Ståhl, Gilius, faktor i Gjörwells bokhandel, Gjörwells halfbror 78.
- Sundius, Olof Pehr, d. 1798, filosofie magister, vice kollega vid trivialskolan, öfversättare 62.
- Sundwall, Johan Magnus, f. 1755 d. 1810, munsänk vid hofvet 112.
- Swartz, Olof, f. 1760 d. 1818, professor vid Karolinska institutet, vetenskapsakademiens sekreterare, botaniker 80.
- Säfström, Eleonora, f. 1771 d. 1857, sängerska och skådespelerska. »Nina» i Dalayraes operett af samma namn var bland hennes mest berömda partier 98.
- Tempelman, Olof Samuel, f. 1745 d. 1816, arkitekt, professor, målare och bildhugareakademiens sekreterare 150.
- Termmeden, Herman Adolph, f. 1758 d. 1836, ryttmästare vid adelsbanan 12.
- Tessin, Carl Gustaf, f. 1695 d. 1770, statsmannen och konstmecenaten 157, 241.
- Tham (på Dagsnäs), Per, f. 1737 d. 1820, godsägare, fornforskare af Rudbeckska skolan 255.
- Thileman, Georg Frans, f. 1770 d. 1803, docent i estetik i Åbo 1791, riksantikvarie 89, 118.
- Thomas, Henrik, f. 1759, guvernementsssekreterare i Pommerska kammaren 107.
- Thorild, Thomas, f. 1759 d. 1808, författaren och filosofen. Lagfördes för sin skrift »Om det allmänna förståndets frihet» i dec. 1792 90, 109.
- Thunberg, Carl Peter, f. 1743 d. 1828, naturforskare, professor i medicin och botanik i Uppsala 182.
- Thyselius, Carl, f. 1767 d. 1833, förste skvadronspredikant, amiralitetssuperintendent 109.
- Tilas, Daniel, f. 1712 d. 1772, landshöfding, riksheraldiker, naturalhistoriker 48, 50.
- Tolleson, Per, f. 1747 d. 1821, kunglig hofpredikant, kyrkoherde, predikant med lutning åt pietismen 108.
- Trippel, Alexander, f. 1744 d. 1793, schweizisk bildhuggare, död i Rom 127.
- Törngren, Peter Wilhelm, f. 1733 d. 1800 (i Livorno), svensk generalkonsul i Toscana 124.
- Uggla, Agneta Elisabeth, f. 1765 d. före 1818, i början af 1800-talet gift med bagaren Carl August Landby 99.
- Uggla, Samuel af, f. 1750 d. 1812, landshöfding i Stockholms län, öfverståthållare i Stockholm 1800 150, 200, 232.
- Ullholm, Magnus, f. 1749 d. 1809, lagman 153.
- Ullner, Carl, f. 1738 d. 1801, justitieborgmästare i Stockholm. Förut i Åbo 140.
- Wachtmeister, Carl Axel Trolle, f. 1754 d. 1810, riksdrots 237.
- Wadell, Erik, f. 1751 d. 1811, predikant vid Djurgårdens hälso-

- brunn, kyrkoherde i Forsshem (Skara stift) *111*.
- Wadman, Fredrik, f. 1742 d. 1820, kommissionslandtmätare *129*.
- Wadström, Carl Bernhard, f. 1746 d. 1799, öfverdirektör vid kontrollverket, känd för sin strid för upphäfvandet af slafveriet, reste 1787 med Arrhenius och Sparrman till Afrika för projekterad kolonisation *174*.
- Wahrendorf, Joachim Daniel, f. 1726 d. 1803, kommerseråd *164*.
- Wallenius, Jacob, f. 1761 d. 1819, teologie doktor, professor i Greifswald, kyrkoherde på Rügen *86*.
- Wallenstein, Johan Peter, f. 1750, d. 1820, kyrkoherde i Danderyd, sedermera kontraktsprost i Kuddby (Linköpings stift) *44*.
- Wallin, Anders, f. 1742 d. 1820, förste borgmästare i Stockholm *237*.
- Wallmark, Per Adam, f. 1777 d. 1858, kunglig bibliotekarie, kansli-råd, diktare, fosforisternas bekante motståndare *214, 215, 217, 228, 242, 258*.
- Wallqvist, Olof, f. 1755 d. 1800, biskop, statsman *134, 194, 196, 203*.
- Warmholtz, Carl G., f. 1713 d. 1785, historiker, bibliograf *47, 50, 185, 209*.
- Veith, Johan Philip, f. 1769 d. 1835, tysk tecknare och gravör *186*.
- Westberg, Berndt Gustaf, f. 1760 d. 1835, registrator i finansexpeditionen, kommerseråd, teateröfversättare *151*.
- Westerberg, Christina Charlotta, f. 1773 d. 1853, gift med hofgravören Johan Fredrik Martin *55, 78*.
- Westring, Johan Petter, f. 1753 d. 1833, arkiater, lifmedikus, praktiserade från 1781 i Norrköping *187*.
- Widegren, Emanuel, f. 1754 d. 1818, statskommissarie *17, 32, 36, 46, 175, 239*.
- Widegren, Fredrik, f. 1785 d. 1836 notarie i Svea hofrätt, son till Emanuel och Hedvig Widegren *17*.
- Widegren, Hedde Sophie, f. 1783 d. 1849, dotter till Emanuel och Hedvig Widegren *18, 175*.
- Widegren, Hedvig Sophie, f. 1758 d. 1793, gift 1782 med Emanuel Widegren; fru Brigitta Eleonora Gjörwells halfsyster *18, 46*.
- Widström, Ulrika Karolina Forssberg, f. 1764 d. 1841, skollärarinna, lyrisk författarinna *199*.
- Wieland, Christoph Martin, f. 1733 d. 1813, skald *49, 113, 176, 186, 248*.
- Wijnbladh, Catarina Elisabeth Brandel, f. 1748 d. 1810, gift med öfversten Olof Johan Wijnbladh *22*.
- Willebrand, Ernst Gustaf, v. f. 1751 d. 1809, landshöfding i Åbo, statssekreterare *75*.
- Voss, Johann Heinrich, f. 1751 d. 1826, skald, öfversättare *183, 248*.
- Wahlberg, Henrik Haqvin, källarmästare på Ladugårdslandskällaren *237*.
- Völschow, möjligen Carl Matthias, f. 1731 d. 1801, kornett, Bellmans umgängesvän *145*.
- Young, Edward, f. 1681 d. 1765, skald *49*.
- Zetherman, Carl Niclas, f. 1774 d. 1821, reste 1794—95 som uppbördsfältskär med fregatten »Grip» till Algier och Italien, öfverfältläkare, assessor *117, 120*.
- Zibet, Christoffer Bogislaus, f. 1740 d. 1809, hofkansler, rimmare *240*.
- Åberg, Inga Elisabeth, f. 1773 d. 1837, aktris och sångerska *200*.
- Ödmann, Samuel Lorentz, f. 1750 d. 1829, teologie professor i Uppsala, skriftställare, naturforskare *182*.